RODICA BRETIN

CEL CARE VINE DIN URMĂ

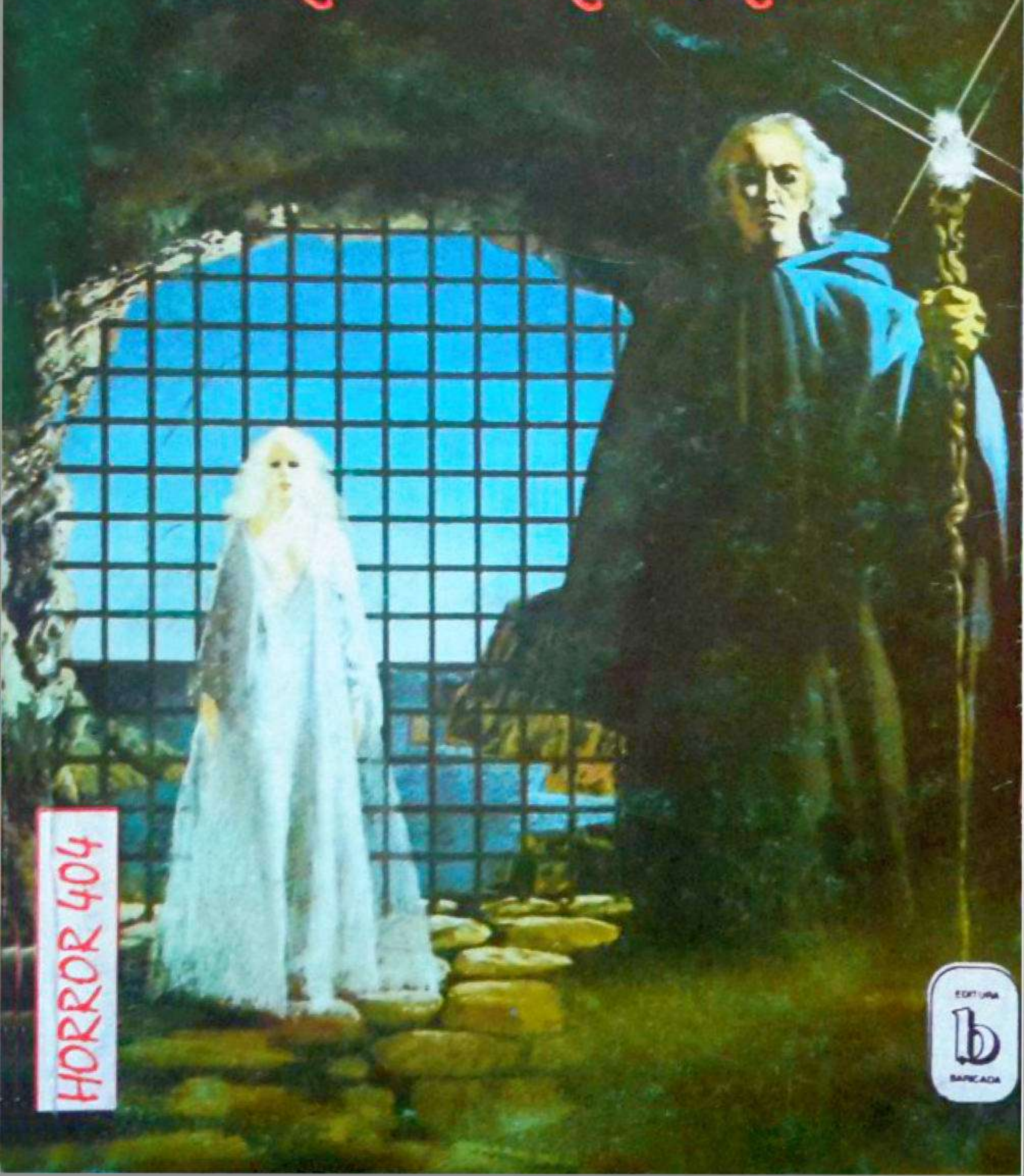

HORROR 404

EDITURA BRICADA

RODICA BRETIN

CEL CARE VINE DIN URMĂ

EDITURA BARICADA
BUCUREȘTI, 1993

Ilustrația copertei I: © **Karel Thole**
Grafica: © **Mihai Ionescu**

Lector: **Dan Apostol**
Tehnoredactor: **Valentin Caragheorghiev**

© **Rodica Bretin – 1993**

© Editura BARICADA,
sucursală a Grupului de Investiții și Programe,
Bd. I.C. Brătianu nr. 10, 70453, București,
România

ISBN 973-9081-18-5

„Tu ch'entri qua pon mente
Parte a parte,
E dimmi poi se tante
Maraviglie
Sien fatte per inganno
O pur per arte".

MANUEL MUJICA LAINEZ, „BOMARZO"

CEL CARE VINE DIN URMĂ

... Văzduhul fierbinte, cu iz de mocirlă şi flori putrezite, chipul sergentului care urla ordine neluate în seamă de nimeni, şi, în jurul nostru, jungla ca un talaz verde, gata să se prăvale, să ne înghită. Apoi, din mlaştina cerului s-au ivit trei bondari uriaşi, coborînd în zumzet de motoare şi ţăcănit de mitraliere. Zidul copacilor a prins iarăşi să scuipe foc peste noi şi unul dintre oamenii mei s-a prăbuşit ca o marionetă scăpată din sfori. Ne-am aruncat în noroiul cleios al luminişului, trăgînd orbeşte; nu auzeam decît răsuflarea-mi chinuită şi vuietul elicelor, tot mai aproape, făcînd aerul să vibreze...

Am deschis ochii şi strigătul mi s-a curmat în gîtlej. Deasupra mea, paletele ventilatorului se roteau alene, împingîndu-şi cu greu umbrele. Încă ameţit, m-am aşezat pe marginea patului, încercînd să-mi amintesc unde eram. Cărţile de pe cuvertură, scrumiera plină de mucuri nu-mi spuneau nimic. Draperiile erau trase şi mi-am aprins ţigara pe dibuite, cu degete tremurătoare – fumul s-a ridicat în şuviţe albăstrii, fără să alunge miasma de

mlaştină, nălucile, spaimele.

De doi ani încercam zadarnic să uit ce nu putea fi uitat. La început mi-era teamă să rămîn singur; căutam mulţimea, zgomotul, orice numai să nu mă văd iar alergînd prin hăţişuri, printre coloanele de noroi şi spărturi ucigaşe ale exploziilor, sub lianele purpurii ale trasoarelor. Îmi iroseam zi după zi, dintr-un oraş într-altul, de la nişte necunoscuţi la alţii, aşa cum îmi irosisem atîţia ani în iadul cafeniu-verzui, mustind de apă. Nu mai voiam nimic, nu visam altceva decît să uit, să uit...

Ţigara se stinsese de mult. Flacăra brichetei a lucit pe geamul unei fotografii pălite: eu, sergentul, ceilalţi trei care scăpaseră — fusesem patruzeci. Pe chipurile îmbătrînite, o copleşitoare osteneală, şi, mai ales, mirare. Nu puteam crede că se terminase, că avionul acela burtos ne ducea, într-adevăr, acasă. De-atunci nu ne mai văzusem. Resortul care ne legase atîta vreme, care ne ţinea în picioare se rupsese deodată; şi ce l-ar fi putut înlocui ?!

Am dat draperiile la o parte. În lumina crudă a dimineţii, dezordinea din cameră părea şi mai deprimantă: reviste, scrum de ţigară şi praf, haine azvîrlite la întîmplare. Într-un colţ, maşina şi un teanc de foi scrise — încercasem să aştern pe hîrtie ceea ce trăisem *acolo*. Nu ieşise decît o înşiruire searbădă de cuvinte care îmi răscoleau

spaimelc, fără să trezească nimic în alţii. Dar cum să fie altfel, cum să înţeleagă cei pentru care războiul fusese doar un reportaj dintr-o emisiune dc seară, înghesuită între două reclame?

Afară, soarele poleia acoperişuri şi copaci, iarbă şi asfalt dcopotrivă. Peste tot linişte, frumuseţe, o simetrie calmă. Mă oprisem întîmplător, după zile şi nopţi de goană pe autostrada nesfîrşită şi în patru luni nu mă gîndisem vreodată să plec. Poate fiindcă aici nimeni nu ştia cine sînt, de unde veneam, ce făcusem; poate pentru că mă săturasem de zgomot şi de frenezia metropolelor. Căci, aici, oamenii nu se grăbeau. Îşi îngrijeau copacii, îşi creşteau copiii, îmbătrîneau cu lentoarea soarelui ce se ridica şi apunea printre munţii din jur. Şi, uneori, privind crestele acelea roşii, sterpe, care vegheau de la începutul lumii, simţeam o frîntură din pacea locului şi a verii tîrzii coborînd asupră-mi.

Un huruit de motor: prin faţa casei trecea un Ford turtit ca o broască ţestoasă şi atît de prăfuit că nu i se mai putea ghici culoarea. A frînat brusc şi dinăuntru s-a ivit o fată. N-o mai văzusem pînă atunci, iar cînd a rămas acolo, nehotărîtă, trecîndu-şi mîna prin păr, am ştiut că abia venise. Un cîine a lătrat-o din curtea de alături, o uşă s-a deschis, dar străina se uita ţintă, fascinată, la casa de peste drum.

Era o clădire maiestuoasă, în stil colonial, cu

frize şi coloane de piatră albă; scîndurile care-i astupau uşile şi ferestrele, iedera cățărîndu-se în voie pe ziduri, grădina sălbăticită, nu izbuteau să-i umbrească măreţia. Pereţii n-aveau nici o crăpătură, dantelăria balcoanelor era întreagă, la fel arcadele şi frontonul. Dar casa părea prea mare, strivea, copleşind, ţinînd la distanţă.

După o vreme, fata a pornit spre poarta înaltă, masivă. A descuiat-o, a împins cu greu un canat şi a păşit pe aleea plină de bălării, dispărînd în hăţişul trandafirilor galbeni, pe cînd afară, oamenii se adunau în jurul maşinii, vorbind toţi deodată, cu înfrigurare.

•

Clopoţelul de la intrare a răsunat iarăşi. De o oră îl auzeam mereu, însă acum, tăcerea care se lăsase pe neaşteptate m-a făcut să-mi ridic ochii. O clipă, doar o clipă; apoi vacarmul a izbucnit mai asurzitor, paharele s-au golit din nou, poate prea repede.

Străina se oprise în prag, şovăind. Fără mormanul de pachete şi pungi şi-ar fi trecut, ca întotdeauna, degetele prin şuviţele scurte, de un negru strălucitor. Gestul o trăda: vulnerabilă, sfioasă, feminină. O mai zărisem de cîteva ori — în Fordul micuţ, la singura fereastră desferecată a

casei-leviathan — dar niciodată atît de aproape. Avea trăsături delicate şi ochi ciudaţi, de un violet fosforescent; numai buzele mereu strînse, crispate şi pielea albă, neatinsă de soare nu i se potriveau deloc.

Hotărîndu-se, fata a pornit printre mese, parcă fără să audă murmurul ce creştea în urma ei. S-a aşezat la bar, şi-a pus pachetele alături şi a rămas nemişcată, aşteptînd. Gesturile păreau fireşti, dar dincolo de ele ghiceam încordarea, efortul pe care-l făcea să se stăpînească. Bărbatul din potcoava nichelată număra sticlele, le schimba locul, le orînduia înapoi, fără să se întoarcă. Din sală au răsunat rîsete, curmate iute cînd străina s-a răsucit, înfruntîndu-i. Cei mai mulţi şi-au ferit privirea, dar cîţiva o aţinteau mai departe şi fata a sărit în picioare; ochii îi scăpărau, obrajii i se înroşiseră, îşi muşca buzele... Într-un tîrziu a început să-şi adune pachetele. Mîinile îi tremurau şi cînd primul a alunecat, celelalte s-au prăvălit unul după altul, într-o avalanşă multicoloră. Le-am văzut căzînd, rostogolindu-se prin aer, ca într-un vis, am văzut chipurile din jur deformate de o veselie grotescă...

M-am ridicat brusc şi am pornit spre bar, în vreme ce toţi se întorceau spre mine nedumeriţi. Cînd m-am aplecat s-o ajut, tăcerea s-a lăsat iarăşi, dar străina nu părea să-şi dea seama, după cum nu părea să mă fi zărit; doar atunci cînd mîinile ni

s-au atins întîmplător a tresărit, înălțîndu-și fruntea. Genele-i erau umede, însă nici o lacrimă nu s-a scurs. Pașii au purtat-o spre ușă cu voită încetineală, apoi clopoțelul a sunat scurt, ca o șfichiuire, spărgînd liniștea sălii.

De undeva, dintr-un colț, a izbucnit un rîset; curînd, vocile și clinchetul paharelor s-au amestecat într-un zumzet monoton, iar fumul a țesut noi perdele. Nimeni nu se uita la mine — eram un străin, ca și fata, dar ceva, poate felul cum îi privisem, poate bluzonul vechi, de junglă îi făcea să-mi dea pace... Am aruncat cîteva monezi pe masă și am ieșit.

Strada era pustie. Căldura amiezii muiase asfaltul, gonind oamenii, moleșind ramurile copacilor, florile. Mergeam fără vreo țintă anume, lăsînd arșița să mă învăluie, toropitoare, să-mi alunge umezeala din oase. N-aveam să mă satur vreodată de soare. *Acolo*, îl vedeam arareori: cerul nu era decît o punte cenușie, murdară, între ploaia ce abia se sfîrșise și cea care se pornea... Trecînd prin fața caselor cu grădini sau peluze îngrijite mă gîndeam la cei a căror viață se orînduia firesc, după curgerea anotimpurilor. Nu izbuteam deloc să mă închipui asemeni lor. În junglă, fiecare clipă era un dar — oare cum poți să visezi dincolo de hotarul unei singure zile?

Abia printre tufele de trandafiri galbeni am

înțeles că aici voisem tot timpul să ajung. Era o fată ca atîtea altele, nici măcar frumoasă, doar puțin ciudată. De ce îmi păsa, pentru ce îmi aminteam fiece gest, fiece trăsătură, de unde înfrigurarea cu care așteptam să-mi iasă în cale? Pînă acum căutasem un loc unde să uit — și iată că nu-mi era destul... Dînd din umeri, am pășit mai departe. Rezemată de una din coloane, străina mă aștepta; m-am oprit înaintea ei și am scos din buzunar un trandafir ce abia se deschisese, mic, delicat ca o bijuterie de jad.

*

... Noroiul gros înăbușea sunetul pașilor, oțelul verzui al armei șiroia de apă; în urma mea, trestiile frînte lunecau spre adîncul mlaștinii, care le înghițea repede, fără zgomot. Și, deodată, casa. Coloanele țîșnind semeț din crusta de mîl, zidurile, balcoanele, frontonul, toate albe, ca o cetate de zăpadă. Le știam, le mai văzusem, ca și pe fata în veșmînt străveziu, care alerga spre mine cu picioarele goale, afundîndu-se pînă la glezne în clisa rece, cu iz de putreziciune. Mă căzneam să-mi amintesc un nume, ceva, orice, cînd, din cer a izbucnit urletul obuzelor ce cădeau peste noi tot mai iute, tot mai aproape...

M-a trezit o spaimă care-mi aducea scîntei roșii

sub pleoape. O mînă mi se încleştase de marginea patului, cealaltă bîjbîia în locul unde ar fi trebuit să fie Sondra. N-o simţisem plecînd. Pînă tîrziu după miezul nopţii îi privisem chipul scăldat de razele lunii. Iar apoi, adormind, o regăsisem doar pentru a o pierde iarăşi, ca-ntotdeauna.

În jur, mobilele masive, lambriurile înnegrite, crăpate, firidele-vitrină cu vase şi statui de bronz. Din tablouri mă aţinteau ochi bănuitori, lipsiţi de bunăvoinţă. Nu-mi plăcea casa cu încăperi şi holuri nesfîrşite, cu aer stătut, de muzeu, dar Sondra rîdea de cîte ori i-o spuneam şi, curînd, rîdeam şi eu, uitîndu-mi neliniştea. Ca atunci, în prima seară, strînşi unul într-altul, lîngă căminul cu plăci de onix, în care nu ardea nici un foc. Glasul ei, lumina din ochii aceia imenşi, rostind ce nu puteau cuvintele...

Am început să mă îmbrac grăbit, cu stîngăcie. Nu găseam mărunţişurile — ceasul, bricheta, cheile. Un sertar, altul, pînă cînd, în al treilea a lunecat huruind Coltul. L-am privit doar, fără să-l ating. Masiv, lucind stins, ameninţător — trecutul de care nu puteam fugi, nu mă puteam ascunde. Mă aştepta noapte de noapte, mereu acelaşi şi mereu altul — dar de ce o voia şi pe Sondra? Trîntind sertarul, am ieşit din cameră ca o furtună.

Sondra era în grădină. În mîinile ei, foarfeca părea o libelulă argintie, fluturîndu-şi aripile

deasupra tufelor, săltînd de la o ramură la alta fără să poposească vreodată. Am rămas cîteva clipe uitîndu-mă la fata zveltă, în bluză și pantaloni decolorați, cu părul veșnic ciufulit, apoi, cînd s-a ridicat pe vîrfuri să rateze o tulpină rebelă, m-am strecurat în spatele ei, încolăcindu-i mijlocul cu brațele. Ne-am rostogolit amîndoi în iarbă, rîzînd, pînă ce buzele ni s-au găsit și am uitat de toate, acolo, sub ploaia de lumină a dimineții.

... Întîi am simțit mirosul: dulceag, de apă stătută și flori putrezite. Am vrut să mă ridic, însă degetele mi s-au afundat în ceva umed, cleios. Am rămas nemișcat, cu pleoapele strînse, ținîndu-mi răsuflarea. Izul de mlaștină nu voia să dispară. Plutea în văzduh, aducînd cu el sunetele — la început slabe, aidoma unor zvonuri ce răzbăteau printr-un clopot de sticlă, apoi tot mai apropiate: foșnete, bătăi de aripi, țiuituri. Țipătul unei maimuțe a răsunat chiar deasupra mea, făcîndu-mă să deschid ochii. Iarba, cerul albastru, trandafirii, pieriseră fără urmă. În locul lor — o boltă de plumb și trunchiuri ce urcau, arcuindu-se la vîrfuri ca gratiile unei colivii. Cu gesturi mecanice, mi-am pipăit uniforma, armele, cutiile de piele de la centură. Nu lipsea nimic, pînă și busola era la locul ei, ascunsă în mînerul pumnalului; totul la fel ca odinioară, așa cum începea fiecare coșmar. Pe mîini, pe mîneci, noroiul se uscase deja. Și abia

atunci, desprinzînd crusta cafenie ce se cojea ca o spuzcală, am înţeles că, de astă dată, nu visam.

Alături, Sondra nu se mişcase. Dormea ca un copil, cu buzele întredeschise şi am privit cu inima strînsă petalele galbene, presărate în plete pe care jungla le preschimbase în şuviţe mustind de apă. Am ridicat-o încet, cu nespusă grijă şi am făcut cîţiva paşi, pînă la un trunchi prăbuşit. În timp ce o întindeam pe lemnul jilav şi-a lipit obrazul de mîna mea, murmurîndu-mi numele, şi am fost gata să izbucnesc. Furia, neputinţa mă sufocau. Sondra avea să se trezească — aici, la capătul lumii, în iadul care-mi furase cei mai buni prieteni... Un foşnet, ca de nisip într-o clepsidră mi-a curmat gîndul. M-am răsucit instinctiv şi pumnalul a şuierat prin văzduh în aceeaşi clipă în care am văzut şarpele. Cînd lama i-a ţintuit capul de scoarţă şi cureaua neagră, lucioasă a început să biciuiască văzduhul cu zvîrcoliri turbate, o senzaţie de uşurare m-a năpădit, copleşitoare. Apoi am auzit ceva, un fel de scîncet slab, uimit: Sondra se uita la trupul şarpelui şi pupilele i se îngustaseră de spaimă. Cînd am luat-o în braţe s-a cuibărit lîngă mine tremurînd, fără o vorbă. Încerca din răsputeri să fie curajoasă, să fie asemeni mie... Mi-am ferit privirea. Şarpele atîrna de-a curmezişul trunchiului, nemişcat, ca o liană moartă — jungla ne urase bun-venit.

Am luat mîinile înghețate ale Sondrei într-ale mele, încercînd să le dezmorțesc. Obrajii albi ca marmura, ochii goi, fără strălucire... Așa era cu toți, așa fusese și cu mine prima oară. Să nu poți crede, să speri că, poate, nu-i decît o amăgire — dar atunci știam de ce venisem, cît aveam de stat în iadul verde, ne mai înșelam cu gîndul că un an, doi trec repede. Acum... M-am sculat și am smuls pumnalul, zvîrlind trupul reptilei în noroi. În jur, hățișurile întindeau spre mine crengi pline de spini. Am retezat pînă ce mi-am umplut brațele și, curînd, o palisadă scundă înconjura trunchiul — n-ar fi oprit o fiară, dar pentru șerpi era de-ajuns. O boare abia simțită înfiora jungla, aducînd neguri tot mai dese. Aici, noaptea se lăsa dintr-o dată, ca o cortină. Și pînda, goana vieții și-a morții, o clipă întrerupte se dezlănțuiau mai aprige, mai nemiloase ca-n timpul zilei. Căci jungla nu era decît un gîtlej fără fund, înghițindu-i pe cei slabi, pe cei tari, deopotrivă... M-am întins lîngă Sondra, care se ghemuise ca un pui de sălbăticiune și am început să aștept.

Dimineața, tîrziu, razele soarelui s-au strecurat printre frunze încălzindu-mi pleoapele. Am tresărit — adormisem, după ce ascultasem ore în șir hărmălaia de trosnete, țipete și mîrîituri, cînd apropiate, cînd pierzîndu-se în tunelurile de beznă de sub arbori. Sondra nu se mișcase o dată,

cufundată într-un somn greu, ca un leșin. Acum se trezea. I-am ascuns jungla, aplecîndu-mă s-o sărut, dar ochii îi erau limpezi, netemători — în loc s-o frîngă, încercarea îi dăduse o putere care mă uimea. Mi-a atins mîna fără un cuvînt, apoi s-a ridicat, păşind singură peste palisadă.

Copaci, plase de crengi şi liane, iarăşi copaci, toţi la fel, parcă multiplicaţi la infinit într-un şir de oglinzi. Trunchiuri din care furnicile nu lăsaseră decît un schelet putred, hăţişuri aidoma unor baricade de sîrmă ghimpată, cerul îndepărtat, lumina ce se cernea cu zgîrcenie... De cînd pornisem, Sondra mersese alături de mine, în acelaşi ritm. La început aluneca, se poticnea în încîlceala rădăcinilor, însă nu se plîngea. Învăţa mai repede decît aş fi crezut — căci în junglă trebuie să te mişti mereu, să fii vînător, ca să n-ajungi pradă. Deocamdată nici nu puteam face altceva. Numai un rîu ne-ar fi scos din iadul umed — dar cînd aveam să dăm de el? Peste o zi, o lună, un an? Răsuflam tot mai anevoie, palmele îmi alunecau pe patul armei, jilave de sudoare, văzduhul atîrna deasupra noastră, ne învăluia ca o ceaţă, ne lipea hainele de piele. Un pas, o sută, mîna Sondrei pe umărul meu, ţipete de păsări, larma maimuţelor...

Ploaia: întîi picături grele, care izbeau frunzele, apoi şiroaie tot mai dese, pînă ce n-a mai fost decît o revărsare necontenită, amuţind celelalte

sunete. Nici fulgere, nici tunete; doar cascada prăvălindu-se peste fire, înecînd-o. Ape cu gust de metal coclit scăldau copacii, se prefăceau în torente, rupeau, dezrădăcinau, tîrau cu ele ramuri, tufe, încîlceli de liane... Păşeam prin noroiul subţiat, prin bulboanele clocotitoare, prin albii de pîraie născute cu o clipă mai-nainte. Arborii abia se zăreau prin perdeaua de stropi, părcau să se lungească, jungla întreagă devenise o gigantică picătură de apă verde, suspendată deasupra pămîntului care nu voia s-o primească.

Cînd ne-am pomenit înaintea piramidei conice de lemn, pe jumătate ascunsă de fuioarele aburului ce suia dintre rădăcinile dezgolite de puhoaie, am ţîşnit amîndoi ca un singur trup. Tekul acela străjuia pădurea de secole, dar trunchiul i se ridica falnic, încă neşubrezit de scorburile ce se căscau ca nişte grote în scoarţa-i roşcată. Am ales una cu intrarea îngustă, mai mult o crăpătură şerpuitoare. Înăuntru, mormane de crengi uscate, oase albite de vreme — o vizuină părăsită. Am frînt cîteva lemne şi, aprinzînd focul, am început să-mi scot armele, centura, bluzonul. Pînă să isprăvesc, Sondra îşi lepădase veşmintele şi se trăsese lîngă flăcări, de parcă le-ar fi căutat ocrotirea. Aşa, strălucind printre umbre ca o statuie de fildeş, părea mai frumoasă ca niciodată. Nu s-a mirat cînd i-am întins carabina şi Coltul, nici cînd am sărutat-o

fugar, pe tîmplă, strecurîndu-mă iarăşi afară.

Ploaia se înteţise. Pe jumătate orbit am smuls nişte ramuri, îngrămădindu-le în deschizătură pînă ce am astupat-o de tot. Mai departe... Cizmele mi se afundau în pămîntul devenit mlaştină, pantalonii şi cămaşa se înnegriseră de atîta apă, trupul întreg părea să se îmbibe ca un burete. Copacii se răreau, lianele dispăruseră, dar pînă la desişul de trestii verzi, înalte, mi s-a părut o veşnicie. Bambusul creştea numai lîngă rîu — răzbind în sfîrşit la mal, aproape că am ţipat de bucurie. Nu mă înşelasem. Rîul era acolo, umflat, şarpe mînios, gata să zdrobească totul în cale. Dar el avea să ne scape din labirintul fără de capăt şi tot el avea să ne hrănească.

M-am lăsat între tulpinile lucitoare, pîndind fiece mişcare de pe fîşia de pămînt noroios. O oră, încă una... Începea să se întunece cînd cerbul s-a ivit, iscodind temător în jur — ştia, ca şi mine, preţul grabei. I-am dat timp să se liniştească, să-şi cufunde botul în undele tulburi; apoi, ploaia mi-a ascuns saltul, vîjîitul pumnalului prin văzduh. Intrînd din nou în crîngul de bambus, cu sălbăticiunea aruncată pe un umăr, am mai privit o dată malul: şiroaiele înghiţiseră şi sîngele şi adîncitura zbaterii din urmă.

Paşii mei, osteniţi, şovăielnici, tăişul de baionetă al unei trestii fulgerîndu-mi pe lîngă

obraz, povara încovoindu-mă spre mîlul tot mai gros; într-un tîrziu, tekul cel mare, crăpătura... Mormanul de crengi s-a tras înapoi, o mînă a prins-o pe a mea şi, în cîteva clipe eram înăuntru. Sondra a împins iute crengile la loc; n-avea pe ea decît bluza, încă udă şi abia atunci am zărit carabina rezemată de perete, mormanul de vreascuri întreg lîngă vatra stinsă. N-am apucat s-o întreb ceva. Un strigăt, un urlet cum n-auzisem vreodată, cum nu putea scoate om, fiară ori maşină a izbucnit din depărtare, crescînd, străpungînd trunchiul copacului, făcîndu-ne tîmplele să se zbată dureros. Apoi, ecoul s-a pierdut în înalturile de unde cobora, atotputernică, bezna... La şuieratul flăcării ţîşnită din tubul nichelat, Sondra a tresărit — ochii plini de lacrimi lîngă ai mei, degetele pipăindu-mi faţa, părul, ca ale unei oarbe. Am lăsat cerbul să cadă, am luat-o în braţe şi, pentru o vreme am rămas nemişcaţi, ascultîndu-ne inimile.

*

Tigrul zăcea pe o parte, cu labele dinainte în apă, aşa cum îl găsise moartea. Avea spinarea ruptă de o lovitură cumplită, care aproape îl despicase în două. Ochii mai păstrau uimirea ultimei clipe, neîncrederea că fusese biruit cu atîta uşurinţă, că el, regele junglei, pierea asemeni unui

nevolnic mîncător de iarbă... În nisipul malului, cîteva gropi ciudate, ca o floare cu trei petale alungite. Duceau spre pădure, printr-un pîlc de copaci tineri, din care nu mai rămăseseră decît tulpini frînte şi aşchii. M-am uitat la Sondra: privea tigrul fără spaimă, fără oroare, doar cu o nesfîrşită oboseală. Am coborît patul armei, i-am arătat urmele, apoi am pornit din nou. Lîngă mine, Sondra păşea atentă, pîndind. Înţelesese.

Din zori, făptura fără nume ne hăituia cu aceeaşi viclenie — dar acum era chiar acolo, lîngă noi, aţintindu-ne din umbra desişurilor. Ştiam că n-avea să se arate cît vegheam. De şapte zile şi şapte nopţi nu ne părăsise decît pentru a ne-o lua înainte şi încordarea, teama ne toceau simţurile, amorţindu-le. N-o văzusem niciodată. Ici şi colo, cărări croite de un trup uriaş, trunchiuri scrijelite pînă la o palmă adîncime; şi urletul, amuţind jungla, încremenind întreaga fire. Nu se grăbea şi nici noi nu fugeam — orice ar fi fost, hotărîse singură timpul cînd ne va icşi în faţă...

Mîna Sondrei a atins-o pe a mea, curmîndu-mi gîndurile. Rîul îşi iuţise apele şi undeva, în zare, se ridica o perdea tremurătoare de abur. O cascadă — un prag de piatră, poate cîteva stînci şi doi-trei metri de prundiş. Un loc deschis, unde făptura fără nume nu mai putea rămîne umbră printre umbre.

... Puhoaiele se năruiau cu zgomot de tunet în hăul de unde stropii urcau spre cer doar pentru a scălda lumea într-o ploaie înspumată, fierbinte. Jungla, pămîntul însuşi păreau retezate de crestele între care nenumărate vîltori se uneau într-un şuvoi năvalnic. Ne-am cățărat cu greu pe colții de granit, însă la vremea cînd asfințitul își aşternea primele pete de purpură pe creştetele şi umerii noştri eram sus, pe vîrful pintenului de pe care rîul se arunca în gol.

Durerea trupului istovit, cîteva înghițituri de carne uscată, apoi înserarea. Lîngă mine, întinsă pe piatra care mai păstra căldura amiezii, Sondra adormise. I-am dat la o parte şuvițele murdare, dezvelind un chip străin, cu pleoapele umflate, albăstrii, cu o zgîrietură adîncă pe frunte... Nu mă întrebase nimic, nu șovăise vreodată. Se deprinsese cu toate, avea o tărie aproape neomenească — dar nu-i mai auzisem rîsul și abia dacă rostea trei vorbe într-o zi. Numai ochii îi rămăseseră aceiași, mîngîind, alinîndu-mi rănile sufletului.

În spatele nostru apele spumegau în beznă care îngemăna stînci și prăpastie, junglă şi amenințare. O amintire, s-a iscat din cenușa uitării: o noapte cețoasă, un foc hrănit de copii goi, cu pielea ca arama, un bătrîn povestindu-ne nouă, soldaților iviți din senin, o legendă stranie, sumbră. Legenda lui Katyadin — *Cel care Vine din Urmă*. Nimeni

nu-i ştia adevărata înfăţişare, căci nimeni nu trăise destul ca să spună şi altora cum arată. Fiară sau om, vînător sau pradă, pe toţi îi aştepta la capătul drumului, după ce le însoţise paşii în fiece clipă, nevăzut dar mereu aproape. Şi atunci, firavi ori puternici, toţi se plecau înaintea celui de care se temuseră o viaţă. Nici eu, nici oamenii mei nu luasem seama la povestea bătrînei căpetenii — pentru noi, Katyadin era iadul verde, scuipînd fier şi foc, friguri şi venin. Şi nici cînd rămăsesem singur nu mă gîndisem să dau nume spaimelor ce-mi otrăveau nopţile. Dar acum... Am sărit în picioare, cu un strigăt înghiţit pe dată de vuietul cascadei: dacă îmi venise rîndul, ce se va alege de Sondra?

... Lumina zorilor rumenea norii de ceaţă, clocotul apelor, insulele singuratice de granit; mai încolo, jungla părea un ocean cu talazuri de smarald. De ce o lume — oricare — era întotdeauna mai frumoasă în ceasul dintîi al zilei? Am scos încărcătorul, numărînd boabele lunguieţe de metal, l-am pus la loc, am armat cu grijă. Era o vreme pentru toate, spusese cîndva bătrînul. Pentru viaţă şi moarte, pentru părceri de rău şi aduceri-aminte. În noaptea aceea le depănasem pe rînd, bune sau rele, iar acum eram gata. Sondra nu s-a trezit cînd buzele mele i-au atins pleoapele, nici cînd am învelit-o cu bluzonul. Alături de ea, Coltul presărat cu boabe de rouă — masiv, liniştitor.

Jos, la poalele crestei m-am oprit să-mi domolesc bătăile inimii. Coborîsem repede, salt după salt, şi sîngele îmi bubuia în tîmple mai tare decît cascada. Am închis ochii, strîngînd carabina de parcă voiam s-o fărîm. De astă dată alesesem eu clipa şi locul — dar va primi el, oare... Atunci am simţit tremurul pămîntului sub tălpi şi am privit în faţă, la jungla care exploda, aruncînd spre cer trunchiuri rupte, crengi şi lianc, mormane de plaur şi noroi.

Cap de şarpe, ochi fosforescenţi, fără pupilă, trup cenuşiu-tern, ca oţelul: Katyadin. Păşea pe labele dinapoi, sprijinindu-se în coada-i vînjoasă şi, de la cinci metri înălţime, bilele acclea de jad mă aţinteau cu o curiozitate rece, dominatoare. Am ridicat arma — nu mai era un fier mort ci o parte din mine, o prelungire a braţului încordat. Pornind, am auzit un glas — poate al meu — care urla ceva de neînţeles; apoi, doar împuşcăturile, plesnete seci, succedîndu-se la intervalc egale, în ritmul paşilor niciodată grăbiţi.

Un încărcător, altul... Între mine şi şopîrla cu nume de zeu se ţesea, treptat, o plasă de fire luminoase şi noi gloanţe o îndeseau, spintecau văzduhul pentru a se înfige în pîntecele şi pieptul presărate cu flori roşii, umede. Timpul începuse să se lungească nefiresc, gesturile păreau sacadate, anevoioase dar nu-mi păsa: atîta vreme cît făptura

aceea venea neabătută, fără o ezitare, n-aveam să mă opresc... Abia tîrziu mi-am dat seama că trăsesem de mult ultimul foc şi percutorul izbea în gol. O clipă, doar o clipă, am şovăit. Apoi am păşit mai departe şi atunci împuşcăturile au izbucnit iarăşi, din stînga mea, făcîndu-mă să tresar. Dreaptă, cu amîndouă mîinile încleştate pe mînerul Coltului, Sondra era alături. Părea liniştită, însă trupul i se cutremura de fiecare dată cînd degetul apăsa pe trăgaci, ca şi cum azvîrlea din toate puterile un blestem asupra celui ce voia să ne despartă.

Brusc, Katyadin s-a oprit, căscîndu-şi botul pentru prima oară. Era atît de aproape că umbra lui ne atingea picioarele; dar dintre fălcile tivite cu colţi albi, arcuiţi spre-năuntru, n-a ieşit nici un sunet. Cascada, freamătul junglei au încetat şi peste lumea încremenită s-a lăsat o tăcere grea, năucitoare. Cerul s-a umplut de crăpături ce se lăţeau mereu, iar bucăţile s-au rupt în frînturi tot mai mici, pornind să cadă peste copaci într-o neverosimilă ninsoare albastră. De la o zare la alta, lumea se desfăcea în fîşii. Un apocalips în care fiece părticică pierea într-altfel: unele îşi pierdeau culorile, păleau, devenind străvezii, altele se prefăceau în scrum, însă cele mai multe dispăreau, nelăsînd în loc decît neantul. Într-o fulgerare l-am văzut pe Katyadin dezmembrîndu-se ca o păpuşă

veche. Am prins-o pe Sondra în braţe, pe cînd plaja se despica sub noi aidoma unei guri de monstru — apoi, totul s-a preschimbat într-un mozaic ce se învîrtejea nebuneşte, la nesfîrşit, în aceeaşi tăcere de moarte.

... Dogoarea soarelui pe pleoape, ceartă de vrăbii şi sticleţi, parfumul atît de cunoscut. Am deschis ochii. Zăceam pe iarbă, cu Sondra lîngă mine, printre tufele de trandafiri care cerneau petale moi, galbene, asupră-ne. Am sărutat obrazul pe jumătate ascuns de şuviţele încă jilave şi Sondra a început să se dezmeticească. Tîrziu, cînd am izbutit să ne ridicăm, asfinţitul învăluia totul, grădina, casa-leviathan, pînă şi pe noi, în ape de aur. Ne-am uitat în jur, apoi unul la altul — veşmintele ne erau zdrenţuite, pline de noroi şi amîndoi mai strîngeam în mîini armele. Cu gestul dintotdeauna, Sondra şi-a răsfirat părul, ciufulindu-l şi degetele ni s-au întîlnit cînd i-am prins floarea lîngă tîmplă. Apoi am pornit alături, sub razele calde, spre o casă şi o noapte în care nimeni n-avea să ne mai calce pe urme.

ÎNTOARCEREA

Bătea un vînt rece şi puţinii trecători mergeau grăbiţi, fără să ia seama la nimic împrejur. O maşină a trecut în goană, împroşcîndu-mă cu noroi; l-am zărit pe omul ascuns în carapacea de metal şi sticlă hohotind, ca după o glumă bună. M-am lipit de un perete pînă ce pîraiele tulburi s-au scurs spre marginea trotuarului, apoi am pornit mai departe, oprindu-mă la răstimpuri înaintea vitrinelor aproape goale. Din văzduh se cerneau necontenit picuri, iar norii umpluseră cerul de la o zare la alta, acoperind întreaga lume cu prelatele lor plumburii.

Ploaia începuse o dată cu zorii. Îmi ciocănise în geam nerăbdătoare şi, cînd am dat perdeaua la o parte, lumina mohorîtă a dimineţii m-a învăluit ca un abur. Afară, totul era cenuşiu: oamenii, casele, copacii. Rătăceam dintr-o cameră în alta, fără să-mi găsesc locul, fără nici un gînd şi în zadar îmi şopteau apele încremenite ale oglinzilor că sînt încă tînără şi frumoasă... Într-un tîrziu, nemaiputînd îndura tăcerea grea a încăperilor, am pornit la întîmplare prin oraşul moleşit de prima suflare a toamnei.

Străbătusem parcul unde bătrînii castani se zgribuleau sub revărsarea copleşitoare a ploii, intrînd în labirintul străduţelor de lîngă gară. Zidurile coşcovite erau pline de afişe pe care se prelingeau şiroaie groase, ştergînd contururile, amestecînd culorile în pete informe. Lumea aceea de hîrtie, gata să piară, avea un aer atît de trist încît, fără să vreau, am iuţit pasul. Deodată am zărit o vitrină mai altfel decît celelalte: feritä sub o boltă joasă părea un acvariu adăpostind un spaţiu fără timp, îngheţat pentru eternitate. Orologii şi pendule miniaturale, statuete de marmură, jad, fildeş sau bronz, modele de corăbii, bucăţi de piritä şi cuarţuri de toate culorile, pumnale şi monede străvechi, vase de sticlă şi de argint, împrăştiate la întîmplare, prăfuite, uitate.

Am coborît cîteva trepte lunecoase, ştirbite de vreme, apoi am împins uşa şi scîrţîitul balamalelor a răsunat ca un geamăt. Înăuntru nu era nimeni. O lampă mică, în formă de pagodă lumina prea puţin rafturile îndoite sub povara unei învălmăşeli de neînchipuit: vaze, flaute, cupe, farfurii, jobene, păpuşi, sfeşnice, cuţite de tăiat hîrtie, cărţi, gravuri şi, mai ales, statuete şi figurine de toate felurile. În penumbră, obiectele păreau plămădite din aceeaşi materie de un cenuşiu fantomatic. Doar într-un colţ, un cal şi un călăreţ tăiaţi dintr-o piatră ciudată, verzuie se nimeriseră în drumul

unei raze. M-am apropiat fascinată: armăsarul atingea pămîntul doar cu două copite, capul, grumazul şi trupul îi erau o singură linie, omul se ghemuise în şa, lipit de greabăn, una cu el, şuviţele coamei fluturate de vînt îi ascundeau chipul pe jumătate, sulița abia se desluşea, dar era acolo, în prelungirea braţului gata să ţîşnească; se năpustea înainte ca o furtună, cu neputinţă de oprit, veşnic înainte, tot mai departe, tot mai repede... M-am dezmeticit cu greu. Gîtul, umerii, spatele mă dureau, tîmplele mi-erau strivite de o menghină fierbinte, inima îmi bătea vijelios. Era ca şi cum, pentru o clipă sau un veac, simţisem efortul, sforţarea cumplită a celor doi, trăisem goana, auzisem urletul văzduhului spintecat. Ce căutau printre lucrurile din jur, moarte, adîncite într-o încremenire minerală? Am privit din nou chipul călăreţului cu ochi oblici — crispare, îndîrjire neomenească, oboseală, măreţie, cruzime. Mongol? Poate. Cu secole în urmă puhoaiele lui Subotai trecuseră şi prin locurile acelea, prefăcînd totul în sînge şi scrum. Fusese ca o izbitură de trăsnet — nimeni nu ştia de unde apăruseră şi unde se duceau. Groaza dăinuise o vreme, apoi apele istoriei o spălaseră, o luaseră cu ele, aproape ştergîndu-i amintirea.

Paşii, înceţi, ezitanţi, m-au făcut să mă întorc; un bătrîn ivit parcă de nicăieri mă ţintea bănuitor

pe deasupra ochelarilor aburiți de ani. Cînd i-am arătat călărețul verde a dat din umeri — statueta era de vînzare, ca tot ce vedeam pe rafturi. Nu cerea prea mult, doar că... Înaintea mîinii întinse, am început să-mi scotocesc înfriguratā buzunarele. Un minut, încă unul. Apoi mi-am adus aminte că schimbasem canadiana în ultima clipă: n-aveam nici un ban. Bătrînul a lăsat mîna în jos, zîmbind subțire, aducîndu-mi tot sîngele în obraz. Dar zîmbetul i-a înghemenit brusc — inelul pe care i-l întindeam era de aur și numai rubinul făcea cu siguranță mai mult decît piatra aceea plină de praf. Cu o grabă slugarnică mi-a pus statueta în brațe și am ieșit fără să mă uit în urmă, de teamă să nu mă răzgîndesc.

Afară, ploaia stătuse. Farurile mașinilor pipăiau seara ca niște bastoane de orbi, ferestrele se luminaseră pretutindeni, răsfrîngînd luciri de stele în bălțoacele străzii, cîțiva trecători întîrziați își scuturau umbrelele în mărunte vîrtejuri de stropi. Piatra era grea, mai grea decît crezusem. Am săltat-o iarăși, uimită că nu-mi părea rău după inel, singurul pe care-l purtasem vreodată. Dar formele acelea perfecte, lustruite cu migală, fără o pată, fără o știrbitură... Se înnoptase de-a binelea cînd am ajuns acasă. Am așezat statueta deasupra căminului și m-am lăsat într-un fotoliu, fără să-mi pot lua ochii de la ea.

... Zăceam pe culmea unui promontoriu abrupt, la poalele căruia se spărgeau talazurile oceanului. Nu le puteam vedea, dar auzeam vuietul asemeni unei prăvăliri de stînci și, la răstimpuri, vîntul aducea stropi de spumă dinspre zarea de unde năvălcau herghelii nesfîrșite de nori. Deasupra mea, ridicat în două picioare ca o punte vie spre cer, un armăsar cu trupul de beznă necheza tunător. Călărețul în straie negre și-a coborît sulița, dar m-am rostogolit într-o parte înainte ca vîrful să muște piatra o dată cu copitele, chiar lîngă umărul meu. Faleza s-a cutremurat sub izbitură, urletul sălbatic al vîntului a copleșit zbuciumul valurilor, bărbatul cu ochi de șarpe s-a aplecat întinzînd o mînă cu degete rășchirate...

M-am trezit țipînd, cu ochii larg deschiși, cu buzele arse. Adormisem în fotoliu, cu hainele ude, și, de sub tocurile pantofilor, pete jilave se lățeau pe covor. M-am ridicat anevoie. Statueta era la locul ei, scăldată în razele lunii, cernute de crengile castanului de peste drum. O vreme am rămas nemișcată, ascultînd zgomotele familiare ale nopții: foșnetul copacilor din grădină, pocnetul unui oblon zgîlțîit de vînt, mieunatul pisicilor ce se fugăreau pe acoperișuri, sirena îndepărtată a unei fabrici... Treptat, spaima s-a tras undeva în străfundurile minții și inima a încetat să-mi mai zvîcnească nebunește. Fusese un vis, doar atît, îmi repetam

iarăşi şi iarăşi, pe cînd îmi scoteam veşmintele şi mă strecuram în aşternutul rece. Dar somnul întîrzia. În întunericul de sub pleoape vedeam zidurile casei şi dincolo de ele alte ziduri, case şi străzi, strîngîndu-se împrejurul meu, ocrotindu-mă ca nişte braţe de uriaş; numai undeva, în zare, nori vineţii începeau să se îngrămădească aidoma unei haite...

•

Mi-am rotit fotoliul, întorcînd spatele furnicarului de oameni şi maşini. Pereţii de sticlă opreau sunetele, dar mişcarea aceea necurmată avea ceva obsesiv, hipnotic... Cartonul alb, creioanele aşteptau. Mi-am lăsat privirea şi gîndurile să rătăcească în voie. Eram la ultimul etaj, departe de larma telefoanelor şi a maşinilor de scris; mobila, puţină, doar metal nichelat şi cristaluri, liniştea ochii cu neutralismul ei aseptic. Peste tot, afişe, reviste, teancuri de cărţi, reproduceri şi fotografii — amalgam de culori şi imagini aparent amorţite. Îmi plăcea să le dau viaţă, să mă uit cum prindeau contur în vreme ce mîna îmi alerga pe hîrtie, parcă în joacă...

Nici nu-mi terminasem gîndul, că marile coloane se născuseră deja. Înalte, zvelte, cu capiteluri-flori ce încununau lujerele de piatră verde.

Apoi, zidurile groase, menite să înfrunte veşnicia, rotunjimea fără cusur a cupolei, alte coloane, arcuri şi bolţi împletindu-se într-o dantelărie fără de sfîrşit, umplînd foaia, înghiţind fiecare petec încă gol. Nu mai era o construcţie — devenise însăşi civilizaţia umană, la care fiece veac punea o nouă cărămidă, ridicînd-o, tot mai cutezătoare. Prin faţa ochilor îmi treceau imagini fugare, năruindu-se într-o clipă pentru a se întrupa iarăşi, altele, altfel. Şi Construcţia creştea, triumfătoare, plăsmuia singură detalii la care nu mă gîndisem, un vitraliu, o nişă boltită, brîuri de frize; curînd a devenit prea complicată ca s-o mai pot cuprinde în întregime. Eram înăuntrul ei, o siluetă tot mai măruntă, pierzîndu-se undeva, în imensitatea unei podele de marmură, cupola continua să se înalţe, pînă ce, într-un tîrziu am înţeles că albastrul acela curat era chiar cerul. Zidurile au prins să se subţieze, topindu-se în perdele de abur tremurător şi oglinda de sub picioarele mele s-a crăpat, dezvelind colţi de cremene.

... O cîmpie pietroasă, nemărginită şi o tabără: mii de focuri şi vetre fumegînde, cai, oameni, arme, peste care plutea un zumzet de roi stîrnit. Cu o înfrigurare anevoie stăpînită, oamenii netezeau tăişul săbiilor, puneau şeile pe cai, încercau corzile arcurilor, răvăşeau tăciunii, stingîndu-i. Aveau chipurile arse de soare şi vînturi, ochii negri,

îngustîndu-se oblic spre tîmple. Scunzi, cu veşminte şi cuşme din blană de lup, călcau cu stîngăcie pe pămînt; însă odată urcaţi în şa deveneau alţii, ochii prindeau să le lucească, fiece mişcare părea mai firească, mai iute... Caii mărunţi se frămîntau în loc, scuturîndu-şi capetele, măturînd ţărîna cu coamele şi cozile ca nişte pîraie sure şi negre. Apoi călăreţii au început să-i îndemne spre mijlocul taberei şi tropotul copitelor a copleşit toate celelalte sunete. Greabăn lîngă greabăn, animalele păşeau alături, potolite, mulţimea se ordona în şiruri, şirurile se uneau, se arcuiau, deveneau inele tot mai perfecte, înconjurînd un ochi rămas ca prin minune alb. Iar acolo, neclintiţi, omul din vis şi armăsarul cu trup de beznă aşteptau...

Miniaturală suliţă argintie, creionul mi-a alunecat dintre degete şi zgomotul căderii m-a făcut să tresar. Mi-am dus mîinile la tîmple şi le-am apăsat furioasă, încercînd să alung nălucile cuibărite sub ele. Treptat, imaginile mi s-au şters din minte; dar fuseseră atît de amănunţite, de aevea... Ridicînd din umeri, m-am aplecat din nou asupra Construcţiei. Numai că împletirea fără de răgaz, creşterea nestăvilită încetaseră. Desenul se golise de viaţă, de înţeles, de măreţie — nu mai păstra decît ordinea seacă a nemişcării. M-am sculat şi am ieşit, fără o privire în urmă.

Am mers multă vreme pe străzi. Era un soare

blînd, tomnatic, îndulcind contururile, îmbrăcînd totul în nuanțe de aur și aramă. Mă lăsam purtată de șuvoiul omenesc ce umplea trotuarul, cu o senzație de ușurare, de parcă m-aș fi ascuns printre ceilalți de cine știe ce primejdie. Nu eram decît o picătură într-un fluviu, pașii mei, ecou al altora, nu mai răsunau stingheri, nimeni nu mă putea găsi în mulțimea anonimă...

Într-un tîrziu mi-am amintit că nu mîncasem nimic toată ziua. Am intrat în primul restaurant. Era mic și nu foarte luxos, dar în liniștea salonului pustiu, luminat discret, teama mi s-a risipit. Un pahar de coniac și lumea s-a învăluit într-o ceață plăcută — lambriurile vechi, mozaicul pătat al podelei, chelnerul care mă privea pe furiș pe cînd își făcea de lucru la mesele din jur. Afară, vremea amiezii potolise forfota. Doar la răstimpuri mai zăream cîte un trecător: o brunetă a cărei rochie părea o teacă prea strîmtă, un copil cu o minge roșie, un vînzător de înghețată împingîndu-și căruciorul alene, cu nostalgia verii. Și peste toți, frunzele ruginii ale castanilor cădeau ca o ninsoare.

... Dincolo de geam, văzduhul devenise parcă mai dens, căpătînd o strălucire vîscoasă, de lavă topită. Strada, casele dispăruseră și, în locul lor, o mare de spice se întindea de la o zare la alta.

Spre apus, orizontul era doar o dungă neagră

— şiruri după şiruri de călăreţi veneau în trap mărunt şi în urma lor cîmpia părea arată pentru a doua oară. Oamenii înaintau ca unul singur, strunindu-şi caii, iar sulițele se înălțau spre cer în rînduri drepte, ca o pădure tînără. Nu mi-i închipuisem astfel: o putere calmă, în stare să se înfrîneze, să nu-şi asculte pornirile. Apoi l-am văzut pe cel care le arăta drumul, tăind lanul asemeni unei săbii. Chipul încremenit, ochii oblici ațintiți într-ai mei...

Chelnerul mă fixa stăruitor, fără să se mai ascundă. Coapsa dezgolită, căreia mătasea ciorapului îi împrumuta luciri metalice părea să-l fascineze. S-a aplecat peste masă, rostind cuvinte care nu izbuteau să ajungă pînă la mine, însă cînd glasul lui a spart în sfîrşit tăcerea, devenind insinuant, complice, am sărit ca arsă.

În stradă, răcoarea înserării mi-a alungat moleşeala, dar nu şi gîndurile. Visul, apoi ce văzusem dimineață, acum... Oamenii treceau zoriți, uitîndu-se prin mine ca printr-o statuie de sticlă; arareori cineva întorcea capul, fugar. Eram doar o femeie singură, printre atîtea altele, într-un oraş unde mai toți erau, chiar fără s-o ştie, singuri. Case, copaci, vitrine revărsînd cascade orbitoare de lumină, maşini, muzică, voci domoale sau ascuțite, paşii mulțimii, neliniştea dinăuntrul meu...

Un scrîşnet de frîne, apoi țipătul de pasăre

rănită al claxonului. Maşina a trecut fără să oprească, pe cînd cineva mă trăgea înapoi pe trotuar, amorţită de spaimă. Am rămas acolo, printre necunoscuţii care mă uitaseră deja, aşteptînd. Fluviul făpturilor de metal se scurgea mai departe, clipiri roşii, galbene, verzi îmi ardeau retina, motoarele răbufneau la răstimpuri în urlete, curmînd lîşîitul monoton al roţilor pe asfalt.

...Talazuri nesfîrşite, năvălind spre un ţărm încă nevăzut — caii, cu gîturile întinse, boturi înspumate şi albul ochilor împăienjenit de sînge, oamenii aplecaţi înainte, cu suliţele coborîte, cu trupurile încordate pînă la ultima fibră. Armăsarul din frunte gonea atît de repede încît părea purtat de o volbură; ghemuit în şa, una cu el, cu chipul pe jumătate ascuns de şuviţele coamei fluturînd sălbatic, călăreţul cu ochi de şarpe mă privea. M-am întors şi, undeva, în zare, am desluşit ceva ca o uriaşă vatră de jar: luminile unui oraş...

O vreme am rătăcit în neştire. Clocotul de sub tîmple era de neîndurat — ce voiseră călăreţii pustiei? Să năruie, să prăvălească, să spulbere orice îngrădea orizontul. Să-şi vadă iar cîmpiile libere, ca-n prima zi a lumii. Dreaptă sau nu, ura lor fusese zadarnică: tot ce prefăceau în ţărînă şi cenuşă se ridica din nou, de-ndată, şi teama înmulţea zidurile, mereu mai trainice, mai înalte... Pînă într-o zi, cînd fiii stepei s-au pomenit prinşi

între ele ca-ntr-o capcană; s-au supus şi, curînd, nimeni nu-şi mai amintea de ei. De ce-i ridicase din colbul timpului omul de piatră verde, aducîndu-i, acum şi aici, să-mi întunece fiecare clipă, fiecare gînd?

Străzile aproape că se goliseră, stelele vegheau cu miile oraşul adormit şi cerul de catifea al nopţii mă împăcase iarăşi. Am dat colţul. Dincolo de a treia casă lucea gardul de cărămidă smălţuită al grădinii mele, se înălţa portalul cu coloane zvelte, fumurii. Pe neaşteptate, pămîntul s-a cutremurat: o dată, scurt, apoi a izbucnit un vacarm asurzitor. Sirene, vuietul de avalanşă al clădirilor ce se năruiau, claxoanele răsunînd obsedant, la unison — şi totuşi caldarîmul rămînea neclintit, fără vreo crăpătură. În faţa mea, bolta începea treptat să se lumineze, o lumină sîngerie, înfricoşătoare, apropiindu-se dinspre marginea oraşului, înecată la răstimpuri de nori groşi, trîmbe de fum şi de moloz ţîşnind ca nişte gheizere.

Apoi am văzut flăcările: iederă ce şerpuia de la o casă la alta, de la o stradă la alta, prefăcînd copacii în torţe şi acoperişurile în ruguri, grăbind sau domolindu-se după răbufnirile vîntului, dar fără a se opri vreodată. Aerul dogorea, valurile de sunete se răsfrîngeau între ziduri, amestecîndu-se în vîrtejuri peste care se rostogolea, năvalnic, bubuitul unor tobe uriaşe. Priveam fără să înţeleg,

cînd primii călăreţi s-au ivit la capătul străzii, cu sulițele în cumpănire. Cel din frunte a fost lîngă mine din cîteva salturi şi, cînd s-a aplecat, întinzînd mîna, tăcerea a învăluit întreaga lume.

CASA FĂRĂ CĂRȚI

Întîi, am crezut că mi se păruse. Încremenisem, ascultînd tăcerea grea a miezului de noapte, cînd scrîșnetul înăbușit a răsunat din nou și, de data asta am văzut clanța mișcîndu-se. M-am ridicat prea brusc; în vreme ce săream peste scaunul răsturnat, dușumeaua din hol a scîrțîit sub niște pași grăbiți, apoi am auzit tîrșîiala papucilor pe treptele scării. Am deslușit, într-o viziune fugară, spatele țeapăn al bătrînului, fluturarea halatului negru ca o aripă de corb, degetele descărnate încleștînd balustrada. N-am mai deschis ușa, m-am aplecat să trag zăvorul și abia atunci mi-am dat seama cît de tare îmi tremurau mîinile.

M-am așezat iar la masă, înaintea foii pe care se înșiruiau, cuminți, rîndurile picurate din peniță. Dar vraja pierise. Risipite, gîndurile nu mai voiau să se adune, cuvintele se așterneau anevoie, frazele îmi ieșeau ciuntite, aidoma fluturilor atinși de flacără. Încercam să mă întorc în lumea unde fusesem cîteva clipe mai devreme, strîngeam cu disperare pleoapele, chemînd tărîmul ce abia se închegase, dar în întunericul dinapoia frunții îmi

apărea chipul bătrînului, mască de ceară pe care nu mai trăiau decît ochii, arzători, scormonitori. *Mîine*, mi-am spus, mototolind furioasă hîrtia. *Chiar mîine aveam să plec de acolo*, și gîndul acela, atîta vreme întîrziat, mi-a adus o neașteptată ușurare.

... Eram de aproape șase luni în casa bătrînului: șase luni fără nouă zile. După-amiaza în care pășisem dincolo de poarta străjuită de cîini uriași, cu bronzul înverzit de ploi, îmi venea mereu în minte — poate din pricina pliantului de închiriere, uitat într-un colț al mesei, atrăgînd privirea cu coperțile-i roșii, lucioase. Între celelalte case înecate în iederă, ascunse cît mai departe de forfota străzilor aglomerate, a bătrînului îmi plăcuse cel mai mult. Era austeră și solidă, făcută să învingă timpul. Fațadă cenușie, cu plăcile de gresie desprinse pe alocuri, șiruri de ferestre încununate de arcade gotice, acoperiș înalt, avîntîndu-și spre cer hornurile ca niște degete întinse să apuce, gard cu stîlpi de piatră galbenă și grilaje ruginite: masivitate și ruină, măreție și decădere. Ivindu-se doar pe jumătate deasupra copacilor grădinii, casa părea una dintre corăbiile acelea străvechi, ale căror bordaje putrezite continuă totuși, miraculos, să înfrunte oceanul.

Bătrînul mă primise bănuitor, măsurîndu-mă cu asprime. Nu-i plăceau pantalonii mei strîmți, din

piele, bluza străvezie, pleoapele încărcate de fard. Numai după ce i-am plătit pe un an întreg s-a hotărît, aproape în silă, să-mi cedeze etajul de sus, iar cînd am apărut scara, cu geamantanele pline, încă nu-i venea să creadă că rămîn cu adevărat. Dar am rămas. Cu gîndul că, la capătul unui an de sihăstrie voi avea un munte de foi scrise: întîmplări pe care nimeni nu le trăise, dar care se puteau petrece oricînd, oricui. Asta mi-era meseria, visul, viaţa — să plămădesc, din lutul gîndului, închipuiri cu frumuseţi, patimi şi slăbiciuni omeneşti... Dar plăsmuirile acelea se năşteau cu nespusă trudă, în tăcerea dinăuntrul minţii şi de aceea fugisem de lume, de zbîrnîitul telefonului, de prietenii şi cunoscuţii care nu voiau, nu puteau să-mi înţeleagă neliniştile, frămîntarea.

Aici, în casa cu încăperi răcoroase, veşnic umbrite, crezusem că voi găsi tihna. Mă obişnuisem repede cu jaluzelele mereu trase, cu draperiile ascunzînd fiece fereastră, cu mobilele masive, care trosneau din toate încheieturile. Numai cu mirosul straniu, dulceag, ce umplea întreaga casă nu izbuteam să mă deprind. Abia simţit dimineaţa, tot mai puternic o dată cu apropierea serii, izul acela de crini putreziţi stăruia, pătrunzînd pretutindeni, ca o ceaţă nevăzută. Nu venea din grădină — de acolo adierile aduceau doar zvonuri uscate de toamnă — ci de undeva de la subsol. I-am căutat

zadarnic urma. Casa era mult mai mare decît părea pe dinafară: coridoare lungi, întortocheate, prin care rătăceam ore în şir, scări ce nu duceau nicăieri, uşi cît un portal de catedrală, uşi scunde, ca pentru pitici, holuri rotunde, aidoma unor stupi. Mai toate canaturile erau întredeschise şi dincolo de praguri zăream draperii de brocart şi catifea, covoare persane, pereţi îmbrăcaţi în lambriuri scumpe; în fiecare cameră, statui, tablouri vechi, în culori sumbre şi o panoplie de arme deasupra nelipsitului cămin. Ici şi colo, cîte o armură oglindea în apele verzui ale oţelului, sclipirea marilor candelabre — amintiri din alte vremi, de mult apuse... Numai de bibliotecă nu dădusem nicăieri. Mi-o închipuiam pe măsura casei, cu volume legate în piele cafenie, cu titluri de aur pal, lucind potolit în lumina săracă. Poate că bătrînul o ţinea zăvorîtă de teamă să nu-i cer vreo carte; nici mie nu-mi plăcea să le împrumut — dădeam cu greu şi nu-mi găseam liniştea pînă ce nu le vedeam înapoi în raft.

Bătrînul: firav, adus de spate, cu părul rar şi felul acela de a-şi ridica disprețuitor sprînceana dreaptă. Avea întotdeauna un aer de demnitate jignită şi păşea încet, ca să-şi ascundă şchiopătatul. Pînă la mine nu avusese alţi chiriaşi, iar de cînd venisem nimeni nu-i călcase vreodată pragul. Singurătatea omului uitat de lume, trăind într-un

timp al său, prăfuit şi mirosind a naftalină ca o molie închisă în dulap ar fi trebuit să mă înduioşeze, însă de cîte ori ne întîlneam în bezna vreunui coridor mă bîlbîiam penibil, neştiind cum să-mi ascund stînjeneala. Răsuflarea hîrîită, tremurul mîinilor galbene, osoase, mă făceau să-mi simt tinereţea ca pe o vină şi grăbeam la masa de lucru, ascunzîndu-mă îndărătul vrafurilor de pagini scrise — o oază luminoasă, un refugiu. Ca să mă apere de cine?

Abia tîrziu am deslușit schimbarea. Bătrînul mă urmărea cu aceeași ochi de jivină la pîndă, însă privirea nu i se mai pleca cînd o surprindeam ațintită asupră-mi. Îl întîlneam tot mai des prin casă, la poartă, între arţarii foșnitori din grădină. Uneori, după ce scriam pînă la îngînatul zorilor, ieșeam pe străzile încă pustii și văzduhul rece îmi alunga oboseala — de fiecare dată, bătrînul era pe coridor, parcă așteptîndu-mă. Cînd mă întorceam din oraș, după cîte o noapte pierdută, păstrînd în veşminte și în piele parfumul aventurii, mă privea posac, clătina din cap și trebuia să trec pe lîngă el în vîrful picioarelor și cu ochii în pămînt, aidoma unei puștoaice venind de la prima întîlnire. La început, sîcîiala aceea neîntreruptă m-a iritat; apoi, cu vremea, am înţeles. Bătrînul se temea de viaţa de dincolo de ziduri, tremura pînă și în somn ca nu cumva, într-o zi, să i se strecoare pe poartă,

neştiută, să umple casa cu rîsu-i nepăsător, spărgînd tăcerea de urmă funerară a încăperilor.

O dată l-am găsit pe bătrîn în camera mea: aplecat peste masă, citea o pagină abia terminată, mormăind ceva nedesluşit. Restul foilor zăceau pe jos de-a valma, ca nişte frunze risipite de vînt. Cînd m-a auzit intrînd nu s-a mişcat din loc, dar şi-a îndreptat umerii, atît de brusc încît mi s-a părut că aud un trosnet de oase rupte. Gestul nu avea nimic ostenit ori bolnăvicios şi l-am privit uimită, uitîndu-mi mînia — părea dintr-o dată mai înalt şi ochii aveau o strălucire care aproape că izbutea să dea viaţă chipului ofilit. Mîinile nu-i mai tremurau; în strînsoarea lor, rigla de mahon s-a frînt ca o creangă putredă, apoi bătrînul a plecat cu paşi mari, înfăşurat în străvechiu-i halat ca într-o mantie. Am rămas lîngă uşă, încremenită, cu un singur gînd, obsesiv, fără noimă: nu mai şchiopăta sau doar mi se năzărise?

De atunci nu-l mai văzusem. Doar uneori auzeam o uşă închizîndu-se în spatele meu, treptele scîrţîind, ramurile plesnind văzduhul cînd treceam prin grădină şi ştiam că era acolo, printre umbrele casei fără soare, făptură plăsmuită din întuneric, hrănindu-se cu noapte...

Am tresărit: pendula din salon bătea a douăsprezecea oară şi ecoul răsuna grav, maiestuos, aidoma clopotului de pe un cuirasat

scufundat. Ridicînd din umeri am aşternut cîteva cuvinte, apoi le-am tăiat, am scris altele. Frazele curgeau cu trudă, ca izvoarele închise în munte, cînd, pe nesimţite, contururile din jur au prins să se şteargă. Ideile năvăleau iarăşi din neantul unde dormiseră, povestirea se închega cu uşurinţă, de parcă altcineva ar fi gîndit-o.

Beznă. Atît de neaşteptată încît în primul moment n-am înţeles ce se întîmplă. M-am ridicat, pornind prin noaptea care mă învăluia aidoma unei mlaştini; păşeam încet, pipăind văzduhul cu mîinile întinse înainte, poticnindu-mă în colţurile mobilelor ce-mi ţineau calea cu perfidie. Cînd am dat în sfîrşit de scrinul unde-mi ţineam lanterna aproape că i-am smuls sertarul şi doar globul auriu pe care-l răspîndea jucăria aceea nichelată m-a dezmeticit din spaima ce-mi încrîncena carnea. Am ieşit, dar întunericul s-a luat după mine, atingîndu-mă cu degete de gheaţă pe coridorul pustiu, pe scara păzită de nenumărate portrete, generaţii după generaţii de bărbaţi cu chipuri deopotrivă de uscate, semănînd ca firele de nisip dintr-o dună.

Gîndurile mele începeau s-o ia razna. Am bătut la uşa bătrînului pînă ce mi-am zdrelit degetele. l-am strigat minute în şir, apoi am pornit să-l caut, stăpînindu-mi cu greu furia. Luni la rînd îmi călcase pe urme; unde era *acum*, cînd aveam nevoie de el ?!

... Explorasem zadarnic parterul şi coborîsem în subsolul plin de vechituri. Mese şchioape, fotolii cu pielea zdrenţuită, scrinuri fără uşi, oglinzi aburite, cufere şi sertare amestecate de-a valma, lemnărie de tot felul, atît de multă că abia mă puteam strecura. Deodată am simţit sub tălpi răceala apei — un fir subţire, prelingîndu-se pe podea, unindu-se mai încolo cu altul şi altul, într-un pîrîu de o palmă, care şerpuia alene spre un loc numai de el ştiut. Aplecîndu-mă, am desluşit o albie miniaturală, săpată în lespezile de gresie: apa aceea curgea pe-acolo mulţi ani ca să-şi croiască asemenea făgaş. M-a cuprins un neastîmpăr copilăresc şi, uitînd de toate, de întuneric, de bătrînul ce se făcuse nevăzut, de bateriile pe jumătate sfîrşite, m-am luat după ciudatul şuvoi. După o vreme, lîngă perete s-a ivit un spaţiu liber — poiană în cîngul încremenit al mobilelor. În mijloc, o spărtură în podea, aidoma unei guri ştirbe, unde venea să moară o duzină de pîrîiaşe, fraţi buni cu cel care mă adusese aici. M-am lăsat în genunchi lîngă oglinda argintie. Apa era limpede şi atît de adîncă încît nu izbuteam să-i zăresc fundul. Undele păreau străbătute de luciri iuţi, ca nişte licurici, dar, apropiind lanterna, am văzut că formele acelea sidefii, îngrămădite unele într-altele, pluteau nemişcate nu departe de mine. Înainte să mă gîndesc ce fac, îmi afundasem braţul pînă la

umăr; am apucat ceva lunecos, am tras cu putere și prada smulsă apelor a ieșit la ivcală într-o ploaie de stropi. Un ciucure mare de cristal, acoperit cu solzi cizelați cu migală. Pe neașteptate mi-am amintit de candelabrele atîrnate în toată casa, pînă și în cele mai înguste coridoare; aceeași dantelărie șlefuită, aceleași sclipiri sidefii, nepălite de ani.

Un candelabru sub ape? Fără să șovăi am pășit peste marginea gropii. Vîrful piciorului nu întîlnea nimic și atunci l-am coborît și pe celălalt, rămînînd agățată în mîini. M-am cufundat cu grijă în undele care mă învăluiau cu moliciunea lor senzuală; cînd mi-au trecut de mijloc, brațele începuseră să-mi tremure de încordare și, hotărîndu-mă deodată, mi-am dat drumul.

M-am dus la fund ca un bolovan. Țineam ochii larg deschiși, rotindu-mi privirea prin sala imensă, cu pereții acoperiți de rafturi îndoite sub povara miilor de volume. Cînd am atins covorul, lîngă picioarele de leu ale mesei pe care se înșiruiau sfeșnice de argint străvechi, m-a pufnit rîsul: un hohot nebunesc, năvalnic, cu neputință de stăpînit. M-am oprit abia după ce înghițisem destulă apă ca să-mi vin în fire. Toate erau reale. Și biblioteca înecată și căminele enorme de marmură în care nu arsese vreodată focul și fotoliile negre, răzlețite prin sală ca tot atîtea invitații.

Cu salturi stîngace — fugă de vis, imposibil de

lentă — m-am apropiat şi mi-am trecut degetele peste cotoarele rotunjite: Homer, Hafiz, Dostoievski, Shakespeare, Dickens, Zola... Am rostit ceva, o întrebare sau o şoaptă uimită şi bulele de aer mi s-au desprins de pe buze, ridicîndu-se ca un roi de fluturi spre tavanul sculptat. Citeam titlu după titlu — scrise în cuvinte potrivite, cu har sau doar cu meşteşug, erau acolo nostalgiile, speranţele, dorurile omeneşti dintotdeauna. Eterna poveste a sufletului în căutare de sine, eterna goană după idealul cu neputinţă de atins. Înţelepciunea şi nebunia lumii.

Mi se puse un nod în gît. M-am întors cu spatele la rafturi şi abia atunci am zărit volumul zăcînd pe covor. Paginile se răsfoiau singure sub mîna undelor răscolite de mine şi cerneala se prelingea într-un nor negru, aidoma sîngelui unei vietăţi răpuse. O carte moartă, în cimitirul cărţilor îngropate sub lespezi străvezii de apă... Deodată, mi s-a părut că literele de pe cotoare încep să tremure, să se subţieze. Privirea mi se împăienjenea şi un val de ameţeală m-a făcut să bîjbîi în căutarea unui sprijin, dar undele alunecau, înşelătoare, încercînd să-mi pătrundă printre buzele strînse. Am zvîcnit în sus, orbeşte, o dată şi încă o dată, pînă ce m-am izbit cu creştetul de tavan: nu nimerisem spărtura. Am început s-o caut. Tîmplele îmi bubuiau, mă luptam din răsputeri să nu-mi pierd

cumpătul, însă frica mi se furişa în vine şi, curînd, m-am pomenit lovind cu pumnii în grinzile de lemn, rîcîindu-le disperată cu unghiile. Apăsarea care-mi strivea pieptul sporea mereu, îmi simţeam picioarele ca de plumb, fiece mişcare mă golea de vlagă, grăbind uitarea. Pe neaşteptate, peştii de cristal ai candelabrului au prins să se zbuciume în cîrligele lor, un curent rece m-a învăluit brusc şi, fără să vreau, am privit în jos.

În sală se deschisese o uşă sau mai curînd o poartă uriaşă, ale cărei canaturi erau mascate cu rafturi. În prag stătea cineva. Nu i-am văzut decît umbra ascuţită, prelungă, însă mi-a fost de ajuns. Cu un ţipăt prefăcut în bolboroseală, am pornit mai departe; dibuind marginea gropii, m-am săltat şi am ţîşnit afară ca dintr-o ţeavă de tun, pe cînd aerul îmi exploda în plămîni, copleşitor. M-am căţărat cu mişcări frenetice pe dalele de piatră, am rămas cîteva clipe încovoiată, sorbind văzduhul cu lăcomie, gîfîind şi tuşind, apoi am luat-o la goană printre vechiturile prăfuite.

Niciodată coridoarele nu mi se păruseră atît de lungi. Cînd am ajuns înaintea scării genunchii mi-erau moi, dar am suit treptele cîte trei deodată, cu un singur gînd, o singură dorinţă: să ajung în camera mea şi să zăvorăsc uşa, alungînd pînă şi amintirea sălii înecate... Abia ieşisem din subsol cînd m-am pomenit scăldată într-o lumină

orbitoare. Becurile ardeau pretutindeni, așa cum nu le văzusem pînă atunci în casa bătrînului și m-am oprit sub ploaia albă, strîngîndu-mi pleoapele rănite.

Arsura unei priviri străine: bătrînul se uita la șuvițele arămii, ce-mi picurau lacrimi pe gît, pe umeri. Ochii i-au coborît, întîrziind asupra sînilor pe care pînza subțire se lipise ca o piele, apoi au lunecat încet peste picioarele dezgolite de cămașa prea scurtă. Mă înăbușcam, dar ceva mai puternic decît voința mea mă ținuise locului. Degetele bătrînului frămîntau spasmodic aerul, tăcerea îndesea ziduri de gheață între noi; priveam fascinată pata umedă ce se lățea sub mine, obrajii îmi ardeau, trupul mi-era scuturat de un tremur nervos. Brusc, bătrînul mi-a întors spatele și vraja s-a rupt. Din cîteva salturi eram afară, apoi m-am năpustit pe coridor, împroșcînd stropi în toate părțile. Fără măcar să-mi scot veșmîntul jilav m-am trîntit pe pat și într-o clipă adormisem — un somn greu, lipsit de vise, mai curînd încremenirea unei statui.

•

Mă chema un glas de femeie; depărtat, atît de slab încît nu izbuteam să-i deslușesc strigătele ca niște șoapte. Am sărit din așternut — în cameră

nu era nimeni. Uşa zăvorîtă, lumina uitată aprinsă, foile împrăştiate pe masă, toate rămăseseră neatinse. M-am rezemat de stîlpul baldachinului, apăsîndu-mi tîmplele cu mîna, ca să alung fantomele cuibărite sub frunte, însă chemarea s-a auzit iar, acum apropiată şi limpede. Glasul acela îmi părea cunoscut şi, cînd a răsunat din nou, poruncitor, m-am răsucit spre oglinda ce îmbrăca un perete întreg. Femeia dinăuntru eram eu; şi totuşi, era alta. Avea trupul meu, chipul meu, cămaşa în care dormisem. Dar pleoapele şi buzele îi luceau, negre ca nopţile de vară şi surîdea îngăduitor văzîndu-mi uimirea. A întins braţele, privindu-mă cu ochi care-mi topeau orice gînd de împotrivire. M-am apropiat supusă, cu paşi de somnambul; în vreme ce degetele ni se încleştau, mi-a mai trecut prin minte că, poate, visez. Apoi m-am lăsat trasă prin perdeaua argintie a sticlei şi n-am mai simţit nimic.

... Dincolo de oglindă era noapte. Mergeam prin beznă cleioasă fără să ştiu de cînd sau încotro. Înapoi ca şi înainte, acelaşi întuneric nepătruns, de început ori sfîrşit de lume. Sub tălpi, pietre ascuţite zdrelindu-mi carnea, cîte o fîşie de nisip zgrunţuros, nici un fîr de iarbă. Apoi am zărit flăcările. Întîi, doar licăriri căzute din cerul văduvit de stele, pe urmă tot mai mari, subţiind beznă. La răstimpuri, cîte o răbufnire de vînt le făcea să

crească pe neașteptate și pale de aer cald se năpusteau asupră-mi. Orizontul se preschimbase într-o dungă purpurie, văzduhul începea să dogorească. Mi-am dus mîna la buzele crăpate, la pleoapele ce mă usturau: erau umede și pe degete mi-au rămas niște pete negre, care nu voiau să se șteargă... Tîrziu, foarte tîrziu, am ajuns la primele focuri. Grămezi înalte, mormane peste mormane de cărți din care vîlvătăile mușcau lacome, formau un labirint cu ziduri portocalii sau roșii, întrerupte pe alocuri de metereze cenușii, fumegînde. De pretutindeni, foșnetul paginilor mistuite de văpaie se ridica într-un vaiet neîntrerupt și rugurile ardeau, ardeau întruna.

Rătăceam prin ninsoarea de funingine ce mi se lipea de veșmînt și de pielea scăldată în sudoare. Uneori, cîte un perete de flăcări se năruia chiar în spatele meu, alteori calea era închisă cu covoare groase de jeratic. Fiece răsuflare îmi zgîria pieptul și, cînd am trecut de ultima movilă, m-am prăbușit în genunchi, sfîrșită.

Un rîs scîrțîitor m-a făcut să-mi înalț fruntea. Înaintea mea, bătrînul, într-o mantie largă, cu capul gol, mă privea neclintit. Avea în mînă o carte; cu mișcări înadins încetinite a azvîrlit-o pe unul dintre ruguri și am auzit fîlfîitul paginilor în zborul moale, curmat îndată de flăcările ce înhățau pasărea de hîrtie.

Am sărit în picioare, dar bătrînul mi-a înşfăcat poala veşmîntului şi, cînd m-am tras înapoi, pîrîitul pînzei sfîşiate a răsunat ca un ţipăt. Acum ştiam cine este, ştiam că toate pe lume i se supun, temîndu-se numai de el. Doar că mi-l închipuisem altfel, mai nepăsător, mai rece. Cum de reuşisem să-l scot din bîrlogul său de neant?

Degetele Stăpînului Uitării mi s-au înfipt în trup ca nişte cîrlige de os. Un miros de crini putreziţi l-a biruit pe cel de hîrtie arsă, apoi sînii mi s-au strivit de pieptul din care nu se ridica nici o răsuflare. Sfîrşitul — nici durere, nici bucurie, doar un ghem de amintiri destrămîndu-se ca aburul în furtună. Şi apoi ? În noaptea fără de capăt, fără de speranţă, aveam să fiu singură cu el, pentru totdeauna.

Deodată, din depărtare s-a ridicat un murmur de puhoaie revărsate şi pămîntul a început să se cutremure. Cel care nu cunoştea îndurarea s-a răsucit într-acolo fără să-şi descleştcze ghearele, săltîndu-mă în văzduh ca pe o povară de nimic, dar abia cînd primele umbre au intrat în crepusculul născut din focuri am văzut că erau oameni. Mulţimi fără număr, înaintînd alături, cu liniştea celor puternici, într-o tăcere mai ameninţătoare decît orice strigăt. Chipuri străine şi totuşi atît de cunoscute, frumoase, viclene, aspre, dîrze ori umile. Menestreli, bufoni, regi şi regine, corăbieri,

husari, arcaşi cu feţele înnegrite. Un bărbat cu joben, ţinînd de mînă un băieţel în zdrenţe, o fată în crinolină între un indian cu puşcă de argint şi un samurai purtîndu-şi sabia de-a curmezişul spatelui, muşchetari, cerşetori, piraţi, florărese. Răscrucea timpului şi-a lumilor: un pilot în scurtă îmblănită ocrotind o balerină firavă, un soldat german şi unul englez, cu cizmele pătate de acelaşi lut galben, trecîndu-şi unul altuia ţigara, o curtezană călăuzind un bătrîn orb. Făpturi neînfrînte, nemuritoare, plămădite din gînd şi simţire, de cei ce-şi smulseseră inima ca s-o dăruie altora.

Braţul care mă înlănţuia s-a desprins pe neaşteptate. M-am prăvălit în ţărîna amestecată cu cenuşă, iar Stăpînul Uitării a trecut pe lîngă mine, parcă fără să mă vadă şi i-a privit lung pe cei ce nu-şi plecaseră vreodată ochii dinaintea lui. S-a întors spre focuri; pe chipul împietrit nu se deslușea nici ură, nici dezamăgire. Doar cînd a păşit în văpaie şi flăcările s-au ridicat pînă la cer, furioase, mi s-a părut că-i aud urletul: *aşteptare*.

Cineva m-a prins de braţ, ajutîndu-mă să mă ridic. Un negru cărunt, cu ochi în care se adunase toată bunătatea lumii. Alături, îmi zîmbea un grenadier din Vechea Gardă şi am pornit cu ei pe cîmpia de piatră, spre zorii ce se iveau în zare.

UNDEVA, CÎNDVA...

Împlineam patruzeci de ani. Am ridicat paharul, golindu-l pînă la fund, iar femeia din oglindă mi-a repetat gestul, într-un omagiu tăcut. Nu simțiscm pînă atunci apăsarea anilor, dar iată că timpul îmi însoțise fiecare pas, desenîndu-mi riduri fine pe lîngă pleoape, moleșindu-mi gîndurile, învăluindu-mă uneori într-o oboseală ciudată... Pe stradă, cînd îmi amintisem de aniversarea îngropată sub noianul întîmplărilor care-mi consumau existența, cifra căpătase rezonanțe de tragedie antică. În liniștea de-acasă, mîngîind clapele pianului, tristețea mi se risipise și nimic nu mai părea atît de ireversibil. Anii trecuseră, poate prea repede, dar îmi aduseseră destule și, înainte de orice, libertatea de a-mi trăi viața așa cum doream. Și, cu toate astea, aș fi vrut s-o pot lua de la început încă o dată, de o mie de ori...

În fața mea, cîteva portrete: Goya, Bosch, Grien, Dürer. Și ceilalți vechi maeștri care închipuiseră lumi și făpturi ce n-au fost și nu vor fi, plăsmuindu-le din temeri ori numai din înțelepciune. Singurii, adevărații mei prieteni.

Fantasticul — călătorie spre îndepărtatul tărîm al somnului, spuneau unii. Alții, destui, credeau că realitatea ar fi doar o fisură ce traverscază închipuirile. Oricare era adevărul, fantasticul a fost întotdeauna cu noi. Ne-a însoțit, din bezna peșterilor, călăuzit de dălțile egiptene și grecești, printre spaimele medievale, și ne va fi mereu alături. Mă fascina, ca pe atîția alții; dar eu nu eram decît un cronicar, un biograf modest, dorindu-se cît mai fidel, încercînd să prefacă în cuvinte magia născută din mîna stăpînilor penelului. Le știam viața, speranțele, durerile. Le înțelegeam gîndurile cele mai ascunse. Însă nici acum, după atîția ani, nu izbutiscm să pricep cum începuse totul. Priviseră oare în adîncurile sufletului lor? Fusese de vină veacul, schilodit, bolnav de închipuiri deșarte, născute din supunere și orbire? Le îngăduise soarta să întîlnească făpturi mai minunate decît un vis de dragoste?

Și cum putuseră oamenii aceia despărțiți de prăpastia timpului, a graiului și a simțirii să se înfioare la fel, să născocească lumi tulburător de asemenea? Cei mai mulți nu se știau unii pe alții nici măcar după faimă — și totuși, pe pereții templelor, în sulurile de pergamente zdrențuite, pe atîtea pînze sau plăci de aramă apăreau ființe aidoma, parcă ivite din același vis ori din aceleași neliniști... Se afla undeva un loc în care nălucile

căpătau trup şi nume?

Încercasem s-o spun, mereu altfel, în cărţile mele. Erau acolo, înşirate în singurul raft pe jumătate gol, zece volume. Pe primele le scrisesem cu siguranţa anilor de-atunci, pe celelalte cu un dram de înţelepciune. În fiecare rămăsese ceva din mine; le dorisem călăuze spre tărîmuri ce nu puteau fi străbătute decît cu închipuirea şi mulţi le găseau cheia unui labirint. Pusesem în cărţile acelea ce ştiam, ce eram, tot ce aveam mai de preţ. Însă cînd le vedeam tipărite, nu puteam scăpa de senzaţia că, de fiecare dată, ceva rămăsese nespus. Ceva important, ceva ce se ascundea mereu de iscodirea oricărui gînd. Dar ce?

Poate că el, uriaşul tigru al lui Klinger ştia. Mă privea tăcut, de pe coperta cărţii pe care o luasem la întîmplare. Se înveşmîntase în hlamida de aur şi purpură a asfinţitului ce cobora peste trecătoarea cu pereţi abrupţi, pierzîndu-se undeva, în nesfîrşitul bolţii, şi aştepta. Labele dinainte ca nişte coloane de templu persan, gîtul înălţat trufaş, încruntare uşor maliţioasă. Neclintire aparentă, sub care se ghicea calmul unui stăpînitor de lume. Ce voiau ochii aceia aţintindu-se într-ai mei cu înţelegere, aproape cu milă?

Podeaua a zvîcnit brusc şi am scăpat cartea din mînă, încercînd zadarnic să mă agăţ de ceva. În jur, zidurile, tavanul se roteau, depărtîndu-se tot

mai iute. Mi-am muşcat buzele, dar strigătul scurt, răguşit, a ţîşnit o dată cu răsuflarea. Nu se putea să fie aevea. *Nu se putea.* Cădeam dintr-un cer înstelat, o boltă străină şi neagră: uneori, pe lîngă mine treceau o carte, o pernă, un fotoliu, rătăcite, plutind fără ţintă prin vîltoarea care se lărgea neîncetat. La marginea ei au mai fluturat cîteva clipe perdelele albe. Apoi, n-am mai zărit nimic şi atunci a răsunat vuietul, un milion de viole laolaltă, mulţimi fără număr galopînd pe o cîmpie de piatră, păduri ce se năruiau ca un singur trunchi.

•

Un pas, încă unul. Ca nişte ogari credincioşi, valurile îmi lipăiau pe urme. Sandalele mi se legănau în mînă, atîrnînd de curele ca nişte păsări moarte; mă ispitea gîndul să le arunc departe, cît mai departe, să le văd săltînd în văzduh, apoi prăbuşindu-se, lunecînd spre adîncuri, cu o ultimă sclipire sidefie... Pe neaşteptate, un val m-a împroşcat din creştet pînă-n tălpi şi rochia mi s-a lipit de trup, înfiorîndu-mă. M-am aplecat să-mi răcoresc obrajii şi am privit îndelung chipul care mă cerceta la rîndu-i dintre unde.

... La început nu fuseseră decît întunericul şi tăcerea. Voiam să ţip, să plîng, să zgîrii tencuiala

de beznă; dar n-aveam glas, nici lacrimi şi nu era cine să m-audă. Nu-mi era frig sau foame, nu cunoşteam tihna somnului — nu eram decît un ghem de amintiri încețoşate. Încercam cu disperare să rechem senzaţii, imagini, frînturi din care să reclădesc lumea ce dispăruse acum o clipă sau o veşnicie. Aveam nevoie de un cuvînt, doar unul, însă nu-l găseam cu nici un chip. Apoi, deodată, am ştiut. *Lumină*, s-a zbătut gîndul-strigăt înăuntrul meu şi a fost lumină. Copleşitoare, nesfîrşită, ca bucuria ce mă inundase, ca marea pe ţărmul căreia zăceam. În spatele meu, un perete de stîncă se avînta spre înalturi, şerpuind de la o zare la alta; deasupra lui, un soare imens, aproape alb. Ridicîndu-mă anevoie, pornisem de-a lungul fîşiei de nisip, cu ochii plecaţi, fără să mă mai gîndesc la nimic.

Cinci zile şi cinci nopţi. Doar ape şi cer, nisip şi piatră. Un pustiu de albastru şi cenuşă ruginie, în care vîntul se furişa tăcut, stingher. Mergeam toată ziua, împleticindu-mă de istovire, iar la apus mă ghemuiam la poalele vreunei stînci, plîngînd. Uneori credeam că totul nu era decît un coşmar. Dar nisipul frigea, soarele îmi înroşise umerii, scoicile îmi crestau usturător tălpile. Alteori îmi venea să mă lungesc pe plajă, aşteptînd ca vîntul să mă-ngroape ori să păşesc în valuri, tot mai adînc, lăsîndu-le să-mi aducă uitarea. De fiecare

dată însă plecam mai departe, tîrîndu-mi umbra după mine. Doar eu şi ea, sub un cer fără păsări, pe ţărmul unei mări fără de peşti... Apoi, în cea de-a şasea zi, am zărit promontoriul: înainta mult în larg, semeţ, frîngînd linia dreaptă a falezei asemeni unui vîrf de lance...

Scoica era mare, aşa cum rareori găseam pe mal. Am izbit-o cu muchia de o piatră pînă cînd fălcile i s-au deschis şi trupul moale, gălbui, a lunecat afară. Carnea amăruie, cu gust de sare şi de alge îmi încleia dinţii, dar am înghiţit-o toată, aşa cum sorbeam fără să şovăi din apa stătută, rămasă prin scobiturile stîncilor. Am pornit iar, numărînd paşii în şoaptă. Dincolo... Nu puteam să cred că şi dincolo va fi tot o fîşie de nisip pierdută între cer şi valuri, că voi pieri pe plaja aceea pustie, neştiută de nimeni. Acum, promontoriul era atît de aproape, încît puteam desluşi fiecare bolovan, fiecare spărtură de gresie din grohotişul prăvălit de pe creastă.

Rotunjite de vînturi şi ploi, pietrele se înşiruiau una după alta în brîuri lungi, coborînd spre mare ca treptele unei scări clădite pentru uriaşi. Am pus piciorul pe prima dală, pipăind-o cu teamă: era lucioasă, umezită de stropi, dar nu se clintea. Nu cutezam să mă uit nici la apa neaşteptat de adîncă, nici spre zarea ce se clătina ameţitor la fiecare pas. Abia cînd, de cealaltă parte a

promontoriului, am simțit iarăși nisipul sub tălpi, mi-am ridicat privirea — aceeași mare, același cer. Numai tăcerea era alta: sumbră, sfîșiată de răbufnirile vîntului ce prinsese glas. Și, chiar în fața mea, umplînd parcă întreaga plajă, scheletul unui pește cum nu mai văzusem.

Pe jumătate îngropate în nisip, coastele străluceau orbitor de albe în lumina soarelui, grinzi geluite de veșnicie pentru o corabie ce nu va mai ieși niciodată în larg. Șira spinării se arcuia prin văzduh, crenel după crenel de os șlefuit, fiecare mai gros decît trupul unei balene. Capul, cu creasta și urechile zimțuite, pline de spini, își căsca botul spre mine, arătîndu-mi colții întorși spre-năuntru ca niște cîrlige. Deasupra găvanelor goale, arcadele lăsate dădeau craniului o expresie feroce, de nimeni și nimic îmblînzită.

...Atîta vreme purtase cu el numele spaimei, încît uitase că era muritor. Cine i-ar fi putut sta împotrivă? Eră după eră stăpînise marea pentru ca, într-o zi, să bage de seamă că marea însăși se strîmtorase. Furios, cu sînge în ochii de beznă, se năpustise împotriva falezei care stăvilea talazurile, o dată și încă o dată și iarăși, pînă ce toate au început să se spargă în juru-i, în nenumărați stropi de neființă...

M-am scuturat de gîndurile străine, uimită. De unde-mi veneau? Ce se întîmpla cu mine? De

unde mînia împotriva lumii întregi, care-mi făcea sîngele să clocotească? Strîngînd pumnii, m-am răsucit spre larg. Făptura aceea fusese, cîndva, vie; dar fluviul timpului nu se putea opri, nici întoarce din drum. N-avea să trăiască iar, în gîndurile mele, în trupul şi-n inima mea.

În depărtare, apele începeau să-şi schimbe culoarea. O pată albă se lăţea peste marea încreţită într-o fierbere lentă, iar deasupră-i văzduhul atîrna greu, ca înaintea unei furtuni. Ţîşnit de nicăieri, un fulger s-a înfipt în mijlocul valurilor zbuciumate, despicîndu-le pînă în adînc. Şi, dintre ele, a prins să se ridice un om. Ori poate că valurile scădeau, dezvelindu-l treptat, ca pe un munte ce se năştea a doua oară. Nici o mişcare, nici o tresărire pe chipul împietrit. Ochii îi erau aţintiţi undeva, dincolo de orizont, unde săbii de lumină se încrucişau tot mai ades. M-am tras înapoi, lipindu-mă de treapta din spatele meu, ca şi cum aş fi căutat ocrotirea pietrei încinse de soare. Acum îi zăream şi eu.

Spinări lungi, roşietice, şerpuind peste talazuri, spărgîndu-le ca nişte rîuri de sînge îngheţat. Fălci întesate de colţi, ochi fără pleoape, creastă subţire, străvezie, ajungînd pînă la vîrful cozii — murene. Cruzimea reptilei şi lunecarea iscusită, parcă fără efort, a peştelui; iar înaintea boturilor-capcană, cîteva trupuri despuiate, bărbaţi şi femei zbătîndu-se

să mai cîştige o clipă de viaţă.

Mi-am încleştat tîmplele gata să plesnească. Oamenii sortiţi pieirii erau primele făpturi croite asemeni mie în lumea aceea de giganţi. I-am văzut îndreptîndu-se spre bărbatul care-i aştepta neclintit şi o fărîmă de speranţă mi-a încolţit în suflet. Chipul şiroind de lacrimi, atît de omenesc... O murenă a ţîşnit dintr-o singură zvîcnire a cozii şi ultimul înotător a dispărut în genunile gîtlejului întunecat, ca şi cum nici n-ar fi fost vreodată. Peştele-şarpe s-a scufundat brusc, urmat de ceilalţi, ca să apară iarăşi, deschizîndu-şi larg fălcile. Apoi toate s-au învălmăşit: trupuri roşii, lucind ca sticla, talazuri înspumate şi, dureros de mărunte, mîinile unui bărbat agitîndu-se în zadar, pletele unei femei, şuviţă de aur ce cobora spre liniştea în veci netulburată.

Cînd clocotul valurilor s-a potolit, vînători şi pradă nu se mai zăreau nicăieri. Am ridicat ochii spre uriaşul din larg: îşi acoperise chipul cu un braţ, iar celălalt i se înălţa spre cer într-o implorare sau un blestem mut, neputincios. N-am putut îndura mai mult. Năvala lacrimilor mă orbea, dar am început să urc, pipăind pietrele, văzduhul printre umbre şi siluete neclare, care-mi vegheau truda, călăuzindu-mă în tăcere spre limanul crestei ce se împreuna cu bolta.

... Suiam mereu. Nu ştiam cînd şi dacă voi

ajunge pe culmea la fel de îndepărtată, după atîtea zile și nopți. Cele mai multe trepte îmi treceau de piept și trebuia să mă agăț de ele, săltîndu-mă cu nespusă caznă pînă ce ajungeam, gîfîind, pe dala de deasupra. Zăceam o vreme întinsă, ca să-mi adun puterile și curajul; apoi o luam de la capăt. Pe înserat mă ghemuiam lîngă perete, tremurînd sub șfichiuirea vîntului; adormeam degrabă, dar somnul mi-era mai curînd amorțeală. Visam mereu același lucru: o scară nesfîrșită, ducînd spre stele sau, poate, spre lumea în care mă născusem. În zori mă trezeam, cu trupul numai gheață și durere și porneam iarăși.

Apoi, într-o zi am pășit pe terasa parcă scobită de gheare enorme — ultima treaptă. Jos, la picioarele promontoriului, fîșia de plajă părea un șarpe auriu, strivit între pămînt și mare. În fața mea, un zid abrupt, plin de găuri și crăpături, se ridica aidoma unui fagure monstruos, tăindu-mi calea. M-am lăsat în genunchi, prea istovită ca să mai plîng: doar păsările ar fi cutezat să se avînte peste stavila aceea neagră, amenințătoare.

... Soarele mi-a fulgerat pleoapele, orbindu-mă; atîrna deasupra stîncii și-mi vărsa drept în creștet șuvoaie de plumb topit. *Amiaza*, a rostit un glas înăuntrul frunții, fără ca gîndul să-și găsească vreun ecou. Mi-am plecat ochii, lipindu-mi obrazul de stîncă și calvarul a reînceput.

Întîi fusese teama. Nu cutezam să mă uit nici spre albastrul ameţitor din înalturi, nici spre hăul de dedesubt. Urcam şi frica suia alături, desprinzîndu-mi pietrele de sub tălpi, rostogolindu-le cu un hohot scrîşnit. Stînca era cînd netedă, lunecoasă, aidoma unei spinări de reptilă, cînd plină de ascuţişuri ca o podea presărată cu cioburi, brăzdîndu-mi tot trupul, dar mă tîram mai departe, cîrtiţă surdă şi oarbă, săpîndu-şi tunel prin văzduh. Încet, mult prea încet, prinsă între cer şi piatră, năzuiam centimetru cu centimetru spre piscul zimţuit, ca şi cum m-aş fi născut din nou, spărgînd o crisalidă jumătate noapte jumătate zi, căreia nu izbuteam să-i dau de capăt.

Picioarele îmi tremurau, răsuflarea ieşea hîrîită din gîtlejul ca iasca. O amintire îmi revenea, stăruitoare: un bărbat slab, palid, ghemuit pe podeaua unei celule, zgîriind ceva pe zidul dungat de umbre subţiri, paralele. Curajul celui care piere singur, neştiut... Abia acum îl înţelegeam. Mi-am strecurat degetele într-o crăpătură şi m-am săltat dintr-un zvîcnet, înverşunată. Şi nimeni nu a văzut suişul căznit de pe ultimii metri, nu mi-a auzit şoaptele fără şir, n-a măsurat clipele lungi cît un veac în care m-am tîrît peste buza ferestruită a falezei şi am rămas aşa, cu braţele desfăcute, îmbrăţişînd piatra fierbinte şi aspră.

Zăceam, numărîndu-mi bătăile inimii; mai întîi

pripite, ca niște izbituri în coaste, apoi tot mai rare, ostenite, înmuiate. Izbutisem, dar acum nu găseam puterea să privesc în jur. Eram la capătul drumului sau abia la început?! Nu-mi păsa; nu voiam decît să-mi ascult zvîcnetul sîngelui în trupul amorțit, acolo, la răspîntia dintre munte și văzduh. Era un răgaz și învățasem că, în lumea aceea, fiecare clipă de tihnă își avea prețul său.

Într-un tîrziu m-am ridicat și am făcut primii pași: stîngaci, șovăitori, călcînd cu luare-aminte, încleștînd dinții de cîte ori acele de foc ce-mi străpungeau tălpile porneau în sus, spre genunchi, spre șale, iuțindu-mi răsuflarea. Nu priveam decît în pămînt, de frică să nu mă prăbușesc aidoma unei păpuși stricate, iar cînd am intrat în umbra portalului, aproape că am țipat de spaimă. Era un monolit imens, lucios, mai înalt decît o catedrală. La dreapta și la stînga pereți de granit, deasupra cerul, pe care înserarea se furișa hoțește. Și, chiar lîngă mine, trei jilțuri mari, cu spătarele drepte, șlefuite ca oglinda.

Am tresărit, trăgîndu-mă înapoi, neștiind dacă să fug ori să pufnesc în rîs. Din jilțuri, maimuțele mă țintеau cu gravitate, fără să clipească. „Nimic nou sub soare", păreau să spună chipurile lor zbîrcite. „Noi știm totul, aflăm totul, pricepem totul". Ochii, vioi, scormonitori, brațele lungi, ajungînd pînă la pămînt, nemișcate. Blana portocalie și

feţele, frunţile, creştetele netede, lipsite de păr. Oare chiar ştiau ce voiam să întreb? Şi cunoşteau într-adevăr răspunsul?

Nici n-am apucat să-mi isprăvesc gîndul, că maimuţa din mijloc şi-a dus labele la urechi. Privindu-mă mustrător, alta şi-a acoperit ochii, în vreme ce ultima îşi pecetluia gura, clătinînd din cap a deşertăciune. M-am întors încet, cu umeri căzuţi deodată. Nu mai aveam ce aştepta, iar nălucile nopţii se îndeseau în jur, zorindu-mă. Din pragul porţii m-am uitat în urmă: maimuţele erau tot acolo, păzitori încremeniţi. Un pas, al doilea apoi stîlpul de piatră le-a ascuns şi m-am afundat în trecătoarea strîmtă şi întunecoasă.

... Se lăsase bezna cînd m-am oprit, rezemîndu-mă de o piatră ce mai păstra încă fierbinţeala soarelui. Pe boltă, stelele se aprindeau pe rînd frunze argintii, plutind pe undele unui rîu de noapte. Era atît de ciudat să calc pe prundişul acelei ape limpezi, sub lumina tremurătoare ce mi veghea din înalturi... Poate că de vină era tăcerea deplină, stăruind între pereţii defileului ca o ceaţă — pînă şi vîntul încetase să mai rătăcească printre stîncile sterpe, lunecoase aidoma unor sloiuri.

De la o vreme, trecătoarea se lărgise. Tot mai multe stele luceau deasupra, iar în trupul muntelui se căscau peşteri, crăpături, labirinturi de albii deopotrivă de uscate şi negre ca aceea pe care o

urmam. Mai departe, mereu mai departe, fără să știu unde și cînd voi ajunge, fără să mai vreau să știu... Și, deodată, huruitul.

Întîi s-a auzit ca un zvon îndepărtat, atît de slab, încît se pierdea cu fiecare clipă. Venea de undeva din spate, ecou rostogolit la nesfîrșit pe pietre, apoi a prins să crească, avalanșă de tunete și bubuituri care se apropia din ce în ce... Sub picioarele mele, muntele se zdruncina din temelii, de parcă dedesubt, talazuri uriașe se zbuciumau, căutînd o cale de scăpare, năpustindu-se și căzînd înapoi, fără contenire. Am luat-o la goană, uitîndu-mi oboseala. Sunetul acela, ca un vuiet de puhoaie îl purtam în suflet din noaptea timpurilor, vestitor al pieirii. Un tropot în beznă, flăcări și fulgerări de tăișuri, copite zdrobind totul ca o grindină pustiitoare... Apoi, sus, aproape de creastă, am zărit o dungă întunecată și într-o clipă mă cățăram cu înfrigurare pe stînci, alunecînd, căzînd, săltîndu-mă iarăși, mînată de o spaimă străveche, scormonitoare.

Crăpătura era joasă dar adîncă. Pe cînd mă tîram înăuntru cu răsuflarea tăiată, tropotul a răsunat chiar sub mine. Cai. Val după val de piepturi scăldate în sudoare, nări dilatate, boturi pline de spumă. Cai albi, năluci țesute din raze de lună, cai negri, umbre desprinse din noapte, cai suri, asemeni ierburilor ucise de brumă. Armăsari cu

capete prelungi, nervoase, iepe cu glezne de căprioară, mînji cu trupuri firave, neîmplinite. Coame fluturînd sălbatic, piepturi despicînd văzduhul... Ici şi colo, cîte un cap se scutura a nerăbdare şi nechezatului sonor îi răspundeau altele, umplînd zarea, cutremurînd pereţii de granit.

Îi priveam trecînd, iuţi ca vîntul, frumoşi, liberi, fără să fi cunoscut vreodată umilinţa frîului. În lumea din care veneam, plină de urletul motoarelor, caii erau trecutul. Împuţinaţi, cu ochii trişti, încercînd să ne spună ceva şi găsindu-ne mereu prea grăbiţi ca să auzim, să pricepem. Şi cîţi dintre noi se întrebau de ce nu-şi pot vindeca dorul de nemărginire, oricît de repede şi de departe i-ar fi purtat monştrii de oţel şi sticlă?

Îmi era tot mai greu să ţin ochii deschişi. Gîndurile mi se amestecau într-un vîrtej care, ciudat, se rotea tot mai lent, spinările cailor îmi păreau un fluviu de lavă pestriţă, răcită şi totuşi atît de vie...

M-am trezit cu un ţipăt. Visasem că înotam într-un rîu şi curentul mă tîra spre o cascadă, iar tunetul apelor prăbuşindu-se de la o înălţime ameţitoare îmi răsuna încă în urechi. Tropotul. Mi-am frecat pleoapele cu putere, căutînd să mă dezmeticesc.

Soarele tocmai răsărea şi razele-i blînde încălzeau grota pînă în străfunduri. Prin pîlnia defileului, hergheliile se scurgeau în continuare.

Caii galopau sprinteni, abia atingînd pămîntul, grăbiţi să ajungă într-un loc numai de ei ştiut şi, brusc, mi-a trecut prin gînd că fuga aceea de la o zare la alta nu va conteni niciodată. Poate că prin faţa mea alergau, acum şi aici, toţi caii care se născuseră de la începuturile timpului. Poate că... Soarele se ridica scurtînd umbrele, încingînd piatra, făcîndu-mi tîmplele să zvîcnească dureros.

Apoi, nimic n-a mai fost la fel. Şuvoiul era parcă şi mai tumultuos, dar caii nu se mai muşcau în joacă, nu-şi mai atingeau grumazurile în dezmierdări fugare, nu se mai chemau cu vioiciunea dinainte. Galopul devenise goană disperată, trupurile erau slabe, aproape scheletice, coamele încîlcite, pielea plină de pete, zbîrcită, orbitele se măriseră şi, din adîncul lor, ochii priveau fix, lipsiţi de strălucire. Tot mai des, fălcile cu dinţi lungi, galbeni, se căscau fără ca dintre ele să iasă vreun sunet, picioarele şovăiau, se frîngeau sub povara de deasupra... Pînă ce, pe neaşteptate, trecătoarea s-a golit. Ultimii cai dispăruseră, tunetul se stingea în depărtare, iar norii de praf se aşterneau încet, cînd am auzit un tropot stingher.

Cei patru călăreţi în armuri grele înaintau umăr lîngă umăr, aidoma unui meterez mişcător. Primul avea coif, iar viziera-i lăsată sfîrteca văzduhul ca un clonţ. Scutul — oglindă întunecată, lancea — aşchie de bezmă. Neagră era mantia atîrnînd pînă

la pămînt, negre valtrapurile, frîul și șaua. Pe umărul stîng, un corb cu aripile strînse croncănea mînios și, pentru o clipă, pereții de piatră au răsunat de strigăte, gemete și scrîșnetul fierului izbindu-se de fier. Mantia s-a învolburat, fluturată de un vînt iscat de nicăieri, însă omul din șa nu s-a clintit; doar armăsarul a început să fornăie, zăngănindu-și carapacea metalică în vreme ce sfărîma bolovanii sub copite, ca pe niște oase uscate.

Alături de războinic, un bărbat cu pletele și barba cărunte, purtînd o legătură latră peste ochi, își strunea calul cu o singură mînă. Armura și mantia îi erau albe — un alb ciudat, fără puritate. În loc de armă, bătrînul purta o balanță ale cărei talgere săltau în toate părțile, la fiece mișcare a calului. Am zîmbit amar, gîndindu-mă la cele trei maimuțe, la uriașul născut dintre valuri, la caii scheletici, fără de glas. Cît atîrna dreptatea în cumpăna acelei lumi? Poate că doar al treilea călăreț știa. Oțelul platoșei, verde ca mușchiul de pe stîncile veșnic umbrite, părea să înghită lumina, răspîndind pînă în ascunzătoarea mea boarea neființei. Din grumăzar se ivea o tigvă goală, lucind stins în soare, iar degetele înmănușate strîngeau o clepsidră de fildeș. Înăuntrul globurilor străvezii cenușa se prelingea într-una, fără ca grămada de jos să sporească, fără ca mormanul de sus să scadă. Căci firele erau la fel de multe ca

oamenii şi jivinele din toate lumile, de cînd se aprinsese cea dintîi scînteie de viaţă.

Ultima făptură avea armura ruginie, mantia de purpură şi o spadă lungă, dreaptă, parcă muiată în sînge. Capul cu trăsături groteşti, de om şi de taur, purta două coarne imense, iar orbitele ascundeau flăcări verzi în loc de ochi. Ca şi ceilalţi, privea drept în faţă — doar sabia înălţată, umplînd trecătoarea de fulgere, îi mărturisea nerăbdarea.

Cei Patru Călăreţi: cel negru, cel alb, cel fără de chip, cel roşu... Cînd au trecut pe dinaintea grotei m-am tras în adînc, tremurînd — era atît de frig încît la fiece răsuflare fuioare de abur mi se desprindeau de pe buze. Ascultam încordată tropotu' tot mai slab şi gîndurile năvăleau unul după altul, năucitoare. Călăreţii plecaseră. Poate că nu mă zăriseră, dar mai curînd nu mă luaseră în seamă; căci, din calea lor, nimeni nu se putea ascunde.

Valea era pustie. Am coborît încet, luptîndu-mă cu amorţeala din trup şi jos m-am oprit, nehotărîtă. Înapoi? În urma Celor Patru?

După o vreme am ajuns acolo unde pereţii muntelui se dădeau în lături, ca nişte cortine. În faţă, cît puteam cuprinde cu ochii, o mare de ţărînă uscată, iar undeva, la capătul zării, o linie abia ghicită, val împietrit de-a curmezişul cîmpiei. Pămîntul era tare ca osul şi frigea. Ca întotdeauna,

cerul de un albastru nefiresc și de o limpezime cristalină îmi părea înfricoșător. Îmi ridicam uneori privirea spre îndepărtatul zid de neguri, dar soarele mă orbea de-ndată și aținteam iarăși plăcile îngălbenite, păienjenișul de crăpături care le despărțeau — nesfîrșită podea, pe care nu călca decît vîntul. Nici urmă de cai: pe cîmpia aceea nu trecuse de mult nici o făptură, după cum nu creștea nici măcar un fir de iarbă. Unde să fi dispărut herghelille și cei de care fugeau?... Se făcuse amiază cînd am deslușit copacii. Zăgazul mării de țărînă era o pădure: trunchiuri răsucite, ramuri noduroase, scoarță brună, pe alocuri neagră, ca mușcată de flăcări. O pădure moartă.

Rădăcini groase, contorsionate, căutînd să se smulgă din pămînt, crengi țesînd o plasă ce nu putea opri razele, lemn neted, brăzdat de vinișoare albicioase... Dar nici pe ramuri nici pe jos nu se zărea vreo frunză. Copacii aceia, rămași în picioare și după ce sevele vieții încetaseră să mai curgă prin ei, încremeniseră de veacuri, coloane avîntate spre bolta de safir, stîlpi sprijinind un acoperiș ce nu avea să se prăbușească vreodată.

Mă afundam tot mai mult în pădure, cu o senzație stranie, milă și teamă deopotrivă. Orice vietate, cît de măruntă, putea să fugă, să zboare, să se tîrască dinaintea sorții. Copacii însă... Viscol sau trăsnet, arșiță ori puhoaie îi găseau mereu în

același loc, înfruntîndu-le răbdători, muți și orbi și nemișcați, dar la fel de vii ca toate făpturile lumii. Chiar și acum rămăseseră laolaltă, răpuși în aceeași clipă de un vrăjmaș ce nu-i încovoiase încă. În lumina fluidă, grea, a apusului, trunchiurile păreau înecate într-un noroi cafeniu-roșcat, străpuns de pete albe, ochi fără pleoape și pupilă, ațintindu-se unii pe alții, dincolo de moarte.

Atunci am auzit muzica: triumfătoare, umplînd întreaga fire, căzînd ca o ploaie asupra pădurii. Ascultam cu neîncredere sunetele iscate din văzduh, cînd am zărit torțele: sute și sute, torent de flăcări răbufnind printre copaci, trezind la viață umbre tremurătoare, nebănuite. Abia mă trăsesem după niște rădăcini încîlcite într-un păienjeniș plin de țepi și noduri, că primele s-au și ivit.

Înaintea tuturor mergea o femeie înaltă, învăluită în pletele-i albastre ca într-o mantie. Un braț i se odihnea pe grumazul panterei ce unduia alături, celălalt avînta, sfidător, o torță spre cer. La cîțiva pași, o mulțime amestecată, de oameni și jivine dansînd, tropotind, furișîndu-se: bărbați cu trupuri herculeene, tauri pufnind și lei învolburîndu-și coamele, țapi încălecați de pitici burtoși, căprioare mînate din urmă de șopîrle cu mers legănat, fete cu pletele ninse de flori, tigri albi și cerbi cu blana de noapte.

Pașii, răsuflarea, fiecare zvîcnet al sîngelui în

vine, toate erau hotărîte de sunetele izbucnind de pretutindeni şi de nicăieri, ritmice, obsedante, pulsînd ca o inimă, frîngînd deopotrivă gînd şi voinţă. Pînă să-mi vin în fire, eram în mijlocul unei turme de capre, săltînd uşor, fără să mă pot stăpîni. Lîngă mine, o fată firavă, aproape o copilă; s-a răsucit zîmbind şi am văzut că cingătoarea care-i încolăcea şoldurile, urcînd printre sîni, era un şarpe. Capul jivinei odihnea pe şuviţele jilave şi limba îi tîşnea la răstimpuri, pipăind obrazul şi buzele uscate de febră. Cînd s-a lungit spre mine, nu m-am ferit. Am lăsat-o să-mi atingă tîmpla sub care se zbătea ceva — uitasem ce. Zbuciumul şi speranţa, deznădejdea şi mînia rămăseseră undeva, dincolo de portal, golite de orice înţeles. Să merg înainte, tot mai repede, aceasta-mi era rostul; să fiu una cu mulţimea de trupuri asudate, fremătînd ca o singură fiinţă.

Ceva ascuţit mi-a zgîriat umărul şi un cerb a sărit pe lîngă mine, deschizîndu-şi drum cu coarnele-i de filde§. Abia atunci am băgat de seamă că toţi păreau cuprinşi de aceeaşi nerăbdare înfrigurată, împingîndu-se, îmbulzindu-se, dîndu-i în lături pe cei slabi. Unde zoreau oare?

Luna se ridica tot mai sus, iar în lumina aceea *argintie* flăcările torţelor păleau, se micşorau *neconteni*t. Strînşi laolaltă, oameni şi sălbăticiuni *păreau valurile* unei *mări* năvălind asupra pădurii

într-un tumult de rîsete, chemări și mugete, străpunse de sunetele mereu mai iuți, mai năucitoare. Ochii luceau nefiresc, cozile fiarelor biciuiau văzduh și spinări deopotrivă, degete și gheare răvășeau pletele femeilor de parcă ar fi răscolit mormane de jar, perechile se încleștau orbește; nimeni nu se ferea, nimeni nu se oprea, măcar o clipă... Sfîrșitul. Așa trebuia să fie sfîrșitul unei lumi, al tuturor lumilor: turme de ființe forfotind larvar sub plesnetul unor glasuri de trîmbiță, scăldate într-o lumină rece, sinistră.

Deodată am auzit un strigăt înăbușit, aproape un scîncet. Fata încolăcită de șarpe se împleticea nu departe, zbătîndu-se cu mișcări frînte, dezordonate. Pe trupul alb, reptila părea un lanț viu, luptînd să-i stăpînească ultimele zvîrcoliri, să-l doboare... Am răzbit cu greu pînă acolo și fata mi s-a prăbușit în brațe; înainte să mă dezmeticesc, degetele mi se afundau în ceafa solzoasă, strîngînd cu o furie care-mi aducea cercuri de foc îndărătul pleoapelor. Cînd i-am dat drumul, șarpele s-a desprins, moale, ca un șirag de frunze moarte. L-am azvîrlit la pămînt și, chiar atunci, o ceată de pitici m-au îmbrîncit, smulgînd-o pe fată — am mai zărit-o o clipă deasupra grămezii de mîini întinse, apoi a dispărut brusc, ca într-o mlaștină și am rămas iarăși singură.

Sunetele se întețeau, grindină căzînd asupra

furnicarului de oameni şi jivine. Înaintarea mulţimii se prefăcuse într-o rostogolire frenetică, încrîncenată şi făpturile din jur nu mai erau decît umbre stranii sau groteşti: tauri cu două capete, şopîrle cu coamă de leu, tigri unduind şerpeşte. Siluete strîmbe, răsucite, mereu în prefacere, ca şi cum şi-ar fi căutat adevărata înfăţişare. Din coastele unei pantere s-au desfăcut aripi presărate cu solzi, doi cerbi îşi împreunaseră coarnele, prinzînd o femeie care se zbuciuma zadarnic în cuşca aceea de os, o căprioară m-a aţintit cu ochi galbeni, fosforescenţi, ce se lungeau spre tîmple. Argint şi beznă, năluciri în lumina mincinoasă a lunii.

Încet, foarte încet, începeam să-mi vin în fire. Paşii mei nu mai erau ecoul altor paşi, picioarele nu-mi mai ascultau de porunca ritmului înrobitor. Încă nu cutezam să mă împotrivesc puhoaielor, dar rămîneam tot mai în urmă, în vreme ce mulţimea mă îmbrîncea fără măcar să mă vadă.

Se lumina de ziuă, cînd zidul copacilor s-a sfîrşit pe buza unei văi rotunde, adînci. În mijlocul ei, o stîncă uriaşă, ca un cap pe jumătate îngropat în pămînt, mă privea prin găvanele unor peşteri înalte, care înghiţeau două fluvii gemene de trupuri. Oameni şi fiare treceau de-a valma pe sub bolţile de piatră, dispărînd în adîncurile dealului de marmură albă, fără puterea ori gîndul de a se răzvrăti. Păşeau înăuntru pentru a nu mai ieşi

vreodată, pierind laolaltă, cu frumusețea sau urîțenia, blîndețea sau cruzimea fiecăruia, cu strigătul dintîi și zbaterea de pe urmă, cu tot ce le dăduse un nume sub soare. Și atunci m-am oprit. Sunetele mă loveau ca niște pietre, dar am rămas acolo, la jumătatea povîrnișului, pe cînd ultimii grăbeau spre orbitele negre.

Valea era pustie. Lumina cobora din tării, revărsîndu-se peste copacii morți, peste țărîna bătătorită de atîtea picioare. Răsăritul. Nu al unui singur soare, ci a o mie de sori ce plesneau pe boltă în explozii mute, înlănțuindu-se pînă dincolo de zarea purpurie. Muzica a contenit. Văpăile cerului curgeau pe țeasta lucioasă, albul pietrei pălea, devenind lăptos, încețoșat, străveziu. Cînd pînă și contururile i s-au destrămat, din pămîntul sterp au prins să se ridice volburi de scîntei roșietice. Strălucirea lor mă orbea și mi-am acoperit ochii cu palmele, în vreme ce valea întreagă se cutremura ca spinarea unei uriașe făpturi trezite din somn. Apoi, n-a mai fost decît lumina, tăioasă, înghețată, cu neputință de îndurat.

*

Mi-am înălțat fruntea. Brațele îmi amorțiseră și, cînd mi-am dat părul la o parte, un chip cu obrajii supți și ochii adînciți în orbite m-a privit

din apele plăcii de lemn lăcuit. Îndreptîndu-mi spatele m-am sprijinit o clipă de clape; au răsunat cîteva sunete stinghere, parcă speriate, pierzîndu-se iute în tăcerea camerei. Mîinile, arse de soare, cu unghii rupte şi pline de ţărînă, îmi tremurau. Mi-am scuturat pletele lungi, încîlcite, mi-am umezit buzele şi, în sfîrşit, am cutezat să mă ridic. Pe pian, uitată, sticla aproape goală. Mi-era sete, dar şampania avea un gust sălciu, stătut.

Ochii mi s-au oprit pe tabloul din faţa mea: Goya. Privirea chinuită, ascunzînd veşnica nelinişte a celui care ştie — abia acum o înţelegeam. Şi el fusese acolo. Şi ceilalţi, toţi, văzuseră, trecuseră poate prin aceeaşi lume, poate prin altele. Acolo unde nălucile capătă trup şi nume, unde Cei Patru Călăreţi îşi hăituiesc prada, unde Uriaşul Născut din Ape plînge a neputinţă, iar Maimuţele nu văd, nu aud şi nu spun vreodată ceva...

NINSOAREA DE FLUTURI

Declic, apoi bîzîitul de bondar al aparatului ce se încărca din nou. O boabă sidefie prelingîndu-se în jgheabul unei frunze, raze aurind creştetele plopilor — imagini plămădite din limpezimea văzduhului, lucruri peste care privirea ar luneca prea iute, neatentă sau nepăsătoare. Frînturi din miracolul nesfîrşit al lumii, furate eternităţii de cutia cu ochi magic...

Aleile erau încă pustii, dar, curînd, forfota matinală avea să alunge pacea de pe potecile acelea înguste, pietruite. M-am aşezat pe o bancă, aşteptînd. Ştiam, după depănarea paşilor, şovăitori sau grăbiţi, cine avea să rămînă, cine trecea fără să vadă nimic din frumuseţea oazei de tihnă şi împăcare. Cel mai mult îmi plăcea parcul în zori, cînd soarele abia se năştea, iar florile şi copacii nu erau decît nişte năluci pierdute în abur alb, aşteptîndu-l pe cel dintîi om, care avea să le dea un nume.

Ce să aleg? Iedera încolăcind îndrăzneţ şoldurile nimfei de bronz? Nuferii alungînd norii de pe cerul oglindit în bazin? Ori poate, cei doi brazi gemeni, cu ramurile încleştate ca nişte braţe

ce-şi cumpăneau puterea... Continuam să răsucesc obiectivul, căutînd. Declic. O gîză trudind să suie pe camionul-jucărie răsturnat, o vrabie care ţopăia obraznică pe coiful călăreţului de piatră.

Pe neaşteptate, ceva ca o ploaie de lumină a căzut peste parc, aprinzînd focuri bengale în magnolii. Petalele roşii carmin sau vişinii, marmorate cu negru, străluceau, aproape translucide şi dintre ele se înălţau nori de fluturi albi, zăpadă urcînd. miraculos, spre cer. Copiii zorilor. Dormiseră în cupele de catifea şi acum, dezmorţiţi de căldură, se avîntau în dansul frenetic al vieţii şi bucuriei zborului... N-am văzut-o decît tîrziu pe femeia în alb. Păşea încet, rîzînd ninsorii ce i se încurca în plete, i se aşternea, mîngîietoare, pe umerii goi. Înaltă, cu trup delicat, cu ochi imenşi, de azur... Am tresărit speriat. Mîna mea se mişcase sau aparatul pornise singur? Necunoscuta s-a oprit, răsucindu-se spre mine. Mă pregăteam să îngîn o scuză, dar cuvintele au rămas nerostite, înecate în privirea limpede, ascunzînd necuprinsuri de vis. Pînă să mă dezmeticesc, femeia dispăruse. Doar fluturii mai dansau printre tufe şi ramurile se clătinau, stinghere, încredinţîndu-mă că fusese cu adevărat acolo.

•

Uşa a scîrţîit monoton, urîndu-mi bun venit.

N-o încuiam niciodată — deprindere veche, pe care nici unul dintre prietenii mei nu reuşea s-o priceapă. De fapt, nici un hoţ nu s-ar fi ostenit cu puţinul din casă; numai fotografiile valorau ceva, dar cine ştia asta?

M-am trîntit în fotoliul de la fereastră, luînd o revistă şi răsfoind-o la întîmplare. Cousteau descifra limbajul delfinilor, Bernstein începuse un alt ciclu de concerte, în Japonia existau o sută de roboţi pentru fiecare locuitor... Apoi plicurile: una dintre expoziţiile mele primise Marele Premiu, o soră îmi scria de la munte. În jur, pereţii goi, terni, sloiuri de banchiză cenuşie, îmi întorceau privirea, neîngăduindu-i să se odihnească pe ceva. O casă în care nu trăia nimeni. Poate de-aceea lăsam uşa descuiată: speram că, într-o zi, cineva avea să intre totuşi. Ela. Venise, alungînd singurătatea şi casa întreagă părea altfel, mai tînără, mai luminoasă. Trei ani de fericire. Apoi, dintr-o dată, nimic n-a mai fost ca înainte. Ela nu înţelegea nopţile nedormite, săptămînile de căutare ce muşcau din mine ca o boală. Nu voia să mă împartă cu nimeni şi, pentru ea, Arta era o rivală ca oricare alta...

Atingeam, cu gîndul aiurea, rotocoalele de fum născute din vîrful ţigării. Se încolăceau, se desfăceau în şuviţe subţiri, se învolburau tot mai sus, spre tavan. Aidoma vîrtejului de fluturi albi din zori. Filmele erau în baie, la uscat; hotărîndu-mă

brusc, am păşit spre cămăruţa unde îmi modelam, cu trudă, visele. Oare ce va ieşi acum?

După licărirea slabă, crepusculară, din laborator, becurile lustrei îmi îndurerau ochii. Am măturat masa cu gesturi febrile, aruncînd pe covor reviste, albume şi pahare deodată. Înşirate pe tăblia neagră, fotografiile păreau nişte mici tablouri, fermecător desuete. Fata de bronz, nuferii şi norii, gîngania roşie, urcîndu-şi golgota. Curcubeul de flori, vînzoleala fluturilor... Apoi, ultima. Desăvîrşită, unică, aşa cum o visasem dintotdeauna.

Părea o pînză de Gaugain: cer aproape argintiu, strălucitor de atîta soare, iarba ca un ţipăt de seve încătuşate, peste care apăsa povara magnoliilor, pete de purpură şi noapte... Şi, chiar în mijloc, înveşmîntată în mantia de fluturi albi, femeia cu chip de înger: „Primavera". Dar Botticelli nu pictase nicăieri ochi atît de vii, ascunzînd nu îndeajuns de bine înfrigurarea pe care o simţeam şi eu, adesea. Femeia aceea ştia să înţeleagă, să ierte. Oare-i fuscse cineva alături vreodată?...

Lumina cenuşie a zorilor se cernea printre draperii şi am ridicat ochii spre fereastră, uimit: noaptea trecuse, întregă, iar eu încă mai priveam fotografia. Surîsul femeii. Punte fragilă spre un tărîm de fericire care... Am alungat gîndul cu o ridicare din umeri şi am început să adun

fotografiile cu nespusă grijă, ca pe niște aripi de fluturi.

•

Din fotoliul uitat într-un colț, priveam perindarea mulțimii. Stingher, singur, cochilie goală pe țărmul oceanului de murmure. Oamenii se opreau o clipă înaintea unei fotografii, treceau mai departe, mereu mai încîntați, mereu mai nerăbdători. Să descopere ce?

O armură lucind în lumina soarelui alb al deșertului. Îngropată pînă la glezne în nisip, cu viziera coborîtă, cu mănușile de zale încrucișate pe mînerul enormei spade drepte. La picioarele omului de fier un ghepard dormita leneș. Dar ochii jivinei pîndeau, mușchii i se ghiceau încordați sub blana catifelată, trupul îi putea țîșni oricînd, într-o fulgerare tăcută. Încremenirea eternității și viața vibrînd tensionată, atît de fragilă și totuși de neînvins... În fața dreptunghiului de jar ascuns sub sticlă, cîteva fete se înghionteau, chicotind.

Criticii: eleganți, de o distincție căutată, opriți în dreptul păpușii blonde, acoperită de pînze de păianjen. Nu păreau să știe că se zbat în aceeași capcană, trăiesc în acecași lume prăfuită, seacă, lipsită de simțire. Cîți dintre ei făcuseră cu adevărat bine? Și cîți dintre cei care treceau prin

fața șopîrlei ce îi privea din apele unei oglinzi cu rama aurită ori pe dinaintea puiului de vrabie înfoiat, cu ciocul căscat într-o sfidare comică dacă n-ar fi fost cîmpia nesfîrșită, în al cărei covor de zăpadă vietatea cenușie se pierdea cu totul, cîți pricepeau oare?

M-am ridicat și murmurele s-au curmat pe dată. Oamenii se grăbeau să-mi facă loc, cu zîmbete dulcege, pline de complicitate: eram una, eu și ei. Artistul scamator și cei ce-l aplaudau, convinși că pot oricînd să-l imite. Cîndva, asta mă iritase; apoi nu mi-a mai păsat... Am desprins din cui fotografia femeii în alb și am ieșit, urmărit de privirile uluite, scandalizate sau doar terne, înregistrînd placid ceea ce vedeau.

*

Am încuiat ușa de două ori și m-am rezemat de ea, încercînd să-mi domolesc răsuflarea. Jumătate din drum îl făcusem în goană, nici eu nu știam de ce. Parcă mă striga cineva, un glas necunoscut, îndepărtat, pe care nu izbuteam să-l ajung cu nici un chip. Dar cine ar fi putut să mă cheme tocmai de-acolo, din camerele-peșteri, săpate în munții de gheață ai singurătății?

M-am uitat împrejur cu senzația ciudată că se schimbase ceva. Și totuși, toate erau la locul lor,

pînă şi revistele presărate pe covor ca nişte frunze policrome. Apoi, deodată, am văzut-o. Stătea în colţul cel mai umbrit, cu capul plecat, acoperindu-şi pieptul cu braţele, ca şi cum s-ar fi ferit de un vînt rece. Strălucirea albă a rochiei pălise şi, cînd m-am apropiat, femeia a ridicat spre mine ochi din care liniştea dispăruse. Am privit fotografia: magnoliile, roiul de fulgi înaripaţi, soarele, erau la fel ca-n dimineaţa aceea. Dar ea nu se zărea nicăieri.

O mînă a atins-o pe a mea, şovăitoare. Degetele ni s-au împletit şi, pe neaşteptate, am izbucnit amîndoi în rîs, în vreme ce ninsoarea de fluturi albi cădea din tavan, învolburîndu-se într-un dans nebun.

PASĂREA ALBĂ

Papuaşul mi-a întins pasărea, strîngînd-o în pumn de parcă se temea să nu se trezească, să nu-şi ia zborul. Dar era moartă: ciocul deschis, ochii sticloşi, penele de pe piept stropite cu mărgele roşii... Încă o pasăre fără nume — în douăzeci de ani, nu-mi aduseseră nici una care să semene cu cele dinainte... Am ridicat capacul lăzii. Înăuntru, oglinzi, jucării, fleacuri de sticlă, tinichele lucitoare. Am ales un pieptene şi omul a dat din cap, mulţumit. Cei din trib credeau că marea ladă de aramă nu se golea vreodată. Era adevărat. Numai că, din cînd în cînd, vărsam în ea o cutie sau două cu mărunţişuri; aveam stive. Tatăl meu le cumpărase de la Companie. Nimicuri pentru sidef, perle şi pene rare... Apoi, Compania îşi mutase liniile într-altă parte şi locul redevenise un colţ uitat de lume, o plajă îngustă, la marginea zidului verde al junglei.

M-am uitat la calendar: miercuri, întîia zi a lunii. Am deschis uşa cu piciorul şi, fluierînd, am coborît spre plajă, printre trunchiuri şi hăţişuri. Tribul se adunase deja la debarcader. Erau toţi,

chiar şi bătrînii fără dinţi, chiar şi noii născuţi. Cînd am lăsat cutiile jos, păsările, împachetate în iarbă uscată şi cîlţi, au foşnit nerăbdătoare. Ele, măcar aveau să plece... Mi-am încrucişat braţele, uitîndu-mă în larg. Părea de necrezut că totuşi, undeva, dincolo de apele albastre, trăia o întreagă omenire...

Papuaşii începuseră să se agite, arătau ceva pe mare şi am deslușit un punct care creştea încet: şalupa. Fiecare val părea gata s-o tragă în adîncuri, însă ea se ridica, sălta mai departe; cînd s-a apropiat l-am văzut pe căpitan şi, lîngă el, un alb. Cine naiba venea în fundătura asta?! Ultima oară, acum cinci ani, fusese un zoolog nebun, pe care abia putusem să-l trimit întreg acasă...

Bătrînele maşini cu aburi s-au oprit cu un şuierat prelung. Căpitanul a coborît primul, apoi un chinez mititel, agentul meu din Hong Kong. Ne-am strîns mîinile, schimbînd banalităţile obişnuite. Melanezienii din echipaj veneau să ia cutiile şi le-am strigat să bage de seamă; dar nu mă uitam nici la ei, nici la chinezul care nu tăcea o clipă. Mă uitam la străin. N-avea multe bagaje: două valize, un sac de voiaj, un trepied. Marinarii i le duseseră pe plajă şi papuaşii le pipăiau, curioşi. Străinul s-a oprit la marginea copastici, şi-a trecut un picior, celălalt, a păşit pe nisip cu stîngăcie. Şi-a netezit salopeta kaki, privind

dezorientat în jur. Cînd m-a zărit, a pornit hotărît spre mine. Ajuns la cîţiva paşi, şi-a scos casca şi o revărsare de plete aurii i-a acoperit buzele roşii, surîsul. O femeie? Absurd! Şi totuşi stătea acolo, cu mîna întinsă, aşteptînd. Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face: i-am cuprins degetele în palma care-mi asudase şi am bîiguit un bun venit în Noua Guinee sau cam aşa ceva.

*

„Ţinutul tribului?" Am ridicat din umeri. Cît vedea cu ochii: bucata de plajă, stîncile, pădurea. Străina gîfîia după urcuş, însă nu contenea de fel. „Şi mai încolo?" Ţinutul tribului vecin, apoi altul şi altul, neîngrădite de garduri ori sîrmă ghimpată; dar papuaşii cunoşteau hotarele nevăzute, le respectau de sute de generaţii. Teritorii după teritorii, înlănţuindu-se pe ţărmurile insulei. „Interiorul?" Munţi, junglă, populaţii necunoscute... Întrebările mă exasperau. Pe ultimele le-am lăsat să treacă, arătîndu-i satul din vale, colibele ca nişte monezi aruncate între fîşia galbenă şi verdele atotstăpînitor. Privindu-le, am înţeles de ce mă irita atît femeia cu cizme, pantaloni largi şi pălărie de safari: între copaci, liane, tulpini de bambus şi iarăşi copaci, părea o stridenţă. Nu era vina ei, dar... Am oftat şi m-am pregătit de întoarcere.

Satul. Copii cu burţile umflate bălăcindu-se în băltoace, un bătrîn ghemuit, nemişcat — mumie cu ochi iscoditori —, porci încurcîndu-se printre picioarele oamenilor, o femeie tocînd măduva de sago, bărbaţi care-şi ascuţeau suliţele, două fete jucîndu-se cu salbe de scoici. Căldură. Muşte. Bătrînele mestecînd într-o zeamă verzuie — şi acum? Străina fotografia, eu asudam sub soarele care-mi ardea creştetul, papuaşii se strînseseră în jurul nostru, porcii guiţau asurzitor. Declic. Feţe negricioase, nasuri turtite, buze groase, frunţi încruntate sub clăile de păr date cu ulei. Bîzîitul aparatului. Chipuri curioase, indiferente, pasive. Şi ultima pozã. Femeia a scos casetofonul, întinzîndu-se spre unul din băieţi. Traduceam cît mai exact, dar întrebările şi răspunsurile sunau nefiresc, forţat. Cu toate astea, străina era mulţumită; cei de la ziarul pentru care lucra vor fi şi ei mulţumiţi, cititorii la fel. Căci, cui îi păsa de papuaşi? Îi foloseau doar — şi am descoperit cu uimire că gîndul mă deranja. După atîţia ani, dispreţul meu căpătase o nuanţă sentimentală — ca pentru o rudă săracă, dar făcînd, totuşi, parte din familie. Erau papuaşii *mei*. Ea n-avea nici un drept să-i judece.

Un ţipăt. Femeia a dat să se ferească, însă îi apucaseră deja o şuviţă şi alte mîini s-au întins, atingînd, pipăind buclele blonde. Înghesuită,

sufocată, străina se zbătea să iasă din plasa degetelor răşchirate. I-am strigat să stea liniştită, papuaşii nu erau decît curioşi; ca şi cititorii ei. Nu m-a auzit. Groaza o amuţise, ochii i se măriseră, implorau. Din cîţiva paşi am fost lîngă ea, am luat-o de braţ şi oamenii s-au dat la o parte, nedumeriţi. M-am uitat la femeia elegantă, care se agăţase de mine tremurînd şi mi-a venit să rîd: pentru papuaşi, *ea* era maimuţa.

Cînd am ieşit din sat, se ţinea încă de braţul meu. Măcar tăcuse... Însă nici asta n-a durat: peste un minut — „cum", „de ce", „cînd"? Eu, băştinaşii, eram tot una... M-am oprit brusc, mînios; dar în ochii albaştri n-am găsit obişnuita siguranţă. Străina era singură, îi era frică şi poate că greşisem. Ar fi trebuit s-o ajut. Era o albă — străini erau ceilalţi, papuaşii.

I-am zîmbit şi ea s-a rezemat de mine, păşind mai departe. Nu mai tremura, însă atingerea trupului cald mă făcea să mă crispez; cînd drumul s-a îngustat, m-am desprins uşor, lăsînd-o s-o ia înainte. Mă simţeam ridicol — un sălbatic. De fapt, nu ştiam să mă port cu o femeie. Să-i spun că-mi părea rău... Dar cum? Păsările! Da, va înţelege, *trebuie* să înţeleagă.

La început le ţineam într-o cabană de bambus, în spatele bungalow-ului. Cu anii, adăugasem mereu alte încăperi şi acum construcţia arăta ca un fagure

cu nenumărate uşi şi ferestre. Doris avea ce să vadă. Mii de păsări cuminţi, tăcute, într-o casă numai a lor. I-am arătat-o pe prima, cea cu care începuse totul. Ba nu, fusese cu mult înainte... Cînd eram mic, tata avea o mulţime de colivii şi păsările cîntau atît de tare încît trebuia să strigăm unul la altul, dar ne plăceau, şi mie şi mamei. Apoi, într-o noapte, taifunul a rupt doi perechi, a fărîmat împletiturile de nuiele şi păsările au zburat. Am plîns, dar pricepusem cît de greu ajunge o pasăre cu adevărat a ta...

Tăcerea ei, mai lungă decît toate de pînă acum îmi era de-ajuns. Înţelesese. Am lăsat-o acolo, cu păsările, şi m-am dus să pregătesc mîncarea. Abia în timp ce puneam faţa de masă mi-am adus aminte ce zi era. Am scos două pahare şi o sticlă cu vin, adusă din Spania înainte de a mă fi născut. Doris a venit şi ea, într-un tîrziu. Era palidă, tulburată sau poate obosită. Puţin vin avea s-o întremeze... A văzut imediat pregătirile şi a zîmbit. Ce sărbătoream? N-am spus nimic, am umplut paharele, am ciocnit. Chiar uitase? Astăzi se împlinea o lună de cînd venise pe insulă.

*

Fotografii: dreptunghiuri de hîrtie lucioasă, ferestre spre ieri. O femeie blondă, un bărbat în

haine europene, ţinînd-o pe după umeri. Plaja, jungla, toate erau în sepie, dar eu ştiam că rochia mamei fusese albastră, aidoma cerului. Era cadoul tatei — şi nu prea grozavă. Tata fusese unul din acei oameni cărora soarta le este potrivnică din prima pînă-n ultima clipă; oricît s-ar fi zbătut, din strădaniile lui se alegea praful. Era întreprinzător, energic, plin de idei. Un singur lucru n-avea: noroc... Încă o filă de album, cu o frunză uscată. În Noua Guinee nu venea niciodată toamna. Nu erau străzi, felinare, nici clădiri din cărămidă roşie, cu lei de bronz la poartă. Or, pentru femeia cu surîs resemnat, asta însemnase *acasă*. Mama fusese o adevărată doamnă. Cînd mă gîndeam la ea auzeam foşnetul jupoanelor şi fustelor apretate, îi vedeam mîinile cu degete lungi, îngrijite, simţeam parfumul de violete pe care-l răspîndea în jur. Nu se obişnuise deloc cu insula şi, fiindcă nu se putea întoarce, încercase să aducă Anglia aici. Nu izbutise. Soarele, ploile erau prea puternice, îşi băteau joc de orice, de oricine... O nouă pagină. Bărbatul şi femeia în faţa bungalow-ului, cu un copil între ei. Şi din nou copilul, jucîndu-se pe plajă. Bărbatul, cu puşca la umăr, lîngă o colibă; în fundal, cîţiva papuaşi. O fotografie-portret a mamei: încă frumoasă, dar trăsăturile îi căpătaseră deja o nefirească severitate. În ultimii ani, ai mei aproape că nu vorbeau; nu mai aveau ce-şi spune

şi fiecare se închisese în propria-i tăcere. Apoi, tata se îmbolnăvise. Mama l-a îngrijit cu uitare de sine, dar el nu mai voia să trăiască. Era doar o carcasă goală — sentimentul eşecului îl ucisese demult... Ea s-a stins după un an, fără să sufere, liniştit, ca o lumînare ce a ajuns la capăt. În ultimele ceasuri nu mă mai recunoştea, credea că e din nou în Anglia. Şi, într-un fel, se întorsese. A murit fericită...

Am pus albumul la loc, între cărţile cu foi galbene, atît de mîncate de umezeală încît aveam senzaţia că, dacă le-aş atinge, s-ar preface în scame şi mucegai, bune doar să îngraşe pămîntul. Căci jungla se hrănea din toate. Şi pe ai mei îi înghiţise: rămăseseră două movile pe care crucile putreziseră şi ierburile creşteau, biruitoare. Dar pe mine nu mă va avea atît de uşor. Nu încă.

Doris dormea. Am intrat în camera ei păşind în vîrful picioarelor, am dat la o parte perdeaua de plasă şi am privit-o. Părul răsfirat pe pernă, un braţ îndoit sub cap, buzele întredeschise. Să mă aplec, să... Gîndul mi-a venit ca o ameţeală. O femeie ca ea. Lîngă mine, clipă de clipă; pînă la sfîrşit. Nu mă gîndisem vreodată că m-aş putea căsători, însă ştiam că soţia mea va trebui să fie o femeie albă, o doamnă.

M-am furişat neauzit din încăpere, am traversat

curtea. Trecuse de amiază, văzduhul îmi frigea nările, dar în atelier era umbră şi răcoare. Pregătisem totul din zori: trupul golit de măruntaie, curat; de cealaltă parte a mesei, foarfecele, sîrma, vata. Am luat o pensă şi am început să îndes cîlţii. Lucrul îmi limpezea gînduri, senzaţii. Cum se cîştigă o femeie albă? La papuaşi se plătea preţul cerut de tatăl fetei şi gata. În lumea părinţilor mei, bărbaţii aveau poziţie socială, avere, relaţii. Eram trecut de prima tinereţe şi aveam doar o casă dărăpănată, printre papuaşi... Însă mama venise aici de bună voie. Tata, care dăduse greş întotdeauna, izbutise măcar în asta... Ală, clame. Am terminat de cusut, am potrivit ochii de sticlă. Cum să convingi o femeie să rămînă la capătul lumii?

Pasărea era gata. Am privit-o în lumină. Era perfectă: ochii lucitori, penele albastre-verzui netezite cu grijă, ghearele lipite de creanga-suport. O s-o aşez lîngă pat, iar cînd o să se trezească, Doris va vedea şi va înţelege.

*

Am răsturnat sticla cu gîtul în jos, scurgînd ultimele picături. Am destupat alta, mi-am turnat un pahar. Nu eram obişnuit, dar acum aveam nevoie să beau. Pînă ce o să uit, pînă cînd vuietul din

urechi o să acopere hohotul de rîs al femeii. Îi spusesem totul în dimineaţa aceea; apoi îi cerusem să fie soţia mea. Şi ea rîsese.

Am ridicat paharul, l-am golit dintr-o sorbitură. Brandy-ul nu era chiar aşa de rău. Ardea, cauteriza. Unde greşisem? De atunci mă întrebam acelaşi lucru, iarăşi şi iarăşi. Mă durea capul, mintea mi-era plină de vălătuci albi, din care se iveau, la răstimpuri, două imagini: părinţii mei aşezaţi alături, în şezlongurile gemene şi uimirea de pe chipul femeii, cînd îi sărutasem mîna. Poate că aştepta altceva de la mine. Dar ce? Ce fac, *dincolo*, un bărbat şi o femeie?... Plimbări, şampanie, dans. Despre astea citisem în cărţi. Şi mai departe?

M-am sculat, clătinîndu-mă, m-am uitat în oglindă. Da, mă rădeam, îmi pieptănam zilnic părul rărit. Dar să mă *uit* cu adevărat... — de cînd n-o făcusem? De cincisprezece ani, poate mai mult. Peste încă zece voi fi bătrîn. Aşteptasem atîta, fără să ştiu ce. Iar acum, ca venise; şi nu puteam, n aveam s-o las să plece!

Un val de ameţeală. Am întins mîna după un sprijin şi ceva a căzut, s-a izbit de podea cu zgomot de sticlă spartă. Fotografia mamei. M-am aplecat s-o ridic, deşi asta mi-a adus scîntei sub pleoape. Am pus-o la loc, cu faţa în jos, şi deodată m-a apucat o furie cumplită împotriva întregii lumi.

Am măturat cărțile de pe rafturi, le-am azvîrlit, le-am cărat, le-am împins afară. În curte am făcut un morman, l-am stropit cu ce mai rămăsese din sticlă și i-am dat foc. Albumul!... L-am aruncat în flăcări tremurînd, de parcă mi-era teamă să nu mă răzgîndesc.

Mă uitam cum se mistuiau, cum ardeau trecutul meu, anii de singurătate. Nu fusesem decît o cutie cu amintiri, nici măcar... Peste pîrîitul văpăilor mi s-a părut că aud vocea mamei, a tatei, apoi o voce subțire, de copil. Glasurile creșteau și scădeau o dată cu focul, slăbind, stingîndu-se cu cele din urmă pîlpîiri. Priveam mormanul de cenușă fără mustrări, fără regrete. Doar cu o imensă, neașteptată ușurare.

Am auzit pași. Doris. Venea de la țărm: desculță, doar cu pălăria și halatul scurt, galben. Picioarele bronzate, stropite de roua oceanului, străluceau în lumină. Doris era frumoasă. Ar fi fost și *acolo*, pe o plajă cu mii de femei albe. Aici însă, era neasemuită. I-am spus-o și a rîs amuzată, îngăduitoare. S-a așezat in șezlong, scuturîndu-și pletele ude. Am adus un prosop și am început să i le șterg. Erau moi, lucioase, ca mătasea. I-am frecat tîmplele, creștetul, apoi degetele mele au lunecat spre ceafă, masînd ușor. Știam cum, și Doris s-a lăsat în voia mea, cu un suspin de mulțumire. Pielea, părul ei miroseau a alge și a

sare. Halatul i s-a desfăcut, iar sînii rotunzi au părut să se umfle, ca gușile păsărilor, cînd cîntă. M-am silit să nu mă uit, nu trebuia; în clipa aceea, Doris și-a întors capul spre mine. A șoptit ceva, însă eu nu-i vedeam decît buzele cărnoase, umede... M-am aplecat și le-am atins, apoi gurile ni s-au găsit, strivindu-se cu furie.

✦

Satul. Aceleași colibe, aceiași porci și copii. Mai multe muște. Sudoarea șiroindu-mi pe spate, lipind cămașa de piele. Papuașii se strînseseră în fața colibei vopsite în roșu a vraciului. De o parte bărbații, de alta femeile; două gheme de brațe, capete și picioare. Pregătirile începuseră la răsărit și de atunci, vorbele, gesturile, chemau întruna noaptea, sărbătoarea.

Bărbații s-au desprins primii, pornind spre luminiș: un cerc negru, de pămînt și iarbă arsă. Purtau cu toții legături la genunchi — din fire verzi, împletite, la cei-nu-încă-bărbați, din liane cafenii la ceilalți. Fiecare băiat călca pe umbra celui dinainte și trupurile zvelte, unse cu ulei, păreau să lunece prin văzduhul înserării ca alte umbre. La zece ani doborîseră primul vînat, la treisprezece aveau să aibă prima femeie. La patruzeci vor fi bătrîni. Văzusem trei generații trăind și murind, în timp ce

eu rămîncam aproape neschimbat — lor, cel puțin, așa li se părea.

Bătăi de tobă: rare, măsurînd pașii fetelor. Piete și trupuri spoite cu var, sîni ascuțiți împungînd văzduhul — cele-aproape-femei aveau chipuri și mișcări aidoma. Toate în afară de una. Doris: despuiată, mînjită din cap pînă-n picioare, cu părul încîlcit, umflat ca o coamă. Un pas, unduirea șoldurilor, palmele lovindu-i-se de coapse, alt pas, umerii împinși înainte, unghiile roșii înfigîndu-se în șalele celei din față. O clipă, surpriza, mînia, mi-au întunecat gîndurile. Am închis ochii, dar înapoia pleoapelor îmi apăreau mîinile noduroase ale bătrînelor, frămîntîndu-i trupul, întinzîndu-i pasta zgrunțuroasă pe piele... Doris ținuse morțiș să fie cu ei la ceremonie și rîsesem, fără s-o cred. Atîtea săptămîni pierdute în sat ca să afle — ce? Văzuse tot ce trebuia să vadă, încă din prima zi. Dar continua. Fotografia, scria, iscodea — și nu pricepea nimic. Cum să-i deslușesc disprețul, mila, ce se clădiseră între mine și ei? Erau papuașii mei; devenisem albul lor. Însă ea avea să fie întotdeauna străina.

M-am așezat pe iarba arsă și la fel au făcut toți; în picioare nu rămăseseră decît două șiruri, încremenite. Tobele tăcuseră, iar cînd s-au auzit iar, ritmul se schimbase: bătăi scurte, repezi, asemeni unor călcîie ce izbeau pămîntul. Și goana

a început. Fetele au țîșnit laolaltă, ca un stol de păsări speriate. Băieții și-au înfipt sulițele în țărînă: asta era o altfel de vînătoare. Cînd au pornit, fetele dispăruseră deja printre colibe — trebuiau să ocolească satul și să alerge fără să se oprească atîta timp cît auzeau tobele. Zgomotele urmăririi răsunau tot mai slab, apoi au început din nou să crească: fugarele se apropiau, dar nu singure. O fată era trasă de plete, alta purtată în spinare, alta se împleticea, țipînd, cu un lat de gît. Toate se împotriveau și băieții răsuflau greu, ca după o hăituială adevărată. Căci era noaptea cea mare, cînd ei deveneau bărbați, cînd ele învățau să se supună. Doris a ajuns printre ultimele. Doi băieți îi răsuceau brațele la spate, al treilea o ținea de mijloc și ea rîdea, rîdea...

Tobele amuțiseră. Începea serbarea. Tigvele, umplute și golite la nesfîrșit, treceau din mînă în mînă. Pește, scoici, nuci de cocos, turte din făină de sago. Degetele apucînd, bețișoare scormonind după bucățile de carne, dinți înfigîndu-se în ciosvîrte de porc pe jumătate crude, oase azvîrlite în foc. Keul gîlgîind în ulcioare, scurgîndu-se pe bărbiile unsuroase; capete date pe spate, guri primind șuvoiul amărui ce înfierbîntă sîngele și tulbură vederea. Apoi doar hîrșîitul cuțitelor de bambus, trosnetul flăcărilor, clefănitul fălcilor și, undeva în junglă, țipătul unei

păsări de noapte.

Doris a dus oala la gură — pentru a cîta oară? — și băutura i-a șiroit pe gît aidoma unui șarpe verde. Răsucindu-se spre unul din cei trei i-a trecut vasul. Ochii lor păreau de jar și am recunoscut puterea licorii îndelung fermentate. M-am înfiorat, deși văzduhul era fierbinte, înăbușitor. Curînd... După ce luna se va ridica peste acoperișurile colibelor, după ce ultima oală va fi sfărîmată, iar otrava grea a keului va slei mințile, va coborî în șale... Doris m-a privit miratã cînd am săltat-o și mi-am lipit buzele de urechea ei. „Să mergem", i-am spus scurt, apoi, înainte ca mînia să-i înnegureze ochii, i-am repetat aceleași vorbe, încet, rugător.

M-a urmat, deși întorcea mereu capul spre luminișul unde rumoarea ospățului se amesteca acum cu sunete noi: glasul flautelor chemînd Luna, stăpîna Apropierilor. Am grăbit pasul. Ceea ce avea să se întîmple acolo, sub bolta cerului și-a junglei, nu era pentru ochii unei doamne. Nici ei nu ne voiau în preajmă, nu mai mult decît mi-ar fi plăcut să-i găsesc noaptea în odaia mea... Mergeam rar la sărbătorile tribului și plecam întotdeauna devreme, înainte de miezul nopții. O singură dată stătusem pînă la sfîrșit. Aveam zece ani iar tata, golind ulcioarele de keu, uitase de mine. Și ore în șir mă holbasem la viermuiala de trupuri

încolăcindu-se, încleștîndu-se, ascultasem chemările, strigătele groase, gîfîiturile, îngrozit de zbaterea cămurilor scuturate ca de friguri, de izul năucitor... Pe tata nu-l zăream nicăieri. Cînd s-a întors și m-a purtat în brațe pînă acasă aveam febră. Mama era trează, așteptîndu-ne. M-a îmbrățișat, apoi s-a tras înapoi, palidă — simțise, în hainele, în părul meu, mirosul de sălbăticiune. În ziua aceea, părinții mei s-au certat pentru întîia oară. Mama a venit la patul meu plîngînd și m-a pus să jur că niciodată... Cuvintele le-am înțeles mult mai tîrziu. Însă chipul, lacrimile mamei le vedeam de parcă fusese abia ieri.

Doris mergea înaintea mea, supărată. Ar fi trebuit să-i explic, era atît de neștiutoare... Dar de cîte ori mă uitam la păru-i slut, la trupul gol, dat cu var, mi se punea un nod în gît. Am urcat împreună treptele și ea s-a dus sus fără o vorbă. „Noapte bună", am rostit, însă abia cînd Doris nu mai era acolo ca să mă audă.

M-am trîntit pe pat, am închis ochii, dar știam că n-o să pot dormi: Doris. Dimineţile în care ieşea din valurile oceanului, aidoma unei zeiţe... Amurgurile cînd o sărutam... Şi, mereu, senzaţia chinuitoare, insuportabilă, că aştepta de la mine mai mult, sau poate altceva... Apoi, seara aceea, pe verandă. Dinţii prinzîndu-mi uşor lobul urechii, palmele lunecîndu-mi sub cămaşă, pe piept,

neliniștea, crisparea care mă înțepeniseră acolo, în timp ce gîndurile mi se roteau, amețitor. „Ce trebuie să fac? Ce-ar vrea *ea* să fac?"

Cîteodată aveam senzația că nu era decît un copil. Îi plăcea să se joace: cu papuașii, cu mine. Însă cu ei, jocul era primejdios. Negrii păreau ca noi, dar în fiecare pîndea, nevăzut, animalul. Cîteva oale cu kcu, sunetul kamelor, ațîțarea dansului — toate sau numai una puteau să-l trezească. Și ea nu era o fetiță slabă, cu sîni de cățea. Doris... M-am pomenit în picioare, cu inima bătînd să-mi spargă pieptul. Din cîțiva pași am fost în fața ușii ei. Am bătut — nici un răspuns. Adormise. Am apăsat ușor clanța, am împins. Nu voiam s-o trezesc. Doar să mă uit, să... M-am aplecat și, o vreme, n-am auzit decît bubuitul de sub tîmple. Patul era gol.

♣

Buze fierbinți atingîndu-mi în treacăt obrazul, cîrlionții de aur, bluza prea scurtă, săltînd pe cînd cobora în fugă poteca; apoi, Doris a dispărut între hățișuri. Nu mai avea nevoie de mine — deprinsese destule cuvinte și oricum, cartea-i era aproape gata. De la o vreme nu-și mai ascundea nerăbdarea, căci gîndurile îi zburau mereu *dincolo*, în lumea pe care n-o văzusem nici eu, nici tribul.

mîna de personaje deja uitate, stînjenitoare.

Am pornit spre steiul de stîncă şi, sus, am dus binoclul la ochi: oceanul era una cu cerul, plaja strălucea în soare, satul părea pustiu. Toate se înnoiseră, însemnau, parcă, altceva. Iar dacă Doris avea să plece... Pentru ce oare? Bani? Faimă? Dintre mii şi mii de fire de nisip, îi pasă unuia dacă vîntul îl poartă deasupra celorlalte?! N-o întrebasem, căci pentru mine se născuse abia de cîteva luni. Pînă atunci nu eram decît eu, papuaşii, păsările. Ea îmi tulburase rosturile şi tihna. Viaţa mea fusese ca o sticlă pe care, în fiece zi o priveam fără s-o văd. Şi iată că o femeie albă venise să-mi spună: „sticla asta-i goală". Cu ce s-o umplu?

În noaptea *aceea*, Doris se întorsese după patru ore, patru veacuri de nebunie şi aşteptare. O pîndisem de la fereastră, dar n-am coborît. Poate fusese pe plajă — varul se luase pe alocuri, coama spoită se muiase — ce să facă în sat?! Mai apoi, nu mă mai furişasem noaptea în camera ei. Poate era acolo. Dar gîndul că, poate, lipsea mă înfricoşa prea rău...

Am zărit fluturarea bluzei roşii undeva, lîngă mlaştină. O dată cu lunile de arşiţă, apele se strîngeau într-un ochi tulbure, malurile se uscau şi crăpau, iar peştii rămîneau prinşi în mîl. Însă vînătorii nu veniseră, nu se făcuse destul de cald.

Şi totuşi, bărbatul a ieşit dintre trestii, a întins mîna... O pasăre mi-a fulgerat prin faţă. Am tresărit şi am scăpat binoclul, cu inima zbătîndu-se să-mi spargă pieptul. Cînd i-am găsit din nou, femeia, cu veşmîntul ridicat pînă sub sîni, şi papuaşul păreau un talaz ce zvîcnea înainte şi înapoi, alb, roşu şi negru. El o frînsese de mijloc; ea se proptise în mîini, îşi scutura capul fără încetare şi vîrtejul pletelor îi descoperea pe rînd obrajii goliţi de sînge, gura sfîşiată de strigăt, ochii ieşind din orbite...

✦

Dreaptă, încordată, Doris îşi stăpînea pînă şi tremurul pleoapelor. Noaptea trecută împachetase ore în şir, umplînd ladă după ladă cu manuscrise, filme, casete, scoici, statui de lemn, piatră şi os. Dar mai voia ceva, *asta*, înainte să plece pentru totdeauna.

Zece femei negre se roteau în jurul celei albe şi fiecare flutura cîte o pană lungă ca pe un stindard. Brusc, tobele au tăcut, fiicele tribului au încremenit, iar Doris a deschis încet ochii. A început să treacă de la una la alta, atingîndu-le pe rînd, şi ele se cutremurau cînd mîinile cu unghii purpurii le trezeau la viaţă. Mîinile acelea... Trupul ei, zvîrcolindu-se în iarbă, pe nisipul plajei, între tufe.

Cu unul sau mai mulți deodată, dîndu-li-se în atîtea feluri, cu atîta patimă, încît negrii păreau adesea înfricoșați. Și, undeva, nu departe, eu acoperindu-mi zadarnic urechile, strîngînd zadarnic pleoapele, căci țipetele și imaginile acelea nu puteau fi șterse. Și dincolo de furie, de neputință, mă întrebam iarăși și iarăși: *ce* era Doris? O albă care nu-i și doamnă, una de-a *lor* ?! Dar fiicele tribului nu strigau, nu se zbuciumau, nu căutau plăcerea — dacă asta voia făptura venită de *dincolo.*

Doris... Fus de sidef răsucit între brațele negre. Zeci de pene se înfigeau în împletitura ce-i strîngea mijlocul, și coada-coroană, cu pene lungi în spate și scurte, dese, pe șale, se unduia ca un imens evantai. Cînd a fost gata, femeile s-au tras înapoi, în mulțime. Luna se ridicase pe boltă și focurile dimprejur păreau tot atîtea stele în liniștea de sticlă a nopții. După o vreme a răsunat un răpăit sec: coaja oului plesnise. Și Doris și-a început dansul peste fărîmele înceremenirii. Pasărea se născuse, era una cu tribul. De ce venise aici, de ce pleca?! Poate că într-adevăr se jucase — cu mine, cu papuașii. Iar acum se întorcea la alți oameni, la alte jocuri... Tribul cînta. Buze rotunjind sunetele, aruncîndu-le la picioarele dansatoarei, palme izbite sacadat de coapse. Un pas al ei, fluturarea penelor, kemele bubuind dezlănțuite

și, deodată, glasurile subțiri ale fluierelor de bambus, cerșind parcă un răspuns. Dar Pasărea Albă era mută. Se risipea numai, în spirale de fosfor, luneca prin văzduh, sălta, pînă ce n-a mai fost decît o roată vie, rostogolită înăuntrul cercului de ochi strălucind în lumina focurilor, de guri rostind același cuvînt. „Dor-ys" murmurau papuașii, „Dor-ys" răspundeau kamele. Și Doris dansa. Cu lacrimile șiroind pe obraji, mușcîndu-și buzele. Căci dansul Păsării Albe era zadarnic. Putea să caute zborul, înalturile, mereu mai îndîrjită, mereu mai fără de speranță, însă pînă la urmă tot avea să cadă. Iar negrii aveau s-o ridice și să toarne în ea keu pînă ce va vărsa, ca o oală prea plină. Apoi, trebuia să zacă pînă-n zori în vatra unui foc stins și orice bărbat putea s-o aibă dacă îi umplea gura cu cenușă fierbinte. La ivirea soarelui însă, Doris va fi o papuașă ca oricare alta... Ba nu, în zori, femeia albă avea să plece — tribul nu știa, cum nici eu nu știusem.

M-am uitat la trupul asudat, lucind sub curcubeul penelor roșii, albastre și verzi. Brațele spinteceau aerul, tălpile aproape că nu mai atingeau pămîntul. Papuașii își topiseră strigătele într-unul singur, „Orrr-yss", care-mi spărgea tîmplele; nu mai vedeam bine și m-am sculat, clătinîndu-mă.

M-am dezmeticit aproape de casă. Alergam, dar

degeaba: tobele, urletele, mă urmau. Am trîntit uşa, m-am rezemat de ea abia mai suflînd — şi, brusc, s-a făcut linişte. Scăpărînd un chibrit, am văzut că nu eram în bungalow. Masa lungă de lemn, rafturile cu scule, lăzile. Nimerisem în atelier; însă era bine aici, sunetele de-afară pătrundeau anevoie prin pereţii groşi. Am coborît obloanele şi, în bezna jilavă m-am lăsat pe un scaun, gemînd.

•

...Bisturie, foarfeci, pense şi ace, de toate mărimile, de toate formele, lustruite, fără o pată de rugină. Aţă, sîrmă, cîlţi, talaş. Uitasem scama şi am scos un pachet, ultimul. Cînd va sosi şalupa, trebuia s-o trec pe listă... Le-am rînduit, am umplut tăvile cu spirt. Din spatele meu au izbucnit alte strigăte, dar nu m-am întors, n-aveam timp. Nu încă.

Mi-o adusesră în zori. Stăteam cu fruntea în palme, fără să dorm şi fără să fiu treaz, cînd am auzit ciocănitul: întîi uşor, doar un rîcîit, apoi tot mai puternic. Am deschis uşa, ieşind în lumina cenuşie, iar papuaşii m-au întîmpinat cu vorbe încleiate de keu. Erau şase, însă mai încolo se ghiceau alţii, aşteptînd. M-am uitat la chipurile lor, la trupul purtat pe braţe şi le-am făcut semn să-l

ducă înăuntru. Abia cînd l-au pus pe masă am văzut ce era: o pasăre. Mare, cu penele de pe cap muiate, lipite de țeastă, cu ochii închiși, cu buzele mînjite cu cenușă. Răsufla rar, și cînd mi-am lipit urechea de pieptul ei i-am auzit bătăile inimii. Negrii m-au ajutat s-o scot din plasă, să-i desfac cingătoarea, s-o salt în picioare. Au ținut-o pînă ce i-am legat aripile laolaltă, au tras frînghia trecută peste una din grinzi și pasărea a rămas legănîndu-se, cufundată în somnul acela greu; însă nu se uitau la ea, ci la cufăr. L-am descuiat și le-am umplut brațele cu comori la care nici nu visau: oglinzi, suluri de pînză, cuțite, bile de sticlă, tinjiri. Niciodată nu fusesem așa darnic, dar meritau — fiindcă înțelesesră înaintea mea ce era Doris, fiindcă mi-o aduseseră.

M-am spălat multă vreme cu apă, apoi cu alcool. Am ridicat mîinile, le-am vînturat ca să se usuce. Mănușile subțiri, mulîndu-se pe fiecare deget; mirosul de cauciuc, de talc — în sfîrșit, eram gata. M-am răsucit spre Doris și țipetele m-au izbit drept în obraz, năucindu-mă. După rugăminți și promisiuni amestecîndu-se, pierzîndu-și șirul, doar țipete: ascuțite, prelungi, ciudate... O apăsare, carnea tresărind sub buricele degetelor. Nu, n-o să mă pripesc! Pulpele tari, coapsele puțin arcuite, linia șoldurilor, de la care palmele îmi lunecau în sus, spre locul unde răsuna ticăitul acum iuțit

nebunește. Peste tot, pielea rămăsese netedă, n-avea zgîrieturi, pete; iar înăuntru nu se frînsese nici un os. Pasărea era întreagă. La început, papuașii mi le dădeau însîngerate, stîlcite; apoi învățaseră cum să le prindă cu lațul, cu plasa. Însă Doris era prima pe care o aduceau vie... Am continuat să pipăi oasele, mușchii, fără să-i iau în seamă strigătele. Trebuia să fiu mai cu grijă ca oricînd: Pasărea Albă era altfel decît celelalte. Coada-coroană zăcea pe podea, uitată, iar de pe trupul atîrnînd în văzduh șiroia sudoarea. De unde, cu ce să încep?

Lîngă perete am zărit un lighean mare, ruginit. L-am tras sub ea și Doris a prins din nou să țipe. Se zvîrcolea neîncetat, răgușise, țipetele îi deveniseră groase, sparte și m-am oprit. O mai auzisem strigînd așa — cînd se tăvălea, se zbuciuma sub bărbații tribului... Și deodată am priceput. Țipetele nu fuseseră pentru ei; nici o clipă. *Pe mine* mă chemaseră, ca să-i dau ceea ce negrii nu știau — cum ar fi putut?! — iar eu mă frămîntasem degeaba... Dureros, sunetul m-a dezmeticit: Pasărea nu mai avea răbdare. Țipetele i se întețeau, obrajii i se goliseră de sînge, ca *atunci*, ca de fiecare dată. Căutase de-atîtea ori ce era așa de aproape...

Am luat bisturiul cu vîrful rotund, i l-am adîncit între coapse pînă ce lama a dispărut și am simțit-o

poticnindu-se. Doris mă ajuta cu zvîcnete mici, în tăcere şi, curînd, un fir de sînge mi s-a scurs pe mînă picurînd în lighean. Am dat din cap: da, era timpul. Oţelul a început să taie carnea moale, urca tot mai lesne, lăsînd în urmă două margini roşii, ca nişte buze ce se lungeau. Femeia-pasăre a icnit înfundat. „Încă puţin, frumoasa mea. Încă puţin şi o să-ţi scot răul dinăuntru, o să pun în loc scamă curată şi cîlţi..." Un freamăt a trecut prin văzduh, zidurile, podeaua, au părut să se clatine. Doris nu se mai zbătea — era bine, trebuia să stea liniştită, căci pielea putea să se rupă... Mi-am şters fruntea şi m-am dat înapoi, smucind, retezînd. Atunci am auzit un oftat. M-am uitat în sus: Pasărea adormise, cu capul căzut pe umăr, fericită, împăcată.

*

Am împins uşa atelierului. N-o încuiam: nu intram decît eu, iar păsările n-aveau cum să iasă. Stăteau în rafturi, cu miile, ca într-o colivie imensă, fără gratii. Mă primeau cu foşnete tainice şi ochii de sticlă sclipeau, mă chemau să le ating, să le mîngîi, măcar cîteva clipe. Aş fi vrut, dar nu puteam — erau atîtea de făcut... Şi *ea* mă aşteptase. În mijlocul camerei, uşor arcuită spre spate, cu mîinile avîntate înainte. Era cea mai

frumoasă: piroanele care-i ţintuiau tălpile de postament şi dunga subţire, căfenie, ajungînd pînă la gît nu izbuteau să-i umbrească desăvîrşirea, tot ce se deslușea pe chipul cu gura sfîşiată de un ţipăt mut, în încordarea picioarelor şi a pîntecelui, în tăria fiecărui sîn. Doris. Venise de peste ocean, singuratică, tînjind după ce numai eu mă pricepeam să dau. Iar după ea, papuaşii mi le aduseseră şi pe celelalte vii. Căci îmi ştiau, acum, menirea: să scot răul dinăuntrul trupurilor ce se zvîrcoleau de nerăbdare şi să le pun în Casa Tăcerii — *Casa Lor*.

Mi-am lipit buzele de pielea catifelată, mirosind a talc. Era la fel de albă, de netedă ca în serile cînd, în şezlong... Şi trupul era la fel, şi părul — în Casa care devenise şi-a ei, Pasărea Albă rămînea neschimbată. *Dincolo* ar fi îmbătrînit, şi-ar fi întinat frumuseţea. *Aici* nici timpul, nici alţi bărbaţi n-aveau s-o mai atingă... I-am răsfirat penele cozii, mi-am trecut un deget peste roşul pălit al ghearelor de la picioare. „Diseară o să le vopsesc din nou, draga mea. Dar acum trebuie să plec. Mă aşteaptă o soră de-a ta, mi-au adus-o în zori, mînjită de sînge şi noroi, căci este din tribul vecin, şi băieţii au fugărit-o întreaga noapte, jucîndu-se cu ea printre tufe. Am spălat-o, i-am ales pene şi ochi noi, negri, netulburaţi de spaimă. Ştiu, nu-i decît o fetiţă slabă, cu sîni ascuţiţi, nu

este asemenea ție; dar se zbuciumă sub grindă, îmi cere să-i dăruiesc ce ai cunoscut și tu, ce ați cunoscut toate și eu nu pot, nu *trebuie* s-o las să aștepte..."

GRĂDINA

Cling-cling-dong. Sunetele se izbeau de pereți, răscolind praful și tăcerea. Nu era nimeni acasă. Nimeni... Dar soneria răsuna mai departe, îmi făcea tîmplele să vibreze. De ce nu plecau, de ce nu mă lăsau în pace? Mîinile s-au încleștat singure de fotoliu, silindu-mi trupul să se ridice. Am pășit șovăitor prin penumbra ca o apă stătută. Holul, cu balustrada de care m-am agățat răsuflînd greu. Scara aceea... La capătul ei doar încăperi pustii, unde sub pînza albă dormeau mobile și amintiri. De zece ani n-o mai urcasem. Dormitorul, salonul de jos îmi erau de-ajuns; iar la etaj mai pluteau încă oftaturile Bertei, veșnicul ei murmur nedeslușit.

Balamalele ușii au scîrțîit prelung și de afară m-au izbit aerul proaspăt, frigul. Dincolo de prag, în ploaie, o femeie. Cînd a dat să spună ceva, am clătinat din cap — n-aveam nevoie de nimic. Femeia s-a scotocit prin buzunare, mi-a întins un plic, deja ud. Era scrisul meu, adresa Asociației. Pusesem scrisoarea acum două luni și uitasem cu totul de ea. Dar de ce-mi trimiteau o femeie?

Străina aştepta, parcă fără să-i pese de şiroaiele ce-i îmbibau gluga, hanoracul mustind de apă. M-am tras înapoi şi i-am făcut semn să intre.

În salon, şi-a scos haina. Avea un pulovăr gros de lînă şi pantaloni ieftini, tociţi pe alocuri. Era însă tînără, aşa de tînără... S-a apropiat de cămin, întinzînd mîinile spre foc — degetele lungi, cu unghii nevopsite i se îngălbeniseră de la seve şi humus. Poate că totuşi... Am turnat ceaiul fierbinte, chinuindu-mă să nu vărs nici o picătură. Străina stătea pe canapea, cu genunchii lipiţi, încercînd să ascundă balta ce se mărea sub cizmele ei. Simţindu-mi privirea a roşit, apoi şi-a ridicat ochii cenuşii, liniştiţi. Ţinea ceaşca în palme şi, de cîte ori îşi apropia buzele de licoarea verzuie, pleoapele îi tremurau de parcă ar fi gustat-o cu toată fiinţa. Pămîntul? Copacii? Îi plăcuseră întotdeauna. Avea o florărie şi cîteodată vedea de grădinile altora — la Asociaţie erau mulţumiţi... Vorbea fără stinghereală, ce trebuia, nici mai mult, nici mai puţin. Afară, ploaia se rărea şi fata golise ceaşca. Era timpul să vadă grădina.

N-am mers prea departe. Poteca trecea pe lîngă un păienjeniş de ramuri şi spini — măceşii nu înfloriseră de cîţiva ani. Mai încolo, tulpini scîlciate, strîmbe, meri de pe care scoarţa se desprindea ca o piele veche, un arţar văduvit de frunze, cu ramurile parcă umflate de artrită.

Pretutindeni numai uscături, putregaiuri. Toate se ofileau, se scorojeau, mîncate de un rău ascuns, într-o înghețare și-o amorțire pe care nimic nu putea să le spargă. Grădina murea, puțin cîte puțin. Cu fiecare an, cu fiecare ceas — ca mine. Asociația îmi trimisese un grădinar după altul. Stăteau o zi, o săptămînă și plecau ridicînd din umeri. Pămîntul era de vină; sterp, sleit de seve... Fata s-a aplecat, luînd niște țărînă jilavă, și printre degete i-au curs zloată, murdării. N-a spus nimic, s-a încruntat doar, pornind printre tulpinile pătate ca de rugină, printre scorburile căscîndu-se în trunchiuri aidoma unor guri știrbe...

Ne-am întors împreună, ea potrivindu-și pașii după ai mei, eu întrebîndu-mă de ce-și căuta atîta cuvintele cînd trei erau de-ajuns. *Grădina era moartă* — acum, în sfîrșit, pricepusem. În hol, scuturîndu-și pletele de stropi, m-a întrebat ceva. Nu auzisem. A repetat și m-am uitat la ea uimit. Voia să încerce? La ce bun? Am deschis ușa, murmurînd o zi la întîmplare. Fata a dat din cap — da, era bine — și înainte să mă dezmeticesc, rămăsesem singur. Am încuiat, am pus zăvorul și abia atunci mi-am adus aminte numele acela ciudat: Milena.

✤

Le aplecam, le îndoiam și ramurile se frîngeau

cu trosnete de os rupt. Din grămezile-ruguri, fumul nu urca spre tării; stăruia deasupra grădinii, îngroşînd mereu ceaţa gălbuie, cleioasă, pe care vîntul nu izbutea s-o risipească. Lemnele se aprindeau imediat, dar ardeau greu şi focurile continuau să mocnească chiar şi sub ţărîna presărată deasupra, la plecare, pînă ce, a doua zi, le hrăneam din nou... Un braţ de uscături, ultimul. Scoarţa s-a încreţit, s-a umflat, plesnind apoi, dezvelind cafeniul miezului. Şi lemnele s-au mistuit încet, răspîndind acelaşi iz de putregai copt care umplea văzduhul de o săptămînă.

Tuşind, mi-am şters mîinile pe pantaloni — în sfîrşit, terminasem. Fără atîtea crengi şi hăţişuri moarte, grădina părea mai puţin sălbatică. Mai puţin ciudată. M-am afundat în labirintul de alei ce se desfăceau, şerpuiau, se încrucişau, aparent fără rost. Am ales-o pe cea mai lungă, singura fără ocolişuri şi răsuciri; treceam pe sub bolţi-umbrare, printre boschete proaspăt tunse. Da, fusese o grădină frumoasă. Nimic nu lipsea, nu prisosea, nimic nu fusese lăsat la întîmplare. Toate se făcuseră într-o vreme cînd oamenii mai voiau încă să lase ceva după ei, mai puteau să înţeleagă pămîntul. Şi zidurile groase, rezervorul săpat în stîncă, dantelăria grilajelor de bronz, cuburile ce pavau fiece alee, fiece potecă, aveau să dureze încă un secol. Dar grădina adormise şi cele din

urmă încercări de trezire erau de acum doi, poate trei ani: unelte ruginite şi lădiţe cu seminţe uitate lîngă chioşc, scorburi umplute cu ciment. Bătrînul? Cineva de la Asociaţie? Oricine ar fi fost renunţase lesne, mult prea lesne.

Am smuls o frunză: subţire, străbătută de vinişoare sîngerii. Nu trăia, nici nu murise de tot. Nu mai văzusem aşa ceva. Şi doar îmi era de-ajuns să ating un copac, o floare, ca să ştiu cc au. La Asociaţie, grădinarii vechi spuneau că ăsta e un dar; şi o spuneau cu invidie. Mie, nu-mi adusese decît necazuri. Cu ai mei fusese o tragedie: fata *lor*, să lucreze pămîntul? Bunicul fugise din ţara-i stîncoasă, arsă de soare, ca să scape de blestemul ţărînei, tata migălea ore în şir, aplecat peste ceasurile altora şi nu visa decît ziua cînd voi veni cu sulul şi roba de doctor. Iar eu plecasem de la universitate, de-acasă. La început a fost greu. Camere cu chirie, umilinţe — cine să se-ncreadă într-o puştoaică, să-i dea pe mînă un petec din sacra lume verde? — dar, în patru ani aveam florăria şi la Asociaţie mă ştiau toţi... M-am lăsat în genunchi lîngă un foc, am luat puţină cenuşă: unsuroasă, mirosind a sulf şi a... ce? Era oare cenuşă?

Se înserа. Un amurg fără adieri, fără foşnete. Fumul nu se destrămase şi, cînd am ajuns la chioşcul părăginit, arţarul, boschetele nu mai erau

decît umbre în noaptea roşie. Întîrziasem mai mult ca de obicei. Mănuşile şi cizmele azvîrlite într-un colţ, pantofii puşi pe dibuite — în cîteva clipe eram gata. Am luat-o spre casa cu ferestre ca nişte ochi de orb, scuturîndu-mă din mers. Dar funinginea îmi intrase în piele, îmi năclăia părul — mă îngreţoşa şi am grăbit pasul.

Holul era pustiu. Ca-ntotdeauna, bătrînul nu mă aştepta. „Pe mîine" am murmurat — casei, grădinii, uşii masive? — dar nu mi-a răspuns decît tăcerea.

•

Am deschis ochii. Din grădină venea un puhoi de zgomote — iarăşi fata aceea... De atîtea săptămîni nu lipsise o zi. Tăia, săpa, căra. Mereu în mişcare, niciodată grăbită, fără să izbutească şi fără să-i pese de asta. *Ea* avea destulă vreme.

Am aşteptat să-mi ies din amorţeală. Trebuia să treacă mult pînă ce trupul se hotăra iarăşi să mă asculte — ca şi cum noaptea, paiaţa care eram se dezarticulase şi cineva o repara în zori, lăsînd-o să mai bîţîie pe sîrma subţire a vieţii... Furnicături: sîngele începea din nou să curgă, trezind durerea din şale, împăienjenindu-mi ochii. Mi-am luat papucii, am încleştat spătarul scaunului şi iată-mă în picioare, hîrîind din pricina sforţării. Halatul

gros, matlasat — mereu mi-era frig, oricîte lemne ardeau în cămin — fularul de care nu mă despărțeam nici în miezul verii. Picioarele mi s-au tîrît pe parchet, dreptul, stîngul, mîna a căutat un sprijin, o mobilă a trosnit sub apăsare. În sufragerie, m-am afundat într-un fotoliu: drumul se întrerupea întotdeauna aici, și răgazul se lungea de fiecare dată... Înaintea mea, pe zidul cu lambriuri ciuruite, un tablou: o femeie în rochie de mireasă, bărbatul de lîngă ea privind-o cu ochi strălucitori. Cum aș fi putut crede *atunci* că toate avînturile, dorințele, se vor stinge, vor sfîrși în acest stîrv neputincios, halcă de carne uscată? Și cum să-mi închipui că fata sfioasă, îmbujorată va fi doar o nevastă acră, mereu nemulțumită de mine, de lume, mereu plîngîndu-se de ceva cu glasul acela ce-mi răsucea un sfredel în gînduri, în tîmple? Pînă cînd moartea o luase, lăsîndu-mă singur, bătrîn, de prisos...

M-am ridicat. În bucătărie, am scos șunca, ouăle, am pus de ceai. Nu-mi era foame. Mîncam fiindcă trebuia. De la un timp mă împuținasem, mă zbîrceam ca o mumie. Într-o zi o să rămîn în așternut, cu ochii căscați, sticloși. Cine va ști, cine să-și amintească de mine? N-aveam rude, iar prietenii, cunoscuții — cîți nu muriseră — erau doar oglinzi în care nu-mi plăcea să privesc.

Un sfîrîit prelung. M-am grăbit să scot pîinea

din aparat, dar era prea tîrziu: se înnegrise. Am oftat, dînd din umeri. Mîncarea, cititul, bărbieritul — tot atîtea corvezi. Şi în fiecare dimineaţă o luam de la capăt. De ce aşa o grijă?... Mirosul de pîine arsă umpluse încăperea, îmi făcea rău. Am deschis larg fereastra, aerul proaspăt a năvălit înăuntru şi o clipă am crezut că... Dar nu, grădina *era* moartă. Şi eu nu făceam decît să pîndesc, să aştept ca Moartea să vină de-acolo, dintre copacii solzoşi, să urce scările, să mă ia de mînă.

•

M-am oprit să şterg sudoarea ce-mi şiroia pe faţă, pe gît. Nu pricepeam. Încercasem, cu îndîrjire, uitînd de orice altceva. Pe la florărie treceam doar pe fugă — zorii, amurgul, mă găseau întotdeauna aici, căutînd să frîng încăpăţînarea grădinii, a pămîntului amorţit. Parcă stăteam pe un sloi de gheaţă care, în loc să dispară, se îngroşa.

M-am lăsat pe un bolovan, istovită, şi tăcerea m-a împresurat de îndată: nu o absenţă, ci o linişte intensă, ostilă, ca în bîrlogul unei fiare... Uriaşul vegetal nu voia să se trezească. Oare păstra în visurile lui parfumuri vechi, chipuri? Sau doar izul de putred al nefiinţei?... Dincolo de ziduri, sub acelaşi cer, lumea verde rodea; aici, nimic. Pînă şi gîzele ocoleau pustiul cafeniu, încremenit.

Priveam, cu bărbia în palme, pîrîiaşul ce abia se tîra prin albia-i de piatră. Prin jgheaburi şi conducte împînzind grădina, apa ajungea în cele mai îndepărtate cotloane; dar era ruginie, mîloasă, deşi pretutindeni astupasem găurile, răzuisem pereţii. Numai în rezervor n-apucasem să mă uit. Movila aceea, o stîncă din ţurţuri de ciment înmănunchiaţi, avea un aer sumbru, ca o carcasă curăţată de vulturi. O ocolisem săptămîni la rînd, îmi părea un neg crescut pe trupul pămîntului, o tumoare. Însă apa cea roşie de acolo venea.

Mi-am scos pantalonii, bluza, cizmele, am luat o găleată. Pînă sus am lunecat de cîteva ori, zdrelindu-mi genunchii, dar abia cînd am văzut mocirla din rezervor am şovăit, gata să mă întorc. Un minut, două... Am întins piciorul, pipăind suprafaţa cleioasă, apoi am aruncat găleata înăuntru. Un iz de mortăciune a răbufnit pe cînd o trăgeam spre mine şi m-am grăbit s-o răstorn peste buza movilei — mîlul s-a scurs încet, bolborosind, încreţindu-se. Altă găleată şi alta. Mă sileam să nu iau în seamă duhoarea, stropii băloşi, amorţeala din şale, şuviţele ce mi se lipeau de obraz. Într-un tîrziu, în bazin n-a mai rămas decît apa leşioasă ce se scurgea din ţevi. Mai toate erau înfundate şi, la gîndul că trebuie să mă bag în bulboana ruginie, am închis ochii — Doamne, şi asta?...

Bîjbîind cu mîna după gurile de metal, am scos

un șomoiog de ierburi, niște crengi aidoma unor gheare, pietriș, mîl, și iarăși ierburi. Apa țîșnea acum cu putere și rezervorul se umplea, limpezindu-se. O dată, de zece ori, în răceala undelor care îmi treceau de mijloc; dar n-am încetat decît cînd bazinul a rămas fără o pată. Săltîndu-mă afară, n-am simțit nici oboseala, nici tremurul care-mi scutura trupul vînăt. Mi-am smuls maieul, strîngîndu-mi părul la spate și, pe cînd coboram panta lunecoasă am ridicat brațele spre soarele ce mă scălda în aur — era atît de bine să-i simt dogoarea... Brusc, mi-am luat seama: eram aproape despuiată. Dacă m-ar fi zărit bătrînul domn?! Am pufnit în rîs. Îmi adunam hainele de pe jos, cînd o adiere a înfiorat văzduhul și un freamăt a trecut printre copacii închirciți. Spre seară avea să plouă — isprăvisem la vreme.

•

Foșnetul hîrtiei despăturite. Titlurile mari, groase, pe care le puteam citi și fără ochelari. Deraiase un tren. Reagan ales din nou. Cutremure, revoluții, alți sateliți pe orbită. Scandaluri financiare, crime, o actriță divorțase. Oameni care plîngeau, rîdeau, înnebuniseră. Pagina a treia: William Harris jr. numit guvernator al băncii. Harris... Lucrasem cîțiva ani în același birou. Era ambițios,

eficient, toţi spuneau că va ajunge departe. Ajunsese. Pagina a zecea: Mările Sudului. Palmieri, ghirlande, dansatoare de hula... Nu plecasem nicăieri, niciodată. În timpul războiului era să fiu trimis în Canada — se evacua aurul băncii şi m-am trezit pe lista norocoşilor... Refuzasem. Unii m-au crezut nebun, alţii erou. De fapt nu suportam gîndul că, în lipsa mea, vreo bombă... Mă născusem în casa asta, iar grădina era singurul loc în care fusesem fericit.

Am pus ziarul lîngă plicurile desfăcute: doar facturi, nici o scrisoare. Mai încolo, cartea uitată de trei zile. Am deschis-o şi am început să citesc, însă după cîteva pagini m-am oprit. Lipsea ceva. Poate clinchetul monoton al andrelelor. Poate vocea Bertei... Serile, stăteam în salon, ea cu un morman de gheme, eu încercînd să citesc. Berta răsucea firele colorate şi diseca meticulos vecinii, prietenii, rudele; îi lua la rînd, scormonindu-le caracterul, slăbiciunile, păcatele. Apoi îi invita la noi, le zîmbea... Între îngeri, n-ar fi fost decît una din mulţime; cu atîtea oi negre căpăta aureolă, strălucire. Credea sincer că numai aşa o să fiu mîndru de ea — dar asta am priceput-o tîrziu, cînd nu mai era decît o umbră. *Atunci*, nu voiam decît să tacă, să mă lase să ascult liniştea.

De fapt, dorisem vreodată, cu adevărat, ceva? După liceu — „St. Jacob", unul din cele mai bune

— intrasem la bancă şi cinci ani au trecut pe neştiute. Apoi a venit războiul. Sirene, tropăitul sutelor de oameni ce coborau în adăposturi. Camuflaj, cartele, submarine germane, Rommel, Singapore, debarcarea mereu amînată. Dar pentru cei rămaşi acasă, războiul însemnase mai întîi spaima de cerul devenit sălaş al morţii. Tata n-a apucat victoria — totul era prea de neînţeles pentru el şi în ziua cînd ai noştri au luat Dieppe doar ca să fie măcelăriţi pe plaje, a închis ochii pentru totdeauna.

Curînd după război, mama a găsit-o pe Berta: cuminte, bine crescută, nepoata domnului Bolton, farmacistul... Mama vorbea, eu mă uitam la vişinii care înfloriseră mai devreme în anul acela. Logodna, căsătoria au fost fireşti, ca rînduite de o veşnicie. La fel şi ce a urmat. Plecam la bancă — Berta mă ducea pînă la uşă, îmi întindea obrazul să-l sărut. Mă întorceam — mă aştepta cu mîncarea caldă, cu aceeaşi dulceaţă de gutui, aceleaşi vorbe. Cămăşile mi-erau întotdeauna curate, parchetul ca oglinda, paharele, argintăria luceau. Cămara se umpluse, lăptarul lăsase din preţ, aveam mereu brînză de Cheshire, bună pentru stomac, spunea Berta şi eu mîncam, deşi... Trăiam sub acelaşi acoperiş, împărţeam, uneori, acelaşi pat. Ea îşi avea ceaiul de joia, comitetele de caritate. Eu adunam şiruri, coloane de cifre. Nu

fusesem vreodată bolnavi — răceli banale, cîte o durere de dinți — iar copiii nu veniseră. Însă nu le simțeam lipsa — aveam micile noastre bucurii: aniversări, un serviciu nou de ceai, mașina. O viață în care nu se întîmplase nimic; ca și cum doar o privisem. Am căutat un moment, ceva ce merita să-mi amintesc. Dar oricît răscoleam, oricît de adînc, de departe, nu aflam decît rutina fiecărei zile. Ternă, fără zguduiri, fără emoții. Atîtea dimineți și amiezi, atîtea nopți, atîția ani irosiți. Pentru ce?

Rămăsesem cu cartea în mîini, uitîndu-mă pe fereastră. Deodată am tresărit. Pe creanga lipită de geam apăruseră niște puncte. Ieri nu erau. Împestrițau cenușiul scoarței ca niște... M-am ridicat, atît de brusc încît mi-a venit amețeala. Nu se putea! N-aveau cum să fie... O țepușă de foc în șale. Mai repede. Degetele încleștate pe clanță — împingeam, apăsam, dar nu izbuteam să deschid ușa. Nu știu cum m-am pomenit afară, cum am coborît treptele, cum am ajuns lîngă trunchi. Pe ramuri, o mulțime de gheme pufoase, cît unghia. Vișinul înmugurise. Și nu numai el. Dafinii, măceșii. Iar jos, la picioarele mele se iveau din pămînt cîteva lujere subțiri, aproape străvezii. M-am chinuit să m-aplec, am întins mîna — și chiar atunci am zărit-o venind pe fată. Am încremenit locului — cu o mînă în aer, cu alta ținîndu-mă

caraghios de mijloc, dar Milena a trecut mai departe, fără să mă vadă, a dispărut între desișuri și, curînd, i-am auzit glasul. Cînta.

*

„Azur pal, și alb, și roz/ Petale de curcubeu". Cine scrisese cuvintele acelea? Un om care iubise florile, care m-ar fi înțeles. În genunchi, aplecată peste răsaduri, le șopteam frămîntînd în palme pămîntul trezit la viață. Din cînd în cînd smulgeam cîte o buruiană, deși parcă îmi părea rău — și ea era vie... Cenușiu. Patru pereți, dincolo de încă patru, aidoma lor. Pe fereastră vedeam doar o fațadă afumată, urcînd pînă la cer. Sus, un dreptunghi albastru, decupat de acoperișuri. Jos, curtea pietruită, ca un puț, iar în jur, străzi înguste, ganguri, fundături. O lume în care orice sămînță se irosea, orice plantă era sufocată: mușcatele tatei, cerșind fiece rază de soare, un fir de iarbă crescut în noroiul dintr-un jgheab, o păpădie ivită între două dale de gresie. O lume fără culori, fără miresme... La șase ani, mama m-a dus pentru prima oară într-un parc. A fost ziua în care m-am născut cu adevărat. Ceasuri-clipe, prea scurte pentru atîtea nuanțe, mirosuri, atingeri — nu știam să le numesc, dar simțeam că erau ale mele și că eram a lor, dintotdeauna. Am plîns tot drumul spre

casă. Nu mai voiam în vizuina întunecoasă, ci printre copaci și flori, de ce nu rămîneam acolo...

Am luat apă în pumni, turnînd-o peste bulbii lalelelor, peste crinii albi, atît de albi... Chipul lui Glen, care, din prag îmi întindea cu stîngăcie buchetul. Trecuseră șase ani de-atunci. Glen era altfel decît ceilalți băieți. Mai puțin repezit, mai puțin zgomotos — poate fiindcă fusese crescut într-una din vilele înconjurate de verdeață și avea ceea ce ei abia se pregăteau să smulgă vieții. Ne plimbam, citeam, vorbeam — glasul lui, felul cum îmi rostea numele, Mi-le-na, lungindu-l ca o șoaptă a vîntului printre frunze — și a fost o vară frumoasă. Apoi au urmat școala, examenele, petrecerea... La început îmi plăcuse. Vechiul conac, luminile, clinchetul paharelor, rîsetele, șampania. Însă erau prea multe, mă amețeau, mă istoveau — apa piscinei de un azuriu nefiresc, vuietul muzicii pe care n-o asculta nimeni... M-am tras tot mai la o parte, pînă ce m-am pomenit singură, în grădină. Pantofii mă strîngeau; i-am scos și am pornit la întîmplare, sub luna ce prefăcea fiece frunză într-un strop de argint... M-am întors tîrziu, cînd petrecerea era pe sfîrșite. Mergeam ca prin vis, purtînd în nări mirosul pămîntului reavăn, al polenului și-al rășinii. Am pășit încet pe terasă și privirile tuturor s-au ațintit asupră-mi. Țineam pantofii în mînă, rochia mi-era

mînjită de seve, iar în plete aveam fire de iarbă, frunze şi ţărînă. Cîteva rîsete, zîmbete complice. Dar ce-mi păsa de ei? Glen se uita la picioarele mele desculţe, iar cînd şi-a ridicat ochii m-a fulgerat cu ură. Crezuse... Am ieşit alergînd, înainte ca lacrimile să mă orbească şi, din clipa aceea, Glen n-a mai fost decît o amintire.

Rău. Bine... Ce înseamnă „bine"? Să faci ce aşteaptă alţii de la tine? În natură, toate sînt bune: ploile, soarele, zăpada, vîntul — chiar şi gerul... Am luat peria, rîcîind cu grijă muşchiul de pe un trunchi, apoi mi-am trecut palmele peste scoarţa zgrunţuroasă, ca să simt, dedesubt, zbaterea inimii verzi... Întuneric. Un genunchi lipit de al meu, o mînă lunecîndu-mi în sus, pe coapsă. Atingeri furişe. Priviri aruncate bărbatului care moţăia pe scaunul din stînga, femeii cu pălărie, din spate. Buze umede căutîndu-mi buzele, sărutul de pe ecran, lumina care se aprinsese brusc. Apoi, drumul pe străduţe lăturalnice, pipăitul prin ganguri, pe vreo bancă, sub ochiul atoatevăzător al poliţistului. La dans ori la cinematograf, băieţii păreau întotdeauna la fel de grăbiţi să treacă la intimitatea aceea chinuită, jalnică. Ajungeam acasă furioasă — era ultima oară cînd... Dar văicărelile necurmate ale mamei, bombănitul tatei mă alungau iarăşi. Apoi a venit boala mătuşii Reka, săptămînile la ţară, în Derby. Vărul meu semăna cu

Glen — doar că nu era deloc timid. Ne plimbam ceasuri în şir şi el îmi arăta pădurea, păşunile, îmi vorbea şi iar îmi vorbea... Într-un amurg, sărutările, atingerile i s-au prefăcut în strînsoare. Răsuflarea i se iuţise şi l-am lăsat să mă urce pe un stog de fîn, să-mi frămînte trupul cu o stăruinţă care mă mira. M-a avut acolo, gîfîind, încordat şi pripit. Apoi s-a desprins şi a rămas pe spate, tăcînd pentru prima oară de cînd îl ştiam. Nu crezuse c-o să fie întîiul meu bărbat şi nu pricepea de ce mă dădusem aşa de uşor. Ar fi vrut să mă împotrivesc? *Trebuia* ca apropierea dintre un băiat şi o fată să fie atît de falsă? Atîtea vorbe, ascunzişuri — de ce? Nu fusese decît o durere scurtă, pe care răcoarea şi mirosul fînului o amorţiseră curînd. A doua zi am plecat acasă şi, de-atunci, nu l-am mai văzut pe vărul Tom. Cunoscusem alţi băieţi: chipuri, gesturi trecute repede în nepăsare. O seară, două, niciodată mai mult — doar uneori, plictisită, mă supuneam nevoii lor. Durerea pierise fără ca altceva să-i ia locul; nu simţeam decît milă — pentru ei, pentru mine. De un an însă, florăria, şi apoi grădina bătrînului, nu-mi lăsaseră nici un răgaz. Şi poate că era mai bine aşa...

Am pornit printre desişurile înverzite. Bătrînul era la locul lui, pe scaunul de sub vişini. De cînd se iviseră mugurii, ieşea zi de zi. Patru luni nu crezuse... — dar nu mă îndo[illegible] si eu, oare? Nu

mă stingherea; se uita cum lucram, nu spunea nimic, doar la răstimpuri îşi ducea degetele tremurătoare la tîmple. La ce se gîndea? Cînd am trecut pe lîngă el i-am întîlnit privirea: ochii de un albastru şters, apos, adunaseră atîta tristeţe încît, fără să-mi dau seama, m-am pomenit zîmbindu-i. Lui, grădinii.

✦

O frunză plutea alene spre pămînt; am întins mîna şi mi s-a aşezat în palmă. Sub cerul palid, grădina înflorise într-o orgie de culori — alb, roşu, violet — înecate în verdele crud, ţipător. Desculţă, cu pantalonii suflecaţi, Milena uda ferigile. Şi-a trecut mîna prin păr, învolburîndu-l şi amintirea mi-a ars deodată gîndurile, pieptul... Şuviţe moi, obrajii îngheţaţi, peste care degetele îmi lunecau în neştire: străina se lipise de mine, iar în bezna pivniţei nu-i desluşeam decît albul ochilor, spaima. Adăpostul era plin. La răstimpuri, o scăpărare lumina chipuri de strigoi şi răsunau un plîns înăbuşit, o tuse, şoapte, o rugăciune abia murmurată. Clipele se tîrau, lungindu-se la nesfîrşit. Eram atîţia în adăpostul jilav, dar fiecare aştepta singur: o sută de inimi şi vuietul. Întîi îndepărtat, apoi crescînd, prăvălindu-se peste capetele noastre, străina înfigîndu-mi unghiile în carne, pornirea de a fugi, de a urla... Zguduitura, zidurile ce trosneau,

pămîntul zvîcnind o dată cu ele, praful şi tencuiala căzînd într-o ninsoare nevăzută. Mirosul de mormînt. Fata în uniformă s-a ghemuit mai strîns, îngemănîndu-şi trupul cu al meu cînd vuietul a răsunat din nou, mai aproape. O bubuitură, un nor înecăcios, răsuflarea fierbinte, repezită a fetei. Trecuse. Lătratul orb al tunurilor şi iarăşi vuietul obsedant, înnebunitor. Căldura trupului tînăr, zbaterea pleoapelor sub buzele mele, a sînilor în mîinile care-i frămîntau sălbatic, freamătul din noi şi, brusc, urletul sirenelor. Scăpasem. Oamenii se scuturau din amorţire, umbre năuce, şovăitoare, ieşind din unghere, urcînd împleticit scara. Fata păşea alături de mine şi sîngele îmi clocotea încă. În stradă m-am întors să-i văd chipul: ochii prea mari cereau, făgăduiau, era atîta viaţă în ei că mi s-a făcut frică. Mi-am tras degetele din strînsoare şi am luat-o la fugă, îmbrîncind, pierzîndu-mă în mulţime. Căci viaţa mă înspăimînta; aşa fusese întotdeauna, chiar dacă n-o pricepusem pînă atunci. Mai apoi împinsesem ora aceea în uitare — de ce venea acum să-mi tulbure tihna?! Şi împreună cu ea întîia noapte cu Berta, cearşafurile, perdelele, cămaşa ei groasă, toate albe, mirosind a scrobeală, crisparea celei ce-mi devenea soţie, o şoaptă — „cum ai putut, cum...“ — şi eu, cu bubuitul neîmpliniri în tîmple, simţindu-mă vinovat fără să ştiu prea bine de ce. Pe urmă, noapte de noapte,

aceeaşi privire, acelaşi reproş, migrenele, orele de tăcere întreruptă doar de suspine, pînă ce renunţasem, lăsîndu-i dormitorul-sanctuar.

Milena şi-a scăldat obrajii, tîmplele, creştetul cu jetul rece, s-a scuturat rîzînd. Firesc, fără prefăcătorie, aşa cum trăia fiece clipă, aşa cum eu nu fusesem vreodată în stare. Cînd mă gîndisem la asta era prea tîrziu. Viaţa îşi pierduse din rosturi, pălise. Mă învîrteam prin încăperi, străin în propria-mi casă, în vreme ce, din salon, răzbătea un murmur de voci — prietenele Bertei. Reci, uscate pe dinăuntru, păreau că n-avuseseră niciodată şaisprezece ani. Parcă se născuseră cu veşmintele şi pieptănăturile acelea fără gust, cu buzele strînse, cu privirea care spunea că lumea nu este aşa cum ar trebui să fie. Alergaseră — măcar în vis — prin ploaie, băuseră apă din palmele făcute căuş, păşiseră cu picioarele goale prin iarbă? Nu. Nimic nu părea să le atingă, să le însufleţească; nu erau decît siluete, nume şi-atît.

Milena îngenunchiase lîngă un jgheab. Nu m-a văzut, n-a simţit cînd i-am răsfirat şuviţele mirosind a tei. M-am răsucit şi am plecat cu paşi mari, fără să mă uit în urmă, parcă mînat de vechea spaimă.

*

Bătrînul mă primise ca de obicei, dar se ferea

să-mi întîlnească privirea. Da, întîrziasem. Şi ce era cu asta? Ştia el că în florăric abia de mai intra cineva, că toţi clienţii mei cumpărau de la alţii ?!

În chioşc era o căldură înăbuşitoare, de seră: o amiază cum nu fusese nici vara, rătăcită în acel septembrie tîrziu. Mi-am tras pulovărul peste cap, am păşit afară din burlanele de pînză ale pantalonilor, rămînînd doar în maieu şi sandale. Foarfecele, cutia... — mănuşile nu erau nicăieri. M-am uitat la bătrînul care le vîntura surîzînd, am coborît şi am pornit alături, el ducîndu-mi uneltele, eu tăcînd — un ritual, acelaşi, uneori cam rigid. Îmi plăcea bătrînul domn. Nu semăna cu cei pentru care grădina era doar un orgoliu, aidoma Rolls-urilor demodate şi costisitoare. Nu, el pricepuse că lumea verde nu înseamnă neputinţă ci o răbdare mai veche decît Babilonul, decît Piramidele. Dar acum aş fi vrut să nu ne lege atîtea, să nu fie decît un oarecare, ursuz şi mofturos.

Bătrînul reteza vîrfurile tufelor cu îndemînare de chirurg şi, o vreme nu s-a auzit decît ţăcănitul foarfecelor. Mă uitam la mîinile care nu şovăiau, nu se opreau. Pielea era tot încreţită, însă petele dispăruseră, la fel şi tremurul; şi, de la un timp, bătrînul nu mai răsufla hîrîit, nu mai ostenea, păşea cu siguranţă, fără bastonul uitat în casă. Ar fi putut să îngrijească singur grădina — oricum, nu mai erau multe de făcut. Atunci, de ce zăboveam?

Începusem să-mi scot mănuşile cînd mi-am dat seama că şi zgomotul foarfecii lui amuţise. Bătrînul mă privea sfios, rugător, cu ochii umbriţi de tristeţe. Nu voia să plec, dar ştia că nu puteam rămîne. „Încă o zi, măcar una". Şi vorbele mi-au murit pe buze. M-am apucat să strîng crenguţele, furioasă. De ce nu spuneam niciodată „nu"? Doar un cuvînt, ca o poartă trîntită în faţa celor ce îmi cerşeau mereu — o zi din viaţă, un zîmbet, un gest, femeia din mine... Întîi ai mei şi băieţii din cartier, apoi Glen, vărul Tom, ceilalţi. Iar acum, bătrînul... Nu voia decît să mă aibă aproape. Uneori, ca din întîmplare, îmi atingea braţul ori o şuviţă de păr. Şi îl lăsasem. Pămîntul şi soarele nu ne îngăduiau pe toţi, buni sau răi?! Însă eu nu eram decît un om. Nu mai voiam să fiu a nimănui şi a tuturor, să mă risipesc zadarnic.

I-am dat cutia bătrînului; a luat-o repede şi aproape că i-am auzit oftatul de uşurare. „Pe mîine" am rostit ca totdeauna, în urma siluetei ce se îndepărta printre trunchiuri. Dar aveam să mai vin mîine?... Începea să se întunece şi vîntul aducea cu el boarea toamnei. Alungită, firavă, umbra îmi alerga înainte; uneori se oprea, încurcată în ramurile desişurilor, apoi pornea mai departe, ghemuindu-se şi deşirîndu-se iarăşi. Am lăsat drumul, luînd-o printre gardurile vii — labirint fără taine, pe care-l puteam străbate cu

ochii închiși — și treceam pe lîngă arțar, cînd m-am poticnit. Piciorul îmi rămăsese prins, îl smuceam degeaba; m-am aplecat să-l desfac, dar cleștele rădăcinii îl ținea zdravăn și un foșnet m-a făcut să tresar. O năpîrcă luneca spre mine. Mi-a încolăcit cealaltă gleznă: era scoarță, lemn și totuși se tîra, îmi jupuise pielea... Dezmeticindu-mă, am zvîcnit a fugă, ca să cad după un pas. M-am pomenit săpînd dîre în țărînă, cu coatele, cu pumnii, m-am agățat de o tufă care s-a frînt, de un bolovan, l-am desprins, am gemut cînd ceva mi-a șfichiuit umerii. Mi-au răspuns doar tăcerea, clipa de încremenire și tremurul pămîntului; apoi, un hohot prelung, venit din adîncuri. Și iarăși șfichiuiri, ramuri abătîndu-se asupră-mi, săltîndu-mă în văzduh... Gîfîiam, abia înghițind aerul și țipătul urca în mine, cînd o creangă noduroasă mi-a astupat gura, iar sunetul rămas în colivia coastelor a explodat într-o mie de ecouri ce se ciocneau unul de altul, gata să mă sfarme în cioburi de spaimă și durere.

•

Zorii. M-am dat jos din pat, am deschis ferestrele și am tras în piept mirosul de ceață și lemn jilav: căzuse prima brumă. În sufragerie, m-am oprit o clipă lîngă fotoliu. Berta mă privea lung și

i-am zîmbit. Pe cel de lîngă ea nu-l mai invidiam demult. M-am uitat la tînărul din tablou cu îngăduinţă — fusese atît de neştiutor... Dacă l-aş întîlni *acum* şi i-aş spune să-şi trăiască viaţa ca pe o sută de vieţi m-ar asculta, ar pricepe?

În frigider, doar friptura rămasă de aseară, brînză de Olanda — Berta ar fi oftat, resemnată — şi cîteva pateuri. Am mîncat tot, pînă la ultima firimitură, am băut pe nerăsuflate două pahare cu bere şi, o dată cu întîia rază de soare eram în grădină.

Frunze, pretutindeni frunze, într-un covor ruginiu, foşnitor. N-apucam să le adun, că vîntul aducea altele. Zi după zi greblam, măturam, căram. Dar încordarea spatelui, a braţelor îmi făcea bine, întorcea vigoarea în trupul pe care-l crezusem sleit. Încă o grămadă — a cîta? M-am îndreptat de mijloc, numărînd muşuroaiele înşirate în urma mea, pe bucla aleii. Am pus grebla deoparte. Eram gata şi Milena mă aştepta, ca şi ieri, ca-n fiecare dimineaţă. De două luni nu mă mai trezeam cu gîndul-strigăt: „Şi dacă azi nu va veni?". Milena rămăsese aici, cu mine, pentru totdeauna.

Un picior dispăruse în pămînt pînă la genunchi; celălalt, petrecut peste trunchi, mai avea încă sandaua — o talpă şi trei curele mucezite. Trupul întreg se răsucea, se înălţa ca o iederă spre încîlceala de ramuri în care i se pierdeau braţele

şi, pe alocuri, vrejuri cafenii i se încrustaseră în carnea ce crescuse la loc, sănătoasă, acoperind lemnul aproape cu totul. Cîteva zdrenţe mai pătau pielea învineţită de brumă. Milena tăcea. Nici *înainte* nu-şi risipea vorbele, doar uneori cînta, rîdea, cu nepăsarea tinereţii. Ar mai face-o oare? O creangă îi descleştase fălcile, picurîndu-şi seva înăuntru. Am cules firicelul prelins pe bărbie: era parfumat şi dulce ca mierea. Iar de cînd cerul se limpezise a iarnă, sucul acela curgea tot mai des, mai gros. Căci arţarul veghea.

Ochii Milenei îmi pîndeau fiece mişcare, pleoapele îi tremurau. Din gîtlej i s-a smuls un horcăit neomenesc, aidoma celui *de-atunci*, din miezul de noapte cînd o găsisem atîrnînd de copacul ce vuia ca la vreme de furtună. Milena scrijelea văzduhul cu degetele şi arţarul tresălta, scuturînd trupul neîmplinit cu toată puterea, furia ce dospise ani la rînd în amorţire şi nepăsare. Mă uitasem la zbuciumul copacului în care viaţa răbufnea în sfîrşit, pînă tîrziu, cînd ochiul de lumină al lanternei s-a împuţinat. Mai apoi, noapte de noapte veneam să-i văd: fata încă sfioasă, ca o mireasă, el istovind-o şi istovindu-se cu uitare de sine. Ziua, ochii cenuşii îi căutau pe ai mei cu o implorare mută, aceeaşi. De ce, Milena? Cine te-a priceput vreodată ca mine? Şi cum să-ţi dau drumul înapoi, în lume? Cîndva mi-a fost teamă să

primesc darul sorții — acum, după atîția ani, n-am șovăit. Ai să înveți, Milena. Încă n-ai înțeles destul, dar ești aici. A lui, a mea.

Soarele scurgea o lumină lăptoasă pe pămînt, pe tufe, pe trunchiuri. Nu încălzea; însă fusese de ajuns ca să ne-alunge somnul și grădina fremătă, îmi șoptea cu mii de glasuri ce nu știusem atîta vreme, ce încă mă înfiora. Miile de gînduri — vinovate, murdare? — mă amețeau. Treizeci de ani, Berta ucisese totul acolo unde nu credeam că se află ceva. Acum simțeam fiece adiere, mă bucuram de fiecare zi, și asta pentru că Milena o voise. Era tîrziu — dar o găsisem, și eu, grădina o ajutam să-și împlinească menirea.

Am mai privit o dată chipul cuminte, palid. Nu se potrivea cu încordarea de strună a trupului din care storceam seva vieții; dar nici Milena nu mai era cea care-mi bătuse la ușă într-o amiază ploioasă, de primăvară. Mugurii din vîrful sînilor se umflaseră gata să plesnească, trupul îi căpătase rotunjimi și zvîcnea la orice tresărire a copacului, a grădinii. Aici, în lumea după care tînjise dintotdeauna, în Milena se năștea, încetul cu încetul, femeia.

BĂTRÎNA DOAMNĂ

Am înţepenit ultima ţeavă şi mi-am şters mîinile de ulei. Chiar atunci, maşina s-a ivit în plină viteză, oprindu-se în mijlocul garajului cu scrîşnet de frîne. Un Porsche argintiu, decapotabil. Fusese o zi grea; o simţeam în fiece nerv, în fiece os şi ar fi trebuit să închid, dar... Am aruncat cîrpa, ridicînd din umeri cu resemnare.

Dinăuntru a coborît o femeie. Coamă roşie, înfoiată, haină lungă de blană, ochelari-fluture, cu lentile fumurii. Ceva — poate mişcările repezite, frînte — îmi părea cunoscut. N-am apucat să-mi amintesc, că străina a bătut din picior, nerăbdătoare. Cum m-a văzut, a năpustit asupră-mi un potop de cuvinte: motorul se îneca, era tîrziu, abia ajunsese pînă aici şi... Dădea din mîini, se ridica pe vîrfuri, de parcă ar fi vorbit cu tot trupul, iar vocea neaşteptat de puternică umplea atelierul, făcîndu-mi tîmplele să vibreze. Femeia aceea părea obişnuită să ceară şi să-şi vadă dorinţele împlinite înainte de a sfîrşi.

Am săltat capota. Maşina era bună dar obosise. Uleiul curgea ca un sînge prea îngroşat, metalul se

brumase de rugină, cauciucul încreţit începuse să crape. Iar Porsche-ul n-avea decît un an — încă unul şi va zace pe un morman de fiare vechi.

Femeia nu tăcuse o clipă. Arunca vorbele ca pe nişte mărgele: şiragul se rupsese şi acum ţîşneau în toate părţile, zornăind pe ciment, stîrnind ecouri. După o vreme s-au îndepărtat. Străina pornise prin garaj; îi auzeam tăcănitul ezitant al tocurilor cînd ocolea cîte o tablă, păşea peste bălţi, peste dîrele de mîzgă. Era dintr-aceia întotdeauna grăbiţi, fără răgaz pentru ei, pentru alţii. Dar ce-mi păsa mie? Am desfăcut un buşon, al doilea şi, în păienjenişul de fire am găsit unul rupt, atîrnînd ca o arteră golită de viaţă.

.

Melc vîrît într-o cochilie de fier, mecanicul uitase de mine. M-am uitat la ceas — a suta oară. Cu fiecare zi aveam mai puţin timp, mă zbăteam ca-ntr-o sferă ce se rotea mereu, ameţitor. Concerte seara, înregistrări, gimnastică, turnări toată ziua. Şi coaforul, maseurii, reporterii — mai ales ei —, impresarul în pragul apoplexiei; şi iarăşi operatorii, sunetiştii, croitorii, cei de la machiaj, profesorul de engleză. O viaţă, o lume, strălucitoare, spumoase. Şampanie, pe care voiam s-o sorb pînă la ultima picătură... Iar acum? Reflectoarele stadionului se aprinseseră deja, mii de voci

mă cereau, telefoanele zbîrnîiau la hotel. Şi eu mă învîrteam într-un atelier sordid, numărîndu-mi paşii! Am izbit într-un bidon gol şi cîţiva picuri de ulei au pătat albul cizmei. Ce să fac? Ce l-ar fi putut scoate pe bărbatul neras, în salopetă murdară, din încetineala-i înnebunitoare?

O stivă de lăzi, cîteva butoaie, apoi un stîlp masiv pe care se încolăcea o scară ducînd la etaj. Sala, lungă şi îngustă, îmi amintea ciudat de brutăria tatei. Ai mei: oameni cărora nu li se întîmplase niciodată nimic, ce trăiseră, îmbătrîniseră, fără ca nimeni să bage de seamă. De cînd nu-i mai văzusem?... Cu fiecare an, amintirile deveneau mai şterse, micşorate — ei, casa, strada. Le trimiteam bani şi, uneori, cîteva rînduri: „Totul e bine, sînt fericită". Şi cît era de adevărat! Cînd scriam numele orăşelului uitat între poldere, parcă scriam unui mort. Sau cimitirului în care zăcusem şaisprezece ani.

M-am oprit, neîncrezătoare. Într-o nişă, pe un podium din scînduri de stejar, se lăfăia un automobil imens, negru. Botul întinzîndu-şi umbra pe jumătate din perete, parbrizele, alămurile care luceau sfidător: Mercedes-Benz, 1936. Aproape fără voie am întins mîna şi degetele mi s-au închis singure pe mîner. Am urcat, m-am lăsat în fotoliul ca o scoică de piele. Cheia era în contact şi... Zvîcnetul maşinii, urletul brusc al motorului m-au

încremenit. Întîi am simţit lunecarea, apoi o zguduitură ce m-a făcut să încleştez volanul. Frîna, mi-a fulgerat prin minte şi încă mai încercam să nimeresc pedala cînd am zărit zidul venind către mine, repede, mult prea repede...

Glasul *ei*, bufnitura. Cînd am ridicat capul, Bătrîna Doamnă se proptise în perete şi roţile din spate i se învîrteau în gol. Nu ştiu cum am ajuns acolo; mă clătinam, şiroaie de gheaţă îmi curgeau pe şira spinării. Femeia coborîse. Ochelarii i-au căzut, a deschis gura, a bîiguit ceva, apoi a început să se scotocească prin buzunare. Devenise parcă mai mică şi glasul abia i se auzea. Într-un tîrziu a scos un teanc de bancnote, dar a rămas cu ele în mînă, neştiind ce să facă.

Am răsuflat adînc. Poate că... Paşii dublaţi de bătăile inimii, umerii lipiţi de zidul umed, încordarea trupului, a braţelor ce împingeau, durerea care m-a săgetat cînd greutatea aceea enormă s-a clintit. Un centimetru, zece... M-am dat înapoi, temător: puţină vopsea sărită, un far spart — numai atît?! Am deschis portiera. Motorul a pornit de-ndată şi, o vreme, l-am ascultat în linişte. Nici chiar străina nu mişca. Pe urmă, a răsunat ţipătul claxonului, strident, retezat imediat. Mi-am şters sudoarea de pe frunte: Bătrîna Doamnă vorbise.

Întîi, obloanele. Le-am tras pe rînd. Apucam marginea ruloului şi tabla lunecînd pe şine scrîşnea, scîrţîia, înţepenindu-se în lăcaş cu clămpănituri seci. Am stins luminile fără grabă — deşi dorinţa, vai, dorinţa aceea... — pînă ce n-a mai rămas decît una, deasupra nişei. Apoi, poarta, zăvorul — gesturile dintotdeauna, şi totuşi... Nu-mi puteam stăpîni tremurul mîinilor şi le-am vîrît în buzunare. Degeaba: le simţeam zvîcnind înăuntru, oricît de tare strîngeam pumnii. Le-am scos şi m-am uitat la petele de vopsea, la urma neagră de pe un deget, la arsuri şi cicatrice. Pînă acum mă slujiseră bine; mîinile acelea. Pe mine, pe *ea*.

Un huruit, farurile strălucind ca nişte ochi, pocnetul unei portiere: femeia urcase în maşina ei şi încerca s-o pornească. Însă Porsche-ul nu s-a clintit. Înăuntru, zbuciumîndu-se, scuturîndu-şi pletele, străina răsucea cheia în neştire. Nu m-a văzut decît cînd eram lîngă ea. Ochii i s-au lărgit, dar n-am stat să se dezmeticească. Am smucit portiera în lături şi degetele mi s-au înfipt în coama ca un snop de raze, trăgînd, smulgînd.

Am tîrît-o spre podium. Păşea poticnindu-se, ca şi cum uitase să meargă, însă nu se împotrivea, nu ţipa. Doar cînd am răsturnat-o peste masa cu scule a început să scîncească, amestecînd rugăminţi, hohote, cu şoapte despre bani, foarte mulţi bani. I-am încleştat fălcile — cum cuteza, înaintea

Bătrînei Doamne?... — şi am strîns pînă ce şi-a înghiţit cuvintele, cu greutate, de parcă şuvoiul lor ar fi înecat-o. Mă holbam la obrazul palid, la şuviţele căzute peste ochii verzi, acum tulburi de spaimă. I-am deschis gura, lăsînd-o să gîfîie, să tragă aer în piept, pe cînd bîjbîiam prin sertar cu cealaltă mînă. Zărind foarfeca a prins să se zbată şi a trebuit s-o izbesc cu capul de masă pînă s-a înmuiat. Vîrful limbii, roz, lunecos ca o jivină, îmi scăpa mereu; într-un tîrziu l-am apucat, l-am tras afară, apoi — ţăcănitul fierului retezînd carnea, răbufnirea sîngelui, ţipătul-horcăit al femeii, ochii ieşind din orbite — toate s-au petrecut într-o clipă şi n-a mai fost decît bubuitul ce-mi răsuna sub frunte, aidoma unui clopot de aramă.

*

Gîndacul pipăia văzduhul cu antenele; a ocolit spărtura, a început să urce pervazul geamului afumat, dincolo de care se zăreau cîţiva platani cu frunzele albe de brumă. M-am uitat împrejur — tapetul murdar, scorojit pe alocuri, becul atîrnînd din tavan ca o pară putredă, patul de fier în care dormisem — şi gîndul mi-a tăiat, dureros, răsuflarea. După opt luni eram tot aici. Uneori, somnul îmi îngăduia să uit; dar întotdeauna veneau zorii... M-am dat jos din pat, mi-am tras salopeta

cu mişcări iuţite de frig — cînd cauciucul îngheţat al cizmelor mi-a învelit picioarele goale, tremurul mă zguduia toată — şi m-am dus la chiuvetă, răsucind robinetul. Cîteva gîlgîituri pe ţeavă, apoi şuvoiul m-a împroşcat, atît de rece că îmi ardea pielea. Din oglindă mă privea o străină cu pete albăstrii sub ochi, obrajii ofiliţi, păienjeniş de riduri în colţul fiecărei pleoape. Am netezit apăsat cutele, dar apăreau de-ndată la loc şi mîinile mi-au căzut pe lîngă trup a neputinţă. Şi pe urmă, la ce bun?

Camera era chiar la capătul scării şi, coborînd prima treaptă, am şovăit. Nu se făcuse încă zi, iar lumina strecurată prin lucarne preschimba podeaua într-o apă cenuşie din care se iveau insule de beznă: maşinile. Unele întregi, altele desfăcute, fără roţi sau motoare, cîteva suspendate pe stîlpi de oţel, aidoma unor ciuperci monstruoase... În nişă, Mercedesul părea o panteră la pîndă; cînd am trecut pe lîngă el farurile au licărit verzui, ca o privire strecurată printre pleoape. Am grăbit pasul, scuturîndu-mă de închipuiri — nu era decît o maşină demodată. Nimic altceva.

Am aprins lumina. Carburatorul rămăsese pe masă şi m-am apucat să-l desfac, piesă cu piesă. Răzuiam petele de rugină, mîzga adunată în scobituri, picuram ulei; aceleaşi gesturi monotone, aceeaşi durere în mîinile învineţite. Le-am văzut

deodată subțiri, albe — nefiresc de albe, ba nu, era făina... Aveam șaisprezece ani, frămîntam aluatul și tata țipa că mă mișc prea încet. Dar eu nu simțeam dogoarea cuptorului, coca lipicioasă, praful alb care-mi intra în nări, în piele — aveam șaisprezece ani și așteptam ca viața să intre și acolo într-o zi, să mă ia departe. Ridicam ochii la fiece scîrțîit al ușii: nu era decît un oarecare, iar mama îl întîmpina cu un zîmbet, îndreptîndu-și spatele înțepenit. Așa voia taică-meu — „totul sub ochii tăi, totul cu mîinile tale" — și mama stătea la tejghea, el cocea pîinile, căra sacii cu făină, eu frămîntam aluatul, din zori pînă-n noapte. N-auzeam de la el decît că trebuie să fiu recunoscătoare: Domnului, părinților, pentru viață, pentru acoperiș, pentru pîinea cea de toate zilele. „Ascultă-l, ascultă-l" șoptea veșnic mama. Și zece ani mă sfiisem, mi-era rușine că le sînt o povară. Știam doar să fiu ce vor ei, să muncesc în căldura de iad; pînă cînd, într-o noapte, zăcînd prea ostenită ca să dorm, un gînd mi-a explodat în minte. Mă aduseseră pe lume? Și cine le-o ceruse? Nu le datoram nimic — nici lor, nici Lui... A fost începutul. Creșteam, anii treceau și m-am deprins să văd, să vreau. Iar ei spuneau „nu". Uneori mă trezeam scăldată în sudoare, răsuflînd greu. Alergam la fereastră, o deschideam și rămîneam acolo, cu cămașa lipită de trup, scuturată de un tremur

ce nu era nici frig nici fricã. În mine se ivea o fãpturã nouã şi schimbarea îmi aducea mereu alte gînduri, alte porniri, pe care trebuia sã le ascund. Citisem undeva despre cei îngropaţi de vii — dar ce erau Inchiziţia, temniţele-hrube, pe lîngã lumea strîmtã, cenuşie, moartã, în care mã nãşteam a doua oarã? În jur n-aveam decît ziduri şi chipuri — chiar mai împietrite, mai reci — cãrora îmi venea sã le urlu: „o sã plec, veţi vedea, odatã tot o sã plec...". Dar nu plecam nicãieri şi gîndul cã o sã îmbãtrînesc în spatele tejghelei sau lîngã cuptor mã înnebunea. Aşteptam. Lunã dupã lunã, an dupã an. Pînã în joia aceea... Joia duceam cornurile. Cu şorţul şi boneta scorţoase de atîta apret, cu coşul plin, cu panglici împletite în cozi: Scufiţa Roşie. Iar în oraşul unde mã cunoşteau toţi şi unde nu se întîmplase vreodatã ceva, aflasem mulţi, foarte mulţi lupi. Uram ziua de joi. Întîi era doamna Huygens, care mã descosea o orã şi-mi dãdea, la plecare, o bomboanã verde; afarã mã grãbeam s-o scuip, dar gustul leşios îmi rãmînea multã vreme în gurã. Apoi fraţii Troop, notarii, lãsîndu-şi hîrţoagele cînd intram, tropãind mãrunt dupã mine pînã în bucãtãrie şi-napoi, cu ochii în patru, numãrînd de o sutã de ori cei cîţiva guldeni. Apoi domnul Skarre, în halat imaculat, cu pincenez şi barbişon, trãgîndu-mã printre rafturi, printre eprubete, mojare şi sticle, spre ungherul unde o

oglindă cît dulapul mă arăta scoţîndu-mi veşmintele unul cîte unul pînă ce, rămasă în saboţi şi ciorapii groşi, de lînă, îl priveam cum îmi plimbă pe trup capsula rece a stetoscopului — „este prea palidă, domnule Damme, ficatul, trebuie să fie ficatul, sau poate inima, să vină la farmacie mereu", şi tata dădea din cap, da, o să vină —, apoi căpitanul van Ruyter, apoi... M-am oprit. Faţada teatrului era plină de afişe enorme, cu litere aurii, parcă decupate în hîrtia albăstruie. Dinăuntru răsuna o muzică ciudată, stridentă, ce-mi făcea inima să bată altfel, sîngele să zvîcnească mai iute. Nu mai auzisem aşa ceva şi băiatul de la poartă — bombîndu-şi pieptul în tunica strălucitoare — m-a măsurat cu obrăznicie, sigur pe el. Asta m-a hotărît. Am trecut strada, mi-am dezvelit coşul şi văzduhul s-a umplut de mirosul cornurilor calde. Băiatul a şovăit, pe urmă a întins mîna şi a luat unul, două... La al patrulea s-a uitat în jur cu fereală, m-a înşfăcat de umăr şi mi-a făcut vînt într-un coridor lung. Neoane, alte afişe, uşi, încă o poartă, în care sunetele ciocăneau, bubuiau. Am împins-o şi-am încremenit orbită. Mii de lumini, raze încrucişîndu-se, fulgere roşii arzîndu-mi pupilele, jerbe de scîntei, scena înecată în valuri de ceaţă, pereţii, podeaua vibrînd. Arşiţă şi frig, culorile prea violente chemînd sunete ce năşteau la rîndu-le curcubee, sori de-o clipă. Muzica

aceea... — m-am pomenit primind-o, sorbind-o cu ochii la femeia care se frîngea, se rotea într-o volbură de plete, cîntînd, *trăind*, şi mulţimea trăia, simţea cu femeia în maieu şi cizme de piele, era doar o inimă sau poate... Într-un tîrziu, m-am dezmeticit. Scena, sala se goliseră. Băiatul de la poartă îmi spunea ceva şi, fiindcă nu pricepeam, a prins să mă zgîlţîie.

... Trăsăturile băiatului se îngroşau, se schimbau. *El* mă scutura şi ţipa să-i dau una din cheile lui afurisite. Am început să răscolesc, cu mîini tremurătoare. Cutia a alunecat, am dat s-o prind însă era prea grea şi sculele s-au rostogolit pe ciment, răsunînd ca un şir nesfîrşit de geamuri ce plesneau lîngă mine.

Mă uitam la femeie: în genunchi, aduna sculele, dîndu-le drumul în cutie de parcă frigeau. Nu învăţase ca lumea nici măcar să strîngă un şurub. Şi nici mîinile n-o ascultau. De ce nu pleca odată? *Atunci*, zăcuse opt săptămîni. O vegheam în nopţile în care se zvîrcolea gemînd, cînd febra o făcea să sară din pat cu ochii rătăciţi, o hrăneam, îi ştergeam murdăria. Pînă într-o dimineaţă, cînd o găsisem în capul oaselor, privindu-mă cu spaimă. I-am spus că Porsche-ul era gata demult, că hainele o aşteptau pe scaun, le curăţasem şi... Dar

femeia nu plecase. S-a deprins din nou să mănînce, păşea ţinîndu-se de ziduri; apoi m-am pomenit cu ea în atelier, înfăşurată în pătura de care se împiedica mereu. Nu se atinsese de haine, de automobilul argintiu: venea jos, umbla ca în somn şi făcea ce văzuse că încep. I-am dat ceva de îmbrăcat, am lăsat-o să stea în cămăruţa unde-ar fi putut să moară — dar nu, Bătrîna Doamnă nu greşea niciodată — pe urmă i-am dat şi de lucru. Ce era să fac?! *Ea* voise doar s-o pedepsesc; cînd o întrebam dacă s-o alung, tăcea.

Femeia găsise, în sfîrşit, cheia. Mi-a întins-o şi am plecat, dînd din umeri. Era tîrziu. Aveam atîtea pe cap, comenzile, piesele de schimb... Şi înainte munceam. Patronul era cumsecade, plătea bine; însă visasem un garaj numai al meu, maşini pe care să nu pună mîna altcineva, oameni care să mă caute *pe mine*. Şi am găsit. Garaj, atelier, casă, destul de noi şi nu prea scumpe; apoi o bancă să mă crediteze şi să-mi ia totul pentru o rată neplătită la timp. Prietenii, nevastă-mea ziceau că mă pripesc. Ce ştiau ei? Într-un an banca îşi primise banii, în al doilea îi împrumutam *eu* pe cei de la benzinăria de-alături.

M-am uitat împrejur, la garajul ticsit. Ar fi trebuit, poate, să-mi iau un ajutor. Dar... — gîndul, paşii m-au purtat spre Bătrîna Doamnă. Ca atunci, prima oară... Ne mutasem abia de o săptămînă.

Ziua, Hetje zugrăvea, eu schimbam țevile, lemnăria; noaptea, ea dormea pe o saltea, cu copiii, iar eu lucram în atelier, în garajul plin de rable. Aruncam, căram, frecam, deștelenind jungla de metal cînd, într-un colț pe lîngă care trecusem de atîtea ori, am deslușit marea formă întunecată. Am adus o lampă și am văzut... Nu, întîi au fost furnicăturile, șoapta. M-am răsucit: nimeni. Doar înainte-mi, un Mercedes vechi, prăfuit. Apoi iarăși șoapte, un glas de femeie, distant, poruncitor, un vuiet ce creștea în mine, trezind ecouri în garajul pustiu, pînă ce am căzut astupîndu-mi urechile, rostogolindu-mă pe podea — zadarnic, căci glasul răsuna mai poruncitor, iar durerea, urletul dinăuntru și cel de-afară se amestecau. Și, brusc, ușurarea, murmurul din care se desprindeau cuvinte, înțelesuri. Fusese acolo dintotdeauna, copleșitoare, stăpînă. Bătrîna Doamnă, am rostit năuc, da, acela îi era numele... De-atunci am fost al ei, numai al ei. Așteptam un semn, un cuvînt ca să alerg, aș fi făcut orice, aș fi dat orice, deși ea mă chema rar; vorbea puțin, niciodată despre sine, despre trecut, numai ce voia, primise s-o slujesc cu nepăsarea capricioasă a unei zeițe, dar mie îmi ajungea, era destul și-atît...

Soneria m-a făcut să tresar: nouă, deja? Am pornit spre poartă. Începea o nouă zi și Bătrîna Doamnă vedea, judeca.

El şi-a mai tăiat o bucată de plăcintă. Mesteca liniştit, privind în acelaşi loc şi nemişcarea ochilor negri, a feţei, amintea de un şarpe sătul. Cînd mă ridicasem din pat cu mintea limpezită pentru întîia oară, cînd am vrut să întreb — nici eu nu ştiam ce, pe cine — şi din gîtlej mi-a ieşit hîrîiala aceea oribilă, cînd am priceput că nu-i doar un vis rău... Tot ce avea preţ pierise — nu mă întorceam la viaţă, ci păşisem spre infern. Şi nu puteam să uit, să-mi primesc soarta: gîndul că izbutisem să urc pe scena lumii doar ca să cad într-un hău fără fund, că nu-mi rămînea decît ura viermelui din mocirlă, era de neîndurat.

Bufnitura uşii, glasuri încleiate cerînd băutură, hîrşîitul scaunelor. Şoferi în scurte decolorate intrau şi ieşeau, se ridicau de la mese şi alţii le luau îndată locul, strigau ca să se facă auziţi prin larmă şi fum. Veneau de departe şi, uneori, mă uitam cum sar în marile camioane, pierzîndu-se în zare. Drumurile... Lumea mea se micşorase: cămăruţa, garajul, birtul unde mîncam la prînz, benzinăria. Eram liberă să plec — *el* nici n-ar fi băgat de seamă. Şi pe urmă? Uimirea cunoscuţilor, bucuria secretă a fiecăruia că destinul lovise alături; şi, mai ales, întrebările, curiozitatea, nerăbdarea de a şti — niciodată destul —, reporterii năvălind să-mi

smulgă durerea, ruşinea cea mai ascunsă pentru a le arunca monstrului avid de senzaţii: publicul. De ce se stricase motorul, cum de intrasem tocmai în acel garaj, nu cumva... Ce să le spun? Cum să leg un fir rupt pentru totdeauna? Nu era nimeni să-i pese cu adevărat pe unde-mi tîram umbra — şi-atunci, de ce nu aici?

La masa de-alături, un bărbat se uita la mine. Cînd ochii ni s-au întîlnit, mi-a făcut semn, o dată şi încă o dată. *El* mînca. Nu văzuse. Ca de obicei — mă trăsese în lumea lui, lumea din care cu greu scăpasem şi habar n-avea. Pentru el nu eram decît un amănunt — pentru alţii, milioane, fusesem un vis. La ce visa *el* ?

Cineva deschisese televizorul: ştiri, reclame. De ce toate birturile semănau între ele?... Acelaşi zumzet necurmat, aceleaşi chipuri, aceeaşi ceaţă alburie. Şi eu, cu zece ani mai tînără, într-un colţ, singură cu bărbatul chel şi burtos. Sub masă, geanta cu pantofii de scenă, rujul şi, înfăşuraţi în hîrtie, banii pe care-i luasem de-acasă, din sertarul tejghelei. Se împuţinaseră — eram de săptămîni la Groningen şi nu găsisem pe cineva care să m-asculte măcar. Însă omul acela tăcea, poate că... Mîna i s-a lăsat peste a mea, ca din întîmplare. Am încercat să mi-o trag, dar degetele lipicioase s-au preschimbat în cleşti. Mi-am ridicat ochii din farfurie: breteaua rochiei alunecase şi bărbatul

îmi privea umărul dezgolit. Apoi l-am văzut lingîndu-se pe buze. Tot sîngele mi-a venit în obraji, am dat să-mi smulg degetele, să-i strig că n-aveam nevoie de el, că... Însă n-am făcut nici o mişcare, n-am rostit o vorbă. Pricepusem de mult că în viaţă nimic nu-i pe gratis. Iar eu voiam totul. *Totul.* Bărbatul mi-a turnat şampanie. Am băut, deşi îmi venea să vărs; pe urmă, arătîndu-i ringul îmbrăcat în sticlă, l-am întrebat doar atît: „Cînd ?". „Mai tîrziu" mi-a răspuns, apropiindu-şi scaunul. *„Mai tîrziu"* avea să fie primul meu disc, primul succes...

Am tresărit: cuvintele acelea, solo-ul trompetei... Mîinile îmi tremurau, genunchii mi se înmuiaseră. Cîntecul era numai în mintea mea, cum de îl *aveam*? Televizorul! Cu greu, dureros, am izbutit să mă scutur din amorţeală. Apoi fuga, uimirea celor pe care-i îmbrînceam, o înjurătură spărgîndu-se de uşă, paşii împleticiţi pe asfaltul străzii, ploaia ce a venit ca o palmă. „De ce ?!" am strigat către cerul nepăsător, către maşinile fulgerînd prin perdeaua de lumină mohorîtă. Oamenii treceau, se izbeau de mine, şiroaiele îmi lipiseră pînza jilavă de trup; dar am rămas acolo plîngînd, în vreme ce dinăuntru se revărsa un glas, *al meu*: „...şi uneori, da, uneori, poate să fie prea tîrziu".

Pe ecran, înaintea unei mări de capete, femeia cînta. Cu braţele avîntate spre cer, cu rochia lungă, albă şi părul de flacără părea o floare ciudată, iar glasul neaşteptat de puternic, de cald, amuţise tot birtul. Şoferii, chelnerii, priveau în jos ascultînd-o şi, cînd a sfîrşit, liniştea s-a curmat tîrziu, nefiresc. Ce era cu ei? M-am ridicat, am ieşit. Femeia mă aştepta în ploaie; veşmîntul, pletele i se înnegriseră de apă, dar nu părea să simtă. S-a luat după mine încet, prea încet, pe urmă s-a pierdut în mulţime.

La garaj, Bătrîna Doamnă... Nu era cu putinţă! Motorul torcea ca niciodată, mîngîietor, senzual, farurile erau aprinse. Aflase? Ştia? Atunci de ce ne primejduise aşa, fără rost? Dacă femeia se va trezi, dacă cineva o să se-ntrebe... „Nu. Ea nu mai este decît praful pe care-l călcăm. Şi cine să ghicească în zdreanţa de carne...“ Motorul tăcuse, iar mie încă nu-mi venea să cred. Deci *ea* se gîndise la toate şi luni la rînd... Cineva a deschis poarta. Am sărit în picioare, cu inima bătînd nebuneşte. O clipă cît un veac, apoi femeia a trecut pe lîngă noi cu ochii plecaţi şi a pornit să urce scara.

*

Mă întindeam spre raftul de sus cînd am auzit

pîrîitura. La naiba — de ce trebuia să n-am o clipă de tihnă? Ghemuindu-mă pe ladă, am luat acul şi aţa, m-am despuiat pînă la mijloc şi am început să cos. Acul intra greu, pînza era groasă, aspră, întărită de petice... Atingerea mătăsii, a nylonului pe piele, văpaia reflectoarelor turnîndu-mi iar în sînge — de unde veniseră? Şi deodată am fost din nou sub ploaia de lumină, de priviri care frigeau; am smuls microfonul şi le-am strigat tuturor că sînt vie dar de neatins, le-am simţit răsuflările, nerăbdarea. Între noi, barieră îngustă, scena părea o faleză dincolo de care se frămîntau puhoaiele chipurilor-umbre, aidoma. Am ridicat braţul: penumbra a vuit, căpătînd glas, voinţă. Dar eu aveam în pumn plasa care-i ţinea stropii laolaltă şi tumultul s-a prefăcut în murmur. Paşi, răsucire, glasul meu, bubuitul tobei, chitara, iarăşi toba. Un dans primejdios, pe sîrmă, deasupra prăpastiei. Îmi plăcea — mă ştiam cea mai bună. Miile de ochi, miile de inimi ce băteau pentru mine, ultimul acord, explozia năucitoare a aplauzelor urmărindu-mă cu ecoul ei pînă în cabina plină de flori. Am zîmbit, iar femeia din oglindă şi-a arcuit buzele de carmin, maliţioasă. Ne venise rîndul să alegem: impresarul, cîntecul, oraşul, bărbaţii... Pe masă, un vraf de scrisori şi pachete. Am deschis unul — o brăţară cu diamante, cîteva rînduri de la un puternic al zilei. M-am întors spre cea din oglindă şi am

rîs amîndouă. Mă voi duce, o să-i promit totul şi nu-i voi da nimic. Acum puteam spune *eu* „mai tîrziu". Iar ei se înghesuiau să se gudure, să se umilească. Pentru o privire, un gest, un cuvînt — aveam cîte ceva pentru fiecare!... Încă puţin ruj, puţin fard pe pleoape. Eram gata. Mi-am luat mantoul înfăşurîndu-mă din mers, ca într-un halat. Afară, poliţiştii stăvileau anevoie mulţimea, însă cîţiva adolescenţi au izbutit să se strecoare, doar ca să rămînă muţi, gîfîind, înainte-mi. Unul mi-a dat stiloul şi am mîzgălit ceva pe fotografiile întinse ca la comandă. Apoi, fulgerul blitzurilor, limuzina albă, nesfîrşită, uşa deschisă spre vizuina de pluş. M-am lăsat între pernele moi, pe cînd maşina despica zidul de trupuri... Pe bulevard, şerpii de lumină ai vitrinelor, rupţi la răstimpuri de panouri cu albumul meu. Pe genunchi agenda, filele foşnind, peniţa oprindu-se la ultima însemnare. Dineul începuse, iarăşi n-aveam vreme să trec pe la hotel. „Palatul Horn" am rostit, răscolind prin dulapul de sub banchetă şi maşina a luat-o spre stînga. Repede: bluza, cizmele, pantalonii, le jupuiam de pe mine, le zvîrleam cît colo. Repede: colierul, ce rochie să iau, ce... Atunci l-am văzut. De fapt, numai ochii, bolnavi de dorinţă, aţintind oglinda, nedesprinzîndu-se de goliciunea întrezărită. Întîi m-am înfuriat — pe urmă un gînd m-a făcut să pufnesc în rîs. Cîţi n-ar fi dat orice să-i ia

locul?! Îmi puneam sutienul cînd o frînă violentă m-a aruncat pe podea şi, brusc, a izbucnit urletul sirenei, camionul a ţîşnit pe lîngă noi, ocolindu-ne, şoferul s-a întors, dar nu era teamă în privirea lui ci turbare...

Cineva se uita la mine. M-am chircit şi mai mult, acoperindu-mi sînii cu braţele. Mi se păruse? M-am sculat încet, căutînd, pîndind. Ştiam că nu fusese *el* — ar fi trecut fără să mă ia în seamă ori mi-ar fi arătat şpanul, vopseaua de pe jos. Era duminică, poarta mare închisă, nu venise nimeni. Însă uşa din spate a scîrţîit prelung şi, într-o clipă mi-am tras veşmîntul, am dibuit un fier la întîmplare, apoi m-am repezit spre scară.

L-am răsturnat, aproape: un băiat înalt, într-o uniformă prea largă pentru el. Noul poştaş. Se legăna de pe un picior pe altul, necutezînd să-şi ridice privirea; dar nu văzuse destul? Nodul din gît, pleoapele clipind des, încercînd să stăvilească... — nu, n-aveam să plîng! Atîta durere, atîta disperare, strînse zi cu zi, picătură cu picătură. De ce răbufneau *acum*? Nu voiam, nu în faţa puştiului care se holba cu cruzimea lui de fiinţă măruntă, rapace. Un gîndac, o creatură scîrboasă ocrotită sub carapacea-i de nepăsare. Cum de reuşise să răscolească în mine atîta silă, atîta revoltă? Îmi crezusem sufletul mort şi iată că mai putea fi rănit încă.

Băiatul prinsese curaj. A făcut un pas — doar ca să tresară, pălind, înaintea siluetei ivite ca din pământ între noi.

Isprăvise de scotocit şi îmi întindea scrisoarea triumfător, de parcă ar fi scos un iepure din mînecă. Mai era ceva? Nu — s-a înroşit, privirea i-a lunecat în lături — poate mîine... Am încuiat uşa după el şi m-am întors spre femeie: răzuia podeaua, iar pletele lungi, năclăite îi ascundeau de tot obrazul. Ce văzuse mucosul? Nimic din făptura în salopetă cenuşie nu amintea de cea care coborîse din Porsche, de cea de pe scenă. Şi nici nu mai era altă urmă: îi arsesem hainele, iar maşina argintie zăcea îmbucăţită, în vreo cinci gropi de gunoi. Bătrîna Doamnă ştia ce spune, femeia murise. Aici nu eram decît eu şi *ea*.

Plicul era de la Hetje — îmi scria încă, deşi nu-i răspunsesem vreodată. Cui să răspund? Hetje: un nume caligrafiat cu litere ascuţite, aplecate într-o parte şi... Degetele ei mototolind în neştire cămaşa de noapte. Clipea, buimăcită şi abia cînd am lovit-o a doua oară a ridicat mîna să se ferească. Dar nu era destulă spaimă în ochii aceia, prea albaştri, şi palma mi-a căzut iarăşi peste obrazul ca de ceară, peste gura strîmbată de plîns... S-o vînd pe Bătrîna Doamnă ?! Biata Hetje...

Flacăra a muşcat întîi colţul dreptunghiului alb, apoi s-a întins. Am băgat bricheta în sertar şi am privit hîrtia ce se zbîrcea, se subţia, topindu-se în fulgi mari, negri. S-a fărîmiţat, pulberc în care se pierdeau toate — Hetje, copiii, amintiri şi mînie — iar eu am risipit-o cu piciorul. Bătrîna Doamnă tăcea.

•

Am pus discul nichelat, şuruburile. Bărbatul s-a uitat la caroseria lucitoare, dînd din cap — sticla, metalul erau lustruite ca o coajă de perlă. A scos mîna din buzunar; dar nu cu cheile. Ochii ni s-au întîlnit prima dată — era, într-ai lui, ceva care... — şi nu m-am clintit cînd bancnota mi-a şters tîmpla, obrazul, a prins să lunece de-a lungul unei şuviţe... Bani. Mecanicul nu-mi dădea, însă avusesem, aveam, undeva, într-o bancă sau mai multe. Nu-i voiam, ce să fac cu ei acum, cînd... Bărbatul în gri credea altfel. Costumul elegant, cravata vişinie, inelul cu opal — avocat? Agent de bursă? Hîrtia cobora, o simţeam pe piele şi încă nu mă feream; căci omul acela, venit din lumea ce fusese şi-a mea, vedea în mine o femeie. Şi el ?!

Degetele cu unghii îngrijite au mototolit hîrtia, vîrînd-o în deschizătura salopetei. Gestul n-avea nimic obscen. Nici zîmbetul cu care s-a urcat în

mașină lăsîndu-mă să privesc în gol pînă ce zgomotul motorului m-a dezmeticit. Nu departe, ațintindu-mă cu botu-i uriaș, cu farurile stinse, Mercedesul dormea.

Un foșnet, sub veșmînt. Am scos hîrtia, am netezit-o, absentă. Bărbatul în gri plecase — dar o să vină iarăși. El sau altul.

La ultima treaptă a scării m-am oprit, cu mîna pe balustradă. Lumina venea de sub ușa femeii și, fără voie, am șovăit. Vorbele Bătrînei Doamne îmi hrăneau îndoielile, teama: tihna zidită cu trudă în jurul nostru era primejduită, iar *ea* îmi șoptea să n-am grijă, să nu-mi pese... Nu greșise vreodată; și dacă totuși greșea ?!

În bucătărie, m-am lăsat pe scaun. Un cerc de plumb îmi apăsa fruntea — de la o vreme dormeam tot mai puțin — și peretele din față, cu zugrăveala-i afumată, cu pata de umezeală sub fereastră, tremura. Ca în seara cînd simțisem că lipsește ceva, poate glasurile copiilor, Hetje, am strigat, dar nu mi-au răspuns decît liniștea încăperilor, bufniturile ușilor pe care le deschideam pe rînd. Și, în dormitor, cuvîntul scris pe oglindă. Mă uitam la dulapul cu ușile căscate spre șirul umerașelor goale, la sertarele aruncate pe jos. Hetje plecase. Creștea în mine o nemulțumire surdă; ca

atunci cînd nu găseam o sculă în rastel. Şi copiii? În camera lor, doar o jucărie veche, uitată într-un colţ. Am rămas în prag — păpuşa cheală mă privea cu un ochi pe jumătate închis, de parcă ar fi clipit, complice — apoi înţelegerea a venit, o dată cu neaşteptata uşurare. Eram singur cu Bătrîna Doamnă.

Iar acum, femeia. Am izbit cu pumnul farfuriile nespălate, măturîndu-le dinainte-mi. Aici nu era loc pentru al treilea. Hetje plecase. Şi femeia o să plece, chiar dacă... Ultimul gînd m-a găsit în picioare. Coridorul, paşii iuţiţi de zvîcnetul sîngelui, uşa cu tăblia crăpată. Am intrat, ascultînd cîteva clipe răsuflarea ce venea din beznă.

Cînd lumina s-a revărsat peste patul de fier, peste spinarea albă, am tresărit. Femeia dormea, cu faţa îngropată în pernă, cu un braţ atîrnînd spre podea. Se dezvelise şi pătura i se îngrămădea toată pe şale. M-am uitat la părul aidoma şiroaielor de sînge închegat, la sînul strivit sub apăsarea coastelor. Între pereţii şi cimentul cenuşii, searbede, trupul de pe care pătura se desprinsese aidoma unei blăni jupuite, ardea ochii. Şi n-am putut, n-am vrut să... Am stat acolo pînă ce noaptea de-afară s-a subţiat şi, plecînd, am închis uşa fără zgomot.

O voce joasă se împletea cu huruitul motorului pe care-l deosebeam dintr-o mie. *El* era în nişă, cu fruntea plecată în faţa maşinii, iar Mercedesul îi răspundea — îi răspundea ?! — îl certa, cu dispreţ, cu răutate. Ba nu, nu erau decît năluciri, trăiam de prea multă vreme în locul acela şi nebunia mecanicului mă cuprindea, pe neştiute.

Oare ce însemna pentru el maşina cea neagră? Îi dădea putere, dar şi slăbiciune; nu vedea nimic în jur, nu auzea nimic... Un glas aspru m-a dezmeticit. Rămăsesem nu departe de nişă, cu sculele în mîini, privindu-i şi *el* se răstea să-mi văd de lucru. M-am vîrît sub o maşină, nu înainte să fi zărit ochii care nu mai erau îngheţaţi, vena ce pulsa la tîmplă: mecanicul mă *vedea*. De-atunci, din ziua cînd poştaşul cel nou — sau, poate, şi mai-nainte?... Gîndul îmi tăia răsuflarea. Să-i sparg crusta, să intru în lumea lui, s-o otrăvesc, să-i fur visele... Să-i iau totul, aşa cum îmi luase el mie! Mă înăbuşeam sub pîntecele deschis al maşinii şi, aruncînd cheia, am ieşit, năclăită de praf şi unsoare.

Duduitul dieselului prefăcut în pufăieli astmatice, un scrîşnet de frîne şi camionul a înţepenit lîngă rampă. Bărbaţii coborînd din cabină, uşile masive date în lături, şoferul ce pornea după *el* cu

teancul de hîrtii — toate erau ca de fiecare dată. Numai că azi o să fie altfel.

Mi-am umezit buzele, mi-am trecut degetele prin păr, apoi am lăsat în jos fermoarul — nu mult, doar cît trebuia... Am înghiţit cu noduri şi mi-am şters palmele de o cîrpă murdară: aveam emoţii, ca la primul concert. Bărbaţii descărcau zoriţi. M-au zărit abia cînd am fost lîngă ei şi unul a fluierat, iar celălalt a pus înapoi lada, încă nedumerit. Am trecut legănîndu-mi şoldurile, dreaptă, cu fruntea sus. Începea, iarăşi.

Greu, bolovănos, rîsul mi s-a împotmolit în gîtlej. Pielea obrajilor îmi părea o mască prea strîmtă, dar şoferul mă bătea pe umăr şi trebuia să rîd, să primesc mîna întinsă. Totul era bine, i-am spus — strîngînd pumnii, scrîşnind şi el m-a privit mirat — al naibii de bine.

Jos, sub cabina de sticlă, cei doi nu mai terminau. Ladă, după ladă, după ladă. De ce dura atît? Doar nu... Şi atunci am văzut-o: ridicată pe vîrfuri, cu coatele rezemate de marginea camionului şi bărbia în palme. Femeia, mereu ea. Dinăuntru, blondul îi vorbea stăruitor. Băiatul acela nu cunoştea încă preţul grabei, nu învăţase să aştepte. Voia să afle, să aibă... Lada împinsă între ei, degetele lui atingîndu-i degetele şi femeia

s-a răsucit, îndepărtîndu-se. Păşea alene, purtîndu-şi povara ca pe o taină.

Părea mai înaltă şi unduia, ba nu, lunecа, de parcă ar fi mers în vis. Fierăria urcînd pînă-n tavan mi-a ascuns-o un timp, apoi a apărut din nou, acolo unde, cu braţele încrucişate, o aştepta marocanul. În dreptul lui culoarul se îngustase la jumătate dar ea n-a şovăit. A trecut mai departe, netulburată, lăsîndu-l să se uite după coapsele ce vîsleau prin văzduh; căci ce-ar fi fost de spus? Trupul, mirosul de femeiă vorbeau pentru ea. Am întors capul, să nu mai văd, să nu mai ştiu.

Cînd m-am uitat iarăşi, femeia pusese lada pe podea şi se ridica încet. Nu s-a grăbit nici cînd din urmă a auzit — nu se putea să nu audă! — paşii marocanului, ai celuilalt. Numai după ce i-au încleştat mijlocul şi-a dat capul pe spate şi, trasă, împinsă, s-a rostogolit în grămada de cartoane şi talaş, cu bărbaţii peste ea. Dintre lăzi, de sub spinările arcuite s-au mai ivit un braţ sideſiu, pletele arzînd — apoi, toate au dispărut şi mi-am simţit deodată neputinţa, ca înaintea unui tăvălug ce pornise şi venea spre mine, implacabil, năucitor. Cînd mă va strivi? Şi cum?

•

Picurii de cremă sub pometi, pielea întinzîndu-se,

moale. Ieri, spălasem kilometri de tăblărie prăfuită, răzuisem rugina pînă mi se jupuiseră palmele și mă tîrîsem ore în șir pe cimentul frecat a suta oară. Dar pentru *el* nu era de-ajuns — și astăzi, duminică, mă treziseră ciocăniturile ce veneau din garaj. Trebuia să cobor, să-i rabd iarăși privirea spunînd înaintea vorbelor: „pînă la amiază vei cădea din picioare de osteneală, poate așa n-o să mai..."

Am suflat peste oglindă, i-am limpezit lucirea aburită cu dosul palmei. Puțin ruj, cîteva pensule de fard, pudra ascunzînd cearcăne, riduri. Fusese așa de simplu! Un chip nou, o privire strecurată printre pleoape, un sîn dezvelit ca din întîmplare. Bărbații veneau, plăteau, ăsta le era rostul, cu hîrtiile acelea mototolite îmi luam rimel, parfumuri, ca să-i atrag pe alții... Și *el* știa. Îl vedeam pălind și ceva creștea, dospea în mine. Bucurie? Așteptare? Veninul vărsat picătură cu picătură avea să schimbe totul — peste un an, peste o viață. Dar *mie*, timpul îmi prisosea.

Pe scară, scîrțîit de trepte, pași. Am umezit vîrful creionului — semiluna neagră de sub o geană îmi ieșise strîmbă, tremurată. Pașii se apropiau de ușă. Întotdeauna se opreau o clipă, apoi treceau și... O bufnitură. M-am răsucit, mutîndu-mi privirea de la bărbatul din oglindă la

geamănul lui, încremenit în prag.

Claxonul a răsunat aidoma unei șfichiuiri: Bătrîna Doamnă. Să cobor, să... Abia cînd glasul de trîmbiță s-a auzit din nou, am priceput că nu mă clintisem. Și iarăși sunetele ascuțite, scrijelindu-mi tîmplele. Opt ani alergasem la prima chemare, trăisem numai pentru ea, cu fiece gînd, în fiecare clipă. Pentru ce? Am împins ușa cu piciorul și țipetele claxonului au rămas afară, izbind tăblia ca un cioc de oțel.

Femeia mai ținea creionul în mînă, iar dunga se întindea, ajunsese pînă la bărbie, șuvițele slinoase îi atîrnau, buzele-i erau prea îngroșate, pometii prea roșii... Și chipul de clovn, mîzgălit în grabă mi-a amintit-o pe străina în haină de blană — arogantă, desăvîrșită, de neatins.

Am făcut un pas și încă unul, spre trupul de statuie murdară. Deci așa arăta femeia cînd nu zîmbea, nu fremăta pentru alții. Cînd nu căuta priviri și atingeri, printre mîini întinse, rînjete neîncrezătoare; cînd nu se zbuciuma într-un ghem de cărnuri, pe podea sau în unghere ferite, printre lăzile care se clătinau, se năruiau peste...

Am scuturat-o încă o dată, ca pe o cîrpă. Femeia se lăsase moale, închizînd ochii; doar cînd a simțit răceala picurilor s-a înfiorat, însă am

deschis robinetul şi jetul a izbit-o în obraz ca un pumn. Am silit-o să se aplece, să atingă apa cu buzele, cu fruntea — chiuveta se umpluse. Am băgat-o cu capul sub oglinda unsuroasă, o clipă, două, zece, şi gîfîitul, şuieratul s-au topit în bolboroseală, în bulbuci care se umflau, se spărgeau, plesnind în strigăte mute; am smucit-o de plete, încă o gură de aer, aşa, soarbe-l, înghite cît poţi, acum gata, ajunge, şi iarăşi dansul bulelor ce pocneau — dar nu mai era decît un murmur.

Şuviţele pluteau ca o spumă roşie şi amintirea s-a ivit pe neaşteptate, de unde nu credeam să mai fie ceva. Hetje. Ligheanul smălţuit, trupul cald, lipindu-se de-al meu... Femeia se ridicase, tuşea, scuipa apa tulbure, sînii i se mai clătinau încă. M-am pomenit strivindu-i. A scîncit, uimită, însă eu o uitasem deja: nu vedeam decît cîrlionţii de aur ai celeilalte, pistruii de pe umeri, de pe braţe, îi auzeam rîsul, fusese şi aşa odată, înainte de copii, înainte de... Am apucat-o de ceafă pe femeia care nu era Hetje şi, în vreme ce mîinile ei scurmau în grămada de farduri şi cutii, mi-a venit gîndul că acolo, jos, Bătrîna Doamnă se întreba, zadarnic...

M-am trezit cu greu. Lîngă mine, bărbatul dormea ghemuit pe o parte, cu pumnii strînşi — o clipă am vrut să mă acopăr, apoi am ridicat din

umeri. Geamul părea un acvariu umplut cu smoală: nici umbre, nici licăriri. Pe zid, un sîmbure negru, mişcător; m-am uitat un timp, fascinată, la gîndacul ce cădea, luneca, dar suia mereu, tenace, spre pervaz — să fie acelaşi?... Pe podea cioburi, dîre de pudră şi fard, mucuri plutind în balta de sub chiuvetă, cheaguri galbene-verzui. Mi-am coborît un picior, al doilea, am păşit peste veşmintele bărbatului, peste pătura zdrenţuită, cu care căutasem să-l opresc, să-l întîrzii măcar. Însă pentru omul ce mă avusese — rîsul împietrit de pe chipul lui, trupurile încolăcindu-se cu frenezie, şi, de fiecare dată, senzaţia de neîmplinire, de lipsă a ceva fără nume, lăsîndu-mă mereu mai ostenită, mai nerăbdătoare... — doar ca să mă zvîrle apoi, fără nimic curat în mine şi totuşi încă vie, nu fusesem decît un gunoi, aidoma celor printre care ne tăvăleam.

Am ieşit, rătăcind în neştire pe coridoare, pe scări, pînă ce m-am pomenit în garaj, în mirosul de benzină, de vopsea proaspătă. Mergeam printre formele abia ghicite în beznă, cînd o strălucire intensă, orbitoare, s-a aprins brusc: Mercedesul. „Şi acum?“ am spus, fără glas, iar farurile au clipit. Prada fusese prinsă, fugăritä, apoi gheara neagră se lăsase din nou asuprä-i. Dar panterei de fier nu-i era de-ajuns...

Stăteam înaintea maşinii fără spaimă ori mirare, doar cu o nesfîrşită oboseală. Cînd capota a

început să se ridice încet, aproape solemn, am privit spre faruri, în adîncul gîtlejului întunecat şi am pornit într-acolo. „De ce nu?“

Tălpile mi-alunecau pe metalul ca gheaţa, dar m-am săltat în mîini, şi, dintr-o dată, am fost înăuntru. Păienjeniş de fire, carcase cromate şi ţevi, reci, fără viaţă. Am început să-mi fac loc. Trudnic, împingînd — un braţ sub cutia din dreapta, glezna mi se încurcase între cabluri, de ce nu voia, de ce... — încleştînd dinţii cu îndărătnicie, mă vîram în măruntaiele maşinii, adînc, tot mai adînc. Obrajii mi se încinseseră, răsuflam anevoie, asudam, însă cazna, lupta se purtau în tăcere. Într-un tîrziu, n-am mai putut: din gîtlej mi s-a smuls un strigăt răguşit, spart şi am rămas nemişcată. Era rîndul *ei*.

O bubuitură cumplită, apoi bezna a înghiţit toate, motor, trup şi spaimă — capota căzuse sau... O bară m-a împuns în coaste, nişte zimţi mi s-au încrustat în carne. Unul cîte unul, obiectele informe din jur se încălzeau, prindeau să vibreze, scrîşneau, se roteau, urlau. Încă puţin, *trebuia* să rabd, deşi aerul, fierul frigeau, capul mi se izbea de pereţii coşciugului ce trepida dezlănţuit, gheare lungi îmi jupuiau spinarea, da, nu mai era mult... Pe neaşteptate, o trapă s-a căscat sub mine şi m-am rostogolit pe o albie netedă, lucioasă, spre un hău fără fund.

...Întunericul se subțiase în cenușiu. Zăceam lîngă un arbore ciuruit, din care țîșneau fuioare de abur; în spatele lui zărisem alte și alte trunchiuri. De undeva se auzeau ciocănituri rare, îndepărtate și, atingînd scoarța galbenă, am tresărit: era șlefuită ca oglinda, însă pătată de unsoare și fierbinte. În spatele copacilor a fîlfîit ceva — părea, absurd, o aripă uriașă — pe urmă s-a pornit, din senin, vîntul. Răsunau tot mai multe murmure, șuierături, clinchete. Veneau de sus, de dedesubt? Și unde eram? Murisem? Așa să fii fost *dincolo*?

Am sărit în picioare, iar durerea s-a revărsat în mine ca un dezgheț prea îndelung întîrziat. Trăiam, simțeam fiecare arsură, carnea zdrobită, pînă și sîngele, mîzga ce se uscaseră, îmbrăcîndu-mă într-un veșmînt strîmt, încrețit. Am luat-o la fugă printre stîlpii metalici — nu erau decît niște umbre, lucirile, mirosul greu de benzină nu puteau fi acvea — lovind cu pumnii în tot ce-mi ieșea în cale. Un pas, o bătaie a inimii, lipăitul tălpilor pe oțel; galerii, hornuri cărora nu li se vedea capătul, sala unde tremurul podelei se preschimbase în zguduiri regulate. Înapoi? Înainte? N-am apucat să aleg — un suflu m-a trîntit de perete și pe lîngă mine a trecut un cilindru enorm, stîrnind vălătuci de pulbere. Și deodată am izbucnit într-un rîs care nu răsuna decît în mintea-mi încă goală: eram *în* motor.

M-am afundat iarăşi în labirintul ale cărui zgomote se topiseră într-un singur glas, cineva îmi şoptea aceleaşi vorbe dar nu voiam să-i răspund, mă strecuram printre cabluri, mă tîram pe sub tuburile ce vuiau, scuipînd nămol albăstrui. Tîrziu, foarte tîrziu, m-am oprit, lăsîndu-mă pe un şurub — insulă în mlaştina de praf şi ulei — şi am privit aburii ce suiau pe boltă ori se rupeau în fîşii scămoşate. Din nou glasul *ei*, dar acum mi-am astupat urechile. De ce se grăbea?! Aveam destulă vreme, amîndouă. O veşnicie.

DINCOLO DE ZĂBRELE

Am deschis ochii: o bandă cenuşie, înaltă, şi-n mijlocul ei o pată stropită cu stele. Un zid, o fereastră. Pînă acum fusese doar bezna...

Şi, brusc, copleşitor, mirosul portocalilor.

Ţiriit de greieri, linişte, un ţipăt de buhă, coioţii undeva, departe. Pe toate le mai auzisem — cînd? unde? — dar nu trezeau în mine nici o amintire. Un înveliş gol, asta eram. Apoi, din neant, un nume: Ordónez Diaz de Herrera. Şi am ştiut cine *sînt*.

*

O orhidee imensă s-a aprins pe cer, apoi s-a topit, curgînd peste portocali, peste sombrero-urile muzicanţilor şi umerii rotunzi ai femeilor. Sub lampioane, perechile dansau. Mătase, catifea, ţigări de foi. Fracuri de comandă, glasuri amestecîndu-se cu clinchetul paharelor. Papioane, favoriţi, mustăţi date cu briantină. Lucirea mată a perlelor, cea verde a smaraldelor. Degete groase, pline de inele, încleştînd braţe arămii. Fîşîitul rochiilor, scîrţîitul

pantofilor de lac, pocnetul şampaniei. Chitare.

Mi-am golit paharul, l-am întors cu gura în jos: nimic, nici măcar o picătură. Un rîu, asta ar fi trebuit. Un fluviu care să se reverse peste porţi, ziduri, să înece izul de ţiţei şi bălegar, mirosul banilor... M-am ridicat şi am pornit-o prin mulţime — mergeam cît mai ţeapăn, căci peluza se clătina ca o punte de liane în furtună. Cei pe lîngă care treceam se răsuceau, arătîndu-şi albul dinţilor, însă vorbele li se pierdeau în vuietul fiestei. O femeie îmi privea fascinată decolteul — colierul de diamante... dar nu era al meu, nici rochia, toate, chiar şi eu, eram ale lui Esteban — un bărbat s-a înclinat adînc, altul mi-a sărutat mîna, al treilea a dat să mă sprijine cînd m-am poticnit de marginea piscinei. L-am îmbrîncit, furioasă. Nu eram chiar aşa de beată. Nu încă.

Un chelner îşi făcea loc ducînd tava plină. Am luat două pahare la iuţeală şi omul a trecut mai departe, imperturbabil. Orchestra a schimbat ritmul, perechile s-au desfăcut, regăsindu-se iar. Am sorbit din licoarea ce clipocea, complice. „Dansaţi, señora?“ O nouă înghiţitură, unduirea şoldurilor, o rotire, vîntul răcorindu-mi obrajii înfierbîntaţi. Aşa, tot mai repede, aidoma lampioanelor ce pluteau într-un nor argintiu. Le-aş fi putut atinge dacă...

Deodată, m-am oprit: Esteban se ivise pe

terasă. Ca-ntotdeauna în costum alb, cu Stenton-ul pe cap. Şi, ca de obicei, se uita la fiecare şi la nimeni. Ba nu, pe *mine* mă vedea. Dansînd singură, bînd dintr-un pahar, din celălalt... Şi nu văzuse totul. Cînd ochii ni s-au întîlnit m-am silit să zîmbesc; apoi, am păşit în gol.

Undele închizîndu-se deasupră-mi, picioarele atingînd dalele de marmură, împingînd. Am spintecat pojghiţa translucidă, am tras aerul în piept. Muzica încetase, mulţimea şovăia — pe neaşteptate am auzit un plescăit: o femeie se aruncase în apă. I-au urmat altele, în rîsete şi chemări. Abia atunci m-am trezit de-a binelea. Din cîteva mişcări am ajuns la mal, m-am săltat afară. Pierdusem pantofii, colierul, dar am urcat scările terasei dreaptă, cu pletele şiroind, cu rochia lipită de piele. M-am aşezat în faţa bărbatului în alb, am luat o ţigară din pachetul de pe masă şi am dus-o la buze. Cînd Esteban a aprins bricheta, i-am zîmbit din nou.

*

A trecut pe dinaintea mea, cu veşmîntul străveziu fluturînd ca o aripă de fluture. O femeie. O nălucire.

Bătăi rare, înăbuşite. Bubuitul venea dinăuntru, de sub pieptar, dintr-un lac în adîncul căruia apele

prindeau să fiarbă. Lacul... Copitele afundîndu-se în pămîntul moale, oţelul încins al armurii, sudoarea ce-mi picura pe ceafă, zăbrelele verzi, decupate în vizieră. Curînd, copacii s-au rărit, am văzut cîmpia dintre colinele gemene, ochiul albastru, limpede, şi am ridicat mîna, iar coloana din spatele meu s-a oprit...

Ţineam braţul în sus, îndoit din cot. Mi-am mişcat degetele înţepenite. Dormisem — o noapte? o viaţă? — însă ceva sau cineva mă trezise, îmi dădea înapoi amintirile. De ce?

*

Am sorbit prea mult şi valul de foc mi-a umplut ochii de lacrimi, mi-a tăiat răsuflarea. Tuşeam, apăsîndu-mi gîtul ars, cînd verigheta a lucit în lumină. Mi-a fost, dintr-o dată, sete; ţineam paharul cu amîndouă mîinile, însă îmi tremurau, şi cristalul s-a ciocnit zadarnic de dinţii încleştaţi.

... În acvarii mari, cu pereţi transparenţi, incasabili se înşiruiau bijuterii, statuete, cupe, arme. Aur, aramă, jad. Tot ce smulsesem pămîntului, la Cuilcuilco, mucegaiului şi coclelii mai apoi, în lunile cînd mă istoveam în laborator, pînă noaptea tîrziu. Iar astăzi, în sfîrşit, Istoria întîlnea Clipa. Veniseră cu sutele la muzeu: ziarişti, diplomaţi, colecţionari, politicieni. Şi toţi mă căutau, voiau să

mă vadă — „Cum, fata de-acolo?!“, „N-aş fi crezut niciodată...“, „Lovitura secolului...“ — blitz-urile mă ameţeau, întrebările mă înnebuniseră. Fugisem în ultima sală, numai ca să mă pomenesc într-o lume desprinsă parcă din filmele lui Bunuel; şi, printre umbrele acelea groteşti, bărbatul în costum imaculat, ridicînd capac după capac, cîntărind un obiect după altul, lepădîndu-le neglijent, fără ca nimeni să se sinchisească, nici măcar poliţiştii. Mîinile, tîmplele mi se răciseră brusc, vedeam ca prin ceaţă: din cîţiva paşi am fost lîngă el, i-am smuls diadema de jad — şase zile săpasem după ea, şase zile în ploaia-cascadă a junglei — şi i-am scuipat tot ce-mi stătea pe suflet, ce gîndeam despre fabricanţii de conserve care-şi umpleau seifurile cu statui şi tablouri, îngropîndu-le pentru vecie... Abia după un timp mi-am dat seama că nu-i vorbisem în spaniolă. Am tăcut, încurcată, pe cînd el mă aţintea cu ochi atît de negri că păreau numai iris. Avea chipul palid, mîini îngrijite şi — nefiresc aici, în Mexic — nu purta inele. Înapoia lui, trei matahale se holbau neîncrezătoare, dar bărbatul mi-a zîmbit: „Bine, bine, micuţă franţuzoaică...“. Un potop de scuze i-a înecat vorbele, directorul muzeului — cine, cînd îl chemase?! — gesticula disperat, roşu la faţă, şi m-a pălmuit cu o altă revărsare, era *chiar* Don Esteban de Herrera, cum am putut să... Da, auzisem de el —

televiziunea, ziarele îl curtau ca pe un Dumnezeu patriot — însă veneam dintr-o țară ce nu ducea lipsă de titluri de peste un mileniu. „Nicole Dupont", am rostit solemn, apoi le-am întors spatele...

Un ciocănit, tresărirea — Esteban nu intrase vreodată în dormitorul meu și totuși... „Intră", am spus tăbliei mute, iar clanța s-a lăsat în jos, încet, de parcă cel de dincolo șovăia încă. Un băiat de peon purtînd coșul cu crizanteme albe. L-a lăsat lîngă oglindă și s-a furișat în vîrful picioarelor, ca dintr-o cameră de bolnav.

... Flori. Un buchet enorm și o carte de vizită. Camerista mi le aducea zilnic și zilnic le lua cu ea la plecare. De cîte ori ieșeam din hotel, Cadillac-ul era acolo. Alb, la fel ca uniforma șoferului. Omul se dădea jos, își scotea chipiul și deschidea o portieră, în spate. Ca într-un ritual, de fiecare dată eu treceam grăbită, privind reclama de la capătul străzii. Cîțiva plozi zdrențăroși mă pîndeau în hol și strigătele începeau de cum pășeam pe trotuar: „vine Doamna-ce-nu-vrea-să-urce". Să mă mut la alt hotel? M-ar fi găsit oriunde. Ce naiba, doar nu mai aveam decît două luni de stat și pe urmă oceanul dintre noi o să-i potolească ardoarea!

În ziua aceea, mă întorsesem de la muzeu mai devreme ca de obicei. Mi s-a părut că lipsea ceva. Mașina! Să fi renunțat, oare?... Cheia nu era la recepție. Am urcat, plictisită — iarăși îmi răscolea

prin lucruri grăsana şleampătă ce spăla baia, geamurile. Liftierul mă privea ciudat. Transpirase, se foia nerăbdător. Sus, uşa rămăsese deschisă şi femeia era înăuntru; însă nu singură... Încremenisem în prag cînd unul dintre bărbaţii în uniformă, ce răsucea gînditor o cămaşă de noapte, m-a zărit. N-am apucat să intru. Trasă, tîrîtă, m-am pomenit pe canapea, primind în faţă fumul unei havane puturoase. Mă uitam de la unul la altul, la femeia care avea ochii umezi. Ce-i apucase? Atunci mi l-au arătat: un idol aztec, cît palma, cel mai vechi din ţară. Îl găsiseră în valiză, m-a lămurit rînjind poliţistul. Valiza mea cu fund dublu. Tăcere, răsuflările bărbaţilor, gîfîitul astmatic al grăsanei. Şi, deodată, hohotul, sufocîndu-mă, ţîşnindu-mi din gîtlej, strident, isteric. Cînd m-au urcat în dubă încă mai rîdeam...

Roteam paharul-bol, în care pluteau ghetari cu colţuri rotunjite. Într-un tîrziu l-am aruncat spre uşă; dar era prea departe. O pată se lăţea pe covor, însă cristalul nu s-a spart, nu s-a ciobit măcar. Lui Esteban îi plăcea ca toate să dureze.

*

Miezul nopţii. Toţi erau cufundaţi în somn, pînă şi străjile... Paşii mei, măsurînd tăcerea încăperilor, o scară de marmură, un coridor cu

nenumărate ferestre; în sfîrşit, mozaicul. Luna îl făcea să strălucească şi, ca atunci cînd fusese gata, m-am înfiorat. Cu zidurile-i imense, cu piramidele şi terasele de granit scăldate în sînge şi flăcări, oraşul celor o sută de minuni, Tenochtitlan-ul, murea.

... Lucirea unei armuri, fluturarea panaşului: călăreţul dinaintea mea sărise peste baricadă. Mi-am înfipt pintenii în coastele armăsarului, l-am simţit încordîndu-se, dar nechezatul i s-a pierdut între chemări, zăngănit de fiare. Dincolo de îngrămădirea de pietre şi trunchiuri aduse în pripă nu erau decît norii de praf, amestecîndu-se cu aburul zorilor. Căzusem asupra cetăţii o dată cu prima rază şi, de cînd topoarele tlascalanilor fărîmaseră porţile, loveam, zdrobeam, spintecam... Un strigăt şi încă unul: frîntă de mijloc, o femeie goală atîrna peste cornişa ce scuipa flăcări. Un soldat îi ţintuise picioarele sub el şi restul trupului se zbuciuma zadarnic în văzduh. Au răsunat tropote, un călăreţ s-a ivit pe creasta de piatră, iar soldatul s-a ridicat, lăsînd femeia să se prăvale cu un urlet de moarte; însă n-am luat în seamă bufnitura, nici ultimele tresăriri ale mormanului de carne terciuită dinaintea mea. Nu vedeam decît şirul suliţelor ce se plecau, *veneau* şi calul a ţîşnit ca turbat, am început să izbesc, o mînă a rămas agăţată de frîu, căzut, ţăndări de lemn şi os săreau la fiece

fulgerare a lamei, braţul îmi amorţise dar coseam mai departe, lovitură după lovitură, cu văzduhul şuierîndu-mi prin vizieră... Vîntul nu reuşea să risipească pîcla grea şi dogoarea, huruitul caselor năruite, tumultul măcelului izbucneau la fiecare colţ de stradă în valuri năucitoare. Am zărit o ceată de călăreţi ducîndu-l între ei pe Guatimozin — încărunţise într-o zi, dar ochii îi erau limpezi, liniştiţi —, o femeie plîngîndu-şi morţii, un tlascalan aruncînd toporul spre ea, apoi pîrîitul văpăilor a acoperit totul, trosnetul de oase rupte, răcnetele celor zdrobiţi sub copite... Am rămas pe terasa cît o cîmpie a Palatului — cum ajunsesem acolo? — privind în jos, la mlaştina de colb, cenuşă şi sînge, la movilele trupurilor răsucindu-se în încleştarea morţii, la oraşul ce pierea. Ne bătusem bine, mulţi pentru cea din urmă oară; dar ce aveam *noi* să punem în locul lumii vechi?...

Primul tablou din lungul şir: un bărbat în veşmînt de catifea neagră, cu guler ţeapăn şi lanţ de aur şi smaralde. Poate prea încruntat; şi aerul acela de cutezanţă oarbă... Unde erau oboseala, spaima, îndoielile, frigurile ce mă scuturaseră sub ploaia măruntă a junglei?... Mai încolo, alte haine, alte chipuri — cine erau aceşti Herrera? Am trecut pe lîngă ultima ramă, goală, am coborît cîteva trepte. Coridorul se îngusta şi, în capătul lui l-am zărit pe omul de fier. Cînd mi-am încetinit

fără voie paşii a făcut la fel; ne-am oprit, faţă în faţă, de o parte şi de alta a oglinzii înalte cît peretele. M-a privit, nemişcat. Ştiam ce vedea: ca şi mine, o carapace din plăci şi zale. Dar dedesubt? Am dus mîna la vizieră, eu şi el, de parcă ne-am fi înţeles. Şi tot în aceeaşi clipă am şovăit. I-am văzut degetele înmănuşate tresărind înainte de a atinge grilajul, apoi coborînd, neputincioase şi am înţeles că ne era teamă.

*

Coridorul alb, cimentul abia spălat al podelei — Esteban obţinuse o nouă specie, servitorul fără cusur. Chiar şi aici, lîngă bucătărie, mirosul, mîzga, murdăria ce sufocau Mexicul, de la cocioaba peonului la marile hoteluri, lipseau. Înăuntru însă, zăngănitul cratiţelor se învălmăşea cu vorbe şi rîsete într-un vacarm asurzitor. Am trecut pe lîngă ficuşii care vegheau uşa nichelată şi pocnetul canaturilor a curmat gălăgia într-o clipă. Un băiat rămăsese cu polonicul în aer, femeile au sărit în picioare, netezindu-şi şorţurile, făcînd reverenţe stîngace. În spatele lor chipuri mirate, înşiruite ca într-o galerie a statuilor de ceară. „Iepurele", am rostit, destul de tare ca să m-audă toţi. Intrase acolo, văzusem. Împrejur, ochi căscaţi, frunţi încreţindu-se într-o sforţare dureroasă. Şi, deodată,

zîmbind cu gura pînă la urechi, bucătarul metis a ridicat capacul unui platou de argint: „nada, señora. Que...“ Am scuturat din cap, furioasă. Minţeau şi privirile acelea prefăcut tîmpe aveau o lucire care mă înfiora. Le eram stăpînă, eu, străina — dar n-o dorisem! Voiam iepurele; atît. Un iepure cu blăniţa ca fumul şi o ureche albă. Începusem să strig, amestecînd spaniola cu franceza, însă cuvintele se loveau de falsa uimire, de tăcerea ostilă, batjocoritoare... Într-o zi, spuneau buzele lor strînse, Don Esteban se va plictisi de tine şi vom avea o doamnă adevărată, de-a noastră.

Brusc, de sub o bancă a sărit ghemul cenuşiu şi încremenirea s-a spart în ţipete, îndemnuri. Un băiat s-a aruncat să-l prindă, însă degetele i s-au închis doar peste fluturarea cozii. Femeile se tîrau pe sub mese, tingirile răsunau obsedant, bucătarul alerga blestemînd în ceea ce părea, tot mai mult, o vînătoare. Iepurele se ghemuise sub un cazan — chiote au izbucnit iar, aţîţate — îl încolţiseră, ba nu, l-au scăpat din nou. Începeam să cred că prelungeau înadins hăituiala.

... Blitzurile fulgerau, microfoanele se aţintiseră asupră-mi ca nişte ţevi de armă. Tremuram sub grindina întrebărilor, printre chipurile strîmbate de o furie oarbă, îmbrîncită, purtată de valurile mulţimii întărîtate ce umplea holul tribunalului. „Dar n-am făcut nimic“, bîiguiam. Ceasuri întregi o

strigasem sub soarele alb al reflectorului. În spatele lui poliţiştii înălţau din umeri, ţăcănitul maşinii de scris se oprea o clipă, apoi... Insigna de pe mîneca gardianului lucea stins, de undeva se auzeau clopote, eram dusă spre o uşă imensă, ale cărei canaturi s-au deschis încet, aidoma porţilor unei ecluze. Dincolo era linişte şi, în faţa şirurilor de scaune goale, i-am văzut pe judecători...

Un chiot. Bucătarul prinsese iepurele şi mi-l aducea, ţinîndu-l de urechi. Am luat în braţe trupuşorul cu blană pufoasă, sub care ticăia un ceasornic nebun şi am ieşit, urmărită de priviri şi rînjete: într-o zi, señora... Pereţii coridorului fugeau pe lîngă mine şi strîngeam la piept mica făptură de parcă cineva voia să mi-o smulgă. Abia jos, lîngă mozaicul Conquistei m-am oprit, lipindu-mi buzele de creştetul fumuriu. Un bot rece, umed, mi-a atins obrazul. Am tresărit, iar dincolo de geam, Esteban şi-a ridicat sprîncenele — fără o vorbă, la fel ca atunci.

... Ochii ca două bile de onix, neclintirea chipului, a gurii, prin fumul albăstrui. Se uita de zece minute la mine şi sticla groasă dintre noi îmi întorcea imaginea femeii desculţe, cu părul încîlcit, cu bluza murdară, sfîşiată. Aseară era încă albă, aveam încă cerceii, pantofii, ciorapii de mătase... Mai eram un om cînd poliţistul mă azvîrlise în celulă, cînd celelalte se apropiaseră alene, cînd

m-au răstignit pe podeaua presărată cu mucuri şi scuipat, cînd... Mi-am tras zdreanţa peste sîni şi am dat să ies, dar glasul bărbatului m-a prins pe jumătate întoarsă, ca o marionetă stricată. Esteban nu-şi schimbase gîndul. Le pregătise bine, pe toate: dovezile, mărturiile false, judecătorii surzi şi orbi. Iar acum, după noaptea ce nu fusese decît prima din miile ce-aveau să vină, nu mai puteam, nu mai ştiam cum să spun nu. Cincisprezece ani în iad? Soţia lui o viaţă? Îmi frîngeam mîinile şi el mă privea zîmbind cu îngăduinţă, ca în seara aceea, la muzeu...

Un fîlfîit, o pasăre izbindu-se de geam, zburînd năucită. Esteban nu mai era nicăieri.

✤

Răsfoisem cartea, filă cu filă. Pe ultima îşi alungea cifrele roşii un Anno Domini ce nu izbutea să trezească în mine nici spaimă, nici mirare. Secole, milenii — îmi era tot una: cenuşa nu se putea fărîmiţa mai mult şi era de-ajuns o adiere ca să se împrăştie. Am pus volumul lîngă celelalte, am luat altul. Dar sulurile nu le-am găsit decît tîrziu, acolo unde le lăsasem, în nişa mascată: numai şase, unul lipsea. Le-am desfăcut, întinzîndu-le pe rînd. Marginile erau zdrenţuite, rupte, culorile păliseră. Însă eu le vedeam aşa cum fuseseră *atunci* — cu

cerneala abia uscată, prinzînd viaţă în lumina mişcătoare a torţelor. Terase, coloane, porţi, întăriturі... Stăteam aplecat peste pergamente, noapte de noapte, scriind, desenînd, iar cînd răsunau cele dintîi ciocănituri şi scrîşnete de ferăstraie, ieşeam din cort, suind pe schele o dată cu soarele. Toate mi se ridicau împotrivă: oamenii, stîncile, apele. De cîte ori nu strigam în pustietatea cîmpiei, unde nu era nimeni să m-audă! Cînd îmi piereau puterile, curajul, cînd crucea pe care o purtam singur îmi părea prea grea, mă duceam la Cuilcuilco. Din depărtare, ruinele Templului arătau aidoma zidurilor neisprăvite ale haciendei. Îmi aminteau de morţii noştri şi de-ai lor, de mînie şi iertare. Şi, plecînd, luam cu mine gîndul pietrelof negre: nu poţi să nărui fără să pui nimic în loc, să arzi fără să clădeşti... Am strîns sulurile, le-am legat. Nu mai era nevoie de ele: hacienda dăinuia, aşa cum o dorisem — o simţeam împrejur, cochilie de piatră crescută din trupul meu — pentru vecie.

Am pornit prin labirintul de scări şi coridoare. Un perete fusese dărîmat, o fereastră astupată, zidiseră intrarea capelei... Cei care stăpîniseră aici vremelnic schimbaseră cîte ceva, dar casa le înghiţise pe toate, prefăcîndu-le pe potriva întregului. Pînă şi lespezile curţii răsunau la fel sub paşii mei... Vechile grajduri păreau părăsite. O fulgerare a sabiei şi lanţul a căzut zornăind într-o

ploaie de scîntei. Înăuntru, trei născociri de sticlă și metal, trei carapace lucitoare. Nu mișcau, însă le știam iuțeala, huruitul de tunet. Văzusem mașinăriile genovezilor, ale arabilor. Dar astea... Uneori, lumea cea nouă mă înspăimînta. Oamenii vorbeau ciudat, veșmintele, obiceiurile erau altele.

Mirosul: de fîn și paie umede, întîi slab, crescînd cu fiece metru, cu fiece clipă, pereții de lemn și, brusc, copitele izbind podeaua. Cînd l-am bătut pe grumaz, calul a nechezat încet, potolit: și el era singur. La capătul ieslei, și deasupra porții, niște litere săpate în zid. Numele meu și-al urmașului pe care nu-l avusesem. Și iarăși gîndul, sfredelindu-mă zadarnic — cine fusese al doilea Herrera?

•

L-am văzut lîngă pat, statuie neagră, întunecînd lumina zorilor. Groaza și țipătul suiau în mine, cînd o mănușă rece mi-a strivit buzele; am închis ochii și sunetul a rămas înăuntru, inundîndu-mă cu valuri înghețate. Cine era? Un coșmar ce n-a-pucase să se destrame? Și, deodată, mi-au venit în minte coridorul, nișa din perete, Armura. Apăsarea slăbise, apoi a încetat, dar tot nu cutezam să... O privire strecurată printre pleoape: omul de fier plecase.

Trebuia să văd, să știu... Am sărit din așternut, am smuls halatul și-am ieșit, îmbrăcîndu-l din fugă. Coridorul, scara de marmură. Coboram, cînd un zgomot m-a făcut să încremenesc, cu mîna pe balustradă. Pași, clincănit de gheare: Esteban și dogul. Cîinele mă zărise; și-a înălțat capul, iar pupilele acelea galbene, fosforescente m-au făcut să-mi înfig unghiile în lemnul lustruit. El Diablo, cum îi spuneau, în șoaptă, servitorii. Nu lătra, nu mîrîia măcar. Îmi ieșea pe neașteptate în cale din vreun ungher întunecat — întîi cei doi bulgări de jar, plutind parcă desprinși de trup — și pricepeam de ce înaintea lui peonii își făceau, grăbiți, cruce.

Trecînd, Esteban s-a înclinat, absent. Uneori mă privea cu mirare, de parcă încerca să-și amintească cine sînt — și de doi ani eram a lui, în ochii oamenilor, ai legii. Nu-mi ceruse niciodată mai mult, însă ceva dospea sub tăcerile lui și începusem să mă tem de clipa cînd avea să răbufnească...

M-am scuturat din amorțeală. Esteban, cîinele, dispăruseră. Armura era la locul ei, ca-ntotdeauna. M-am uitat la mănușa sprijinită de sabie, la platoșa bombată, la viziera dincolo de care... — îmi pierdeam mințile, nu fusese decît un vis!

De afară se auzeau pocnete de portiere, glasuri. Mașini lungi, albe, un șir pînă la poartă. Bărbați — pe mulți îi cunoșteam, nu erau decît

acciași rochini mari și mărunți — femei în rochii de seară, unele neputîndu-se ține pe picioare, cîntînd, rîzînd. Și fiesta abia începuse. Ca în fiecare seară, undeva, în subteranele haciendei, Esteban îi aștepta.

*

Coloane de cifre, schimbîndu-se, dispărînd, ivindu-se din nou. Esteban nu mă vedea. Eram în spatele lui, uitîndu-mă la peretele de sticlă, la cutiile pline de clape și lumini. Între ele, harta Noii Spanii și pata aceea albastră, da, chiar... „Pămîntul de dincolo de Cerro Xitle va fi al căpitanului Ordónez Diaz de Herrera, cu tot ce este deasupra și dedesubt" — cuvintele lui Cortez, ștergînd amintirea anilor cînd flămînd și istovit băteam drumurile colbuite. Fuseserm săbier pentru cine plătea mai bine, jucasem zaruri, băusem cu tîlharii. Aveam punga goală, veșmintele zdrențuite, dar spada și calul mi-erau demne de-un hidalgo. Cu atîta plecasem de-acasă, în miez de noapte. Castelul, titlul îi rămăseseră lui Juan, primul născut; mie, doar libertatea de a alege: Iglesia, El Mar sau Casa Real. Războaiele regilor nu-mi plăceau mai mult decît rasa de călugăr și, ani la rînd, am rătăcit prin Castilia, alungat, temut, urît. Pînă într-o zi cînd, la cheiul Sevillei am văzut

corăbiile. Se legănau pe Guadalquivir şi fluviul, vîntul părcau gata să le poarte spre ocean — ştiau că asta le era menirea, să brăzdeze cîmpia albastră pînă dincolo de zare — iar eu nu-mi puteam lua ochii de la pînzele ca nişte aripi de albatros, care-mi hotărîseră în clipa şi locul acela soarta...

Esteban s-a răsucit deodată, de parcă mi-ar fi simţit privirea. M-am tras în umbra draperiei şi ochii lui au răscolit zadarnic întunericul. Ochii de gheaţă, bărbia împinsă în afară... Cum de nu pricepusem? Lui Juan nu-i plăcea marea. Dar ce erau castelul, pămîntul stîncos al Andaluziei pe lîngă ce agonisisem cu sîngele meu şi-al altora?... Eu cucerisem o lume după ce picrdusem alta — fratele meu n-a avut decît să aştepte şi toate fuseseră ale lui.

•

De cîteva minute n-auzeam decît clinchetul, aidoma unor bile ce se ciocneau necontenit. M-am tîrît pe sub ţeava de bronz, apoi pe lîngă afet şi-am ieşit pe terasa presărată cu piramide de ghiulele. Erau zece terasele-acelea; fiecare dădea în ambrazura-tunel, fiecare fusese săpată în granit, ca şi scările, ca şi uriaşa cazemată de sub temeliile haciendei. Din ambrazuri, tunurile aţinteau tăcute cîmpia unde coyoţii şi greierii cîntau

Luna; înăuntru, sub ploaia de lumină a candelabrelor, masa rotundă, verde şi ruleta din mijloc păreau un vîrtej gata să-i înghită pe oaspeţii lui Esteban.

Două duzini de bărbaţi şi femei, două duzini de nelinişti, de chipuri albite. Mîinile femeilor se încleştau, se frîngeau în neştire, bărbaţii uitaseră de havanele prefăcute-n coloane de scrum — toţi pîndeau ochiul rotitor ce-i scruta pe rînd, sclipindu-şi smalţul. Femeile... nu le mai văzusem pînă atunci: o metisă platinată, negrese cu buzele albăstrii, americance blonde, cîteva creole. Rochii de catifea şi fuste de piele, cizme şi pantofi brodaţi, sîni, coapse, măşti de fard — la fel ca-n orice bar din Mexico. Însă ceva, poate tăcerea, poate ochii măriţi, poate privirile neputîndu-se desprinde de ruletă, le preschimbaseră din nou în oameni.

Discul, curcubeu din care nu se puteau alege culorile, încetinea. Un grăsan cu ochelari s-a aplecat asupra mesei, dar metisa i-a încleştat braţul — nu mai rămăsese nimic din siguranţa celei ce se ştia stăpînă. Aici, nici soarta nici bărbaţii n-o mai ascultau; iar carnea, sîngele şi sufletul ei, chiar fără voie, erau ale lui Esteban. Degeaba îşi furişa privirea, căutînd o cale de scăpare — Stăpînul tuturor şi-al Jocului zîmbea, îi sorbea spaima ca pe un balsam. Sub chipul lui împietrit creştea, îşi făcea loc altul, pielea i se acoperise de fisuri,

părea gata să plesnească, ochii îi ardeau. Esteban căpăta viață.

Apoi, ultimul salt al bilei, literele deslușindu-se nefiresc de limpede, țipătul femeii, zgarda cu țepi, apărută de nicăieri s-au învălmășit și m-am strecurat în ambrazură, orbită de lacrimi, de greață. Afară, vîntul rece, noaptea, piatra zgrunțuroasă, umbre și schelălăit în vechiul șanț: coyoții. Am început să urc, silindu-mă să nu privesc în jos. O piatră după alta, o muchie după alta, foșnetul ierbii crescute pe zidul înclinat, degetele pipăind fiece spărtură și, deodată, mîna care m-a înșfăcat de păr, m-a tras printre creneluri, cealaltă mînă abătîndu-se asupră-mi ca un bolovan.

Nu m-a lovit a doua oară: mexicanul mă recunoscuse și uimirea făcea loc lăcomiei, rînjetului. O duhoare de tutun prost și tequilla m-a învăluit, pe cînd buze unsuroase îmi căutau buzele. M-a sărutat pe gură, pe gît, îndelung, picuri de ceară fierbinte de care mă scuturam cu o silă mai mult a trupului decît a minții. Gîndurile îmi rămăseseră în subterană și abia tîrziu, furia, neputința au răbufnit, îngemănate: cu coatele proptite în pieptul păros, izbeam din răsputeri un chip ce l-aș fi vrut al *lui*. Năucit, bărbatul mi-a dat drumul, dar n-am apucat să fac un pas că m-a prins din nou, de rochie. Mă zbăteam, încercînd să-i scap, cînd pînza subțire s-a rupt; în aceeași clipă am auzit

bufnitura, icnetul, apoi mexicanul s-a muiat, lunecînd peste zid.

Am luat-o la fugă fără să mă uit pe unde calc şi doar jos, în curte, m-am întors, la timp ca să zăresc silueta neagră ce se topea în umbra unui bastion.

*

Esteban nu ridica vocea, însă degetele i se albiseră pe mînerul cravaşei şi bărbaţii înşiraţi înaintea lui tăceau, uitîndu-se la dalele pătrate ale curţii. Tremurau, supuşi, gata să ispăşească o vină care nu era a lor. Şi totuşi, în spaima aceea se ghicea ura. Cîndva, aici, cuvîntul meu era lege. Aveam credinţa soldaţilor; clădită pe sudoarea şi sîngele meu ca şi-al lor, nimic nu putea s-o înfrîngă. Duşmanii de altădată, indienii mă ştiau drept şi nu puţini îşi uitaseră vrăjmăşia. Numai de la palat, un vicerege nou şi armata lui de curteni îmi trimiteau solii trufaşe, cerînd aur, mereu aur... Unii din cavaleri se plecaseră — eu dădusem doar un cîine, o javră slăbănoagă, cu funduliţe şi guler plisat. Cortez fusese un general şi-un om; cel care-i luase locul nu era nimic şi nu se cădea să rămînă acolo. Mulţi gîndeau ca mine, dar cîţi o rostiseră?... Un an am ispitit norocul ce mă scăpasc de-atîtea ori — însă adesea soarta oboseşte să-i

vegheze pe nesăbuiţi.

...În amurgul ce turna valuri de sînge în albia trecătorii, a fost mai întîi arsura din pulpă, apoi trei gloanţe mi-au şuierat pe la urechi, armăsarul s-a clătinat, năruindu-se şi m-am pomenit în mijlocul potecii, cu sabia în mînă. De o parte era rîpa, de cealaltă peretele abrupt, stînci, cîteva tufe — de-acolo veniseră împuşcăturile. M-am năpustit spre cei ce nu voiau să se arate, cînd a bubuit a doua salvă şi roiul de plumbi m-a sfîrtecat, mi-a împleticit paşii, mînîndu-mă în gol. Cerul s-a clătinat deasupră-mi; cădeam, văzduhul se îngroşa, ba nu, era o mlaştină în care mă afundam, tot mai adînc...

Pe platoşă, urmele plumbilor fuseseră astupate atît de bine că abia se cunoşteau, iar din vicerege, din oamenii lui nu mai dăinuia nici amintirea. Nu mă trezisem pentru ei. Atunci, pentru cine?

♣

Uitasem uşa deschisă şi, pe covorul verde din hol, fîşia de lumină părea ţesută din raze de lună. Iepurele a mirosit-o, şi-a lăsat urechile pe spate şi a pornit după ea, ţopăind — nu învăţase nici acum că în casa lui Esteban, luna, iarba, vîntul n-aveau înţeles. Am ieşit, chemîndu-l. În holul pustiu am văzut mica pată oenuşie săltînd fără zgomot; apoi,

din umbră s-au ivit bulgării de jar, un trup uriaș s-a prăvălit asupră-i, fălci de fier au clămpănit o dată, sec, și iepurele n-a mai fost decît o zdreanță însîngerată. M-am oprit, cu pumnii strînși, cu gura uscată. În urechi îmi răsuna încă pocnetul oaselor frînte, dar nu puteam, nu voiam să cred... Dogul m-a ațintit, hîrîind: pentru el nu eram decît o altă pradă, un ghem de spaimă și zvîrcoliri zadarnice.

Nu știu cum am ajuns în cameră. Mîinile nu mă ascultau și a trecut o veșnicie pînă am izbutit să răsucesc cheia în broască. Tremuram toată. Ochii aceia răscoliseră ceva în mine, o scîrbă care... Brusc, din străfundul minții s-au ivit iarăși, cumplite, privirea lui Esteban, ruleta rotindu-se tot mai încet, obrazul metisei, schimonosit de durere. Și dincolo de pereții cu lambriuri roșcate, dincolo de ziduri, zăvoare, porți, de puști și de jeep-uri, am zărit, ca prin vis, drugii, înalți pînă la cer și zîmbetul lui Esteban. Da, așa aveam să sfîrșesc: o zdreanță sfîrtecată de colții fiarei dacă pășeam dincolo de zăbrele, o zdreanță în mîinile *lui* dacă rămîneam înăuntru.

✦

Cu un genunchi îndoit, ridicînd mătasea, cu un braț atîrnat peste balustradă și celălalt sub cap, cu pleoapele zbătîndu-se la răstimpuri, femeia

dormea. Veşmîntul i se desfăcuse, dezvelind un sîn cu vîrful aidoma unei peceţi întunecate, şoldul arcuit leneş, lujerul prelung al coapsei — toate acoperite cu o pojghiţă sidefie de lumină. Văzduhul era înecat de mirosul portocalilor; pînă şi greierii tăcuseră. Încremenit, Esteban se uita la trupul ce i se dăruia fără s-o ştie. Veghease jumătate de noapte şi, cînd nemişcarea i s-a spart în geamăt, cînd s-a întins spre o şuviţă răzleţită, am dus mîna la sabie. Dar Esteban s-a scuturat furios, ca de o vrajă şi a plecat cu paşi mari.

Am rămas pe terasa pustie, eu şi femeia ce nu era a lui decît cu numele. „Străina", murmurau servitorii. „De ce?" scrîşnise Esteban... Lumina lunii începea să-şi piardă strălucirea, întunericul se subţiase — era vremea să mă întorc în mormîntul meu de peste zi, coridorul. Mergeam repede, aidoma lui Esteban şi căutam să alung gîndul ce nu-mi dădea pace: „străina"...

Cîinele s-a năpustit asupră-mi dintre azalee. Apucasem să ridic braţul şi mîrîiturile, scrîşnetul colţilor pe oţel au răsunat o dată cu vîjîitul pumnalului. Lama i s-a împlîntat în gîtlej. Am smucit-o din răsputeri, lărgind gaura din care ţîşnea un şuvoi de sînge — o clipă, două, horcăieli, rîcîitul ghearelor pe platoşă... — şi l-am lepădat pe jos, într-o baltă neagră. Cîinele s-a mai zvîrcolit un timp, apoi labele i-au îngheţat, fălcile i s-au

desfăcut pentru ultima oară.

Îl întorceam cu piciorul cînd am auzit un foşnet, un oftat: femeia mă privea cu uimire. S-a sculat anevoie, strîngîndu-şi veşmîntul în jurul trupului de parcă i se făcuse deodată frig, iar eu am intrat în beznă.

•

Esteban vorbea. Înţelesurile ascunse, învelite în cuvinte şi întrebări care nu cereau răspuns, dansau ameninţătoare în juru-mi. Nu ne atinsesem de mîncare, nici unul. De obicei, în marele salon domnea tăcerea; chiar şi servitorii păşeau fără zgomot, ca lîngă un mormînt. Acum însă îi ghiceam înfricoşaţi, nedumeriţi pînă-ntr-atît că mă pufnea rîsul! Iar Esteban continua, uitîndu-se în ochii mei: cineva, un străin poate, hoinărea noaptea prin hacienda. Pierise Carlos, vătaful, apoi cîinele... *Trebuia să afle cine.* Bănuiala, nesiguranţa îl scoteau din minţi.

Am zîmbit. Îl vedeam neputincios, umilit şi îmi plăcea asta — să simtă cum era să fii doar un pion în mîna altuia. Mă întreba pe mine, jucăria, paiaţa... Dar dacă-i spuneam, m-ar fi crezut ?!

M-am ridicat, împăturind şervetul. Esteban a ascultat fără să clipească — în anotimpul uscat, cu vîntul ce sufla besmetic, somnul mi-era atît de

greu... — pe urmă m-a dus pînă la uşă. Mi-a sărutat mîna, iar atingerea buzelor fierbinţi m-a înfiorat, ca-ntotdeauna şi parcă altfel. Nu mai fremătau de dorinţă buzele acelea, nu mai simţisem clocotul abia înfrînat al sîngelui — era altceva, nou, care-i adusese febra aşteptării.

Urcînd treptele cîte două am dat buzna în camera cu pereţii de piatră cenuşie, camera unde nu era decît o dală aztecă roasă de vreme, pe care, între coperţi din piele încreţită, dormea cronica neamului Herrera. File după file, mirosind a mucegai, ferfeniţite; nume după nume. Rodrigues, Enrique, Luis, nu, erau prea noi, am răsfoit mai departe, tremurînd — febra lui Esteban mă molipsise sau... — şi deodată mi-am ţinut răsuflarea. Diaz, Conquistadorul. Născut la Cordoba în Anno Domini o mie patru sute nouăzeci şi şase.

*

Era lună plină şi mirosul de portocali, fluturarea mătăsii mi-au amintit de cîte ori trecuse femeia pe lîngă mine, mai întîi grăbită, ca o nălucire, apoi tot mai încet, întorcînd capul şi privindu-mă lung. Acum a venit fără să şovăie, s-a săltat pe pervazul ferestrei şi, uitîndu-se afară, a început să povestească.

Alegea cuvintele rar, cu grijă, deşi deprinsese

bine spaniola. Le rostea cîntat, uneori şoptind, alteori într-o revărsare şi o vedeam, aevea, fetiţă cu ochii mari, minunîndu-se de toate cîte sînt pe lume, apoi crescînd, cufundată noapte de noapte în lumi de mult pierite, pe care le-ar fi vrut iarăşi sub soare. Mai tîrziu sfîşiase singură vălul uitării, în Yucatan, la Ćuilcuilco. Şi-ar mai fi făcut-o dacă Esteban... Capcana, judecata nedreaptă, temniţa în care o ruşinaseră, anii în puterea omului cu suflet de coyot — mi le spunea fără patimă, fără ca glasul să i se înece în lacrimi. Doar cînd a rostit numele celui ce-i era stăpîn — o singură dată, de parcă i-ar fi ars gîtlejul — i-am simţit scîrba, istovirea. Şi doar cînd a tăcut, ghemuită pe pervaz, înfiorîndu-se ca un copil uitat în beznă, am înţeles că ştia.

Dar am rămas neclintit în nişa din zid, un înveliş de oţel, în vreme ce, la cîţiva paşi, Nicole, femeia-floare, se deschidea înainte-mi.

*

Ruleta tăcănea şi, în jurul mesei, oamenii-paiaţe aşteptau să înceapă Jocul. Femeile aţinteau bila ca pe o gînganie gata să scuipe otravă; bărbaţii însă, nu se uitau decît la mine. Mă cunoşteau cu toţii şi flacăra din ochii lor îmi desluşea crisparea, mişcările rigide ale lui Esteban, efortul de a se

stăpîni. Da, avea să mă supună, dar cu ce preț... Îmi întorsese spatele, ca să nu vadă, să nu audă. De ce? Privirile bărbaților îmi frigeau trupul pe care nylonul părea doar o pînză de apă, ciorapii-pantalon și bluza, mulate, translucide nu ascundeau nimic, și totuși, nu-mi păsa. Căci dacă Esteban își adusese aici femeia, rușinea era a lui, a neamului Herrera.

Discul se oprise, însă nu m-am uitat, n-am luat în seamă bucuria hidoasă a bărbaților, mila tîrfelor ce mă credeau una de-a lor. Cînd Esteban intrase în cameră azvîrlindu-mi ghemotocul de nylon, cînd m-a tras desculță pe scări, am priceput că venise clipa. Dar spaima întîrzia; în doi ani, așteptarea o sleise lăsînd în loc o nerăbdare ciudată, cu gust de vin vechi.

Nimeni nu cuteza să rupă încremenirea, cu Esteban mut și surd, cu mine zîmbind înghețat. Aproape că începuse să-mi placă — bărbații șoviăiau acum, poate Stăpînul Jocului își rîdea de ei... — și singură am pășit spre nișa din zid, singură am urcat pe lespedea-fagure, rotundă ca o țeastă, la care se holba Esteban. Abia cînd m-am vîrît în scobitura stîncii, ca treziți din somn, bărbații s-au apropiat, mi-au trecut lanțul peste mijloc, mi-au pus cătușele. Aveau gesturi înadins neîndemînatice, unii mă pipăiseră — o să îndrăznească oare mai mult? — dar eu zîmbeam, cu ochii la cercul negru,

vîscos, care tivea lespedea-fagure. Sfîrşind, s-au tras în lături şi unul a aprins bricheta, lăsînd-o să cadă — de ce aşa de lent, de ce ţipa femeia cu perucă argintie, de ce Esteban tremura ca scuturat de friguri?... — apoi petrolul a înghiţit cubul de metal şi flacăra s-a prefăcut în lumină, în dogoarea ce-mi lingea gleznele. O vreme n-a fost altceva; însă lespedea se încălzise, o simţeam vibrînd sub tălpi şi am văzut, ţîşnind dintr-o gaură, o nucă păroasă. Încă una, şi încă. Ieşeau din vizuini, din măruntaiele pietrei, rostogolindu-se, săltînd: păianjeni.

Am smucit de cătuşe, am dat să mă ridic pe vîrfuri, dar înţepătura m-a făcut să-mi vin în fire. Păianjenii erau deja pe mine, lunecau, se căţărau din nou, pielea mi se încreţise de la zecile de picioare furnicînd în sus, mereu mai sus — iarăşi durerea, ca un ghimpe de foc — şi mi-am înfipt unghiile în palme: să nu mă clintesc, să nu...

Un bărbat bea pahar după pahar, altul se aplecase să vadă mai bine, al treilea îşi ştergea fruntea. Undeva, dincolo de masa verde, Esteban nu mai era decît o umbră. Aş fi vrut să-i zăresc chipul, ochii... Am gemut, cu gustul sărat al sîngelui în gură. Foşgăieli, umblet, muşcături din care izvorau otrava, durerea, topindu-se într-o amorţeală ce mi se revărsa în vene. Şi picioarele acelea subţiri, ţesînd o plasă de întuneric, Cadillac-ul alb, şoferul

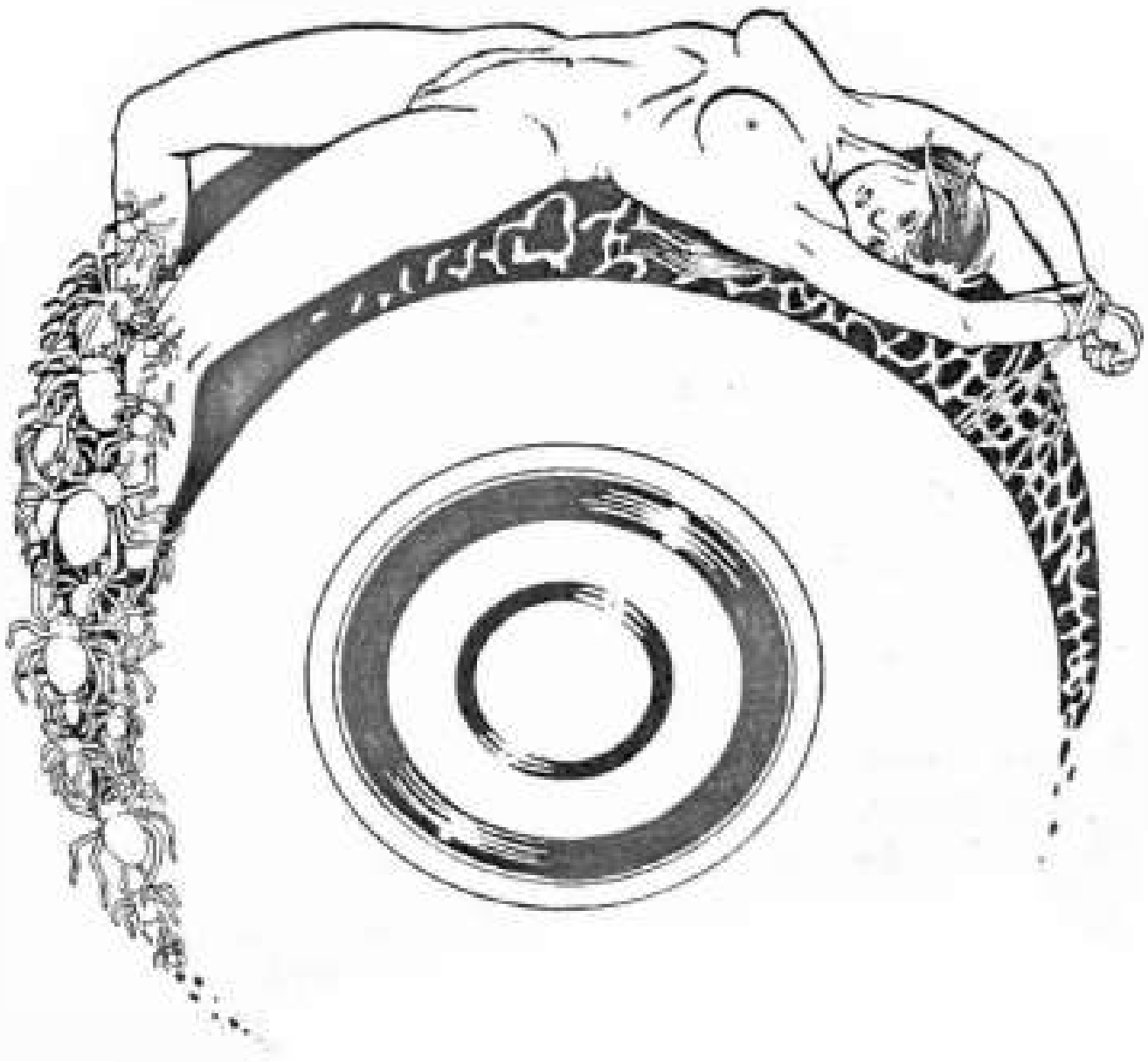

ce mergea alături, puhoiul colcăitor, răbufnind prin parbrizul spart... Departe, după rîul de foc, după bolțile de spini, în pragul unei grote mă aștepta păianjenul — iar cînd s-a întins să mă apuce, ochii lui Esteban m-au privit de pe căpățîna cu fălci chitinoase.

*

Ușa s-a deschis fără zgomot, omul cu arma s-a uitat în cameră, bănuitor, apoi din nou afară; într-un tîrziu a intrat. Din cîțiva pași a fost lîngă pat, dar a mai pîndit o clipă, înainte să smulgă cearșaful de pe trupul care nici măcar n-a tresărit. Chiar în lumina slabă, îndulcind tonurile, goliciunea femeii nu mai stîrnea pofte ci milă: pielea stropită cu pete roșii, umflate, sînii parcă storciți, carnea vie a buzelor... Mă înșelasem — sluga era aidoma celui odrăslit de stirpea lui Juan. Femeia stăpînului, *străina*, zăcea aici, în puterea lui și nimeni n-avea să știe dacă... A cîta oară mă ispitea Esteban să mă arăt, să ucid, crezînd că o să-nșele soarta?! L-am lăsat pe păduchios s-o încalece, să-i depărteze genunchii și-am împins scrinul de care mă rezemam — scîrțîitul nu se stinsese cînd omul a țîșnit pe coridor, gîfîind de groază. Căci cine, dacă nu ultimul Herrera știa și altă intrare decît ușa?! Am dat din umeri — pe Esteban îl voiam nu

scursurile trimise ca momeală —, apoi m-am întors spre Nicole, am învelit-o. Străina mea. Venită anume ca să mă cheme din vis, din uitare. Atîtea vorbe, atîtea gînduri pe care le adunasem patruzeci de ani; iar acum stăteam lîngă ea, neputincios, aşteptînd. „Nicole", am şoptit. „Să mă ierţi dacă nu ţi-am răspuns în seara aceea, dacă n-am fost, *atunci*, cu tine. Mi-e frică: de ce se ascunde sub carapacea de metal, de Fluviul Timpului, pe care unul din noi trebuie să-l treacă..."

Pleoapele. Se zbătuseră ori era numai o părere? M-am aplecat peste pat, uitînd de toate. Doamne, dă-mi un semn — şi mîna ei s-a mişcat, mi-a prins degetele. Nicole a deschis ochii. O privire încă tulbure; dar cînd şi-a lipit obrazul de oţelul armurii mi-a rostit numele şi în mine n-a mai fost loc pentru mirare, am strîns-o la piept, i-am mîngîiat pletele, umerii... Îi simţeam inima zvîcnind lîngă a mea şi-am ţinut-o pînă ce tremurul, suspinele i s-au potolit, apoi am culcat-o în aşternutul jilav. După o vreme am auzit-o răsuflînd rar, liniştită: adormise. Pentru Esteban începea coşmarul.

•

Lumea ardea: dalele curţii, văzduhul gros ca o mlaştină, bolta. Vîntul se înverşuna să-mi smulgă

cearşaful — o corabie împotmolită în noroi, asta eram — şi am desfăcut braţele, lăsîndu-l să zboare, să fugă. Lava soarelui se prelingea pe acoperişuri, peste ziduri şi bastioane, peste gratii şi porţi. Atîtea zăbrele, doar ca să ţină afară vîntul, cînd el era aici, ascuns, pîndind... „Sînt gata" i-am strigat, însă umbra mi se împleticea, se agăţa de tufe, de ziduri, grea, îndărătnică. Am vrut s-o arunc în bazin: se vîrîse deja înăuntru şi s-a repezit la mine aidoma unui cîine mare, negru. Obosită, m-am aşezat lîngă parapetul încins, rîzînd către soare, puilor de peoni ce rîdeau şi ei. Da, era bine să arzi o dată cu lumea...

Tîrziu, foarte tîrziu, mi-am amintit. Cum năvăliseră în miez de noapte oamenii lui Esteban, scotocind fiece colţişor, pînă cînd moartea se abătuse asupră-le fără ca nimic s-o prevestească; şi cum căzuseră, seceraţi de sabia ce fulgera albăstrui, de pumnalul ca un colţ de şarpe. Cum Stăpînul Jocului se furişase cu carabina în mîini, cum trăsese, cum Diaz a pornit liniştit spre el, primind gloanţele fără să se clatine, cum înfipsese pumnalul prin gîtlejul rudei sale, ţintuind-o de lemnul uşii. Apoi... Nu l-am mai văzut ieşind din umbră şi am fugit plîngînd, coridor după coridor, încăpere după încăpere — cineva alerga după mine, sosise timpul să plătesc, dar nu peonilor, nu slugilor cu chipuri şi suflete de lut —, pînă ce m-am trezit în turnul

pustiu, unde nimeni nu urcase de veacuri. Am rămas acolo, cu lăstunii şi Luna, gîndindu-mă la cel care îşi dăruise a doua viaţă. Îi cunoştea preţul şi n-a şovăit; iar eu, trăiam încă. Singură, nedorită, fără ţel... În zori coborîsem.

Şi de-atunci îi aşteptam. Zîmbind, despuiată, în vipie. Să ucidă străina, să-i ia carnea şi sîngele, să se sature. Şi de-atunci, în curte nu se arătaseră decît cîinii, găinile şi cîţiva plozi murdari. Uneori, un oblon scîrţîia, o femeie îşi chema odrasla; dar de mine nu se atinsese decît soarele.

Mi-era sete. Am luat apă în pumni, am băut, mi-am turnat pe creştet, pe trup. Cînd aveau să vină? Un sunet stingher m-a încremenit aşa, arcuită spre bazin şi inima mi-a sărit din loc. Un tropot de cal?! M-am întors încet — poate nu era decît... Înainte-mi fornăia un armăsar cu armură şi panaş; călăreţul în platoşă neagră s-a aplecat şi mi s-a părut că desluşesc ceva dincolo de gratiile vizierei, am bîiguit un nume, însă nu mi-a răspuns decît tăcerea. M-am pomenit în şa, în faţa lui, plăcile de fier frigeau, calul mergea acum la pas, poarta creştea, ajunsese cît un munte, şi nimeni n-o închidea, nu încerca să ne oprească...

Am trecut dintr-un salt dunga de beznă. De amîndouă părţile, şiruri de călăreţi mărgineau drumul, lăncile, armurile luceau în soare, caii se frămîntau pe loc nechezînd, am zărit paturile

archebuzelor ivindu-se din coburi şi cel care mă ţinea a ridicat sabia. Strigătele au răsunat ca o salvă. Apoi călăreţii s-au rînduit în urma noastră, cîte şase şi eu m-am uitat la bărbatul care-şi desfăcea viziera. Avea părul lung, înspicat, iar în ochi mai păstra puţin din vechea teamă. Dar, ca şi mine, Diaz ieşise dintre zăbrele.

NEGURA

O gară ca oricare alta, cîteva ore pînă la celălalt tren și poarta de sticlă m-a azvîrlit în vîltoarea de pași, glasuri, gemete de cauciucuri și claxoane... Străzi după străzi, cu mașini, vitrine, reclame, oameni grăbiți,, străini. Apoi, stingher între atîtea prisme de oțel ce zgîriau bolta, muzeul. Am privit coloanele de la intrare — în lumina îmblînzită de crepuscul părcau lujerele unor flori nemaivăzute, chemînd într-o oază-refugiu. Înăuntru m-am trezit deodată departe de forfota orașului și am pășit cu sfială pe covoarele care înăbușeau orice zgomot, umbră printre umbrele prelinse de la ferestre, în lumea de șoapte unde nu întîlneam pe nimeni.

Statui: de marmură, zăpadă înghețată; de bronz, bucăți de noapte șlefuite ca oglinda. Cai ridicați în două picioare, fluturîndu-și coamele, gladiatori încremeniți în strînsoarea lcilor, nimfe care zîmbeau amintirii — toți părcau să aștepte doar un cuvînt, o mîngîiere ca să prindă viață. Mai încolo, pînzele, uși deschise spre nemărginire ori clipe încrustîndu-se-n eternitate, păstrașeră durerea,

bucuria sau trecătoarea fericire la fel de proaspete ca atunci cînd se născuseră din vraja mîinii şi a gîndului.

Credeam că nimic nu mă mai poate uimi, cînd, în ultima sală m-am pomenit înaintea *Tabloului*. Ascundea un perete întreg, înghesuind celelalte pînze, strivind, tăind răsuflarea. Nu o fereastră ci o lespede, săltată de braţe gigantice, gata să cadă din nou, pentru totdeauna, peste temniţa mai mare decît o catedrală. Ziduri negre, bolţi sub care lumina picurată prin lucarne nu subţia fumul, lanţuri, cătuşe, inele crescute de-a dreptul din stîncă, mese împovărate de fierărie ruginită, mese pe care dormitau maşinării monstruoase, cu zimţi ori ţepi, ori piroane. Şi, pretutindeni, flăcări — unele înalte, şfichiuind văzduhul, altele tremurătoare, abia ivindu-se din cenuşă... Tabloul: infinită împreunare de nuanţe, beznă şi văpaie, piatră şi metal.

Trei bărbaţi în veşminte roşii, cu chipurile lucind de sudoare, înteţeau focurile. Feţe aproape aidoma, săpturi mătăhăloase, lipsite de gînduri sau simţiri, fără trecut, fără nume. Apoi, Inchizitorul. Cu buzele strînse, cu pleoapele coborîte pe jumătate, părea că aţipise — însă mîinile ieşind ca nişte păsări golaşe din mînecile rasei se încleştau de jilţ cu nerăbdare, cu rîvnă. Omul acela... O vorbă de-a lui — caznă; un semn al mîinii descărnate

— moarte. În numele unui Dumnezeu crud, numai de el înțeles, bătrînul osîndea. Fără patimă, fără slăbiciune... Mai încolo, un scaun de fier, cu spătarul în cruce: începutul, de multe ori sfîrșitul. Celor slabi, mărturisirea smulsă în pripă le aprindea rugul. Pe îndărătnici îi aștepta un drum pe care puțini ajungeau prea departe — și capătul nu putea fi decît unul. Cei din tablou știau asta. Și călăii, și Inchizitorul, și umilul scrib aplecat peste vraful de pergamente. Băiatul palid, cu ochi încă neumbriți de ură, n-avea ce căuta acolo. Dar ce erau coliba țăranului, mănăstirea, castelul ori maghernițele din oraș, decît hrube în temnița veacului?!

L-am privit încă o dată, mai cu luare-aminte și am tresărit. Ochii nu-i mai păreau inocenți, ci arzători, se mișcau, mi-au urmărit mîna cînd am întins-o să mă sprijin, căci toate începeau să tremure în jur, să pălească. Văzduhul se vălurea ca o apă, pereții, tabloul își pierdeau contururile, se topeau încet, curgînd spre podeaua care se clătina, ochii aceia mă trăgeau într-un abis, am țipat, însă nu era nimeni să m-audă și, brusc, mi s-a făcut nespus de frig.

Vocea nu era decît o șoaptă răgușită — dar îmi umplea mintea, așa cum umplea cele mai

îndepărtate firide ale sălii. Fratele Ignacio nu se clintise toată dimineaţa. Numai degetele i se frămîntau, într-un neastîmpăr ce nu era şi al trupului şi vorbele curgeau, curgeau, iar scîrţîitul penei mele nu contenise din zori. Căci fratele Ignacio nu cunoştea îndoiala, nu ostenea vreodată. Încercasem să fiu asemeni lui, să mă lepăd de lume, s-o dispreţuiesc, să călesc din trupul şi sufletul meu unealtă Sfîntului Oficiu. În zadar. Văzusem bărbaţi şi femei chinuiţi, îi văzusem murind, cu spaima în ochi ori blestemîndu-ne. Şi dacă unii aveau să ajungă înaintea Celui ce Iartă Totul?

O clipă de tăcere, cît să înmoi pana în călimară şi literele au început să picure iarăşi. Dacă m-aş opri, dacă i-aş spune: „frate, vreau să mărturisesc"?! M-ar asculta, clătinînd din cap la răstimpuri sau ridicînd din umeri. „Sînt slab, sînt nevrednic, frate Ignacio. De cîte ori ţipetele celor în cazană sparg văzduhul, de cîte ori sîngele ţîşneşte şi izul de carne arsă îl alungă pe cel al fricii îmi întorc privirea de la călăi, de la tine, de la trupurile fărîmate. Şi nu mă uit la cruce, nu mă uit la pană, fiindcă din ele curge sînge. Mă uit la peretele din faţă, la zidul afumat, dincolo de care..." Şi pe urmă? Cum să-i spun despre fereastra ce se ivea în piatră, despre Cei-fără-nume dar cu chip omenesc, pe care-i zăream de fiece

dată mai limpede? O vreme nu veniseră decît chemaţi de urlete; se uitau la noi, la cei ce li se vînduseră, apoi plecau şi în locul lor apăreau alţii. Nu scoteau o vorbă, nici nu stăteau prea mult, poate nu le păsa. De luni întregi însă, abia luam pana că fereastra era acolo, aş fi putut s-o ating, dar nu, nu era aevea şi dacă ceilalţi ar fi bănuit... O privire strecurată cu fereală, pleoapele usturîndu-mă deodată, un tunet sub tîmple: picioare lungi, în teci albăstrui, zale de argint învelind-o pînă la bărbie, plete aidoma cîrceilor de viţă. Diavoliţa se oprise, dar acum nu-i mai desluşeam decît gura, floare însîngerată şi gîtul mi se uscase, aerul frigea. Cînd ochii i s-au aţintit într-ai mei, cînd s-a dat un pas înapoi, am înţeles că mă vedea şi ea; abia atunci, m-am îngrozit cu adevărat.

Frig: îmi era, îmi fusese? Gîndul rămînea stingher în pustiul minţii. Ştiam doar că-l adusesem cu mine — de unde? „Mi-e frig", am rostit din nou, fără glas, şi trupul mi-a răspuns, zgribulindu-se. Ceva a căzut, s-a rostogolit în bezna de la picioarele mele. O treaptă şi, mai jos, altele — o scară ducînd spre sala luminată de torţe. Zgomote, senzaţii amestecate, confuze: iz de fum şi ziduri jilave, pîrîit de flăcări. Imagini, parcă derulate sub

apă: bărbaţii în roşu încremeniţi, bătrînul ce se ridica o veşnicie din jilţul său, brăţara rotindu-se încă... Inchizitorul mă privea cu ochii aproape ieşiţi din orbite. Rostea ceva, sunetele aveau o cadenţă tainică, era o rugăciune sau poate, o chemare şi m-am pomenit coborînd treaptă cu treaptă. Cînd am atins podeaua a fost ca şi cum păşisem pe o crustă de gheaţă. M-am oprit şi m-am uitat peste umăr — scara nu mai era şi chiar atunci mi-am amintit, trenul, ar fi trebuit să fiu deja pe peron — apoi, umerii mi-au căzut. N-avea rost, mi-am spus, pricepînd în sfîrşit sau crezînd că pricep.

Bătrînul tăcuse; la un semn, călăii s-au scuturat de nemişcare, au pornit către mine. Oare ce cuvînt i-ar face să dispară, i-ar închide între ramele negre? Am dat să vorbesc — n-a ieşit decît un hîrîit. Bărbaţii nu se grăbeau, însă încetineala lor era acum firească, lumea din jur îşi regăsea, treptat, coerenţa.

Călcături apăsate, zornăit de ficrăric, miros de piele încinsă şi sudoare. Primul a întins mîna, o venă i se zbătea la tîmplă, dar nu mă puteam clinti, nu izbuteam să-mi iau privirea de la degetele răşchirate — încă mai credeam că nu mă vor atinge, că *eu* şi *ei* nu puteam fi în acelaşi loc şi-n acelaşi timp. Foşnetul bluzei răsuna asemeni unui suspin: mîna a suit de-a lungul fermoarului, apoi s-a închis, înghiţind piatra medalionului, firul

subțire, fosforescent.

Cînd mi l-a smuls, am țipat de parcă mă duruse. Pînă să-mi vin în fire, alte mîini îmi alergau pe trup, și m-am pomenit trasă, răsucită, ca o păpușă. Se căzneau să-mi sfîșie bluza, dar plasticul rezista, aluneca și ei se încrîncenau ca și cum veșmîntul suplu era o piele pe care trebuiau s-o jupoaie. Mă zvîrcoleam furioasă cînd, o mînecă s-a desprins din cusături, a fluturat prin văzduh spre flăcări; i-au urmat șarpele fermoarului, batista, bancnotele uitate într-un buzunar. Mi-au rupt bluza fîșie cu fîșie — n-aveam nimic pe dedesubt și s-au holbat descumpăniți la goliciunea dezvelită pe neașteptate, la sînii ce zvîcniseră, scăpați din strînsoare. M-a îngrețoșat izul de rachiu și usturoi, genunchii mi-au țîșnit fulgerător și omul s-a frînt de mijloc. Ceilalți mi-au prins brațele, au început să tragă de pantaloni cu smucituri brutale. În tăcerea grea răsunau doar gîfîitul meu și al bărbaților, pe urmă pantofii mi-au căzut cu un zgomot sec, am mușcat o mînă, alta mi s-a înfipt în plete, am auzit pîrîitura prelungă a pînzei. Picioarele îmi ieșeau din pantaloni ca dintr-o coajă, tot mai mult, nu trebuia să-i scoată, să... Am mai apucat să mă văd despuiată cu totul, apoi degetele care mi se încrustau în gîtlej m-au înmuiat și i-am lăsat să mă poarte spre scaunul înalt, mîncat de rugină. Era rece, zgrunțuros, dar priveam în pămînt năucită,

fără să simt lanțurile ce-mi intrau în carne, atingerile. Unul dintre călăi căuta ceva pe o masă; s-a întors cu un cuțit a cărui lamă lucea roșu în lumina focurilor. Mi-am strîns pleoapele cu putere — acum, în sfîrșit, o să mă trezesc din coșmarul care *nu putea* fi adevăr.

Ultima buclă, plutind spre podea ca o pană de aur. Slutită, cu părul retezat de la rădăcină, cu pielea crestată pe alocuri, diavolița își pierdusc trufia. Buzele îi tremurau, ochii i se aburiseră. Călăii i-au smuls inelele, cerceii, au încercat să-i șteargă spoiala strălucitoare de pe pleoape. N-a gemut decît o dată, cînd i-au trecut tăișul pe sub pîntece, răzuind puful des, roșcat. Ca peste tot, nici acolo n-avea vreun semn ascuns, vreo pată — satana luase înfățișarea nevinovăției... Însă trupul prea alb, neatins de soare, de colb ori de noroi, unghiile lungi, parcă muiate în sînge, mărturiseau fără putință de tăgadă ce aduseserm în lumea oamenilor.

O întrebare, alta. Fratele Ignacio le rostea netulburat, fără grabă. N-ar fi pierdut șirul cu nici un preț și glasul lui, scîrțîitul penei mele răsunau ca-ntotdeauna. Dar făptura legată de scaun nu plămădise păpuși din ceară, nu fierbea ierburi de leac. Venise de Dincolo. De ce n-o întreba fratele

despre Tainele cele Mari, despre Stăpînul ei? S-ar fi dat în vileag, oare?

Călăii aşteptau. Ultima întrebare, rotirea mîinii şi-a mătăniilor, apoi, deodată, cleştele năpustindu-se prin văzduh, muşcătura fălcilor de fier, ţipătul. Şi iarăşi glasul fratelui Ignacio, litania monotonă. Nu puteam să-mi astup urechile, să întorc capul. Trebuia să mă uit — la cleşte, la urmele ce se învineţeau sub ochii mei. Şi m-am uitat, cu tîmplele pulsînd mai iute decît inima, cu fruntea arzînd, cu răsuflarea ţîşnind anevoie din piept. Apoi am văzut tresărirea sînului apucat în ciocul negru şi mi-am încleştat pumnii. I-am strîns pînă la amorţire, buzele mi se mişcau fără rost, pana s-a frînt, am luat alta, dar nu mai desluşeam limpede nici pergamentul, nici cuvintele mîzgălite cu atîta chin. Diavoliţa se zvîrcolea gata să-şi smulgă braţele din umeri şi fierul se adîncea, sugruma globul moale, îl storcea spre pata din vîrf, încreţită de frig şi de spaimă... Mi-am luat seama. Călăul, ajutoarele se uitau la diavoliţă fără s-o vadă, fratele Ignacio tăcea. Şi trupul-jertfă a continuat să se răsucească în capcana ruginită, pe cînd mîinile călăului făceau cleştele să muşte, să muşte...

Într-un tîrziu, fratele Ignacio a murmurat ceva şi călăii au încremenit, statui crescute de-a dreptul din granitul podelei. Atîrnînd în legături, Cea de

Dincolo clipea mereu, ca orbită. Suspina tot mai rar și, pe neașteptate, un șuvoi de vorbe i s-a revărsat de pe buze... Nu le pricepeam. Dar glasul ruga și ochii rugau, înecați de o groază cum nu văzusem la nimeni pînă atunci. O diavoliță cerșind îndurare, zbuciumîndu-se nevolnică, la cea dintîi caznă? Și vorbele ce se duceau să moară la picioarele jilțului, ca valurile la un mal pe care zadarnic încercaseră să-l spargă, să-l surpe...

Fîlfîitul de aripă al rasei: fratele Ignacio se ridica. A pășit spre scaunul în care Cea de Dincolo amuțise, printre călăii uimiți — pentru un slujitor al Sfîntului Oficiu osîndiții nu erau decît nume, ce voia să facă?... — și, cînd mîna i s-a împotmolit în văzduh, tremurînd, mi-am ținut răsuflarea. Apoi degetele au atins obrazul mînjit de lacrimi, au trecut peste buza de jos, sfîrtecată, culegînd picăturile purpurii. Căutau, șovăiau. Brusc s-au tras înapoi ca arse și am crezut că diavolița mușcase. Însă în ochii albaștri nu era decît scîrbă, iar fratele Ignacio și-a înălțat brațele spre boltă. Un tunător „Pater" a prins să se învîrtejească, cuvintele se loveau de pereți, făceau torțele să pîlpîie, creșteau într-un puhoi mugitor, hăituiau umbrele, îngrămădindu-le ca pe niște făpturi oarbe spre umbra omului, care se mărea, nemăsurat, peste toți și toate...

Deodată, fratele Ignacio s-a năruit la podea:

întîi glasul, înecat, stingîndu-se, apoi trupul, sunînd ca un sac de oase. Numai umbra i-a mai rămas o vreme în picioare, dar s-a împuţinat şi ea, s-a scurs, înghiţită de rasa neagră.

Mă uitam cu mintea golită, fără să înţeleg. Abia zgomotul fugii, strigătele călăilor pe coridor, tot mai depărtate, m-au făcut să-mi vin în fire. Fratele Ignacio zăcea în mijlocul sălii, pete vineţii i se lăţeau pe obraz, pe gît, un fir de sînge i se prelingea din gura căscată. Ochii mi-au rătăcit peste mese şi focuri, lanţuri şi unelte; pe urmă, de la uşa dată de perete, la făptura care se zbătea iarăşi, în tăcerea tulburată doar de trosnetul lemnului mistuit de flacără.

*

„Ave Maria", am şoptit, strîngînd crucifixul în palmele asudate. Ave Maria, bubuiau glasurile din jur, buzele mi s-au mişcat din nou şi gîndul mi-a fugit la ziua în care, din negurile încă nerisipite, statuia răsărise înaintea mea. Era înnegrită de vînturi şi ploi, iar foiţele de aur de pe obraz i se jupuiseră, lăsînd dîre prelungi, pete. O clipă, îmi păruse că Fecioara plîngea.

... Cînd, cu diavoliţa în braţe păşisem peste pragul trecerii de care numai puţini ştiau, şi apoi, în bezna şi mîzga puturoasă a subteranelor,

n-avusesem vreme să mă înfricoşez. Abia afară, în ruinele de la marginea oraşului am început să tremur şi m-am lăsat lîngă un zid, scăpînd povara care-mi amorţise mîinile, pieptul. Era rece, lunecoasă ca un şarpe; doar că nu unduia, nu mai avea rotunjimi. Aşa, îngrămădită între bolovani, nemişcată, cu faţa în jos, Cea de Dincolo aducea cu o rădăcină frîntă, lustruită de puhoaie... Şi mai departe? Gîndul-strigăt nu aştepta răspuns şi glasurile, umbrele ce au umplut drumul în urma statuii, mulţimea desprinzîndu-se din ceaţă o dată cu zorii m-au făcut să tresar. Ne ajunseseră, deja? Dar nu, viermele de capete şi spinări era doar o procesiune. Priveam curgerea înceată, poticnită, cînd ceva — o lumină? o şoaptă? — mi-a adus un gînd nou. Diavoliţa nu se trezise. Voiam să ştiu, să aflu... La amiază, cînd m-am întors cu sacul, gluga şi mătăniile, era tot acolo, şi a trebuit s-o zgîlţîi, s-o salt în capul oaselor, să-i trag singur veşmîntul. Procesiunea se rărise, ultimii întîrziaţi se tîrau prin colbul drumului şi cînd am trecut după făptura care se împleticea, călcînd mereu pe poalele de pînză cenuşie, nimeni nu s-a uitat la noi.

Ave Maria. Venirea Ei fusese un semn — primul. Apoi, în amurgul acela plouase şi Fecioara a plîns cu adevărat, dar eu nu vedeam decît lacrimile Celeilalte, flacăra, înţelegerea din ochii fratelui Ignacio... Trecuseră zece zile de-atunci. Zile în care

n-o privisem vreodată. Nopți în care așteptasem fulgerul tăișului aducător de tăcere. Dimineți în care mă miram că sînt viu, că trăiește încă... Între noi, un moșneag în zdrențe, o fată încinsă cu lanțuri de fîntînă, un bărbat ce-și striga păcatele, mai grele decît ale lui Iuda — unul, sau poate toți, vegheau. Căci *ei* nu uitaseră, nu iertaseră. N-aveau cum. Și totuși, dacă pășeam în rînd cu ceilalți, eram doar un călugăr și o păcătoasă. Străini, neîmpărțind decît drumul care ne depărta de umbra fratelui Ignacio, de sala unde el dăduse greș...

Un șuierat, usturimea scuturîndu-mi umerii, unduirea șarpelui negru ce poposea într-altă parte. Șfichiuire, țipăt, spinări încovoindu-se; bolboroseală, vaiete, tîrșîitul tălpilor goale, al sandalelor călugărești. În față, în lături, în urmă, mulțimea făpturilor fără sex, fără vîrstă. Măști pămîntii, ochi goliți de viață ori lucind de nebunie, trupuri stoarse de vlagă — păpuși umblătoare, din care pierise pînă și voluptatea suferinței. Ce căutam acolo, între ei, numai călugărul știa. Nu-mi aminteam nimic, nopți la rînd mă zbuciumasem să-mi găsesc numele, un gînd cît de mărunt care să-mi spună cine eram. Dar nu vedeam decît o clădire albă, coridoare lungi, pustii și, brusc, o peșteră —

o hrubă? — enormă, căscîndu-se într-un zid. Apoi, întunericul. Şi drumul... Poate că visam încă. Doar călugărul acela tînăr, purtînd crucifixul ca pe o armă, ştia. Dintre ei toţi, cîrd mînat la tăiere şi păstori în sutane, chipul lui îmi părea cunoscut; însă privirea îi rătăcea peste mine străină, nepăsătoare.

Mi-am umezit buzele crăpate, mi-am şters lacrimile. De la un timp plîngeam mereu, fără să vreau, iar pe înserat, cînd ne îngăduiau să bem — o ulcică, niciodată mai mult, apa era stătută şi mirosea, dar o sorbeam cu lăcomie — şi îmi zăream chipul străin, de sălbăticiune hăituită, lacrimile mă podideau din nou şi călugării dădeau din cap, mulţumiţi. Apoi venea noaptea, cu somnul greu ca o moarte ori cu frînturile de vis, o cîmpie care se derula cu viteză dincolo de un geam, oameni în veşminte ciudate, lumini, culori, o femeie care-mi semăna învolburîndu-şi pletele aurii, rîzînd, şi iarăşi zorii, cîmpia — aceeaşi, alta? — drumul pe care păşeam, trup din trupul mulţimii. Picioarele mi se mişcau singure; la popasuri le descopeream cu uimire, umflate, murdare, pline de răni. Colbul îmi năclăia gura, pătrundea în nări, sub pleoape, mi se lipea de piele ca o crustă, arşiţa înfierbînta pînza aspră a sacului, o preschimba în scoarţă, jupuindu-mi coastele, spinarea. Şi mi-era sete. Asta şi atingerile întîmplătoare, tresăririle cărnii

amorțite îmi aminteau că sînt vie, că merg, sub același cer, pe același drum.

Soarele îmi ciocănea în creștet, gluga se freca de părul țepos, crescut de-un deget. „Apă", am șoptit sau am crezut c-o fac și adierile mi-au adus izuri de putreziciune. Un crîng, croncănituri, fîlfîit de aripi. Copacii se îndeseau, dar umbra a venit o dată cu mirosul de moarte și am văzut întîi un trup vînăt, legănîndu-se chiar deasupra potecii. Apoi altele și altele, ca un tunel de cărnuri putrezite, bulbucate aidoma pielii de broască sau desprinzîndu-se în fîșii și dezvelind oasele. Și, între ele, un schelet cu țeasta avîntată în sus, cu fălcile căscate, gata să-și reteze frînghia. Am strîns pleoapele, însă imaginea mi-a rămas pe retină, ca și colcăiala viermilor grași, membrele răsucite nefiresc. Călugări și mulțime treceau pe sub fructele hidoase, care îndoiau crengile, peste zdrențele amestecate cu frunziș, cu iarbă, cu falange descărnate. În ce lume intrasem, ce căutam aici? Eram, oare, una de-a lor? Atunci de unde groaza, greața care-mi răscoleau măruntaiele?...

Ultimii copaci, vîntul răsunînd, neașteptat, și drumul, lățit iarăși, coborînd într-o vale înverzită. Undeva, departe, un ghem de ziduri și turnuri — dar pînă acolo se ridica o altă pădure, stîlpi groși, avînd în vîrf cîte o roată și cîte un trup, înfipt în țeapa din mijlocul spițelor. Brațe, picioare

desfăcute într-o imposibilă cădere spre înalturi: atîrnați de fire invizibile, morții încremeniseră așa, așteptînd. Ce? O mîntuire, o a doua viață?... O roată s-a mișcat scîrțîind, cîțiva corbi au fîlfîit deasupră-i, apoi s-au lăsat la loc și vîntul a fluturat pletele unei femei. Fusese tînără, poate frumoasă și, răsturnat peste obadă, capul ne privea cu ochi în care spaima mai dăinuia încă; dar gura văduvită de buze și mîna întinsă a implorare n-au primit răspuns de la noi, cum nu primiseră nici de la castelul ce creștea cu fiecare pas.

Ziduri ciclopice, șanțuri cu ape tulburi, mlăștinoase, bastioane crescute unul dintr-altul, creneluri și grilaje, piatră umedă și mucegai. De cine se temeau cei dinăuntru? De spînzurații din crîng, de morții goi din vîrful stîlpilor, de cei ce aveau să moară?... Drumul cotea și am zărit deodată poarta deschisă, decupînd cenușiul zidurilor, podul, mulțimea. Soldați, slujitori, doamne în brocart și catifea, cavaleri cu armuri lucitoare. Și rugul.

Sus, pe grămada de butuci, o bătrînă și un băiețel. Spate în spate, înlănțuiți de același stîlp, privind la călugărul în mantie neagră, cu mîna înălțată. Brusc, oamenii au prins viață: strigau, blestemau, pumni și săbii izbeau văzduhul, ochii se bulbucau de furie și inchizitorul îi privea cu un zîmbet împăciuitor. Inchizitorul. Stăpînul robilor și al celor ce se credeau stăpîni.

O explozie de lumină sub frunte m-a năucit cîteva clipe. Trecutul, prezentul pendulau, trunchiate, învălmășite; durere și iarăși durere. Un chip de bătrîn aplecat asupră-mi, inchizitorul ridicînd crucifixul către femeia de pe rug, scuipatul ei țîșnind spre lumea pe care n-o căutase, care n-o voia. Torțele, mîna străină atingîndu-mi buzele: cît îl uram, cît... Copilul, căruia fierul i-a pecetluit hohotul de plîns se născuse în veacul acela întunecat — cum ar fi fost dacă... Fălcile cleștelui strîngînd încetul cu încetul: năluci și spaime, la hotarul neființei. Dar unde era viață și unde moarte în veacul-criptă?... Călăul apropiind torța, vîlvătăile ce se prelingeau, țîșneau din mormanul de lemne și fumul, acoperind rugul. Și din nou pașii, purtîndu-mă nu destul de repede ca țipetele băiatului să nu m-ajungă, să nu mi-o ia înainte...

Spinări cocîrjate, chipuri blajine, de necuvîntătoare: țăranii. Viermi ai pămîntului — la fel de orbi, de mulți. Ca-n fiecare sat, umbra statuii aducea tăcerea și toți încremeneau: Dumnezeu venise la ei, nu-i uitase. Apoi, asta nu le mai era de-ajuns. Mîinile se împreunau, buzele începeau să depene. Fiecare avea ceva de cerut și, curînd, se iveau neputincioșii, muții, cei slabi de minte, într-o necurmată curgere de hidoșenie. Copii ținîndu-se

de fustele femeilor, bătrîni zdrenţăroşi, bărbaţi cu mişcări greoaie. Umili. Răbdători. „Ei sînt oastea cea mare, spunea fratele Ignacio. Cred şi se supun, s-au născut aşa. Au nevoie doar de pîinea amăgirii, de cîteva vorbe. Iar noi avem nevoie de ei".

O bătrînă izbutise să atingă statuia şi fraţii abia au putut s-o tragă în lături. A căzut la pămînt zvîrcolindu-se, arătîndu-şi albul ochilor — pe dată, alte femei au început să strige, lovindu-se în piept sub privirea indiferentă a Fecioarei. Şi nebunia se întindea: bărbaţii îngenunchiau plîngînd, fetele măturau colbul drumului cu părul, copiii se văietau. Curînd i-au năpădit pe purtătorii statuii, pe fraţii care mînuiau bicele cu sîrg. Un copil strivit, călcat de mulţime urla; apoi a amuţit. O femeie s-a tîrît afară din ghemul de trupuri, lăsînd în urmă dîre însîngerate: picioarele frînte, aproape terciuite nu mai puteau s-o ţină. Pretutindeni ochi holbaţi, degete răşchirate, glasuri cerînd atunci, pe loc, Mîntuirea. Încet, anevoie, procesiunea înainta. Încleştasem crucifixul şi mă uitam numai în sus, silindu-mă să nu-i văd, să nu-i aud. Atît de orbi... Dar nu erau *alţii*, ochii lor? De undeva, din casele umile, de după garduri sau din grădini priveau, cîntăreau totul. Pe săteni, pe fraţi, turma celor ce-şi pedepseau carnea, pe *ea*, pe mine... Abia cînd copacii au înlocuit din nou zidurile, cînd în mijlocul drumului n-a mai rămas decît vechea omidă

purtînd statuia pe grumaz, am răsuflat în voie: fuscse ultima încercare.

... Diavoliţa dormea. M-am aplecat şi zvîcnetul trupului, al pleoapelor, palma astupîndu-i gura, au venit în aceeaşi clipă. Dar cînd i-am dat drumul n-a ţipat. Am dus-o printre cei cufundaţi în somn şi m-a urmat supusă, lăsîndu-şi mîna într-a mea; tîrziu, după ce mersul ni se prefăcuse-n fugă, mi-am amintit că îi strîngeam degetele atît de tare încît le auzeam trosnind.

Bătăile inimii, gîfîitul, sfîrşeala; goneam pe sub tăişurile de negură ale crengilor, mai departe, şi mai departe, prin pădurea tăcută, însufleţită numai de vînt. Alături de mine, diavoliţa părea o umbră prelingîndu-se de la un copac la altul. Patruzeci de zile în care abia o privisem şi iată-ne singuri; m-am oprit, dar ea a mai făcut cîţiva paşi pînă să-şi curme avîntul. Nu i-am lăsat vreme — veşmintele au zburat brusc şi abia le-a prins că-mi şi smulgeam sandalele, rasa. Mi-am tras pantalonii, uitîndu-mă la trupul alb, lucind în lumina lunii. Era în mişcările acelea smucite, în graba cu care se căznea să intre în fusta lungă, spaima celui ce ştie. Căci diavoliţa aflase: *ei* pot fi oriunde şi puţini le scapă... Am isprăvit amîndoi odată şi, văzînd-o gata, am zîmbit. Da, vom fi mereu acolo unde nimeni nu s-ar gîndi să ne caute — nici chiar tu, frate Ignacio.

O tulpină verde aprins, prelungită în frunza ca un vîrf de lance — un crin. Am scormonit pînă la bulbul alb, l-am scuturat de pămînt şi mi-am înfipt dinţii fără şovăire. Pîinea, brînza se isprăviseră de mult, iar de cîteva nopţi clocotul din pîntece nu se mai potolea. Am mestecat repede — avea un gust dulceag, ca de mucegai — şi m-am ghemuit înapoi, pe muşchiul jilav. Mai încolo, rezemat de un trunchi, călugărul veghea. Nu-şi dezlipise pleoapele, dar ştiam că nu doarme. Niciodată nu-l văzusem dormind — fiece clipă îi era pîndă, zbucium lăuntric. Vorbea puţin şi nu pricepeam destule cuvinte din limba veche, neaşteptat de întortocheată; oricum, mi-era cu neputinţă să-l înţeleg. Veneam dintr-o lume în care toate aveau un preţ şi eram gata să plătesc — pentru o gură de apă, pentru viaţă. Însă el nu-mi ceruse nimic. Mă privea, uneori, şi atît.

Un scîrţîit de osie neunsă. Întîi, din ceaţă s-a ivit capul unui cal, apoi trupul, coviltirul, cele două siluete de pe capră, roţile. Văzîndu-ne, bărbatul în veşminte de piele presărate cu ţinte mari, de alamă, a dus mîna la şold, dar femeia de lîngă el a tras de hăţuri şi căruţa s-a oprit.

Femeia avea părul negru, lucios, cu reflexe albăstrii, pielea aidoma soarelui la apus. A întrebat

ceva, lungind ciudat cuvintele şi ochii de asiatică i s-au aţintit asupră-mi în timp ce călugărul îi îndruga despre boala mea, despre icoana tămăduitoare din Reims şi tîlharii care ne jefuiseră pe drum. „Da, o ţărancă ale cărei mîini şi chip nu sînt asprite de soare şi care nu-i deprinsă să meargă desculţă, un tăietor de lemne cu surtucul prea lung şi cu bonetă de lînă pe cap în miezul verii... Dar eu ştiu că minte şi tu ai înţeles asta" îmi spuneau ochii aceia, îngustîndu-se şi mai mult. „Fii binevenită şi el împreună cu tine — nu te teme".

„Să nu vă fie teamă" a rostit tare şi ne-a făcut semn să urcăm. Bărbatul mi-a dat mîna, m-a săltat şi m-am trezit, cu călugărul alături, între cîteva zeci de feţe albe şi roz, care-şi holbau găurile de sub frunţi la noi, rînjind cu guri strîmbe şi mute. Măşti. Lăzi cu veşminte, chitare, arme de butaforie. Toate lunecau şi săltau în zdruncinăturile căruţei şi, deodată, întreg trupul mi s-a muiat, încordarea, spaima ce mă ajutaseră atîta vreme au pierit, lăsînd în urmă doar o imensă oboseală.

Glasul răguşit, aproape o şoaptă, braţul gol întinzîndu-mi burduful; am sorbit de cîteva ori din vinul amărui care mi-a ars măruntaiele, apoi am început să tuşesc. Mai voiam, însă călugărul mi l-a luat din mîini şi abia atunci mi-am dat seama că mă ameţisem. Sub coviltir, lumina era puţină,

tulbure, ca-ntr-un acvariu; pe buze îmi stăruia un gust de ierburi strivite, legănarea, scîrţîitul îmi îngreunau pleoapele, dar nu puteam să adorm. Au trecut ore după ore, cenuşă scursă în prezentul imposibil: istoria, reînviată numai pentru mine, cu actori care nu ştiau că joacă, pe o scenă cît lumea... Soarele, căzînd peste pădure. Într-un amurg ca acesta, peste şase secole avea să se nască o fetiţă care-mi va purta numele: Marianne...

Era noapte cînd ne-am dat jos. Bărbatul îşi scăpăra amnarul deasupra unei grămezi de vreascuri, femeia tăia o bucată de carne. Apoi, flăcările le-au aşternut pe chip dîre de lumină şi ne-am aşezat în faţa lor; mirosul dinspre frigărui a umplut văzduhul, am primit ţepuşa cu ciosvîrte ce abureau şi, înghiţind cu noduri, am înfulecat cu o lăcomie de care nu mai izbuteam să mă ruşinez. Foame-frig-frică. Atît rămăsese din mine după nici două luni. Dar fusese altceva înainte? Nu mai ştiam.

Nimeni nu scosese o vorbă. Isprăvind, bărbatul s-a ridicat, a adus o pătură şi mi-a pus-o în braţe. L-am privit, cu luare-aminte. Era înalt, avea în mişcări sprinteneala tinereţii, dar pletele de un blond-cenuşiu, plasa de creţuri desfăcîndu-se spre tîmple şi cicatricea ce-i împărţea obrazul vădeau adevărul. Ochii de culoarea oţelului mi-au întors privirea; calm, tern, însă fără blazare. Cine era, ce fusese omul acela, de un alt neam decît femeia ce

avea jumătate din anii lui ?

Cei doi şi-au încropit culcuşul sub căruţă. Curînd, din întuneric au răsunat rîsul ei, sunete nedesluşite, iarăşi un rîs; pe urmă tăcerea şi, brusc, gîfîituri, gemete. M-am întins lîngă foc. Era cald, era bine. Cînd călugărul s-a vîrît sub pătură, alături, nu m-am mirat — pentru toţi ceilalţi, eram a lui. Zăcea pe spate, crispat, necutezînd să se clintească; fără să vreau am zîmbit şi am închis ochii. La cîţiva paşi de noi, o femeie tînără îşi striga plăcerea, deasupra pădurii stelele clipeau, veghind. Poate că pînă şi-n veacul Spaimei se iveau răgazuri...

Şuvoaiele cădeau peste mine, mă orbeau, dar continuam să mă opintesc, trupul mi se încordase şi durerea din ceafă, dinăuntrul pieptului era tot mai rea. Zadarnic: afurisita de căruţă nu se urnea din noroiul în care mă cufundasem pînă la genunchi. Roche trăgea de loitre o dată cu mîrţoaga, diavoliţa împingea alături de femeie, cu pletele, veşmintele leoarcă de apă. „Încă puţin", am scrîşnit şi, chiar atunci, roţile s-au desprins din mocirlă. Am căzut în genunchi, iar boneta mi-a zburat cît colo, dezgolindu-mi creştetul, urmele tonsurii. Mi-am îndesat-o iute pe cap, dar era prea tîrziu: Malika văzuse. M-am urcat ultimul, furios

pe ploaie, pe boemiană, pe gloaba care ne băgase în groapa ascunsă sub noroi. După atîta timp, un nenoroc mărunt mă dăduse de gol. Bănuiseră ceva încă din prima zi, însă n-ar fi putut ghici totul — acum ştiau. Şi, cu cel dintîi prilej aveau să ne vîndă.

M-am uitat de la unul la altul. Femeia — sămînţă de tîlhari, blestemaţi să n-aibă tihnă pe pămînt, trăind în afara legilor, fără teamă de Dumnezeu ori de oameni. Fratele Ignacio spunea mereu că boemienii ar trebui stîrpiţi ca nişte cîini turbaţi. Căci asta şi erau. Pentru ei, pînă şi raiul nu era decît o cîmpie pe care s-o brăzdeze cu urme de roţi, s-o presare cu cenuşa focurilor. Ajunşi în mîinile Sfîntului Oficiu îşi primeau osînda cu nepăsare, fără să ceară milă. Văzusem destui, în temniţă şi-afară; dar Malika, cu privirea-i nicicînd supusă, cu semeţia celei dorite de toţi era ceva ce nici fratele Ignacio nu întîlnise. Iar Roche... Cel care luptase o viaţă în Companii nu era deprins să piardă; şi anii, patima mistuitoare pentru femeia cu ochi de şarpe nu-l îmblînziseră. Se ascundea doar, cu nepăsarea lui prefăcută, cu vorbele ce muşcau lucruri, oameni, şi sfinţi deopotrivă. Numai că-şi punea sabia mai la îndemînă decît chitara şi în purtări n-avea nimic din spaima celor mulţi. Soldat? Bufon? Vicios ori necugetat? Roche ascundea un alt om, în care se

ascundea altul, ce nu era singur.

Picura tot mai rar, norii topindu-se în înserarea ce ne ajunsese din urmă. Curînd, cei doi se vor împreuna iarăşi, lîngă noi, în căruţă ori în ploaie, ca sălbăticiunile, la fel de fără sfială, la fel de netemători. Ori poate că, în noaptea aceea... Am pipăit prăselele cuţitului ascuns sub haină — mă vor găsi aşteptîndu-i. O răbufnire de vînt a adus voci şi tabăra s-a ivit dintre trunchiuri atît de repede, atît de aproape, că am tresărit. Cîteva focuri şi, în rariştea de la marginea drumului, o potcoavă de căruţe puse cap la cap, cai priponiţi laolaltă, bărbaţi cu chipuri scăldate în lumina sîngerie. Săbii, crengi aprinse, securi — un zid de fier şi foc ce se punea în mişcare, ameninţător.

Nu l-am văzut pe Roche coborînd; într-o clipă era jos, între negustorii ce păşeau în lături, descumpăniţi, uitînd de săbii. Roche a dus mîna la pieptar şi a zîmbit batjocoritor cînd unul s-a tras înapoia slujitorilor. A scos un flaut mic şi l-a apropiat de buze — parcă ar fi atins o strună ce a vibrat adînc, răscolitor. Pumnii s-au desfăcut, bărbaţii şi-au coborît armele, lărgind cercul. Dar şovăiau încă. Sunetele curgeau unul cîte unul; se înălţau spre cer, se pierdeau în frunziş şi chemau — un înger, un demon? — cu atîta putere că nu m-am mirat cînd vîntul s-a pornit iarăşi să sufle şi pe lîngă mine s-a prelins o umbră, sărind în iarba

udă, învîrtejindu-şi fusta grea de apă, de un verde ce părea negru în lumina pîlpîitoare a torţelor.

Malika. Şi-a desfăcut braţele, pletele i-au biciuit văzduhul; dar a rămas pe loc, unduind supusă după cum îi poruncea flautul soldatului. O clipă, două, apoi cei din jur au cerut lumină, mai multă lumină şi din nou n-au mai răsunat decît răsuflările pripite, trosnetul lemnului îmbibat în răşină. Şi Malika ardea, flacără verde şi roşie, crescînd şi scăzînd sub lacrimile bolţii, răsărind mereu din iarba strivită de tălpile goale, oglindindu-se la nesfîrşit în ochii bărbaţilor care uitaseră de avutul din căruţe, de pădure şi tîlhari, de noaptea cu făpturile-i necurate.

Un singur om nu se uita la ea. Aplecat de umeri ca înaintea unui potrivnic, Roche părea să trăiască doar pentru cîntecul care, deodată, devenise muşcător, aspru, mînînd trupul femeii cu răutate, silindu-l să se rotească, să se frîngă, prefăcîndu-l într-o volbură vie. Zvîcnete, legănări şi iarăşi zvîcnete, săltînd fusta ca şi cum carnea încinsă nu mai putea s-o rabde, dezgolind fusele de aramă ale picioarelor ce i-ar fi ispitit şi pe bătrînii proroci, sînii umflaţi, ieşind la răstimpuri din despicătura bluzei, sticlirea albă a dinţilor de lupoaică: Malika. Tîrfa Babilonului. Cele ca ea ruinaseră regi, duseseră popoare la pierzanie, se strecuraseră în gîndurile Păstorilor Turmei. Tot ce

atingeau se prefăcea-n zădărnicie; lăsau bărbații goliți de simțire, îi dădeau pradă chinului veșnic fără să le dăruiască nimic în schimb. Căci, ce-ar fi putut dărui? Mureau fără să fi zămislit, dar altele se năşteau pe alte pămînturi, ca să împlinească voia Stăpînului lor, care le menise să aducă slăbiciune neamului omenesc, pînă-n cea din urmă zi a lumii...

Slugi sau stăpîni, bărbații de la popasul pierdut în pădure nu mai erau decît dorință, nu mai știau decît că vor, nu atît trupul cît neînfrînarea boemienei, că şi-ar fi dat sufletul s-o aibă. Ochii le luceau, ochi de ucigaşi ori de cerşetori. Iar Malika rîdea şi flautul o făcea să lumineze noaptea, asemeni aurului zvîrlit de negustători, şi pe care călca nepăsătoare; rîdea şi eu nu mai răbdam s-o văd, însă pleoapele nu voiau să se coboare, trupul nu mă asculta. Aşa fusese şi-*atunci*, frate Ignacio?

„Un şir de căruțe cu roțile înădite lunecînd pe un drum de fier. Un castel fără turnuri sau creneluri, apoi coridoare, săli după săli cu tablouri, şi-n ultima o fereastră neagră, cît peretele". Cuvinte abia şoptite — Malika ezita, căutînd nume pentru lucruri de care n-avea cum să ştie. Palmele mele, desfăcute într-ale ei: două pagini goale, ce nu-mi spuneau nimic. Cum citea în păienjenişul de

linii adîncite în carne? Cum izbutise să-mi afle trecutul, amintirile despre o lume care avea să prindă ființă peste jumătate de mileniu? Și dincolo de locul unde degetul Malikăi se oprise? Viitorul... „Fereastra, am spus cu un glas răguşit, străin. A rămas deschisă ori este ferecată?“ Malika tăcea; într-un tîrziu, cînd mi-am ridicat fruntea am văzut-o uitîndu-se undeva peste umărul meu. Spaima îi lărgise pupilele, îi albea buzele, obrajii.

M-am răsucit într-acolo şi uşurarea m-a făcut să pufnesc în rîs: nu era decît călugărul. Aducea lemne, însă, cu toată povara, călca la fel de neauzit ca totdeauna. Roche îi spusese odată că ar putea fura ouăle din cuib fără ca pasărea să-l simtă. Călugărului nu-i plăcuse gluma — „el nu era tîlhar, ca alţii“. Roche a dat din umeri, Malika nu l-a luat în seamă. Nu-l înțelegeau. Nici eu, deşi încercam din toate puterile. Cum îşi trăise cei douăzeci de ani? Pe coridoarele mănăstirii, în liniştea chiliei ai cărei pereţi înghiţeau orice ecou profanator? Singur, obişnuit să asculte glasurile dinăuntrul frunţii, ori împreună cu ceilalţi, o rotiţă în maşinăria de slăvit un Dumnezeu care-şi întorsese faţa de la veacul acela? Şi ce-ar fi devenit, urmîndu-şi calea? Inchizitor, sihastru ori braţ umil al credinţei? Soarta care ne unise paşii îşi mai rîdea, încă, de noi — eram atît de aproape şi atît de străini... Călugărul a lăsat crengile să

cadă, s-a așezat și a început să descojească una. Mereu cioplea cîte ceva, nu știam ce, fiindcă n-apuca să isprăvească vreodată și arunca cioturile în foc, parcă furios...

Un nechezat, apoi cal și călăreț au țîșnit din desișuri, trecînd dintr-un salt peste flăcări. O intrare de cabotin, spunea strîmbătura călugărului. Însă Roche n-avea nimic teatral — era, doar, *altfel*. Cei din jur o pricepeau repede, ba izbutise să trezească la viață pînă și mîrțoaga cea galbenă: cînd îl simțea în șa, ochii i se aprindeau, grumazul i se încorda, sîngele aprig al armăsarilor ce cutreieraseră cîndva stepele îi curgea iarăși prin vine... La el, toate păreau atît de firești, vorbe și gesturi se nășteau fără efort, fără poticniri; și, în secolul fricii, cuteza s-o disprețuiască.

A venit la noi cu pași mari. În ochi avea un zîmbet — pentru Malika, dar și pentru mine — și ne-a tras spre căruța din care a scos un cufăr lung, înnegrit. A săltat capacul, s-a vîrît înăuntru, dispărînd pe jumătate între fălcile de lemn; apoi iarba s-a umplut de farfurii, mingi, un soi de popice, iar Roche s-a ivit din nou, cu mîinile pline de cuțite. S-a uitat la femeia care aștepta, cu chipul, creștetul, umerii stropiți de raze. A privit spre călugăr, însă ea și-a scuturat pletele a nerăbdare și cuțitele au pornit, într-un mănunchi de fulgere argintii. N-am zărit mișcările Malikăi —

erau prea iuți. Cred că a prins lamele pe rînd, le-a răsucit și le-a trimis înapoi, hăcuind văzduhul, spre bărbatul care nu se clintise. Roche a făcut la fel, încetinind, ca să percep succesiunea: apucare-răsucire-aruncare. Amîndoi aținteau același punct, din mijlocul curcubeului de luciri; el părea calm, dar fruntea i se îmbrobonise de sudoare. Malika dansa. Cu părul în vînt, cu buzele întredeschise, cu ochi strălucitori, trăia clipa, jocul. Și dacă aveau să greșească?

Cu vîjîituri scurte, cuțitele s-au înfipt în pămînt, iar Roche și-a încrucișat brațele pe piept. Dar Malika nu se săturase. A luat o minge, mi-a azvîrlit-o și, curînd, o treceam dintr-o mînă într-alta. O vreme a mers — chiar prea lesne. Apoi am pierdut ritmul; mîinile nu mă mai ascultau, prindeam numai aer, mingea cădea mereu. Mă aplecam a suta oară, cînd Malika mi-a cuprins încheieturile. „Nu așa" a rostit, blînd. Cînd mi-a dat drumul țineam în fiece palmă cîte o minge. Le-am schimbat brusc între ele, cu o îndemînare care m-a uimit. Începea să-mi placă. Gesturile, pendularea culorilor aveau un efect hipnotic. Și ghemele de pîslă zburau tot mai repede, mai sus... Marianne, prințesa saltimbancilor... La asta, *acolo* nu mă gîndiseml Dar nu trebuia să rîd, nu acum, aș fi spulberat echilibrul dintre mine și sferele galbene, dintre mine și lumea aceea.

Un fior neașteptat: buzele Malikăi îmi urcau de-a lungul gîtului, umede, fierbinți. Încă mai aruncam mingile, dar gîndurile mi se roteau ca niște gîze orbite de lumină, nu le puteam opri, nu mai simțeam decît căldura trupului lipit de al meu și o senzație ciudată, ca și cum inima îmi era strînsă într-un pumn de bronz. Sunete, imagini îmi înecau mintea: pocnetul sticlelor de șampanie, cascada luminilor revărsate asupra ringului pe care dansam, foșnetul cearșafurilor de satin, apusul și talazurile spălînd nisipul plajei... Și, deodată, am priceput - trupul mi se trezea din amorțeala lunilor de spaimă, de negură. M-am înfiorat iar, încercînd să pun stavilă șuvoiului de senzații; apoi m-am lăsat în voia lor: nu puteam, nu *voiam* să mă împotrivesc. Să simt din nou, să... Malika îmi sufla în ureche. Am început să rîd — pentru ea, totul era atît de simplu... — și am căzut amîndouă, printre mingile care săreau în iarbă ca niște șoareci nebuni.

Cerul se albise. Încă o zi, încă un strop de mînie. Boemiana era singură în culcuș. Am auzit-o căscînd și mi-am mijit pleoapele: ieșea de sub căruță, avea fusta, părul, pline de iarbă și țărînă. S-a uitat la noi, apoi s-a întins îndelung, aidoma unei păsări care-și răsfiră penele în soare. Cînd a

dispărut între copaci, m-am întors spre diavoliţă. Pleoapele îi tresăreau în somn şi îşi muşca buzele — îşi amintea. Dar obrajii nu mai aveau culoarea fildeşului, pletele îi crescuseră şi luceau asemeni unui nimb. Un înger venit din iad. Roche, Malika o plăcuseră, i-o arătau şi ea îi îndemna la mai mult, bucurîndu-se ca de un dar. Aşa fusese cînd boemiana a luat-o în căruţă să-şi aleagă o rochie şi, într-un tîrziu s-a ivit, mai roşie la faţă decît veşmîntul acela de tîrfă; şi prima oară cînd mîna soldatului i se aşezase ca din întîmplare pe genunchi; şi cînd Malika o învăţase dansul care golea minţile şi pungile drumeţilor; şi cînd apărea cu boemiana în mijlocul taberelor, cu mască şi haine băieţeşti, ca să joace farsele născocite de Roche... Şi seară de seară flautul soldatului cînta pentru ele, iar vinul, rîsul îi legau tot mai stîns. Cu mine, diavoliţa nu rîsese vreodată; poate fiindcă tăcerea mea cerea tăcere. Însă dimineaţa, cînd se trezea, părea uimită să mă găsească alături. Ceilalţi abia dacă mă vedeau — cîtă vreme pînă să-mi spună că prisoseam? Trebuia să întorc sorţii. Să prăbuşesc liniştea ce se-nălţase în diavoliţă, s-o scot dintre cei doi, să fiu minte şi braţ, judecător şi călău. Şi trebuia s-o fac cu măreţie, asemeni lui Dumnezeu — aşa mă învăţase fratele Ignacio. Dar cum?... Deasupra mea, soarele încă alb al zorilor, bolta curată. Nici un semn. Numai creanga moartă,

din care porneau cruciș alta, cu lama unei... Am sărit în picioare și, până să ajung la căruță, culesesem deja frânghia; înăuntru am măturat vraful de măști și veșminte, am tras într-o parte cufărul cel mare, l-am deschis și am început să caut. Mantia, masca dată cu var, singura nefolosită — apoi, coasa.

... Roche își sufleca mânecile. Ridica toporul, rămânea o clipă nemișcat și izbea fulgerător, de parcă ar fi retezat o căpățână. Lemnul se despica, bucățile cădeau de o parte și de alta a buturugii. Văzusem bărbați care îndreptau potcoave cu mâna goală, dar Roche nu era dintr-aceia. Puterea lui stătea în iuțeală, în meșteșugul de vechi soldat. Nu trebuia să-i dau timp să priceapă... Când a pus deoparte unealta, când și-a șters fruntea cu dosul palmei, i-am apărut în față. Ochii i s-au mărit și a făcut un pas înapoi, înfricoșându-se. Bătălii, asedii, înfruntări de bețivi, lupii, tâlharii nu-l putuseră răpune — și iată că-i venise vremea. Nu se temuse de nimic, însă cu Cel fără Îndurare n-avea rost să lupte... Într-un târziu, până să-i privească spaima, am ridicat coasa și am lovit.

O tufă mi se agățase de mânecă veșmântului. Mi-am smuls-o și pânza neagră a stârnit un vârtej de frunze, de aer tomnatic. Am pornit printre copacii care fremătau, printre văgăuni și bălți; râul se auzea tot mai aproape, dar altfel pădurea era

pustiu, de parcă pînă şi sălbăticiunile fugeau de chipul-craniu, de coasa înşingerată.

În genunchi, aplecată spre apele repezi, Malika îşi storcea părul. Gîtul arcuit, subţire, braţele arămii, pulul întunecat de la subsuori le-am zărit deodată, pe cînd iarba, ramurile, vîntul strigau fără glas şi rîul bulbuca ochi de spumă. M-am văzut în oglinda mişcătoare, crescînd peste femeia ce se răsucea spre mine; şi, după ce obrajii i s-au golit de sînge m-am văzut în văgăunile mereu adîncite ale pupilelor. Îndărătul frunţii mi s-a ivit o imagine: capul înghiţit de unde, şuvoiul purpuriu fîşnind, trupul zvîrcolindu-se în mocirlă... Aşa să se sfîrşească totul ?

Am lăsat coasa să cadă şi mîinile mi s-au încleştat pe grumazul în care zvîcnea viaţa. O simţeam săltîndu-mi sub degete şi apăsam puţin cîte puţin; căci voiam ca boemiana să ştie că moare. Otrava fricii, a neputinţei: Malika îi avea gustul pe buze, dar trebuia s-o bea pînă la ultima picătură. Se înroşise, gura căscată părea să rupă din văzduh bucăţi pe care nu izbutea să le înghită, vinele i se umflaseră sub tîmple... Pe neaşteptate, mîinile ei, murdare de noroiul malului s-au agăţat de ale mele. Trăgeau, smucceau, căznindu-se să desfacă laţul de carne şi oase ce-i curma răsuflarea. Împotrivirea femeii nu-mi plăcea. Nu aşa trebuia să fie — nimeni nu luptă cu soarta.

Însă boemiana se îndărătnicea să piară la fel cum trăise: nesupusă. Era în trupul acela o încordare, în gîndurile acelea o răzvrătire ce biruise spaima, legile firii. Malika iubea viața cu patimă. Nu era gata pentru bezna veșnică — nu voia să plece. Și era puternică, mai puternică decît crezusem. I-am pus un genunchi pe pîntece, țintuind-o la pămînt fără să-i iau în seamă zbaterea. Strîngeam gîfîind, uitîndu-mă la pulpele ce vîsleau în aer tot mai rar, la pleoapele ce se lăsau peste luminile tulburi ale ochilor; într-un tîrziu, degetele care-mi încătușau încheieturile s-au desfăcut și boemiana s-a muiat. M-am prăvălit lîngă ea, suflînd greu, șuierător — știam că nu se terminase încă.

După o vreme am izbutit să mă ridic. Femeia zăcea răstignită cu fața spre cer, cu un picior îndoit sub ea. Fusta i se îngrămădise spre șolduri; mustea de apă, iar petele, stropii de noroi părcau sînge închegat. Malika avea buzele întredeschise, de parcă s-ar fi dat morții ca unui bărbat. Dar nu trecuse pragul. Pieptul i se mișca la răstimpuri și o flacără s-a răzvrătit în mine, mi-a ars măruntaiele. Văzusem destulă goliciune, destule femei zvîrcolindu-se în scaunul de fier; însă nici una nu mă tulburase atît. Nici chiar diavolița. Am răbdat ca dorința să crească, să mă sfîrtece pe dinăuntru. „Cel ce nu se poate stăpîni nu-i vrednic să poruncească". Dar tu ți-ai înfrînat pornirea, frate

Ignacio? Şi nu erai singur. Aici, nimeni n-avea să vadă, să audă. Cerul, iadul erau departe... Mi-am lipit palmele de pielea fierbinte, le-am trecut în sus, spre petecul de blană ce ţinea coapsele prinse de trup. Ceva s-a desfăcut, s-a răsfrînt în hăţişul negru — gura prin care Stăpînul Tîrlei îşi trimitea blestemul asupra lumii.

Vuiet în urechi, vuiet în piept, în şale. Puhoaic izbucnind de nicăieri, izbîndă şi durere. Am apucat de fustă şi am tras: o fîşie, alta, încă una. Mîinile mele ştiau ce trebuie să facă: întîi gleznele legate laolaltă, pe urmă descleştarea fălcilor, ghemotocul îndesat în grabă şi, în sfîrşit, frînghia. M-am uitat la rîu, la stejarii cu rădăcini ajungînd în adîncul albiei. Malika atîrna ca plumbul — pînă am tîrît-o sub trunchi, pînă am prins laţul în furca ramurii întinse peste ape şi am reuşit s-o salt, nădușisem. Da, Stăpînul Întunericului o să-şi ia sluga înapoi, o să-i aibă trupul şi sufletul. Dar ultimul fior al cărnii încrîncenate de aşteptare, ultima lucire de înţelegere din ochii noptatici, acelea erau ale mele.

... Un trosnet, un geamăt înăbuşit: Malika îşi venea în fire. O smucitură şi creanga s-a arcuit mai mult, iar tălpile femeii s-au cufundat în vîltoare. Cu bărbia în piept, cu ochii aţintiţi spre rîul ce bolborosea lacom, boemiana a rămas nemişcată, legănîndu-se în bătaia vîntului. Doar degetele încîrcite rîcîiau aerul şi iarăşi mi-au răsunat în

auz rîsul ei, strigătele ce-mi ucideau somnul noapte de noapte... O pală de vînt i-a ridicat fusta zdrențuită, dar picioarele nu s-au clintit, șuvițele șerpuind din creștet pînă la călcîie erau tot amorțite — Malika nu mai voia să danseze. Și totuși, atîrnînd așa, cu brațele deasupra capului, statuia de aramă dansa. Cel din urmă dans, pe cîntul fiecărei crăpături în lemn și fiecărei adieri. Cît va mai ține ramura? O zi? O săptămînă? M-am răsucit pe călcîie, am lepădat masca, mantia în desiș. Cu diavolița, nu-mi foloseau la nimic.

Tropotul stingher al calului măsura clipele, tăcerea nouă dintre noi. Călugărul nu-mi vorbea. Fără un cuvînt mă purtase pînă la căruță în dimineața aceea, iar eu, încă buimăcită de somn îl lăsasem să înhame, să sară alături de mine. Căruța pornise și cele două culcușuri răscolite, cenușa focului, poiana se micșorau mereu. Și Malika? Și soldatul? Uruitul roților acoperindu-mi țipetele, mîinile mele apucînd frîul, călugărul scuturîndu-mă fără milă... De-atunci, tăcere. El era mulțumit, o voise — acum putea să-și asculte în tihnă gîndurile, să-și țeasă bănuielile, să născocească alte primejdii, alte trădări. Bolnav de molima veacului, măcinat de răul dinăuntru, cu o privire ce mă înfricoșa uneori, bărbatul acela încruntat se prefăcea că nu mă vede.

Ceva se rostogolea, sîcîitor, sub scîndura pe care stăteam. Flautul lui Roche. L-am ridicat; era rece, fără viață. O bucată de lemn lustruită, care niciodată n-avea să mai... Unde era acum soldatul cu zîmbet ironic, cu purtări deasupra timpului său? Căci Roche era altceva decît voia să pară. O vreme încercase să schimbe lumea; apoi să rămînă el însuși, dar nu izbutise să se țină prea mult departe... Îmi plăceau pieselе lui, cu adevăruri ascunse, pe care puțini le pricepeau. Cu el puteam vorbi zile în șir, fără ca vreo clipă să-mi pară irosită. Era un reazem, dăruia liniște, certitudini. Cu Malika nu știam ce voi descoperi — uitarea, bucuria, ceva ce nu aflasem nici *dincolo*... Se ivea mereu între mine și tristețe, îmi călăuzea pașii prin noua viață ca unui copil. Eram atît de diferite... — și tocmai asta ne apropiase pînă și în gîndurile cele mai tainice. Ea se risipea, arsa, eu șovăiam, temătoare, găsind refugiu în vis și durere. Dar Malika îmi dădea atîta iubire că nu putuseam să mă împotrivesc... Mînia, rușinea mi-au adus sîngele în obraz: le luasem celor doi totul, le răsplătisem binele ca niște tîlhari. Parcă vedeam încruntarea lui Roche, disprețul din ochii *ei*. N-aveam să-i mai întîlnesc vreodată; însă nu sărisem din căruță, nu fugisem nici în prima noapte, nici mai tîrziu, deși călugărul nu mai dormea lîngă mine. De ce rămăsesem oare? Ce știam despre omul acela? Că

mă scăpase — tot atît cît în prima zi, ori, poate, mai puţin. Dar ce eram pentru el, ce aveam să fiu cînd se va sfîrşi fuga, nebunia, cînd ne vom *opri* ?!

O hurducătură, nori de colb. Drumul se lăţise, nu mai era doar o fîşie dungată de umbrele copacilor. Ieşisem din pădure şi zările s-au tras în lături ca nişte imense cortine albastre şi verzi. Călugărul nu mă lua în seamă şi încăpăţînarea, muţenia lui mă scoteau din fire. „Neuilly. Acolo." Vorbele, mîna întinsă m-au făcut să tresar — după atîtea zile îşi amintise că nu e singur... Abia pe urmă i-am văzut chipul solemn, crisparea, ca înaintea unui mormînt deschis.

Cîteva mogîldeţe, un crîng — movile? bolovani? — şi, crescînd în depărtare, tot mai multe ziduri, tufe, hornuri. Curînd am desluşit gardurile, stogurile de fîn înnegrit, ochii orbi ai ferestrelor. Pretutindeni încremenire; a pietrei, a lemnului, a lucrurilor moarte. O roată de căruţă, buruieni, o cămaşă zdrenţuită fluturînd ca un steag, furci, butoaie, scaune risipite prin curţi, un cufăr spart şi o păpuşă de cîrpă zăcînd în mijlocul drumului ce mai păstra încă urme amestecate de oameni şi de animale. Vîntul şuierînd prin hornuri, învîrtind cocoşii de tablă de pe acoperişuri, spulberînd praful care curgea din găleata

răsturnată pe ghizdul unei fîntîni. Şi iarba ce năpădea curţile, se căţăra pe ziduri aidoma unui torent gri-verzui de lavă fremătătoare. Căci satul era la fel de pustiu, la fel de înfricoşător ca Pompei. Ca şi acolo, ceva întrerupsese viaţa atît de brusc, de total, încît nici un miracol n-ar mai fi putut-o porni iarăşi. Nu fuseseră soldaţi. Nimic nu era ars, jefuit — pe un prag zăcea o cană de argint — şi nicăieri nu zăream cruci pe porţi ori pe ziduri. Deci, nici ciuma...

Mi se făcuse frig. Pe lîngă noi treceau case, pomi cu crengile rupte, o clopotniţă goală, văduvită de cruce... şi clopotul, pe jumătate dezgropat de ploi. Abia atunci am înţeles. Satul fusese excomunicat şi, alungaţi din lumea oamenilor, din rai şi din iad deopotrivă, ţăranii se risipiseră care-ncotro, luîndu-şi cu ei soarta.

Călugărul a lovit mîrţoaga peste crupă, făcînd-o să iuţească pasul. M-am răsucit să mai văd o dată biserica moartă, casele-cranii. Ucise, zdrobite de stăpînii veacului. Inchizitorii ţineau firele mîntuirii, existenţei tuturor şi a fiecăruia. Iar bărbatul de lîngă mine îi cunoştea bine; teama lui era mai veche decît a mea, avea rădăcini mai adînci. După atîta vreme începeam să pricep ce-i schilodise sufletul — poate că nu de tot, dacă mă ocrotea, dacă îşi trădase crezul pentru o străină — şi îi

otrăvea fiece clipă a vieţii. Dar cum va fi să trăiesc cu el, ca el ?

Se înserase cînd din cer a căzut primul glob de jar — rostogolindu-se, tot mai iute, ca un ghem arzător. Apoi altul şi altul, la întîmplare; curînd, o grindină se înfigea în pămînt cu bufnituri surde ori plesnea în volburi de scîntei şi văpaie. Nici n-apucau să piară unele, înghiţite de întuneric, că alte mii le urmau prăvălindu-se prin găurile bolţii, peste pădurea înfricoşată.

Nechezînd, calul s-a ridicat în două picioare; am zărit un fulger rotund săltîndu-i sub copite, drumul care cotea brusc, rîpa. O creangă a sfîşiat pînza coviltirului, osia pîrîia, ceva greu — cufărul? — m-a izbit în spate. Scîndurile trosneau, se desprindeau şi toate au venit deodată, prea repede: ciotul de lemn, căruţa în cumpănă peste hău, clipa de nemişcare, braţele mele apucînd-o pe diavoliţă, saltul. Ne rostogoleam încă, printre pietre şi rădăcini cînd am auzit nechezatul prelung, bufnitura. M-am ridicat blestemînd întunericul, mîrţoaga lui Roche, nenorocul. Diavoliţa rămăsese întinsă, aţintind noaptea cu ochi goi. Strîngea ceva cu încăpăţînare: flautul. I l-am luat şi l-am zvîrlit în rîpă, apoi am tras-o după mine, mai departe.

Muşuroaie, gropi, bolovani; tufe care ni se

agăţau de veşminte şi fulgerările ce se răriseră, dezvelind un colţ de zid, movile, un portal năruit. Şi, după un timp, pietre late, şlefuite, şiruri nesfîrşite de lespezi. Un cimitir. Am lăsat-o pe diavoliţă s-o ia înainte. De cîtă vreme eram împreună?... O jumătate de an, poate mai mult, de cînd minţeam, înşelam. Mă lăsasem ispitit de Tîrfa Babilonului, pedepsisem în locul Lui. Şi pentru ce?! Atîtea zile şi nopţi în care vegheasem aşteptînd un semn, o dovadă... Iar diavoliţa îşi rîdea de mine.

Foşnete, şoapte înăbuşite. M-am răsucit: nimeni. Doar întunericul şi nălucirea unor flăcări verzi în jurul nostru. O adiere le-a prefăcut în desişuri. Am trecut prin ele fără să-mi pese de ghimpi — durerea mă va ţine treaz, gata să... Diavoliţa păşea fără şovăire, de parcă ar fi ştiut încotro, prelingîndu-se printre morminte, printre crengile răsucite, înnodate. Umbre... Spaimă născînd alte spaime. Diavoliţa le chema, le trezise din somnul lor adînc. Degeaba încleştam crucea, în zadar murmuram rugăciunile. Dumnezeu nu mă lua în seamă.

Un pas după altul, sudoarea curgîndu-mi pe ceafă, pe spinare, tremurul mîinilor. Unde mă ducea diavoliţa? Un scrîşnet, un rîs; fulgerele se împuţinau şi-mi blestemam trufia cînd, la o nouă pîlpîire a bolţii am zărit groapa, chiar lîngă picioarele ei, ca o gură de cazan. Am îmbrîncit-o înăuntru, cu puterea spaimei. A căzut încet, mult

prea încet, bătînd aerul cu braţele, iar huruitul de piatră pe piatră i-a acoperit ţipătul, zbaterea. Cu opintiri care mi-au adus scîntei sub pleoape, am izbutit să închid cripta, însă dinăuntru au răsunat chemări, vorbe-nvălmăşite şi, de pretutindeni, morţii i-au răspuns rîcîind, foşnindu-şi pieile uscate, clămpănindu-şi fălcile.

Am luat-o la fugă, prin văzduhul gros ca o mlaştină, pînă ce fluturarea unor aripi nevăzute m-a năruit: Malika şi Roche îşi întindeau spre mine braţe vinete, încă neputrezite. Moartea dinainte de moarte. Unde eşti acum, frate Ignacio? În raiul în care nu credeai? În iadul unde-ţi trimiteai duşmanii? M-am tîrît printre pietrele lucioase ca nişte tigve, pînă ce groaza m-a silit să mă ridic, să ţîşnesc mai departe. Întuneric. Gropi deschise, flămînde, degete descărnate căznindu-se să m-apuce, să mă tragă înăuntru. Doamne, dă-mi focul, chinul cel veşnic. Orice, dar nu viermii albi şi orbi, ţărîna jilavă... Îndurare. N-o arătasem vreodată, însă eram gata s-o cerşesc, să-mi vînd sufletul pentru o clipă de viaţă, o bătaie de inimă mai mult... În cele din urmă m-am prăvălit şi am rămas cu faţa la pămînt.

Oare mi se păruse? M-am săltat în genunchi, ascultînd încordat: un dangăt prelung, alte două, mai scurte. Luna ieşea dintre nori şi am văzut turlele, crucea — o mănăstire. Am început să rîd

şi să plîng deodată, să-I cer iertare fiindcă mă îndoisem de El. Glasul de aramă a răsunat din nou, ca o binecuvîntare şi toaca m-a călăuzit prin bezna ce se lăsa iarăşi peste cimitir.

... În platoşele ude, cu coifuri, paveze şi săbii, soldaţii păreau un şir de cărăbuşi înotînd prin ceaţa zorilor. M-am oprit să-i aştept, strigînd la ei cu glasul răguşit de nerăbdare. Cît de încet se mişcau... Bătusem în poartă cu pumnii, cu picioarele; iar fratele care mi-a deschis era atît de sărac cu duhul! Pînă să priceapă, pînă să ajung la stareţ, pînă să-mi dea arcaşii, se făcuse dimineaţă. Şi acum, printre dale, neliniştea mă mîna mai năpraznic decît groaza astă-noapte. Dacă... În sfîrşit, cripta. Goală. M-am uitat împrejur cu priviri rătăcite. Nu mă înşelasem. Era acelaşi mormînt, doar că lespedea fusese dată la o parte. Am urlat la soldaţi să se răspîndească, să caute şi unul mi-a adus o fîşie de pînză roşie. O zdreanţă din veşmîntul de tîrfă. Abia atunci am priceput c-o pierdusem şi m-am înfiorat. Nu pentru mine, pentru ceilalţi, turma fără tărie şi fără judecată. Vai de cei slabi, de cei care-şi precupeţeau veghea... Diavoliţa scăpase în lume.

*

Sala era plină: negustori, căruţaşi, fierari, ţărani.

La fel de mulţi ca-ntotdeauna, înghesuiţi pe laviţele lungi, la mese ori pe lîngă ziduri, bînd cană după cană. Unii veseli, alţii încruntaţi, tăcuţi. Dar toţi cu un fel de încrîncenare, porniţi să golească butoaiele Jupînului. Veneau aici, seară de seară, să bea, să uite — nevasta, vreo datorie, spaima. Cine n-avea ceva de uitat, de ascuns?... Capete pletoase, destule cărunte, obrazuri scofîlcite sau colţuroase. Vorbe aruncate între sorbituri, neauzite de nimeni. Căni apucate în pripă, gîlgîit, pumni izbind tăbliile de stejar, glasuri strigîndu-mă. „Mai repede, mai repede", mă zorea Jupînul, din uşă...

Ulcioarele pîntecoase îmi lunecau din mîini, stropii săreau în toate părţile, rochia mi-era leoarcă, muiată-n vin şi sudoare. Aceleaşi mişcări, de o mie de ori repetate: degetele încleştînd cele patru toarte de lut, tălpile lipăind peste pămîntul slinos, peste cioburi, aşchii şi oase. Miros de drojdie, de trupuri nespălate, de mîncare rîncedă. Zăpuşeală. Un ulcior la o masă, altul dincolo, al treilea smuls de mîini grăbite... Mă învîrteam printre ele ameţită, hărţuită de strigăte, cînd cineva mi-a apucat poala rochiei. Într-o clipă m-am pomenit pe genunchii unui bărbos, desişul de păr mi-a înecat obrazul, dar am sărit rîzînd şi i-am pus ulciorul în braţe. Ceilalţi s-au întins după vin şi, chiar atunci s-a ivit Rose cu frigăruile; curînd, sarea, boiaua aveau să le ardă gîtlejurile, să le aţîţe

iar setea. Am alergat să adun ulcioarele goale. Încovoiată de povară, treceam printre bărbaţii care înfulecau hulpav — pretutindeni, chipuri aprinse, lucind de beţie, iar de afară veneau alţii, la fel de însetaţi, de flămînzi. Şi iarăşi ciocănitul cănilor în mese, chemările...

Ore, veşnicii. Răstimp măsurat de pocnetul cepului şi gîlgîitul vinului, de bombănitul cumetrei Michaud, de sfîrîitul cărnii pe frigarea rotită de Puşti, de arginţii căzînd în palma Jupînului... Cînd şi ultimii beţivi s-au împleticit spre ieşire, mînaţi din urmă de Pierre, braţele mi-au căzut pe lîngă trup, înmuiate deodată. Încet, lovindu-mă de mese, am ajuns pînă în bucătărie. Puştiul tocmai se strecura afară, poarta grajdului a scîrţîit; o şoaptă, rîsete. Pierre şi Rose. Cum de mai găseau puterea?... Coridorul era friguros chiar şi vara. Jupînul urcase la el, îl auzeam numărîndu-şi banii — în noaptea asta n-avea să-i ardă de mine. M-am prăbuşit pe laviţa de sub scară, aşa, îmbrăcată. Am tras pătura pînă la bărbie. Învăţasem să preţuiesc orice răgaz, să nu cer mai mult: în veacul fricii, femeile nu se împotriveau. Şi n-o făcusem, cînd cei şase mă scoseseră din criptă. Erau murdari, plini de pămînt, miroseau a cadavru. M-au luat cu ei şi le-am fost femeie, iscoadă, am cerşit, am furat, am jefuit morţii şi viii. Pînă ce, într-o noapte, am izbutit să fug... Drumuri care păreau să

nu ducă nicăieri, apoi oraşul cu străzi înguste, Jupînul şi Pierre pe capra căruţei, cîntărindu-mă din ochi. Şi hanul. Corvezi, dar şi mîncare, adăpost, sentimentul siguranţei. Într-un han se perindau atîţia oameni... Cine să bage în seamă o slujnică, toţi erau îngăduitori cu toţi şi cu fiecare, iar Jupînul, Pierre, nu erau mai răi decît alţii. Trebuia doar să le rabd poftele, răsuflarea duhnind a butoi, să nu-mi arăt sila.

În opt ani, nici o bucurie, nici o speranţă. Din nou durerea din piept, ascuţită: Malika, Roche. Singurii care ar fi putut să mă-npace cu lumea aceea ticăloasă. Unde erau acum? Mai trăiau? Iertaseră? *Atunci*, se întîmplase atît de repede... La han, zilele se înşirau una după alta, aidoma. Dar nu găsisem pe nimeni căruia să-i pese, căruia să-i spun — ce? Nici eu nu ştiam. Nu mai credeam că mă voi întoarce, ori c-o să-i văd iarăşi pe boemiană şi pe soldat; şi totuşi nu alesesem nici adîncul fîntînii, nici frînghia, nici cuţitul. De ce? Zi după zi, amînam răspunsul. Căci era simplu, umilitor: oricît m-aş fi dispreţuit, nu voiam întunericul, apele nefiinţei. Dar cîţi ar fi făcut-o?

... Am deschis ochii şi somnul, visul, mi-au pierit pe dată. Era tîrziu, zorii aveau să se ivească. Pămîntul rece sub tălpi, amorţeala. Cît aş fi vrut să mă întind la loc, să zac pînă la amiază... În bucătărie, cumătra Michaud dormea cu gura

căscată. Am trecut pe lîngă ea în vîrful picioarelor, am tras zăvorul şi am ieşit în lumina lăptoasă, cenuşie.

Doi pereţi, al casei şi al grajdului, se întîlneau într-un unghi ascuţit, undeva la capătul curţii. Acolo, dedesubtul unui jgheab, era un butoi pe jumătate plin. M-am uitat iute împrejur, apoi mi-am desfăcut şireturile, mi-am lăsat rochia spre şolduri şi am început să mă spăl. Apa era stătută, rămasă de la ultima ploaie. În veacul acela, oamenii nu se întîlneau cu apa decît la botez şi la vreme de ploaie. Mă silisem din răsputeri să fiu aidoma celorlalţi — mîncam ca ei, trăiam cu ei; dar păduchii n-aveam să-i iau... Mi-am dat părul ud pe spate, l-am scuturat, l-am stors, cînd, un pai a venit să se cufunde lin în oglinda spartă de stropi. Am ridicat ochii şi am zărit capul ciufulit la una din lucarne: Puştiul. Era abia de o lună la han, dar ştia totul, se vîra pretutindeni. Mă pîndea din prima zi şi tăcea — nu spusese nimănui. Avea ochii călugărului din tablou, inocenţi, arzători. Călugărul... Tăcerile lui, veşnica-i aşteptare. Ce gînduri, ce spaime dospiseră înăuntrul său în nopţile în care îl simţeam treaz, lîngă mine? Şi de ce toate răbufniseră împotriva boemienei, a lui Roche, a mea ?! Uneori mă întrebam ce s-o fi ales de el...

Mi-am clătit umerii, pieptul. Îmi trăgeam rochia

la loc, cînd întîia rază de soare a străpuns bolta. Nu mai aveam timp — am fugit la fîntînă şi chiar în clipa în care scoteam găleata, Pierre şi Rose au ieşit din grajd, fata scuturîndu-şi fusta plină de paie, bărbatul căscînd să-şi rupă fălcile. După ei s-a prelins Puştiul, ocolindu-mi privirea. Am oftat, uşurată. Scăpasem şi de data asta.

Cumătra Michaud făcuse focul şi turtele, carnea se rumeneau pe plită. Jupînul s-a arătat şi el, mormăind. Ne-am aşezat la masă, femeile pe o latură, argatul şi Puştiul în faţa noastră. Pe scaunul cu spătar înalt din capăt, Jupînul părea şi mai mic, şi mai rotofei. Rugăciunea. Cu fruntea plecată, murmuram în ritm cu ceilalţi, atentă, încordată. Învăţasem să nu iau în glumă rugăciunile, spovedania. Duminica, îmi puneam boneta, o bluză albă şi singura-mi fustă şi, de mînă cu Rose, mergeam la biserică, bombănite tot drumul de bătrîna care gîfîia în urma noastră. Apoi, în mijlocul turmei, cu Michaud aţipită în dreapta şi fata holbîndu-se la statuile de sfinţi în stînga, ascultam mînia neobosită a omului în negru împotriva lumii pe care o schimbase după chipul şi asemănarea sa. Şi, la sfîrşit venea spovedania: încercarea cea mare, îngrozindu-mă mai mult decît orice. Nu dormeam o noapte ca să născocesc păcate mărunte, potrivite cu slujnica de han care eram, nici proastă, nici deşteaptă, o femeie cu nimic deosebită de atîtea

altele. I le şopteam omului în negru şi plecam, uimită că mă crezuse. Sau poate...

Jupînul terminase de mîncat. S-a sculat, şi Pierre a pornit după el cu o ciosvîrtă în mînă, strîmbîndu-se la noi. Cumătra Michaud i-a arătat pumnul Puştiului, care şterpelise o plăcintă, eu şi Rose ne-am ridicat, ne-am suflecat poalele. În sală, mesele păreau insule într-o mlaştină de gunoaie. M-am lăsat în genunchi şi am început să arunc resturile, de-a valma, într-un hîrdău. Intrasem cu totul sub o tăblie cînd am auzit ocările Rosei, rîsul Puştiului. M-am întors spre ei: fata îşi potrivea fusta la loc, obrăznicătura rîdea să se prăpădească. Apoi m-a zărit şi, pe chipul cu ochi strălucind drăceşte s-a ivit o expresie nouă, care m-a înfricoşat. „Nu, tu n-ai să mă ocărăşti, n-o să te aperi. Căci noi avem o taină, numai a noastră şi nimeni n-o va afla, dacă tu nu vrei..." Ce n-aş fi dat să-l plesnesc, măcar o dată, cu sete, să-i clatin cutezanţa de mică jivină! Dar nu puteam. n-aveam curajul s-o iau de la început cu căutările în lumea aceea... Am continuat să curăţ în tăcere, metru după metru, cocina care-mi era cămin.

Tîrziu, cînd am isprăvit, Rose golise, spălase mesele. Puştiul căra hîrdău după hîrdău. Cumătra Michaud frigea puii în bucătărie, Pierre blestema un butoi care nu voia să se urnească. Apoi, în curte a răsunat tropotul cîtorva cai şi m-am grăbit

după vin: soseau primii însetați.

Am descălecat. Întîi eu, apoi soldații. Trecînd pe lîngă jupînul aplecat pînă la pămînt, mi-am scos mănușile de fier și, o clipă, am zîmbit văzînd tremurul omului rotofei — aproape că-i puteam atinge spaima. Platoșa, coiful mi se înfierbîntaseră; dar carapacea lucitoare era puterea-ce-se-vede. De ea aveam nevoie în ochii mulțimii. Deși adevărata, singura putere rămînea a celor în rase negre, care, din străfundurile subteranelor, țineau în mîini firele Jocului.

Hanul era ca toate celelalte — pînă și treptele scîrțîiau la fel. Mi-am aruncat mănușile și coiful pe o masă din colț, de unde puteam vedea totul, rămînînd umbrit. Obișnuința... Jupînul a lustruit fără rost tăblia, după care a încremenit iarăși. Aștepta porunci. În preajma mea, oamenii nu prea vorbeau. Asta era și bine și rău, dar oricum hotăram pentru ei... „Vin", am rostit și omul s-a grăbit să aducă pocalul și cana de argint. Licoarea era amăruie, groasă ca sîngele — vin vechi. O scosese chiar înainte să descalec — și știam că n-are prea multă. Pentru cîți puternici ai pămîntului ar fi făcut asta ?!

Soldații se așezau cu zgomote surde, de arme lovite de lemn. O servitoare s-a ivit îndată, cu

patru ulcioare şi ei au întins cănile. Se mulţumeau cu puţin — băutură, cîţiva arginţi — dar erau gata să sară la o privire de-a mea. Capul şi braţele — Sfîntul Oficiu avea înţelepciunea să le aleagă, să le păstreze pe amîndouă. Iar eu învăţasem să găsesc ce voiam.

Un rîs prelung — femeia se răsucea, ferindu-se de mîinile ce-i căutau trupul sub rochia cu urzeala răritä şi ceva din mlădierea vocii, felul cum şi-a aruncat pletele spre spate mi-au răscolit, deodată, gîndurile. Glasul acela... Nu putea fi... Şi totuşi, un chip se ivea din amintire, acelaşi şi parcă altul. Apoi, toate au năvălit asuprä-mi: fratele Ignacio întinzînd mîna, soldatul cîntînd din flaut, Tîrfa dansînd deasupra apei şi noaptea de spaimă, ruşinea de a mă şti înfrînt. Diavoliţa era acum, aici, cu fire albe înspicîndu-i aurul părului, cu încreţituri la colţurile pleoapelor. Mai femeie ca oricînd, mai înşelătoare ca oricînd. Doar o slujnică — însă oamenii mei n-aveau să se aleagă cu nimic, deşi părea gata să le dea totul... Se juca; chiar şi cu ei. Dar *eu* n-aveam de gînd să pierd iarăşi.

Atunci, înaintea criptei goale înţelesesem îndemnul Lui la umilinţă: nimeni nu scăpa Ispitei. Iar a mea, fusese trufia de a crede că puteam să urmez alte căi decît cele bătătorite. Din ziua aceea, nici unul dintre cei care-mi erau hărăziţi nu păşise spre rug înainte să mărturisească. Era o

luptă şi timpul nu ni se vădise prieten — nu în van Sfîntul Oficiu ura şovăiala. O şoaptă, un zvon erau de-ajuns... În hrubele jilave, pe drumuri, în ploaie ori pe arşiţă, pana scribului scîrţîia şi numele se adunau, nume abia desluşindu-se printre urlete, din sfîrîitul cărnii arse. Şi din nou o luam de la capăt, de atîtea ori că pierdusem şirul — pînă ce Frica avea să fie mai puternică decît orice pe lume. Rîvna îmi fusese răsplătită. După cîţiva ani eram Mare Protector de Loire şi în Oficiu se ştia că nu greşisem decît o dată. Mi-o îngăduiseră, fiindcă n-aveam să mi-o iert pînă la moarte.

Intrase încă o slujnică, aducînd frigărui şi cîrnaţi, iar soldaţii se înghesuiau să apuce, să înfulece. Uitaseră de diavoliţă — eu nu. După ani de răscolit păduri, viroage, sălaşuri de tîlhari, o aflam într-un han! Da, Stăpînul Întunericului îşi dăruia slugile cu destulă viclenie... Îi orbise pe toţi şi nici chiar eu nu-i fusesem pe potrivă. Mă mulţumisem s-o caut, s-o găsesc în alţii, în cei pe care-i puteam frînge... Am sorbit din vin, privind băiatul ce punea lemne pe focul abia născut. Le ţinea cu răbdare, ca văpăile să le apuce unul cîte unul, dar nu se uita la făptura tărcată, care îi lingea degetele. Pîndea fiece mişcare a diavoliţei şi în ochi avea o lăcomie care mi-a amintit de Malika, de ziua aceea. Toţi întîlneam Ispita. Oare ce o putea ispiti pe *ea ?!* Asta aş fi vrut să ştiu; şi cîte altele... Însă

diavoliţa nu-mi va răspunde, dîndu-şi trupul călăilor — avea atîtea... — strigîndu-şi spaima prefăcută, durerea pe care n-o simţea. Nu-mi era cu putinţă să-i smulg Tainele, iar să-i ucid carnea încetul cu încetul nu însemna nimic.

Ghemuit la gura căminului, băiatul aruncase de mult ultimul lemn. Părea că uitase de toate; nu vedea decît pletele de aur şiroind peste rochia verde ori învîrtejindu-se printre mese. De ce n-o dorea pe cealaltă, fata cu ochi strălucitori, ce întîrzia anume, legănîndu-şi şoldurile, între soldaţii stîrniţi? Sau, poate, ghicise şi el... Apoi, am văzut-o pe diavoliţă întîlnindu-i privirea — băiatul nu s-a ferit şi în ochii *ei* era teamă. Nu se temuse de soldaţi, de hangiu, de *mine* şi un mucos, un ţărănuş... — Doamne, iarăşi păcătuiam prin trufie! Ţărănuşul îi aflase o taină — era limpede — şi, în loc să fugă la spovedanie, o ţinea pentru sine. Am rîs pe înfundate. Cîţi ani aveam cînd fratele Ignacio mă luase la Oficiu? Băiatul acela era prea iute la minte ca să rămînă între argaţi, slujnice şi beţivi. Va învăţa şi, într-o zi, va pune *el* întrebările... Dar mai întîi, va trebui să-şi ucidă Ispita.

Două ulcioare trîntite în grabă şi diavoliţa s-a aplecat după celelalte, rînduite lîngă zid. Într-o clipă, băiatul s-a răsucit spre ea. Nimeni nu-i lua în seamă; numai eu am zărit mîna atingînd ca din întîmplare sînii ce atîrnau, grei, tresărirea cărnii.

Cu buzele albite, diavoliţa s-a tras înapoi — dar nu destul de repede. Era bine. Curînd îi va îngădui mai mult, el va putea s-o întrebe — în miez de noapte, cum să bănuie un ţărănuş?... — şi atunci voi *şti*. Da, băiete, aceasta este calea; doar să nu te-abaţi de la ea. Iar cînd voi avea totul pe pergament, o să alegi. În orice han sînt hrube adînci, întunecate şi diavolii ţintuiţi cu pari de lemn nu se mai întorc. Doar tu şi cu mine vom şti, va fi taina noastră, ascunsă în altă taină, fărîmă din atîtea altele.

CUPRINS

Cel Care Vine din Urmă 5

Întoarcerea 26

Casa fără cărți 39

Undeva, cîndva... 56

Ninsoarea de fluturi 82

Pasărea Albă 89

Grădina 116

Bătrîna Doamnă 143

Dincolo de zăbrele 178

Negura 213

DE ACEEAŞI AUTOARE:

EFECT HOLOGRAFIC
Editura Albatros, Bucureşti, 1985

ŞOIMUL ALB
Editura Facla, Timişoara, 1987

URIAŞUL CEL BUN
Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1989

DRUMUL FĂRĂ SFÎRŞIT
Editura Baricada, Bucureşti, 1991

A REALIZAT, ÎN COLABORARE:

„ANTARES F(RONTIER)“
1
Editura Baricada, Bucureşti, 1991

„ANTARES F(RONTIER)“
2
Editura Baricada, Bucureşti, 1992

TIPARUL: INTERGRAPH Bd. Pădurii, 69, tel. 760 35 64

„În spatele nostru apele spumegau în bezna care îngemăna stînci și prăpastie, junglă și amenințare. O amintire s-a iscat din cenușa uitării: o noapte cețoasă, un foc hrănit de copii goi, cu pielea ca arama, un bătrîn povestindu-ne nouă, soldaților iviți din senin, o legendă stranie, sumbră. Legenda lui Katyadin — CEL CARE VINE DIN URMĂ. Nimeni nu-i știa adevărata înfățișare, căci nimeni nu trăise destul ca să spună și altora cum arată. Fiară sau om, vînător sau pradă, pe toți îi aștepta la capătul drumului, după ce le însoțise pașii în fiece clipă, nevăzut dar mereu aproape. Și atunci, firavi ori puternici, toți se plecau înaintea celui de care se temuseră o viață. Nici eu, nici oamenii mei nu luasem seama la povestea bătrînei căpetenii — pentru noi, Katyadin era iadul verde, scuipînd fier și foc, friguri și venin. Și nici cînd rămăsesem singur nu mă gîndisem să dau nume spaimelor ce-mi otrăveau nopțile. Dar acum..."

EDITURA BARICADA

ISBN 973-9081-18-5

Lei 258 +
2 T.L.
Total: 260